

1

2

3 TÁC GIẢ GIỚI THIỆU Tác giả chụp cùng Altman tại trụ sở OpenAI năm 2023
Châu Hằng Tinh Người sáng lập phương tiện truyền thông quốc tế Pandaily.
Pandaily được thành lập vào năm 2017, chuyên đưa tin về công nghệ và thương mại
Trung Quốc cho thị trường nước ngoài, có hàng triệu người theo dõi trên mạng xã
hội quốc tế. Nhà báo công nghệ với 12 năm kinh nghiệm. Cựu phóng viên công
nghệ của tạp chí “Doanh Nhân Trung Quốc” và cựu biên tập viên của Geek Park, đã
phỏng vấn nhiều lãnh đạo công nghệ toàn cầu và duy trì mối quan hệ lâu dài. Đã
từng sống tại Silicon Valley nhiều năm, theo dõi và đưa tin về các công ty và công
nghệ tiên tiến tại đây; là phóng viên Trung Quốc đầu tiên phỏng vấn Musk, dịch giả
phiên bản tiếng Trung của “Iron Man Silicon Valley”. Thạc sĩ hệ thống thông tin tại
Đại học Florida, Mỹ. Huấn luyện viên lướt sóng nghiệp dư.

4 LỜI GIỚI THIỆU “Vị Vua Mới” của Silicon Valley — Sam Altman Châu Hồng
Nghĩa Người sáng lập Tập đoàn 360 Là một nhà quản lý công ty công nghệ, tôi luôn
giữ một niềm đam mê lớn đối với đổi mới công nghệ và xu hướng tương lai. Vì vậy,
tôi rất vinh dự có cơ hội viết lời giới thiệu cho cuốn sách “Tiểu Sử Altman”, chia sẻ
với độc giả về cái nhìn của tôi về Altman. Trong thời đại bùng nổ thông tin và công
nghệ phát triển từng ngày, trí tuệ nhân tạo (AI) đã trở thành lực lượng cốt lõi thúc
đẩy sự thay đổi của thế giới. Sam Altman, với tư cách là một nhân vật lãnh đạo
trong lĩnh vực AI, câu chuyện của ông không chỉ là hình ảnh thu nhỏ của huyền
thoại Silicon Valley mà còn là một mã hóa sâu sắc về thế giới thông minh tương lai.
Khi tôi nhận được cuốn sách “Tiểu Sử Altman”, tôi đã bị ấn tượng bởi độ sâu và độ
rộng của nội dung, nó không chỉ là một cuốn tiểu sử mà còn là một cuộc suy ngẫm
sâu sắc về tương lai của AI. Cuốn sách đã khai thác sâu vào các giai đoạn khác nhau
trong cuộc đời Altman, từ việc bỏ học Stanford và thành lập phần mềm xã hội
Loopt, đến việc trở thành tổng thống của công ty ươm tạo khởi nghiệp lớn nhất
Silicon Valley YC ở tuổi 28, xây dựng các công ty khởi nghiệp như Airbnb, và cuối
cùng là việc ông thành lập và giữ chức CEO của OpenAI, vượt qua áp lực và thách
thức để tạo ra sản phẩm ChatGPT có ảnh hưởng đến tương lai nhân loại. Ngoài ra,
cuốn sách còn xen kẽ những suy nghĩ và cảm nhận của Altman về cuộc sống hiện
tại cũng như tương lai của nhân loại, đồng thời ghi lại những nội dung kịch tính như
sự chia tay giữa Altman và Musk, hay cuộc “đảo chính” trong hội đồng quản trị
OpenAI, nhằm khôi phục hình ảnh thực sự đầy cảm xúc của Altman sau vẻ ngoài
lạnh lùng của công nghệ. Tác giả Châu Hằng Tinh có lẽ là một trong những phóng
viên Trung Quốc hiểu rõ nhất về Silicon Valley. Tôi nhớ rằng vào năm 2014, ông
đã từng đưa nhà tương lai học nổi tiếng Ray Kurzweil đến gặp tôi ở Bắc Kinh.
Nhiều ý tưởng độc đáo mà Kurzweil đưa ra trong lần gặp đó, cũng như những dự
đoán trong tác phẩm “Điểm kỳ diệu gần hơn” về việc AI sẽ vượt qua bài kiểm tra
Turing vào năm 2029, và điểm kỳ diệu sẽ đến vào năm 2045, khi AI hoàn toàn vượt
qua trí thông minh của con người đã để lại cho tôi ấn tượng sâu sắc. Hiện nay,
những dự đoán đó đang từng bước trở thành hiện thực dưới sự dẫn dắt của OpenAI
cùng nhiều đội ngũ AI khác. Bill Gates từng nói: “Trong cuộc đời mình, tôi đã

chúng kiến hai cuộc cách mạng công nghệ. Cuộc cách mạng đầu tiên là sự ra đời của hệ điều hành, cuộc cách mạng thứ hai chính là sự ra đời của ChatGPT.” Với sự ra mắt nóng hổi của chatbot ChatGPT, mô hình sinh văn bản DALL-E và mô hình sinh video Sora, Altman đang dẫn dắt OpenAI liên tục làm mới nhận thức của mọi người về trí tuệ nhân tạo. Từ một thanh niên bỏ học đến CEO của tạp chí Time trong năm, lãnh đạo AI toàn cầu, “Oppenheimer” của thời đại AI, Altman đang từng bước thay đổi thế giới. Theo tôi, Altman hội tụ tinh thần đổi mới của Jobs, tầm nhìn xa trông rộng của Musk và trí tuệ thương mại của Bezos.

5 Là một doanh nhân, tôi thấy rằng Altman có nhiều phẩm chất tư duy đáng học hỏi. Altman là một người kết nối có sức hút, luôn có thể tập hợp những người hữu ích xung quanh mình. Ví dụ như trong cuốn sách có viết rằng, Altman đã tạo ra những “cuộc gặp gỡ tình cờ” ở cầu thang tại hội nghị Sun Valley, tự giới thiệu với Nadella và quảng bá OpenAI, thành công thu hút 1 tỷ đô la đầu tư từ Microsoft, cứu vớt OpenAI đang gặp khó khăn. Khả năng thực thi của Altman thật đáng kinh ngạc. Để hợp tác với các nhà mạng, ở tuổi 20, Altman đã kiên trì xâm nhập vào thế giới kín của các nhà cung cấp dịch vụ viễn thông. “Điều quan trọng nhất để hoàn thành một việc là kiên trì không ngừng. Tôi có một niềm tin rằng mình sẽ gõ cửa từng cánh cửa, từng ô cửa sổ.” Một trong những tín hiệu trong cuộc sống của ông chính là câu nói của Đô đốc Hải quân Mỹ Hyman Rickover: “Vẻ đẹp vĩ đại của cuộc sống không nằm ở tri thức mà ở hành động.” Altman còn là một nhà lãnh đạo bẩm sinh, một người đầy tham vọng. Ông đã từng viết trên blog: “Những người sáng lập thành công nhất không bắt đầu với mục tiêu tạo ra một công ty. Sứ mệnh của họ gần giống như việc thành lập một tôn giáo, và vào một thời điểm nào đó, việc thành lập một công ty trở thành cách đơn giản nhất để thực hiện mục tiêu đó.” Altman không quá quan tâm đến tiền bạc; lý do ông làm OpenAI có lẽ là vì thích quyền lực hơn. Trong việc đạt được quyền lực, Altman thực sự có một tài năng nào đó. Ông luôn thể hiện sự chân thành và khiêm tốn, dễ dàng giành được sự yêu mến từ những người lớn tuổi và có ảnh hưởng ở Silicon Valley cũng như các chính trị gia. Và bản thân ông cũng ngày càng giống như một chính trị gia. Hiện nay, chúng ta đang chứng kiến một cuộc cách mạng công nghiệp mới do các mô hình AI lớn mang lại. Các mô hình lớn được coi là công cụ vĩ đại nhất mà nhân loại từng phát minh ra, tập hợp trí tuệ nhân loại và lần đầu tiên giúp máy tính hiểu được ngôn ngữ con người; sự xuất hiện của Sora còn giúp máy tính đọc hiểu thế giới, đại diện cho bước đột phá lớn trong khả năng đa phương thức của AI, sẽ thúc đẩy sự xuất hiện của thời đại AI tổng quát. Khi đó, AI sẽ có tác động lớn đến lái xe tự động, trí thông minh thể chất, nghiên cứu khoa học cơ bản và các vấn đề năng lượng; đồng thời cũng sẽ mang đến những thách thức an ninh chưa từng có. Hiểu về những nhân vật như Altman và những công ty như OpenAI là vô cùng quan trọng. Điều này sẽ mang lại cho chúng ta nhiều cảm hứng, giúp chúng ta hiểu rằng trong thời đại này, chúng ta nên làm thế nào để sử dụng công nghệ và làm cho công nghệ phục vụ cho nhân loại chứ không phải trở thành kẻ thù của chúng ta.

6 MỞ ĐẦU Người Được Định Mệnh Ghi Danh Vào Lịch Sử Một CEO yên tĩnh nhưng nổi bật, sử dụng công nghệ mang tính cách mạng để cố gắng truyền tải một thế giới quan rất độc đáo vào dòng ý thức toàn cầu — từ một trụ sở bốn tầng không

có biển hiệu ở khu giáo hội San Francisco đến toàn thế giới. — Stephen Levy Một hôm nay bạn đã nghe album mới của blink-182 lần thứ 17, sắp chơi trò chơi Mario mới với bạn bè và họ cũng sẽ mang theo những cơn sóng kích thích. Bạn đã sử dụng mã giảm giá mẹ bạn cho để đặt pizza Domino's với giá mỗi cái 10 đô la. Bây giờ là năm 2023 và bạn đã 38 tuổi. Cuộc sống thật tuyệt vời. — Altman viết trên X * Vào ngày 26 tháng 10 năm 2023, buổi tối. Altman 38 tuổi đang nằm trên ghế sofa ở nhà chờ bạn bè đến chơi game thì đã đăng tweet này. Ông có thân hình gầy gò và đôi mắt xanh lá cây. Tư thế ngồi của ông luôn rất kỳ lạ, thích cuộn mình lại như một con cú đêm. Nhà của Altman nằm trên một ngọn đồi phía bắc thành phố San Francisco. Ngôi biệt thự này được bao quanh bởi những bức tường bê tông phủ đầy dây leo, tách biệt với đường phố; biệt thự được trang bị trung tâm sức khỏe và gara kiểu phim “007” với vòng xoay xe. Nó chỉ cách bến cảng nổi tiếng vài dặm phố. Vào ban đêm tĩnh lặng, có thể nghe rõ tiếng còi tàu khi chúng trở về cảng. Trong ngôi biệt thự trị giá 27 triệu đô la này, Altman thường thức pizza rẻ tiền và soda như một sinh viên nghèo — điều này dường như là sở thích chung trong vòng tròn Silicon Valley. Các tweet của ông đều được viết bằng chữ thường; đây là một đặc điểm khác của ông: bất kể trong hoàn cảnh nào, ông đều gõ bằng chữ thường mặc dù chế độ tự động viết hoa trên iPhone của ông đã được bật mặc định. Tại Mỹ, cách gõ này thường chỉ phổ biến giữa thanh thiếu niên, tạo cảm giác thoải mái và tự nhiên; nhưng nếu sử dụng với người lớn tuổi thì có thể bị coi là thiếu tôn trọng. Đối với Altman, chữ thường không chỉ đơn giản là chữ thường; nó đại diện cho một cách giữ được sự ngẫu nhiên và tự nhiên trong văn bản mãi mãi. Năm đó, Loopt trở thành một trong những công ty khởi nghiệp đầu tiên gia nhập vườn ươm nổi tiếng Y Combinator (YC) ở Silicon Valley; mặc dù Loopt không thành công, nhưng số tiền mà Altman kiếm được từ việc bán nó đã giúp anh bước chân vào lĩnh vực đầu tư mạo hiểm. Năm 2014, các nhà sáng lập YC là Paul Graham và Jessica Livingston đã bất ngờ thuê Altman làm người kế nhiệm Graham để quản lý YC, khi đó anh mới 28 tuổi. Tại YC, Altman đã nhìn thấy cơ hội lớn trong lĩnh vực trí tuệ nhân tạo trước những người khác. Năm 2015, anh cùng Elon Musk thành lập phòng thí nghiệm trí tuệ nhân tạo OpenAI. Nhưng vào năm 2018, Musk muốn sáp nhập OpenAI vào Tesla, điều này đã bị phần lớn nhân viên OpenAI phản đối, và Musk đã tức giận rút lui. Sau đó, Altman rời YC vào năm 2019 và đảm nhận vị trí CEO của OpenAI. Cuối năm 2022, khi ChatGPT gây chấn động toàn cầu, mọi người bắt đầu đặt Altman bên cạnh những nhân vật huyền thoại nhất Silicon Valley; sự ra đời của ChatGPT cũng được so sánh với việc ra mắt iPhone vào năm 2007. Sau đó, OpenAI đã mở rộng với tốc độ đáng kinh ngạc, thu hút các giám đốc điều hành từ những công ty hàng đầu trong ngành công nghệ (như Meta, Apple và Amazon). Altman do đó đã có được tầm ảnh hưởng toàn cầu. Vào tháng 5 năm 2023, Altman đã bắt đầu một chuyến lưu diễn thế giới. Ban đầu đây là một sự kiện gặp gỡ các nhà phát triển ChatGPT, nhưng cuối cùng đã biến thành một loạt các chuyến thăm ngoại giao. Anh mặc vest và cà vạt, không ngừng di chuyển qua 22 quốc gia và 25 thành phố, gặp gỡ các nhà lãnh đạo bao gồm Thủ tướng Anh, Tổng thống Pháp, Thủ tướng Tây Ban Nha, Thủ tướng Đức, Thủ tướng Ấn Độ, Tổng thống Hàn Quốc và Tổng thống Israel. Những nhà lãnh đạo này dường như rất háo hức muốn tìm hiểu về những thách thức và cơ hội mà trí tuệ nhân tạo sẽ mang lại cho đất nước của họ. Vào tháng 10 năm 2023, Altman đã viết trên nền tảng X: bây giờ là năm 2023, bạn đã 38 tuổi. Cuộc sống thật tuyệt vời.

8 Trong tháng tới, OpenAI sẽ tổ chức hội nghị nhà phát triển đầu tiên, San Francisco cũng sẽ đăng cai tổ chức hội nghị APEC, có thể thấy rằng tầm ảnh hưởng của Altman sẽ lên một tầm cao mới. Lúc này, chuông cửa reo lên, bạn bè của Altman đã đến. Anh đặt iPhone xuống và đi mở cửa, một buổi tối thư giãn khác sắp bắt đầu. Nhưng thăng trầm trong cuộc sống giống như cánh bướm đơn độc trên biển cả, giây phút này còn ánh nắng rực rỡ, giây phút sau đã đón nhận những cơn sóng dữ. Trong tháng tới, anh sẽ trải qua một trong những thử thách lớn nhất trong cuộc đời mình. Hai Theo giờ Bắc Kinh, ngày 11 tháng 11 năm 2023, buổi sáng. Một email bất ngờ xuất hiện trong hộp thư đến của tôi, người gửi là Altman. Nội dung email chỉ có một câu duy nhất được viết bằng chữ thường: “Kevin, tôi mong chờ được phỏng vấn bạn.” Đồng thời, email cũng được gửi cho trợ lý của anh. Trong thời gian qua, tôi luôn cố gắng thuyết phục Altman tham gia phỏng vấn với một phương tiện truyền thông Trung Quốc (chính là tôi) trong thời gian diễn ra hội nghị APEC. Email này cho thấy anh đã chấp nhận yêu cầu phỏng vấn của tôi. Trợ lý của anh nhanh chóng sắp xếp thời gian cho tôi - ngay vào ngày 14 tháng 11 tới đây. Tôi lập tức mua vé máy bay đến San Francisco, Mỹ. Tôi và Altman đã quen nhau gần 10 năm rồi, khi đó tôi là một phóng viên mới vào nghề tại Silicon Valley còn anh vừa mới tiếp quản YC. Thời điểm đó, tôi đang chuẩn bị dẫn một nhóm doanh nhân Trung Quốc đi khảo sát ngành công nghệ Silicon Valley. Nhiều doanh nhân đã bày tỏ mong muốn được tham quan YC, vì vậy tôi đã nhờ Jessica Lessin, người sáng lập phương tiện truyền thông công nghệ The Information, giúp đỡ. Altman nói rằng anh có hứng thú gặp gỡ tôi để trò chuyện, địa điểm được chọn là một lớp học tại Đại học Stanford. Ngày hôm đó anh đang giảng dạy khóa học khởi nghiệp ở đó. Khi tôi đến lớp học, khóa học vẫn chưa kết thúc, chỉ thấy một chàng trai trẻ gầy gò đứng trên bục giảng. Anh có hình ảnh điển hình của một doanh nhân Silicon Valley: trẻ tuổi, nhợt nhạt, mang phong cách geek, nói nhanh và đầy nhiệt huyết về cách thay đổi thế giới thông qua khởi nghiệp. Sau khi lớp học kết thúc, đám đông dần tan đi và tôi tiến lên giới thiệu bản thân với anh. Anh có vẻ hơi ngại ngùng như một sinh viên bình thường. Chúng tôi đã trò chuyện một lúc trong lớp học rộng rãi đó, nội dung cụ thể đã mờ nhạt nhưng tôi nhớ anh cuối cùng đã nói: “Tôi nên đi Trung Quốc nhiều hơn.”

9 Một tháng sau, tôi dẫn một nhóm doanh nhân Trung Quốc đến thăm trụ sở YC, Altman rất nhiệt tình chào hỏi các doanh nhân Trung Quốc và bầu không khí rất hòa hợp. Sau chuyến thăm đó, tôi và Altman đã thiết lập liên lạc. Anh có một sức hút đặc biệt: chân thành nhưng khiêm tốn. Điều này gần như trở thành một đức tính trong Silicon Valley đầy xô bồ. Năm 2017, tôi trở về nước từ Silicon Valley và thành lập một phương tiện truyền thông tiếng Anh hướng tới nước ngoài có tên Pandaily. Năm 2022, sau khi ChatGPT nổi tiếng toàn cầu, tôi lại liên lạc với anh. Anh vẫn nhớ tôi và dường như thỉnh thoảng cũng xem Pandaily để cập nhật thông tin công nghệ Trung Quốc. Vì vậy chúng tôi thường xuyên trò chuyện qua tin nhắn iMessage. Vào tháng 7 năm 2023, OpenAI thông báo cùng Google, Microsoft và Anthropic thành lập “Diễn đàn Mô hình Tiên tiến” (Frontier Model Forum) với mục đích “đảm bảo sự an toàn và trách nhiệm trong phát triển AI tiên tiến”. Altman tiết lộ với tôi rằng anh đang xem xét mời một số công ty Trung Quốc tham gia tổ chức này. “Chúng tôi đang thảo luận với Tencent và ByteDance về vấn đề này; các công

ty (Trung Quốc) khác cũng có thể (tham gia).” Vào tháng 9 năm 2023, Altman vừa tham gia một hội nghị AI ở Đài Bắc do Terry Gou của Foxconn tổ chức. Tại sân bay, Altman nhắn tin cho tôi biết rằng anh đang chuẩn bị bay đến Trung Đông - chuyến “du lịch vòng quanh thế giới” của anh vẫn chưa kết thúc và đề cập rằng anh muốn mời một số nhà phát triển Trung Quốc tham gia Ngày Nhà phát triển OpenAI vào tháng 11: “Hãy cho tôi biết nếu bạn có công ty Trung Quốc nào muốn giới thiệu.” Lúc đó chúng tôi cũng đã nói về bộ phim Oppenheimer vừa mới công chiếu ở Trung Quốc. Tôi nói với anh rằng bộ phim này rất nổi tiếng ở Trung Quốc. Trong chuyến lưu diễn thế giới này, Altman luôn liên kết bản thân với Oppenheimer. Anh không biết mệt mỏi khi di chuyển giữa các chính phủ các nước đề kêu gọi quản lý AI và đề xuất thành lập một cơ quan quản lý tương tự như Cơ quan Năng lượng Nguyên tử Quốc tế - điều này khiến người ta liên tưởng đến cảnh Oppenheimer kêu gọi an toàn hạt nhân cách đây 70 năm. Hiện tại, Altman đang ở độ tuổi mà Oppenheimer bắt đầu xây dựng “Dự án Manhattan”. Trong một cuộc phỏng vấn, anh còn bí mật đề cập rằng mình và Oppenheimer có cùng ngày sinh. Kể từ đó, một số phương tiện truyền thông bắt đầu gọi anh là “Oppenheimer của thời đại chúng ta”. Ba Ngày 14 tháng 11 năm 2023, thứ Ba, San Francisco. Để chuẩn bị cho hội nghị APEC diễn ra tại đây, thành phố từng đầy rác rưởi và lều trại của người vô gia cư bỗng trở nên sạch sẽ hơn nhiều. Trên các tuyến đường chính ở trung tâm San Francisco, vỉa hè được lát lại mới tinh, các bức tượng được sơn lại bằng lớp sơn mới và hai bên đường xuất hiện thêm những bức tranh tường trang trí. Tờ New York Times chế giễu rằng không khí ở San Francisco đang lan tỏa cảm giác “giống như thanh thiếu niên điên cuồng dọn dẹp hiện trường tiệc tùng trước khi cha mẹ trở về nhà.” nhờ và nói với đồng nghiệp bên cạnh rằng cần phải tổ chức một buổi ăn mừng. Sau khi phỏng vấn kết thúc, tôi đã tự nhốt mình trong một căn Airbnb cách văn phòng OpenAI chưa đầy một giờ lái xe để viết bài. Bài viết cuối cùng đã được phát hành vào sáng thứ Sáu theo giờ Bắc Kinh, nhưng chỉ vài giờ sau, tôi đã thấy một tin tức gây sốc trên điện thoại: Altman đã bị hội đồng quản trị sa thải. Trong hơn mười năm làm phóng viên kinh doanh, tôi đã thấy không ít nhân vật phỏng vấn tự mãn ngồi trước mặt tôi bị hội đồng quản trị sa thải hoặc thậm chí bị bỏ tù. Nhưng việc CEO của một trong những công ty khởi nghiệp nổi tiếng nhất Silicon Valley bị đuổi việc theo cách công khai và không mấy danh dự như vậy là điều hiếm thấy. Nhiều người đã nhắn tin cho tôi hỏi chuyện gì đã xảy ra, nhưng tôi không biết gì cả. Tôi cảm thấy như mình đang ở trung tâm của cơn bão mà không biết phải làm gì, vì các phóng viên thường tìm kiếm manh mối sau khi cơn bão đã qua. Tôi cố gắng nhắn tin cho Altman để muốn phỏng vấn thêm anh ấy, nhưng không nhận được phản hồi. Sau đó tôi mới biết rằng, hôm đó iPhone của anh ấy đã bị quá tải bởi những tin nhắn ập đến và đã bị treo máy. Rất nhanh chóng, toàn bộ Silicon Valley và thậm chí cả ngành công nghệ đã biết đến. Các phương tiện truyền thông cũng sôi sục, các phóng viên không thể tin rằng cuộc chiến quyền lực trong công ty hot nhất Silicon Valley lại có thể được công khai dễ dàng như vậy. Thực tế, nếu xem xét kỹ thông báo đó, bên trong gần như không nói gì cả. Câu nói “Altman không luôn thành thật trong giao tiếp với hội đồng quản trị” trong thông báo có ý nghĩa gì? Thông báo thậm chí còn không cảm ơn những đóng góp của Altman, ngay cả những lời xã giao cũng không có.

11 Tất cả điều này thật khó tin. Đây là một cuộc tấn công thành công, nhưng lại là một hành động không mấy danh dự. Thông báo này đã phơi bày những mâu thuẫn bên trong OpenAI ra công chúng. Trong nhiều năm qua, cuộc chiến quyền lực ở Silicon Valley luôn là trò chơi trong phòng kín, rất khó để người ngoài nhìn thấy. Những gì cuối cùng được trình bày trước mắt mọi người thường là chiến trường đã được dọn dẹp sau khi cuộc chiến kết thúc. Người chiến thắng thường phải giả vờ khiêm tốn, trong khi người thất bại thường có một cách rút lui danh dự, chẳng hạn như muốn ở bên gia đình hoặc sức khỏe yếu. Và sự thật bên trong thường cần những phóng viên chăm chỉ đào bới hoặc chỉ có thể được biết qua hồi ký của những người liên quan sau vài chục năm. Tại Silicon Valley, cuộc chiến quyền lực như vậy bị phơi bày dưới ánh sáng mặt trời còn phải truy nguyên từ Apple năm 1985 và Twitter năm 2012. Khi tôi đang mang tâm trạng hơi chán nản và chuẩn bị trở về nước, Altman bất ngờ trở lại với người bạn đồng hành trung thành nhất của mình là Brockman. Sự trở lại kịch tính này khiến truyền thông và công chúng phát cuồng. Vào lúc 10:01 tối thứ Ba, ngày 21 tháng 11, OpenAI đã phát hành một thông báo trên nền tảng X: Chúng tôi đã đạt được thỏa thuận sơ bộ, Sam Altman sẽ trở lại OpenAI giữ chức vụ CEO. Và thế là các thuyết âm mưu bắt đầu nổi lên. Trong toàn bộ hội đồng quản trị, chỉ còn lại Suzeckfer là thành viên nội bộ. Ai cũng biết rằng rất có thể ông ta đã dẫn dắt cuộc “đảo chính” này. Vậy lý do là gì? Mặc dù sau đó tất cả các bằng chứng đều chỉ ra đây là một cuộc chiến quyền lực, nhưng Musk lại nói: “Suzeckfer có tiêu chuẩn đạo đức tốt và không theo đuổi quyền lực.” Khi cuộc điều tra đi sâu hơn, ngày càng nhiều sự thật được tiết lộ. Việc Altman bị sa thải không phải là một sự kiện đơn lẻ hay chỉ là một cuộc chiến quyền lực đơn giản, mà có thể là một cuộc chiến về hướng phát triển công nghệ — những cuộc thảo luận mà người dân Silicon Valley đã âm thầm bàn luận trong suốt 10 năm qua nhưng chưa bao giờ công khai. Nếu chúng ta muốn hiểu rõ nguồn gốc của sự việc này, chúng ta cần quay ngược lại 10 năm trước. Thực chất đây là ảnh hưởng của cuộc đấu tranh ý thức hệ giữa những nhà lạc quan công nghệ giàu có, những người bị quan cuồng nhiệt và các ông lớn công nghệ có giá trị thị trường gần 100 tỷ đô la. Bốn Sau khi trở về nước, dưới sự khuyến khích của biên tập viên, tôi cũng nảy ra ý tưởng viết một cuốn sách — câu chuyện của Altman đủ huyền thoại và đủ quan trọng.

12 Đầu tiên, đây sẽ là một tập hợp các bài báo về công nghệ thương mại. ChatGPT là một kỳ tích được tạo ra từ sự kết hợp giữa nghiên cứu khoa học, kỹ thuật và sản phẩm (Altman cũng đã đề cập đến điều này trong cuộc phỏng vấn của tôi), nhưng nếu không có sự chỉ đạo tổng thể của Altman, mọi thứ dường như sẽ khó xảy ra. Đặc biệt là vào năm 2018, khi Musk tức giận rời khỏi OpenAI và cắt đứt nguồn tài chính, thì Altman lúc đó mới chỉ 33 tuổi đã đứng ra. Anh ấy đã khéo léo thuyết phục CEO của Microsoft đầu tư 1 tỷ đô la vào tổ chức phi lợi nhuận đang gặp khó khăn này trong một lần “gặp gỡ tình cờ” tại hội nghị Sun Valley. Năm 2019, anh ấy còn quyết định từ bỏ các chức vụ khác để gia nhập công ty chưa rõ tương lai này toàn thời gian và giữ chức vụ CEO. Tôi cho rằng đây là minh chứng cho khả năng lãnh đạo xuất sắc và tinh thần mạo hiểm của Altman; trong thế giới kinh doanh, hành động anh hùng như vậy không phổ biến. Tất cả thành công trong kinh doanh đều là sự kết hợp giữa tham vọng, chiến lược và may mắn. Bây giờ chúng ta có lý do để tin rằng trong thời gian dài trước khi ChatGPT được phát hành vào ngày 30 tháng 11 năm 2022, Google luôn giữ vị trí dẫn đầu trong cuộc cạnh tranh AI.

Altman nói với tôi rằng việc chọn thời điểm phát hành ChatGPT là quyết định đúng đắn nhất mà anh ấy từng đưa ra. Ngoài việc liên minh với Microsoft, cuộc đấu tranh giữa OpenAI dưới sự lãnh đạo của Altman với Google, đặc biệt là với DeepMind thuộc Google, cũng là một điểm nhấn khác. Cha đẻ của trí tuệ nhân tạo Geoffrey Hinton so sánh CEO của DeepMind Demis Hassabis với Oppenheimer — “Ông ấy thúc đẩy AlphaGo giống như Oppenheimer thực hiện ‘Dự án Manhattan’.” Chắc chắn Altman cảm thấy không phục vì thần tượng của anh chính là Oppenheimer; trong email gửi Musk trước khi OpenAI được thành lập, anh ấy cũng đã so sánh OpenAI với “Dự án Manhattan”. Hassabis yêu thích trò chơi điện tử và đề xuất sử dụng trò chơi điện tử để thúc đẩy sự phát triển của học máy. Trong khi đó, Altman lại giỏi hơn trong trò chơi quyền lực. Đồng thời, Altman hiểu rằng chỉ dựa vào một nhóm các nhà khoa học lý tưởng hóa thì không đủ để đạt được thành tựu lớn; chủ nghĩa tư bản mới là cách tốt nhất để tích hợp tài nguyên. Sự kết hợp giữa công nghệ cực điểm và sức mạnh của chủ nghĩa tư bản có thể tạo ra kỳ tích. Thứ hai, đây là một cuốn tiểu sử. Mọi người đều phức tạp. Nhiều năm làm phóng viên đã dạy tôi rằng đừng để bị lừa bởi lời nói và hình ảnh bề ngoài của một CEO công ty. Một ví dụ điển hình là Musk; khi tôi phỏng vấn anh lần đầu tiên vào năm 2013, tôi đã rất ấn tượng với tham vọng và tư duy logic như máy móc của anh ấy, đặc biệt là khi anh ấy nói với tôi: “Tôi không có niềm tin; tôi chỉ tin vào vật lý.” Câu nói này đã gây ấn tượng sâu sắc với tôi khi đó vừa mới tốt nghiệp. Nhưng sau nhiều năm quan sát và tiếp xúc sau đó, tôi lại thấy một Musk khác; đặc biệt là anh ấy thường đăng tải những tweet kỳ quặc vào giữa đêm hoặc trả lời email của tôi ngay lập tức. Dường như trong cơ thể anh ấy có một linh hồn nhạy cảm khác đang sống; linh hồn đó sẽ...i ngược và vận hành động bình thường, đó là dấu hiệu của trí tuệ hàng đầu.” Cuối năm 2023, Altman được tạp chí Time bầu chọn là “CEO của năm”, trong cuộc phỏng vấn với tạp chí Time, một người quen biết Altman nhiều năm đã đưa ra đánh giá dường như giải thích rất tốt tính cách mâu thuẫn của anh: Trong nhiều khía cạnh, Sam là một người thực sự tốt bụng; anh không phải là một thiên tài xấu xa. Nếu anh là một người đáng sợ, thì việc kể câu chuyện này sẽ dễ dàng hơn. Người này tiếp tục nói: Anh quan tâm đến sứ mệnh, quan tâm đến người khác, quan tâm đến nhân loại. Nhưng nếu bạn quan sát hành vi của anh, bạn có thể thấy một mô hình rõ ràng: anh luôn theo đuổi quyền lực theo cách cực đoan. Và người thầy của Altman, bạn thân Paul Graham, người sáng lập YC cũng nói: Có những người kiếm đủ tiền rồi thì dừng lại, nhưng Sam dường như không quá quan tâm đến tiền. Một khả năng khác là lý do anh tham gia OpenAI có thể là vì thích quyền lực hơn. Musk cũng nhận thấy điều này, với tư cách là đối tác lâu năm và bạn cũ, ông nói: “Tôi có những cảm xúc phức tạp về Sam.” Ông đã trích dẫn “Chiếc nhẫn quyền lực” trong “Chúa tể những chiếc nhẫn” để đưa ra một phép ẩn dụ sâu sắc: Chiếc nhẫn quyền lực có thể làm hư hỏng lòng người, và giờ đây anh đang sở hữu chiếc nhẫn đó.

14 Năm Nếu khoảnh khắc này thực sự là khởi đầu cho nhân loại bước vào kỷ nguyên AI, thì Altman và Musk chắc chắn sẽ đi vào lịch sử, và những bài báo về họ trong tương lai sẽ trở thành chú thích lịch sử. Nhà báo công nghệ nổi tiếng Stephen Levy, người đã đồng hành cùng anh du lịch vòng quanh thế giới, đã viết sau khi trở về: Có thể một ngày nào đó, khi robot viết nên lịch sử của chúng ta, họ sẽ coi chuyến đi vòng quanh thế giới của Altman như một cột mốc, đánh dấu sự bắt đầu của việc mọi người tự phản ánh về điểm kỳ dị. Hoặc có thể trong tương lai, người

ghi lại khoảnh khắc lịch sử này sẽ nghĩ rằng đây là một thời đại: một CEO yên tĩnh và nổi bật, sử dụng công nghệ đột phá để cố gắng đưa một thế giới quan rất độc đáo vào dòng ý thức toàn cầu - từ một trụ sở bốn tầng không có biển hiệu ở khu vực giáo hội San Francisco đến ảnh hưởng toàn cầu. Là một phần của nhân loại, tôi hy vọng tương lai vẫn do con người viết nên lịch sử của chính mình. Là một người yêu thích lịch sử, tôi nhận thấy điều thú vị là đánh giá của những người cùng thời và thế hệ sau về các nhân vật lịch sử thường rất khác nhau. Tôi không thể không nghĩ đến Augustus ở Rome cổ đại, người lên ngôi lúc 19 tuổi (đúng vào thời điểm Altman khởi nghiệp), sống cả đời như đi trên băng mỏng, giúp đỡ kẻ thù, trở thành kẻ thù của bạn cũ, liên minh với đối thủ; những người cùng thời với ông đều chế giễu sự nhút nhát và kiên nhẫn của ông, cho rằng ông sống cả đời dưới cái bóng của cha nuôi Caesar. Tuy nhiên, hàng nghìn năm sau, hầu hết các nhà sử học đều đồng ý rằng ông đã để lại “hòa bình dưới sự cai trị của Rome” và một đế chế vĩ đại bằng cách sử dụng thể chế và thỏa hiệp chứ không phải bằng kiếm và lửa. Người ta sẽ đánh giá như thế nào về Altman và Musk trong tương lai? Họ có còn là những chính trị gia vụng về và những kẻ cuồng công nghệ không biết kiềm chế nữa không? Về điều này, tôi rất đồng tình với cách viết của Walter Isaacson trong "Tiểu sử Elon Musk", mặc dù nhiều độc giả phàn nàn rằng cuốn sách này quá giống nhật ký. Nhưng tôi tin rằng Altman và Musk đều là những nhân vật định sẵn để đi vào lịch sử. Chúng ta, với tư cách là những người cùng thời, cách tốt nhất là quan sát họ từ gần, ghi lại họ, cố gắng tái hiện bản chất thật của họ mà ít đưa ra đánh giá chủ quan - để lịch sử tự đưa ra phán quyết cuối cùng.

15 Phần Một Từ ươm tạo OpenAI đến xây dựng ChatGPT

16 Trí tuệ nhân tạo có thể cuối cùng dẫn đến ngày tận thế, nhưng đồng thời cũng sẽ tạo ra những công ty vĩ đại. —Altman

17 Chương Một Cách mạng AI âm thầm đến Người kế tiếp Bill Gates sẽ không phát triển hệ điều hành. Người kế tiếp Larry Page hoặc Sergey Brin sẽ không làm công cụ tìm kiếm. Người kế tiếp Mark Zuckerberg sẽ không tạo ra mạng xã hội. Nếu bạn đang bắt chước những người này, bạn sẽ không học được gì từ họ. —Peter Thiel “Sẽ có một ngày, chiếc máy tính này sẽ học cách suy nghĩ” Sam Altman hồi nhỏ là một cậu bé thích tiểu thuyết khoa học viễn tưởng và "Chiến tranh giữa các vì sao". Trong thế giới mà các nhà văn khoa học viễn tưởng xây dựng, cậu đã đọc rất nhiều tình tiết về con người sống chung hoặc cạnh tranh với hệ thống AI. Một ngày nào đó máy tính có thể sánh ngang hoặc thậm chí vượt qua con người - ý tưởng này khiến cậu bé Altman cảm thấy phấn khích. Vào sinh nhật 8 tuổi, cha mẹ đã mua cho Altman một chiếc máy tính Apple Macintosh LC II. Altman bắt đầu học lập trình, mặc dù lúc đó ngón tay nhỏ bé của cậu chỉ vừa đủ để che phủ bàn phím. Một đêm nọ, Altman chơi đến khuya, một ý tưởng đột nhiên xuất hiện trong đầu cậu: “Sẽ có một ngày, chiếc máy tính này sẽ học cách suy nghĩ.” Năm 2003, khi 18 tuổi vào Đại học Stanford, cậu vẫn nhớ ý tưởng từ thuở nhỏ này. Cậu đã chọn môn học AI và từng thực tập tại phòng thí nghiệm AI của nhà khoa học máy tính nổi tiếng Andrew Ng. Trong trải nghiệm này, Altman phát hiện ra rằng hầu hết việc phát triển trí thông minh máy (trí tuệ nhân tạo) đều liên quan đến một loại “hàm thích ứng”

(fitness function), hàm thích ứng cho biết chương trình cần đạt được trạng thái nào hoặc hoàn thành nhiệm vụ gì. Ví dụ, trong thuật toán tiến hóa, hàm thích ứng có thể được sử dụng để đánh giá “độ thích ứng” của cá thể, tức là khả năng sinh tồn và sinh sản của chúng trong môi trường cụ thể. Altman sau đó đã viết trên blog của mình: Nếu con người không còn là loài sống sót mạnh nhất nữa, chúng ta có thể biến mất. Theo một nghĩa nào đó, đây là kết quả của việc chương trình hoàn thành theo chỉ dẫn. Nhưng với tư cách là một con người được lập trình để sinh tồn và sinh sản, tôi cảm thấy chúng ta nên chống lại điều đó. Và Andrew Ng đã nói với cậu rằng dù thông tin được đưa vào từ tai hay từ mắt thì cách xử lý của não bộ đều giống nhau. Nếu chúng ta có thể hiểu được thuật toán xử lý thông tin như vậy của não bộ, máy tính có thể học được cơ chế xử lý chung này. một thợ thủ công tên là Dương Vũ Liêm, đã chế tạo một con robot hình dáng như một nhà sư, nó cầm bát đồng để xin ăn, có thể học cách xin ăn như một nhà sư, nếu ai đó ném tiền vào bát, nó sẽ cúi đầu cảm ơn người cho, và khi bát đầy tiền, nó sẽ tự động thu tiền lại. Sự phát triển của công nghệ máy tính thế kỷ 20 đã thực sự biến ước mơ tự mô phỏng của nhân loại thành hiện thực. Vào những năm 1940, các mô hình toán học về nơ-ron và máy Turing đã đặt nền tảng cho AI. Năm 1950, "cha đẻ của trí tuệ nhân tạo" Alan Turing đã công bố bài báo "Máy tính và trí thông minh" (Computing Machinery and Intelligence), trong đó trình bày ý tưởng và phương pháp kiểm tra "trò chơi bất chước", tức là bài kiểm tra Turing mà mọi người đều biết đến sau này. Bài báo này là một trong những suy nghĩ sâu sắc và hệ thống đầu tiên về việc máy móc mô phỏng trí thông minh của con người. Năm 1955, bốn nhà khoa học đã gửi đề xuất tới Quỹ Rockefeller của Mỹ về việc tổ chức Hội thảo Mùa hè về Trí tuệ Nhân tạo tại Dartmouth (A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence), mong nhận được tài trợ từ quỹ này để tổ chức một hội thảo về trí tuệ nhân tạo. Trong đề xuất này, thuật ngữ "trí tuệ nhân tạo" (artificial intelligence, AI) lần đầu tiên được đưa ra. Bốn nhà khoa học lạc quan này ước tính rằng chỉ cần hai tháng với 10 người tham gia là đủ để đạt được bước đột phá lớn trong nghiên cứu AI. Từ tháng 6 đến tháng 8 năm 1956, hội thảo mùa hè này đã diễn ra tại Dartmouth College ở New Hampshire, Mỹ. Hội nghị này đánh dấu sự ra đời của ngành AI, và năm 1956 cũng vì vậy được gọi là "năm đầu tiên của AI". Tầm nhìn của các nhà sáng lập AI lúc bấy giờ là: sử dụng máy móc để mô phỏng nhận thức, tư duy và học hỏi của con người. Ngành này được xây dựng trên giả định rằng tất cả các chức năng nhận thức của con người có thể được mô tả chính xác và có khả năng được tái hiện trên máy tính. Hội nghị kéo dài hai tháng, chủ yếu tập trung vào việc trao đổi ý kiến học thuật mà không đạt được sự đồng thuận rộng rãi. Tuy nhiên, hội thảo mùa hè và một loạt hội nghị diễn ra ngay sau đó đã dần dần khiến những người tham gia và giới học thuật nhận ra rằng để đạt được "trí tuệ nhân tạo", cần phải hợp tác liên ngành, liên quan đến tâm lý học thực nghiệm, ngôn ngữ học lý thuyết và khoa học máy tính.

19 Do không thể đạt được tiến bộ đáng kể và sự đồng thuận rộng rãi trong thời gian dài, các nhà nghiên cứu AI trên toàn cầu dần hình thành các trường phái học thuật khác nhau trong suốt vài thập kỷ qua. Giáo sư Pedro Domingos tại Đại học Washington trong tác phẩm lịch sử trí tuệ nhân tạo của ông "Thuật toán tối thượng" (The Master Algorithm) đã hình dung các trường phái học thuật này như những "bộ lạc". Mỗi bộ lạc đều kiên định với quan điểm lý thuyết của riêng mình và thường có

thái độ dè dặt đối với quan điểm của các bộ lạc khác. Những người theo chủ nghĩa kết nối tin vào học sâu là một bộ lạc, trong khi những người theo chủ nghĩa ký hiệu do Marvin Minsky và những người khác đề xuất là một bộ lạc khác; còn có bộ lạc theo phân tích thống kê và bộ lạc theo "thuật toán tiến hóa" bắt chước chọn lọc tự nhiên. Trong hơn nửa thế kỷ qua, nghiên cứu trí tuệ nhân tạo đã trải qua hai đợt mùa đông, lần lượt từ 1974-1980 và 1987-1993. Hai đợt mùa đông này đều do nghiên cứu công nghệ AI gặp phải bế tắc, không thể giải quyết các vấn đề thực tiễn, dẫn đến việc các nhà đầu tư mất niềm tin và hứng thú, ngân sách nghiên cứu bị cắt giảm mạnh, khiến sự phát triển của AI liên tục rơi vào tình trạng đình trệ. Hai đợt mùa đông AI đã gây ra cú sốc lớn cho nghiên cứu ngành này và để lại ấn tượng tiêu cực sâu sắc trong công chúng; nhiều người cho rằng AI chỉ là một luận điệu phóng đại quá sớm mà không có giá trị thực tiễn và triển vọng phát triển. ALT MAN, GRAHAM VÀ YC Rất may mắn là khi Altman bắt đầu sự nghiệp ở Silicon Valley thì sự phát triển của AI đang dần thoát khỏi đáy vực. Năm 2005, Altman đã bỏ học tại Đại học Stanford để khởi nghiệp cùng bạn bè và thành lập một trang mạng xã hội mang tên Loopt. Loopt là công ty khởi nghiệp đầu tiên được YC tuyển dụng, và YC sau đó trở thành vườn ươm khởi nghiệp nổi tiếng nhất thế giới. Năm 2012, khi Altman kết thúc chuyến khởi nghiệp đầu tiên của mình và bắt đầu kỳ nghỉ kéo dài một năm, đúng lúc lĩnh vực AI đang trải qua những thay đổi sâu sắc với nhiều tiến bộ và đột phá công nghệ lớn. Năm đó, Altman thông qua một số cuộc gặp gỡ và đọc sách đã hiểu được những tiến triển mà ngành này đã đạt được trong thời gian qua; trong một chuyến đi bộ với bạn bè, anh bất ngờ nhận ra rằng "phần cứng có thể sao chép não người" sắp sửa ra đời. Năm 2013, sau khi kết thúc một năm nghỉ phép, Altman chính thức gia nhập YC và trở thành đối tác. Altman rất thích viết blog; thói quen này có thể bị ảnh hưởng bởi người hướng dẫn của anh - Paul Graham, người sáng lập YC. Graham không chỉ là một hacker và lập trình viên xuất sắc mà còn là một nhà văn tài năng; tác phẩm của ông "Hacker và họa sĩ" cũng có nhiều người hâm mộ trong giới lập trình viên và công nghệ ở Trung Quốc. YC đã xây dựng một cộng đồng khởi nghiệp toàn cầu, chia sẻ các liên kết bài viết liên quan đến các công ty khởi nghiệp trên một trang tổng hợp trực tuyến mang tên Hacker News. Altman không chỉ viết blog cho riêng mình mà còn rất...hề — trở thành một đặc tính tự nhiên của việc học theo cách mà không dễ nhận thấy. Trong quá trình tiến hóa, đã xảy ra một số thay đổi khiến não bộ của con người khác với não bộ của loài bò sát, cái sau gần giống với máy tính chơi bóng bàn. (Tôi đã định nói là máy tính chơi cờ vua, nhưng máy tính khi chơi cờ không có trực giác hay bản năng — chúng chỉ đơn giản là tìm kiếm nhanh chóng hàng triệu giải pháp.) Có lẽ chúng ta không muốn tạo ra những cỗ máy có ý thức theo nghĩa này. Kết quả tích cực nhất mà tôi có thể nghĩ đến là: máy tính trở nên cực kỳ hiệu quả trong việc thực hiện nhiệm vụ, trong khi con người trở nên sâu sắc hơn trong suy nghĩ. Nếu chúng ta mãi mãi không thể giải quyết câu đố về việc làm cho máy tính có khả năng sáng tạo, thì giữa con người và máy móc sẽ tự nhiên hình thành một sự phân công lao động hài hòa. Có lẽ là một sự trùng hợp, chỉ hai ngày sau khi Altman đăng bài blog đó, Paul Graham đã đăng một thông báo trên blog của mình, ông bất ngờ tuyên bố rằng Altman, mới chỉ 28 tuổi, đã đồng ý kế nhiệm vị trí của ông. Trong thông báo, ông đã ca ngợi Altman: Ông ấy là kiểu người hiếm hoi, vừa có khả năng xử lý công việc hiệu quả vừa có một trái tim nhân ái — đây là một phẩm chất quan trọng trong đầu tư sớm, nhưng rất ít người nhận ra. Sam là một trong những người thông minh nhất mà tôi biết, và sự

hiếu biết của ông về các công ty khởi nghiệp có thể sâu sắc hơn bất kỳ ai tôi biết, bao gồm cả tôi. Khi tôi gặp phải những vấn đề khó khăn và cần tìm kiếm ý kiến thứ hai, Sam luôn là lựa chọn hàng đầu của tôi. Không lâu sau khi tiếp nhận vị trí CEO của YC, Altman đã nói với nhà báo nổi tiếng Stephen Levy rằng YC không chỉ là một vườn ươm cho các công ty khởi nghiệp. “Chúng tôi không chỉ tập trung vào các công ty khởi nghiệp. Chúng tôi quan tâm đến sự đổi mới, vì chúng tôi tin rằng đó mới là cách để làm cho tương lai tốt đẹp hơn.” Theo Altman, lợi nhuận mà các công ty kỳ lân do YC ươm tạo mang lại không nên chỉ được coi là sự tích lũy tài sản của các đối tác mà nên được xem như là nguồn lực để đạt được những mục tiêu vĩ đại hơn — tài trợ cho những dự án chuyển đổi mang tính “cấp độ loài”. Ông đã thành lập một bộ phận nghiên cứu với hy vọng tài trợ cho những dự án đầy tham vọng có khả năng giải quyết những vấn đề lớn nhất của thế giới. Theo ông, AI là vua của tất cả các đổi mới trong các lĩnh vực: nó có thể giải quyết tốt hơn những vấn đề mà con người đang đối mặt và sở hữu trí thông minh siêu việt. Altman cũng đã từng tiên đoán: “Trí tuệ nhân tạo tổng quát có thể hoạt động, nếu điều này trở thành hiện thực, chắc chắn sẽ là sự phát triển quan trọng nhất trong lịch sử công nghệ.” Mặc dù ông thừa nhận rằng nỗ lực đầu tiên với mạng nơ-ron đã thất bại, nhưng ông tin rằng những biến đổi mới sẽ sớm đến.

KẾT THÚC CỦA MÙA ĐÔNG Quan điểm của Altman rất chính xác; trong mùa đông AI, vẫn có một nhóm nhà nghiên cứu kiên trì làm việc âm thầm phía sau. Họ đã khám phá ra những phương pháp và lĩnh vực mới, đặt nền tảng cho sự phục hưng của AI. Trong số đó, điều quan trọng nhất chính là công nghệ học sâu. Học sâu là một nhánh của học máy, nó sử dụng công nghệ mạng nơ-ron để thực hiện học máy. Mạng nơ-ron về cơ bản mô phỏng cơ chế nhận diện của não người; lý thuyết cho rằng trí thông minh mà não người có thể đạt được thì máy tính cũng nên có khả năng đạt được. Nhưng vấn đề là não người có khoảng 100 tỷ nơ-ron và số lượng các nút giữa các nơ-ron (hay còn gọi là synapse) lên tới hàng triệu tỷ, tạo thành một mạng lưới cực kỳ phức tạp. Để so sánh, vào năm 2012, mạng nơ-ron của Google sử dụng 16.000 CPU và có tổng cộng 1 tỷ nút bên trong, và đó đã là hệ thống học sâu phức tạp nhất vào thời điểm đó. Nhà khoa học máy tính người Anh Geoffrey Hinton chính là người đã đạt được những bước đột phá trong học sâu; trong suốt nhiều năm mùa đông AI, ông chính là người kiên trì âm thầm giữ vững niềm tin mà thời gian đã quên lãng. Con đường nghiên cứu của Hinton trong những năm đầu rất gian nan. Năm 1973, Hinton vào học trường cao học tại Đại học Edinburgh dưới sự hướng dẫn của Christopher Longuet-Higgins để nghiên cứu trí tuệ nhân tạo. Christopher là một nhà hóa học lý thuyết nổi tiếng và nhà khoa học nhận thức, từng đào tạo ra người đoạt giải Nobel John Polanyi. Mặc dù Hinton học dưới sự hướng dẫn của Christopher nhưng quan điểm của ông về trí tuệ nhân tạo không hoàn toàn giống với thầy mình. Christopher kiên trì với quan điểm trí tuệ nhân tạo ký hiệu đang phổ biến vào thời điểm đó; quan điểm này cho rằng chỉ cần truyền đạt các khái niệm, sự thật, quy tắc và ngoại lệ bằng ngôn ngữ máy tính thì máy sẽ mô phỏng được khả năng nhận diện và suy luận của con người. Hinton không nghĩ như vậy. Ông cho rằng việc nhập liệu này quá cơ khí và quá phụ thuộc vào quy tắc ngôn ngữ và logic. Ông lấy động vật làm ví dụ để chỉ ra rằng mặc dù chúng không hiểu quy tắc nhưng vẫn có thể bay và săn mồi nhờ vào bản năng — chúng chỉ đơn giản học cách thực hiện những hành vi “thông minh” này thông qua kinh nghiệm.

22 Nói cách khác, Hinton cho rằng điều quan trọng là trực giác chứ không phải lý trí; chìa khóa để khiến máy móc có trí thông minh chính là để chúng tự học. Trường phái này sau này được gọi là “học máy”, nhưng vào thời điểm đó rất ít người đồng tình. Hinton say mê với mạng nơ-ron còn mới mẻ vào thời điểm đó; đây là một cấu trúc mạng mô phỏng cách mà võng mạc động vật nhận diện vật thể; mô hình thuật toán này có thể giúp thực hiện “học máy”. “Cuộc đời nghiên cứu sinh của tôi đầy rẫy khó khăn; mỗi tuần chúng tôi đều có một cuộc tranh cãi.” Hinton sau này nhớ lại rằng ông luôn phải “thương lượng” với thầy mình: “Cho tôi thêm 6 tháng nữa với mạng nơ-ron; tôi sẽ chứng minh cho bạn thấy chúng hiệu quả.” Nhưng khi 6 tháng kết thúc, Hinton lại nói: “Cho tôi thêm 6 tháng nữa,” rồi lại nói “cho tôi thêm 5 năm nữa.” Cuối cùng, vào những năm 1980, Hinton đã đạt được một số thành tựu. Năm 1986, Hinton cùng các đồng nghiệp hoàn thành bài báo nổi tiếng “Thí nghiệm về việc học bằng cách lan truyền ngược” (Experiments on Learning by Back Propagation), đưa ra phương pháp mạng nơ-ron mới ảnh hưởng đến sự phát triển trí tuệ nhân tạo sau này. Tuy nhiên, vào thời điểm đó không có đủ dữ liệu cũng như năng lực tính toán cần thiết khiến mạng nơ-ron không thể thực hiện huấn luyện quy mô lớn; giới học thuật và ngành công nghiệp vẫn không hứng thú với phương pháp mạng nơ-ron mới của Hinton. Hinton vẫn là một người cô đơn. Khi tham gia hội nghị học thuật, ông thường ngồi ở góc phòng và không nhận được sự chú ý từ những nhân vật lớn trong giới học thuật thời bấy giờ. Học trò của Hinton, Yann LeCun đến từ Pháp là một trong những người tiên phong trong lĩnh vực học sâu; trong sự nghiệp của mình, ông luôn dành tâm huyết cho nghiên cứu mạng nơ-ron từ những năm 1980 và trải qua nhiều mùa đông và mùa xuân trong lĩnh vực nghiên cứu mạng nơ-ron. Khi còn là nghiên cứu sinh và nghiên cứu sinh tiến sĩ, ông đã rất say mê với perceptron của Frank Rosenblatt và mạng nhận thức của Kunihiko Fukushima. Vào những năm 1980 và 1990, trong thời gian làm việc tại Bell Labs, LeCun đã chuyển sang nghiên cứu tự động nhận diện chữ số và chữ cái viết tay. Ông khéo léo kết hợp cảm hứng từ mạng nhận thức với thuật toán lan truyền ngược để phát triển thành công LeNet, một trong những mạng nơ-ron tích chập (ConvNets) đầu tiên. LeNet đã đạt được thành công lớn trong ứng dụng thương mại nhờ khả năng nhận diện chữ số viết tay. Từ những năm 1990 đến đầu thế kỷ 21, LeNet đã được Cục Bưu điện Hoa Kỳ sử dụng để tự động nhận diện mã bưu điện và được ngành ngân hàng sử dụng để tự động đọc các chữ số viết tay trên séc. Tuy nhiên, LeNet và các phiên bản kế nhiệm ConvNets lại không hoạt động tốt khi áp dụng cho các nhiệm vụ thị giác phức tạp hơn. Vào giữa những năm 1990, mạng nơ-ron bắt đầu mất đi vị thế thống trị trong lĩnh vực nghiên cứu trí tuệ nhân tạo. Tuy nhiên, LeCun vẫn kiên định tin tưởng và tiếp tục nghiên cứu ConvNets cũng như cải tiến liên tục chúng. Như Hinton đã nói sau này, ông giống như một người đơn độc cảm được đi qua thời kỳ tối tăm đó. “Chúng bắt đầu mở mắt ra.” phá lớn trong học sâu. Có thể nói, Hinton đã giải quyết vấn đề thuật toán ở cấp độ lý thuyết.

Nhưng phương pháp của Hinton cần tiêu tốn một lượng lớn sức mạnh tính toán và dữ liệu, ý tưởng của ông khó có thể thực hiện trong ứng dụng thực tế.

Năm 2009, nhà khoa học gốc Hoa Li Fei-fei tại Đại học Stanford đã tạo ra tập dữ liệu được gán nhãn lớn nhất trong lịch sử nhân loại mang tên ImageNet. Cô đã khởi

xương cuộc thi nhận diện hình ảnh quy mô lớn ImageNet, cho phép người tham gia sử dụng miễn phí cơ sở dữ liệu này nhưng phải tự phát triển thuật toán của mình, cuộc thi xếp hạng dựa trên độ chính xác của nhận diện hình ảnh.

Mỗi lần thi, người tham gia sẽ nhận được hơn 1 triệu hình ảnh trong tập dữ liệu huấn luyện, mỗi hình ảnh đều được gán một nhãn thủ công với khoảng 1000 loại nhãn khác nhau, chẳng hạn như "xuồng", "bóng đá" hoặc "chó con". Phần mềm thuật toán của người tham gia cần đoán nhiều lần về hình ảnh; nếu trong 5 lần đoán đầu tiên có một lần trùng khớp với nhãn thủ công thì được coi là nhận diện thành công.

Cuộc thi này bắt đầu từ năm 2010, hai năm đầu tiên mạng nơ-ron không đóng vai trò chính. Các đội hàng đầu đã sử dụng nhiều kỹ thuật học máy khác nhau nhưng kết quả khá tầm thường: năm 2010, độ chính xác top-5 của đội chiến thắng đạt 72%; năm 2011, độ chính xác này tăng nhẹ lên 75%.

Đường cong tăng trưởng chậm này đã thay đổi đột ngột trong cuộc thi năm 2012: độ chính xác top-5 của đội đoạt giải đạt mức đáng kinh ngạc 85%. Sự nhảy vọt về độ chính xác này thật gây sốc. Điều đáng ngạc nhiên hơn nữa là chương trình chiến thắng không sử dụng thuật toán máy vector hỗ trợ hay các thuật toán thị giác máy tính chính thống khác vào thời điểm đó.

24 Thành viên của đội vô địch chính là Hinton và hai sinh viên của ông tại Đại học Toronto - Ilya Sutskever và Alex Krizhevsky. Họ đều là người Do Thái sinh ra ở Liên Xô, người trước có tài năng toán học xuất sắc, còn người sau thì giỏi về thực hiện kỹ thuật. Ba người họ phối hợp chặt chẽ để tạo ra một kiến trúc mạng nơ-ron mới được đặt tên là AlexNet, đây là phiên bản mở rộng của LeNet mà Yang Li-kun phát triển vào những năm 90. Với tập dữ liệu chất lượng cao và hướng đi mà đội Hinton chỉ ra trong thuật toán, sau 5 năm tại cuộc thi cuối cùng, độ chính xác nhận diện của thuật toán vô địch đạt 97.3%, vượt qua con người.

Vào tháng 10 năm 2012, đội Hinton đã công bố bài báo về thuật toán AlexNet tại hội nghị thị giác máy tính tổ chức ở Florence, mọi người ngạc nhiên khi thấy rằng so với việc Google sử dụng 16.000 CPU, AlexNet chỉ sử dụng 4 GPU Nvidia. Giới học thuật và ngành công nghiệp hoàn toàn chấn động - nếu chỉ với 4 GPU mà có thể đạt được hiệu quả tốt như vậy thì sức mạnh tính toán không còn là rào cản nữa. Khả năng tính toán song song mạnh mẽ của GPU cùng với tính thích ứng của học sâu nhanh chóng được ngành công nhận, Nvidia - nhà lãnh đạo trong ngành GPU trở thành người chiến thắng lớn nhất.

Ngoài ra, sự phát triển của điện toán đám mây cũng đã chuẩn bị cho sự xuất hiện của kỷ nguyên mới. Cơ sở hạ tầng điện toán đám mây mạnh mẽ hơn và giá cả phải chăng hơn, có khả năng xử lý thông tin phức tạp và cung cấp nhiều tập dữ liệu phong phú cùng với các công cụ phát triển phần mềm giá rẻ cho các nhà nghiên cứu sử dụng. Chính vì vậy, việc phát triển mạng nơ-ron đã trở nên dễ dàng hơn rất nhiều.

Điều này đánh dấu rằng trí tuệ nhân tạo đã đến "thời khắc cách mạng công nghiệp", tại thời điểm này, ba trụ cột thúc đẩy sự chuyển mình của học sâu - thuật toán, sức mạnh tính toán và dữ liệu - đã sẵn sàng hoàn toàn. Hiện tại, việc công nghiệp hóa trí tuệ nhân tạo đã bước vào đường đua nhanh.

Đối với kỷ nguyên AI này, nhà nghiên cứu huyền thoại của Google, sau này trở thành giám đốc khoa học Jeff Dean đã đưa ra một phép so sánh hình ảnh: Chúng ta đang ở giai đoạn tiến hóa thực sự, trước đây động vật không có mắt nhưng giờ chúng đã có mắt. Điều này sẽ thay đổi rất nhiều thứ. Trước đây thị lực của máy tính không tốt lắm nhưng giờ chúng bắt đầu mở mắt rồi.

Gã khổng lồ gia nhập và góc khuất Silicon Valley AlexNet gây chấn động trong giới học thuật đồng thời cũng làm rung chuyển ngành công nghiệp. Các CEO của các công ty công nghệ nhận ra rằng nhờ vào học sâu và mạng nơ-ron, máy tính giờ đây có thể thực hiện những nhiệm vụ đáng kinh ngạc như gán nhãn cho hình ảnh, dịch văn bản và tối ưu hóa các mạng quảng cáo phức tạp, điều này sẽ mang lại nhiều khả năng hơn cho hoạt động kinh doanh cốt lõi của họ.

Vào tháng 12 năm đó, một vụ mua lại bí mật có ảnh hưởng sâu rộng đến ngành công nghệ đã diễn ra. Địa điểm mua lại không nằm ở Silicon Valley mà ở một khách sạn bên hồ Tahoe xinh đẹp cách Silicon Valley chỉ 3 giờ lái xe.

25 Tại khách sạn đang diễn ra một cuộc đấu giá kín thay đổi lịch sử phát triển AI. Đối tượng đấu giá là một công ty mới thành lập chỉ một tháng với 3 nhân viên - chính là Hinton và hai sinh viên của ông nổi tiếng nhờ AlexNet. Ngoài ra, công ty này không có sản phẩm hay tài sản nào khác. Việc mua lại nhằm mục đích tuyển dụng nhân tài không phải là hiếm trong ngành công nghệ tập trung vào nhân lực nhưng bốn công ty tham gia đấu giá lại không bình thường, đó là Google, Microsoft, DeepMind và Baidu.

Hinton đang phải chịu đựng cơn đau do thoát vị đĩa đệm cột sống, ông ngồi trên sàn nhà phòng 703 của khách sạn để thiết lập quy tắc cho cuộc đấu giá: giá khởi điểm là 12 triệu đô la Mỹ và mỗi lần tăng giá ít nhất là 1 triệu đô la Mỹ.

Rất nhanh chóng, Google đã đưa ra giá thầu và Microsoft cũng đưa ra giá thầu; lúc đó DeepMind vẫn còn là một công ty nhỏ nhanh chóng rút lui. Các gã khổng lồ trong ngành đã nâng mức giá lên 20 triệu đô la Mỹ rồi tiếp tục tăng lên 25 triệu đô la Mỹ. Khi giá thầu vượt quá 30 triệu đô la Mỹ, Microsoft đã tạm thời rút lui nhưng khi giá thầu đạt 37 triệu đô la Mỹ thì Microsoft lại quay lại.

Vài giờ sau, những người tham gia đấu giá đã đẩy giá lên tới 44 triệu đô la Mỹ; Hinton cảm thấy hơi choáng váng: "Cảm giác như chúng tôi đang quay phim." Ông quyết định dừng lại ngay lập tức và quyết định bán công ty cho người trả giá cuối

cùng - Google. Về số tiền 44 triệu đô la Mỹ này, Hinton ban đầu đề nghị chia đều cho ba người nhưng dưới sự kiên quyết của hai sinh viên ông đã nhận được 40%, còn Sutskever và Krizhevsky mỗi người nhận được 30%.

Đội ngũ Hinton được Google mua lại và sự kiện này nhanh chóng tạo ra hiệu ứng dây chuyền tại Silicon Valley. Không lâu sau đó, Yang Li-kun đang làm giáo sư toàn thời gian tại Đại học New York cũng bị Facebook thu hút về làm trưởng phòng thí nghiệm trí tuệ nhân tạo mới thành lập của Facebook. Chỉ trong một đêm, tất cả các công ty công nghệ lớn bắt đầu tranh giành các chuyên gia trong lĩnh vực học sâu; rất nhanh chóng mỗi công ty đều mở phòng thí nghiệm trí tuệ nhân tạo riêng để tiến hành nghiên cứu quan trọng trong lĩnh vực này và công bố kết quả nghiên cứu để giới học thuật tham khảo. Các nhà đầu tư mạo hiểm cũng bắt đầu hành động và bắt đầu rót vốn vào các công ty khởi nghiệp trong lĩnh vực học sâu.

Năm 2015, Hinton, Yang Li-kun và Yoshua Bengio - ba nhà khoa học trong lĩnh vực học sâu đã cùng nhau xuất bản một bài tổng quan mang tên "Học sâu" (Deep Learning) trên tạp chí Nature. Bài viết này nói về sự chuyển mình mà học sâu mang lại cho học máy truyền thống và thiết lập một cột mốc mới cho trí tuệ nhân tạo trong giới học thuật. Bốn năm sau đó, cả ba người cũng vì lý do này mà đồng thời nhận giải Turing. Trong ngành này, Hinton được gọi là "cha đẻ của trí tuệ nhân tạo hiện đại".

Năm đó, Hinton 72 tuổi, Yang Li-kun 59 tuổi và Bengio 55 tuổi. Phía sau họ là quá trình phát triển trí tuệ nhân tạo suốt nửa thế kỷ với những thăng trầm trong hành trình đơn độc và tìm kiếm không ngừng nghỉ; chỉ có họ mới thực sự cảm nhận được những trải nghiệm đó.

Đứng ở năm 2015, bức màn thời đại mới đang từ từ được kéo lên; các gã khổng lồ công nghệ đứng trên vai ba người khổng lồ học thuật, khoác lên mình ánh hào quang của internet đang chuẩn bị cho một cuộc đua lớn hơn nữa. Google tiếp tục tấn công mạnh mẽ khi vào năm 2014 mua lại một công ty khởi nghiệp AI của Anh mang tên DeepMind; đến năm 2016, nguyên của riêng họ.

27 Chương Hai Sự Thành Lập của OpenAI Mọi người dễ dàng cảm thấy rằng đổi mới đã hoàn toàn biến mất, các lãnh đạo ngành đã ổn định vị trí của mình, nhưng thực tế không phải như vậy - ở một góc nào đó trên thế giới, một người trẻ không nổi tiếng có thể đang thành lập một công ty, công ty này cuối cùng sẽ lớn như những gã khổng lồ công nghệ ngày nay. —Altman Hãy mắc sai lầm vì tham vọng, chứ đừng vì lười biếng. —Machiavelli Một Ngày Rất Dài, Mười Năm Rất Ngắn Vào tháng 4 năm 2015, Altman đã kỷ niệm sinh nhật 30 tuổi của mình. Bạn bè của anh đã yêu cầu anh viết một số suy nghĩ về cuộc sống và lời khuyên cho tuổi 30. Vài ngày sau, anh đã viết trong một bài blog có tiêu đề "Một Ngày Rất Dài, Mười Năm Rất Ngắn": Mặc dù tầm quan trọng của kế hoạch là điều hiển nhiên, nhưng nếu có một cơ hội tuyệt vời xuất hiện, bạn nên nắm bắt nó. Đừng sợ làm những điều mạo hiểm. Một trong những lợi ích của việc làm việc chăm chỉ là luôn

có những cơ hội tốt xuất hiện, nhưng khi cơ hội đến, vẫn phụ thuộc vào bạn có thể nắm bắt chúng hay không. Cố gắng kết bạn với những người thông minh, thú vị và có tham vọng, làm việc cho họ hoặc thuê họ (trên thực tế, một trong những phần thỏa mãn nhất trong công việc là xây dựng mối quan hệ sâu sắc với những người thực sự xuất sắc). Cố gắng dành thời gian với những người đứng đầu thế giới trong lĩnh vực của họ hoặc những người có tiềm năng lớn. Cuối cùng, bạn sẽ đạt đến mức trung bình của những người mà bạn dành nhiều thời gian nhất. Mỗi làn sóng công nghệ đều là kết quả của sự tương tác giữa công nghệ, vốn và nhân tài. Nói một cách chính xác, "con địa chấn AI" trong giới học thuật mà chương trước đề cập không xảy ra ở Mỹ mà ở châu Âu và Canada. Nhưng Silicon Valley mới là thiên đường cho những nhà đầu tư mạo hiểm. Ở đây cứ khoảng 10 năm lại có một doanh nghiệp biểu tượng niêm yết: Apple vào những năm 80, Amazon vào những năm 90 và Google vào những năm 2010. Đến tháng 5 năm 2012, Facebook niêm yết trên NASDAQ, đánh dấu đỉnh điểm của làn sóng internet này. Những lãnh đạo công nghệ kiếm được bội tiền, các nhà đầu tư mạo hiểm và thậm chí cả nhân viên của các công ty niêm yết đều hướng mắt về làn sóng tiếp theo. Họ nhìn về ngành AI đang âm thầm phát triển. Đối với Silicon Valley, AI dường như có sức hấp dẫn tự nhiên - gần như mọi nhà khởi nghiệp công nghệ đều là fan của khoa học viễn tưởng từ nhỏ. Và trong thế giới khoa học viễn tưởng, sự tồn tại của những robot có ý thức và mối quan hệ yêu-ghét giữa chúng với con người dường như là chủ đề vĩnh cửu.

28 Người dẫn dắt YC nắm bắt xu hướng tiên tiến nhất của Silicon Valley, Altman đang xây dựng Viện Nghiên cứu Toàn cầu YC, AI là hướng đi mà anh xem là triển vọng nhất. Trong số các gã khổng lồ công nghệ, Google và Facebook là hai lãnh đạo mạnh nhất trong lĩnh vực internet, lần lượt thống trị tìm kiếm và mạng xã hội, vị trí khó bị lung lay. Đồng thời, hai công ty này có mối liên hệ tự nhiên với AI nên họ hành động đầu tiên. Còn Microsoft, với tư cách là vua của thời đại PC (máy tính cá nhân), lại tỏ ra yếu thế trong thời đại internet và trở thành kẻ thất bại trong làn sóng công nghệ trước đó. Vào tháng 2 năm 2014, Satya Nadella được bổ nhiệm làm CEO của Microsoft, mọi người kỳ vọng vị CEO gốc Ấn Độ điềm tĩnh và thông minh này sẽ giúp Microsoft lấy lại phong độ và trở lại ngai vàng trong làn sóng tiếp theo. Còn vị vua mới của Silicon Valley là Musk, người vừa dẫn dắt Tesla và SpaceX thoát khỏi khó khăn và ngay lập tức lao vào làn sóng AI. Nếu không có gì bất ngờ xảy ra, làn sóng AI sẽ là trò chơi do các gã khổng lồ dẫn dắt và lúc đó Google và Facebook cũng đầy tự tin. Nhưng Silicon Valley luôn thích những kịch bản bất ngờ; câu chuyện về các công ty khởi nghiệp lật đổ các gã khổng lồ đã diễn ra nhiều lần và lần này cũng không ngoại lệ. OpenAI đã xuất hiện; công ty này là sản phẩm từ sự tức giận của Musk, dựa vào "trí tuệ nhân tạo tổng quát" (Artificial General Intelligence - AGI) - một viễn cảnh lúc đó được coi như chuyện hoang đường - đã thu hút sự tham gia của những nhân tài hàng đầu. Altman thông qua sự sắp xếp cẩn thận và hoạt động thận trọng đã giúp phòng thí nghiệm phi lợi nhuận này phát triển mạnh mẽ giữa sự chèn ép của các gã khổng lồ và nhanh chóng trở thành một lực lượng không thể xem nhẹ trong thời gian ngắn.

Musk, Người Sắt Silicon Valley Người Sắt Silicon Valley Musk không bao giờ sợ hãi trước xung đột. Cuộc cạnh tranh giữa anh với người sáng lập Amazon Bezos

trong lĩnh vực không gian thì ai cũng biết. Năm 2015, anh cũng đã xảy ra xung đột với người sáng lập Google Larry Page; chủ đề lần này là AI. Kết quả của cuộc xung đột đã dẫn đến sự ra đời của OpenAI. Page và Musk từng là bạn thân thiết. Cả hai đều cùng tuổi và quen biết nhau ngay sau khi Google được thành lập; Page cũng là một trong những nhà đầu tư sớm của Tesla và là một trong những người đầu tiên sử dụng chiếc xe Roadster. Page thậm chí còn từng nói với truyền thông rằng anh thà để tài sản của mình cho những người như Musk để thay đổi thế giới còn hơn là cho các tổ chức từ thiện vì anh rất ngưỡng mộ kế hoạch di cư lên sao Hỏa của Musk.

29 Trong một thời gian dài, Musk thường xuyên đi lại bằng máy bay riêng giữa Tesla ở Silicon Valley và SpaceX ở Los Angeles. Khi ở Silicon Valley, Musk thường ở lại nhà Page; chỉ cần Page có nhà thì hai người thường chơi video game hoặc trò chuyện suốt đêm. Năm 2007, khi Page tổ chức đám cưới trên một hòn đảo riêng ở Caribbean, anh đã đặc biệt mời Musk và vợ lúc đó của anh là Justine Wilson tham dự. Năm 2013, khi Tesla gặp khủng hoảng với sản lượng và doanh số đều đình trệ, Musk còn từng nhờ Page giúp đỡ và đã bí mật lập kế hoạch cho Google mua lại Tesla. Nhưng vào tháng 5 năm 2013, tin tức Tesla lần đầu tiên đạt lợi nhuận hàng quý đã giúp Tesla thoát khỏi tình trạng khó khăn và cổ phiếu tăng mạnh. Thương vụ mua lại này đã không thành hiện thực. Chỉ một tháng sau khi Tesla phục hồi từ đáy vào ngày 27 tháng 6 năm 2013, Musk đã kỷ niệm sinh nhật lần thứ 42. Vợ anh lúc đó, nữ diễn viên người Anh Talulah Riley đã tổ chức một bữa tiệc sinh nhật cho anh để cùng chúc mừng sự hồi sinh của Tesla. Họ đã mời một số bạn bè và gia đình đến một khách sạn sang trọng ở Napa Valley - "vùng đất rượu vang" ở California để tổ chức một bữa tiệc kéo dài ba ngày. Nơi này cách Silicon Valley khoảng một giờ lái xe. Khách sạn gồm nhiều cabin gỗ nơi trẻ em có thể chạy nhảy vui chơi. Page - người sống kín tiếng đã đặc biệt đến tham dự bữa tiệc sinh nhật của người bạn cũ. Sau bữa tối, Musk và Page ngồi bên đống lửa cạnh hồ bơi để thảo luận sâu về chủ đề AI. Nhưng trong cái đêm đầu hè trời quang đãng đó, bầu không khí cuộc trò chuyện nhanh chóng trở nên ngưng đọng: AI cuối cùng sẽ thúc đẩy sự tiến bộ của nhân loại hay tiêu diệt nhân loại? Hai người đã có sự khác biệt nghiêm trọng về vấn đề này. Page nói rằng con người cuối cùng sẽ hòa nhập với máy móc AI; sẽ có ngày nhiều hình thức trí tuệ tranh giành tài nguyên và chỉ những kẻ mạnh mới sống sót. Musk đồng ý với quan điểm của Page nhưng anh cho rằng trừ khi chúng ta xây dựng được tường lửa; nếu không thì trí tuệ nhân tạo có thể thay thế con người khiến chúng ta trở thành côn trùng hay thậm chí dẫn đến tuyệt chủng. Page đáp lại rằng nếu có ngày trí tuệ máy móc thậm chí ý thức máy móc vượt qua con người thì điều đó có ý nghĩa gì? Đó chỉ đơn thuần là giai đoạn tiếp theo của tiến hóa mà thôi. Musk nói rằng ý thức của con người là một ánh sáng quý giá trong vũ trụ mà chúng ta không nên để nó tắt đi. Page cho rằng đó chỉ là lời nói nhảm của những kẻ đa cảm; nếu ý thức có thể được sao chép vào máy móc thì tại sao nó lại không xứng đáng có giá trị tương đương? Có thể một ngày nào đó chúng ta thậm chí có thể tải ý thức của mình lên máy móc. Nó có thể mang lại cho nhân loại, yêu cầu tổng thống kiểm soát AI. Nhưng nỗ lực của anh vẫn thất bại, và các quy định pháp lý liên quan cuối cùng cũng không được ban hành. Tác giả cuốn tiểu sử của Musk, "Iron Man of Silicon Valley", Ashlee Vance, nhớ lại: Lúc đó tôi thường phỏng vấn Elon, đang viết một cuốn sách về anh ấy, rõ ràng là anh ấy đang nhìn vào những người bạn của mình (Larry Page hoặc Sergey Brin), tất cả họ đều rất thành công, họ sở hữu những

để chế phần mềm và để chế AI đang phát triển. Cảm giác của tôi là quan điểm của Elon về AI một phần đến từ sự ghen tị. Tôi nghĩ anh ấy thấy thành công của Google và những người bạn của mình trong lĩnh vực AI và nhận ra rằng mình không có thứ đó. Nhưng anh ấy sẽ không bao giờ công khai thừa nhận điều đó. Cảm giác sứ mệnh mạnh mẽ và tính cạnh tranh đã thúc đẩy Musk quyết định hành động. "Chúng ta có thể làm gì để đảm bảo tương lai là tốt đẹp? Chúng ta có thể ngồi im, hoặc khuyến khích các cơ quan quản lý giám sát, hoặc chúng ta có thể hợp tác với những người cũng quan tâm đến việc phát triển AI an toàn và có lợi cho nhân loại để xây dựng các tổ chức đúng đắn." Musk thừa nhận rằng ngay cả khi cố gắng thúc đẩy AI thân thiện, vẫn sẽ có một số rủi ro nhất định, có thể tạo ra những thứ mà chúng ta lo lắng. Tuy nhiên, biện pháp phòng thủ tốt nhất là "càng nhiều người càng tốt có quyền sở hữu công nghệ AI; nếu mọi người đều có khả năng AI, thì sẽ không có ai hoặc một nhóm nhỏ nào có thể sở hữu trí tuệ siêu phàm." Đầu năm 2015, Musk đã tìm đến Altman. Vì đang chuẩn bị cho YC Research, hai người trong thời gian này giữ liên lạc chặt chẽ. Altman và Musk đã được giới thiệu với nhau nhiều năm trước bởi một đối tác của YC, lần đầu gặp mặt, Musk đã dẫn Altman tham quan trụ sở SpaceX, chuyến tham quan này đã gây ấn tượng sâu sắc với Altman. Altman từng nói với Musk: "Tôi biết nhiều người điên rồ, nhưng bạn vẫn là người nổi bật nhất trong số đó."

31 Vậy tại sao Musk lại tìm đến Altman còn trẻ tuổi? Trước tiên, có lẽ vì anh đã nhìn thấy mối quan hệ rộng rãi và danh tiếng tốt bụng của Altman trong cộng đồng khởi nghiệp Silicon Valley. Người sáng lập công ty khởi nghiệp Superhuman, Rahul Vohra, từng chia sẻ một câu chuyện: Có lần công ty của anh thử nghiệm một bản cập nhật chưa chính thức của trình duyệt web Chrome của Google, do một thay đổi mã dường như vô hại, dịch vụ email thông minh Superhuman đã sụp đổ chỉ sau một đêm. Thiệt hại dường như là do vô tình gây ra, không ai ở Google nhận ra rằng có ai đó đang xây dựng dựa trên những mã đã lỗi thời đó, nhưng đối với Superhuman, cuộc khủng hoảng này lại là "sống còn". Vohra bắt đầu điên cuồng cầu cứu các nhà đầu tư tổ chức của mình. Nhưng hầu hết mọi người đều bất lực và tuyên bố rằng họ không có liên hệ trực tiếp với nhân viên bên trong Google. Không còn cách nào khác, Vohra đã chuyển sang nhắn tin cho các nhà đầu tư thiên thần của mình, trong đó có Altman. "Tôi tình cờ đứng bên cạnh Sundar (CEO của Google) tại một bữa tiệc," Altman đã trả lời anh vài phút sau đó, "Hãy cho tôi một chút thời gian." Sáng hôm sau, Vohra nhận được email xin lỗi từ một phó chủ tịch Google và được mời đến văn phòng Google ở San Francisco để gặp mặt. Trong vài năm tiếp theo, Vohra cho biết Superhuman đã thiết lập mối quan hệ hợp tác chặt chẽ với Google và được yêu cầu thử nghiệm các bản cập nhật mới nhất của Chrome. Vohra cho rằng tất cả những điều này đều nhờ vào Altman, trước đó chỉ qua 30 phút gặp mặt mà quyết định đầu tư thông qua quỹ cá nhân mà anh quản lý. "Sam đã chủ động chấp nhận rủi ro cho công ty khởi nghiệp của chúng tôi," Vohra nói với Forbes, "dù chỉ là khoản đầu tư nhỏ đối với anh ấy; nhưng đối với chúng tôi, đó là thời điểm quyết định vận mệnh của chúng tôi." Thứ hai, vào thời điểm đó ở Silicon Valley, Altman là một trong số ít người công khai thảo luận về AGI ngoài Musk. Theo sự đồng thuận trong giới học thuật, AGI đề cập đến AI có khả năng tương đương hoặc vượt trội hơn trí thông minh con người, loại AI này có thể thực hiện tất cả các hành vi thông minh mà con người bình thường có. Nó có thể tự học hỏi, tự

cải tiến và tự điều chỉnh để giải quyết bất kỳ vấn đề nào mà không cần sự can thiệp của con người. Shane Legg, đồng sáng lập DeepMind, từng hồi tưởng: "AGI trước đây không phải là chủ đề mà các nhà khoa học nghiêm túc thảo luận công khai; nó từng là một lĩnh vực bị chế giễu. Nếu bạn nói về AGI với người khác, trường hợp tốt nhất là họ nghĩ bạn kỳ quặc; trường hợp xấu nhất là họ nghĩ bạn bị hoang tưởng." Đến năm 2015, với sự kết thúc của mùa đông trí tuệ nhân tạo, trong giới học thuật bắt đầu có người thảo luận về AGI, nhưng đối với hầu hết các nhà nghiên cứu thì họ vẫn rất nghi ngờ liệu có thể thấy được trí thông minh máy thực sự trong đời mình. Nhưng với tư cách là một nhà lãnh đạo ý kiến và trung tâm xã hội ở Silicon Valley, Altman đã sớm bắt đầu thảo luận công khai về AGI và mối đe dọa tiềm tàng của nó đối với tương lai nhân loại. Đầu năm 2015, anh đã viết trên blog của mình:

32 Sự phát triển của trí thông minh máy siêu nhân (superhuman machine intelligence, SMI) có thể là mối đe dọa lớn nhất đối với sự tồn tại liên tục của nhân loại. Tôi nghĩ còn có những mối đe dọa khác có khả năng xảy ra hơn... nhưng chúng khó có thể tiêu diệt mọi con người trong vũ trụ như SMI. SMI không cần phải trở thành một thực thể ác độc vốn có như trong tiểu thuyết khoa học viễn tưởng để gây ra mối đe dọa cho nhân loại. Tình huống khả thi hơn là nó thờ ơ với sự tồn tại của chúng ta; trong quá trình theo đuổi các mục tiêu khác, nó có thể vô tình dẫn đến sự diệt vong của chúng ta. (Nếu bạn suy nghĩ kỹ một chút, bạn sẽ nhận ra rằng hầu hết các mục tiêu đều cần sử dụng tài nguyên mà hiện tại con người đang sử dụng.) Cuối bài viết, anh còn giải thích: Tôi thích gọi nó là "trí thông minh máy" (machine intelligence), thay vì "trí tuệ nhân tạo" (artificial intelligence), vì từ "nhân tạo" dường như ngụ ý rằng nó không thực sự tồn tại hoặc không đủ tốt. Và khi nó phát triển hoàn thiện, nó sẽ không còn là sản phẩm do con người tạo ra nữa. Ngoài ra, Altman cũng rất bận tâm về "sự thống trị" của Google. Trong một cuộc phỏng vấn, Altman nói: "Theo thời gian, chúng ta sẽ ngày càng gần hơn đến việc tạo ra công nghệ vượt qua trí thông minh con người, nhưng mọi người nghi ngờ về việc Google sẵn lòng chia sẻ bao nhiêu thành quả." Musk và Altman đều cho rằng để chống lại sự đóng cửa của Google, mã nguồn mở là phương pháp tốt nhất. Theo các tài liệu được tiết lộ sau này, vào ngày 25 tháng 5 năm 2015, Altman đã gửi cho Musk một email viết rằng: Tôi luôn suy nghĩ liệu có khả năng ngăn chặn nhân loại phát triển trí tuệ nhân tạo hay không. Tôi nghĩ câu trả lời gần như chắc chắn là không thể. Nếu nó (AGI) định sẵn xảy ra, dường như tốt nhất là một tổ chức nào đó bên ngoài Google sẽ thực hiện trước. Altman đã đưa ra một ý tưởng rằng YC nên khởi động một "kế hoạch Manhattan" cho trí tuệ nhân tạo. Anh đề xuất: Chúng ta có thể thiết kế một cấu trúc: dưới hình thức một tổ chức phi lợi nhuận nào đó để công nghệ thuộc về toàn thế giới. Nhưng một khi dự án thành công, những người tham gia cũng có thể nhận được phần thưởng tương tự như các công ty khởi nghiệp. Tất nhiên, chúng ta sẽ tuân thủ/động viên tất cả các quy định quản lý. Musk đã trả lời: "Có lẽ đáng để thảo luận." Rất nhanh chóng, Altman đã đề xuất với Musk rằng họ có thể cùng nhau thành lập một phòng thí nghiệm nghiên cứu trí tuệ nhân tạo phi lợi nhuận nhằm cố gắng theo kịp Google trong cuộc cạnh tranh AGI nhưng sẽ áp dụng phương pháp hoàn toàn khác biệt với Google. Vào tháng 6 năm 2015, Altman đã viết trong một email gửi cho Musk: ông phải vì lợi ích của các cổ đông công ty. Nhiều năm sau, Musk đã chỉ trích Altman vì phạm thỏa thuận sáng lập. Altman đã

phủ nhận, tuyên bố rằng không có thỏa thuận sáng lập nào như vậy. Và Musk cũng không đưa ra bằng chứng nào cho thấy Altman đã ký hoặc đồng ý với thỏa thuận đó. Greg Brockman, "Người thứ hai" của OpenAI Là một trong những người lãnh đạo trẻ nhất ở Silicon Valley, Altman rất giỏi trong việc tổ chức và thúc đẩy các giao dịch, tại YC, công việc hàng ngày của ông bao gồm việc giúp các công ty khởi nghiệp hợp tác và sáp nhập, hỗ trợ các nhà sáng lập tìm kiếm đối tác hoặc khách hàng, cũng như giúp các nhà đầu tư mạo hiểm kết nối với các dự án. Altman gần như mỗi ngày đều suy nghĩ và xử lý những vấn đề như vậy. Musk và Altman đều có công việc hàng ngày bận rộn, phòng thí nghiệm OpenAI cần một người để chịu trách nhiệm toàn thời gian về việc thành lập và quản lý sau này. Altman ngay lập tức nghĩ đến một người khác: Greg Brockman.

34 Người đồng sáng lập thường đóng vai trò "người thứ hai" trong một công ty khởi nghiệp. Altman từng viết trong một blog: Nhiều người hỏi tôi người đồng sáng lập lý tưởng của tôi trông như thế nào? Câu trả lời của tôi là: Greg Brockman. Altman không nhìn nhầm người, trong những năm hợp tác sau đó, Brockman không chỉ chứng minh mình là một kỹ sư xuất sắc mà còn thể hiện khả năng tổ chức và thực hiện tốt, cùng với lòng trung thành mà Altman coi trọng. Brockman sinh năm 1987 tại bang Bắc Dakota, Mỹ, từ thời trung học đã thể hiện tài năng toán học xuất sắc. Sau khi tốt nghiệp trung học, anh đã nghỉ học một năm để đi du lịch nước ngoài, anh đã đến Trung Quốc và Nga, và trong thời gian đó đã học lập trình. Trở về Mỹ, anh vào Đại học Harvard học ngành máy tính và toán học, nhưng không lâu sau đó, anh cảm thấy chương trình học ở Harvard quá đơn giản nên đã chuyển sang Học viện Công nghệ Massachusetts (MIT) để tiếp tục học ngành máy tính và toán học. Năm 2010, Brockman bỏ học tại MIT và gia nhập công ty khởi nghiệp thanh toán trực tuyến Stripe chỉ có 3 người lúc bấy giờ, đảm nhận vị trí Giám đốc Kỹ thuật đầu tiên của Stripe. Với sự giúp đỡ của anh, Stripe đã từ một công ty 4 người mở rộng thành 250 người, và vào thời điểm đó, định giá của Stripe đạt 5 tỷ đô la. Ngày nay, Stripe đã trở thành gã khổng lồ thanh toán phục vụ hàng triệu doanh nghiệp trên toàn cầu, với định giá đạt 50 tỷ đô la vào năm 2023. Những người đã làm việc với Brockman mô tả anh là một "kỹ sư 10X" điển hình - đây là một thuật ngữ trong Silicon Valley chỉ những siêu lập trình viên có hiệu suất gấp 10 lần lập trình viên bình thường. Vào tháng 5 năm 2013, Brockman cảm thấy đã đến lúc rời đi. Anh viết trên blog của mình: Tôi cảm thấy công ty đang ở một vị trí tuyệt vời, dù có tôi hay không, nó vẫn sẽ tiếp tục làm những điều vĩ đại. Điều tôi quan tâm nhất là làm việc với những người xuất sắc để tạo ra những điều kỳ diệu, nhưng cơ sở hạ tầng cho các nhà phát triển không phải là điều tôi muốn giải quyết trong phần đời còn lại của mình. Trước khi Brockman quyết định rời đi cuối cùng, nhà sáng lập Stripe Patrick Collison đã gợi ý anh nên nói chuyện với Altman. Stripe cũng là một công ty tham gia YC, Collison có mối quan hệ tốt với Altman và cho rằng Altman có cái nhìn bên ngoài tốt, đã gặp nhiều người trong tình huống tương tự và có thể cung cấp những lời khuyên tốt cho anh về những gì nên làm tiếp theo. Brockman chỉ nói chuyện với Altman trong 5 phút thì Altman đã xác định rằng anh đã sẵn sàng để rời đi. Brockman sau này hồi tưởng lại rằng khi Altman hỏi rằng có thể giúp anh điều gì tiếp theo, anh đã trả lời: “AI là mục tiêu hàng đầu của tôi (nó chắc chắn là mục tiêu cuộc đời tôi). Tuy nhiên, tôi vẫn không chắc liệu bây giờ có phải là thời điểm đúng hay không và không chắc cách tốt nhất để tôi đóng góp cho AI là gì.”

35 Altman nói: “Chúng tôi luôn đang xem xét việc thành lập một phòng thí nghiệm AI thông qua YC. Chúng ta nên giữ liên lạc.” Không lâu sau đó, Altman đã giúp Brockman bán cổ phần của mình tại Stripe cho các nhà đầu tư bao gồm cả YC, điều này đã mang lại cho giám đốc kỹ thuật này một khoản lợi nhuận lớn. Hai người cũng vì thế mà xây dựng được tình bạn và sự tin tưởng sâu sắc. Brockman nói: Altman luôn cố gắng tìm ra điều gì quan trọng nhất đối với một người và sau đó tìm cách giúp họ, đó là chiến lược mà ông ấy sử dụng nhiều lần. Sau khi rời Stripe, Brockman ngay lập tức bắt đầu nghiên cứu sâu về AI, cố gắng hiểu rõ hơn về những gì đang xảy ra trong lĩnh vực này. Anh đọc sách liên quan đến AI và hỏi ý kiến một số bạn bè đang làm việc trong lĩnh vực AI. Trong quá trình này, khả năng nhận diện hình ảnh và giọng nói của học sâu khiến Brockman vô cùng ngạc nhiên. Khi nghiên cứu sâu hơn, Brockman càng cảm thấy lĩnh vực này đang âm thầm tích lũy sức mạnh to lớn và sẽ có tác động lớn đến xã hội trong tương lai. Vào tháng 6 năm 2015, Altman nhắn tin cho Brockman hỏi liệu anh có nghĩ ra bước tiếp theo cần làm gì không. Brockman trả lời rằng kế hoạch hiện tại của anh là thành lập một công ty AI trong năm tới. Altman ngay lập tức gọi điện thoại. “YC đang chuẩn bị thành lập một phòng thí nghiệm AI.” Altman nói thẳng vào vấn đề. Brockman hỏi rằng mục tiêu của phòng thí nghiệm này là gì? “Xây dựng AI an toàn đạt đến mức trí tuệ con người.” Altman nói. Brockman sau này hồi tưởng: Tại thời điểm đó, tôi biết rằng ông ấy (Altman) là đối tác phù hợp để tôi xây dựng công ty tiếp theo. Ngày nay, rất ít người dám rõ ràng thử nghiệm xây dựng AI đạt mức trí tuệ con người. Tôi nhận ra rằng đôi khi chỉ cần ai đó đủ dũng cảm để tuyên bố một mục tiêu thì những người phù hợp sẽ tham gia cùng họ. Sutskever, gặp nhau như quen biết từ trước Từ tháng 8 đến tháng 11 năm 2015, Brockman đảm nhận trách nhiệm thành lập đội ngũ sáng lập OpenAI. Mặc dù Brockman là một giám đốc kỹ thuật xuất sắc nhưng anh vẫn còn mới mẻ trong lĩnh vực AI và không biết cách tìm kiếm và tuyển dụng các nhà nghiên cứu xuất sắc. Anh đã gọi điện cho vài người, trong đó có Joshua Bengio - người sau này đoạt giải Turing. Bengio đã cung cấp cho anh một danh sách các nhà khoa học hàng đầu trong lĩnh vực AI. Brockman bắt đầu liên hệ từng người trong danh sách đó. Anh không hiểu rõ về kỹ thuật và xây dựng đội ngũ, nhưng cả hai đều ngưỡng mộ thành tựu của nhau và mong muốn học hỏi lẫn nhau.

Altman nghe xong, quay sang Brockman ngồi ở ghế phụ nói: “Đây chính là người chúng ta cần, hãy thuyết phục anh ta.”

Brockman gật đầu.

Sau đó, Brockman bắt đầu thường xuyên gặp gỡ Sutskever để trò chuyện, thảo luận về chiến lược và văn hóa của phòng thí nghiệm mới. Brockman còn đưa Sutskever đi ăn tối với Alan Kay, nhà khoa học máy tính huyền thoại 75 tuổi ở Silicon Valley. Alan Kay đã phát minh ra giao diện đồ họa tại Trung tâm Nghiên cứu Palo Alto của Xerox (PARC), và Steve Jobs đã được truyền cảm hứng từ ông để áp dụng công nghệ này vào thiết kế máy tính Mac. Alan Kay cũng có một câu nói nổi tiếng: “Cách tốt nhất để dự đoán tương lai là tạo ra tương lai.” Đây là phương châm của vô số người đam mê công nghệ ở Silicon Valley.

Sau bữa tối đó, Sutskever nói: “Tôi chỉ hiểu 50% những gì ông ấy nói, nhưng mọi thứ đều rất truyền cảm hứng.” Kay còn hướng dẫn họ cách xây dựng một tổ chức kết hợp giữa kỹ thuật và nghiên cứu.

Không lâu sau, Altman đã đến nhà hàng The Counter gần trụ sở Google để ăn tối với Sutskever. Sau khi họ chia tay, Altman bước vào xe và nghĩ: Tôi phải hợp tác với người đó.

Musk cũng tham gia vào việc thuyết phục Sutskever. Cuối cùng, Musk và Altman đã mời anh với mức lương và thưởng hấp dẫn để đưa anh về làm Giám đốc Khoa học của phòng thí nghiệm mới. Page rất tức giận vì người bạn cũ và cũng là người thuê nhà của ông không chỉ thành lập một phòng thí nghiệm cạnh tranh với ông mà còn lôi kéo được nhà khoa học hàng đầu của Google. Sau khi OpenAI khởi động vào cuối năm 2015, Page và Musk gần như không nói chuyện với nhau nữa. Musk nói: “Larry cảm thấy bị phản bội, ông ấy rất tức giận vì tôi đã lôi kéo Sutskever đi, từ chối chơi với tôi nữa.”

Vài ngày sau, Sutskever nhận được lời mời từ Musk tham dự một bữa tiệc tối tại khách sạn Rosewood ở Menlo Park. Danh sách khách mời còn có những nhà nghiên cứu hàng đầu trong lĩnh vực AI lúc bấy giờ.

37 Khách sạn này nằm ở trung tâm Silicon Valley, bên cạnh con đường Sand Hill nơi tập trung các nhà đầu tư mạo hiểm và Đại học Stanford. Các doanh nhân thường đến đây để giới thiệu dự án với các nhà đầu tư. Do nằm trong vùng động đất, các tòa nhà ở đây thấp tầng. Khách sạn này được thiết kế theo phong cách trang trại, với tường và sàn gỗ thể hiện sự sang trọng giản dị.

Musk có một căn hộ tại khách sạn này, ông đã sống ở đây sau khi cắt đứt quan hệ với Page, nên việc tham dự bữa tiệc rất thuận tiện. Nhưng hôm đó, Musk vẫn đến muộn.

Khi Sutskever đến nơi, Altman và Brockman đã có mặt. Họ tụ tập trên sân thượng hướng về phía đồi phía tây Palo Alto. Gần đến giờ ăn, Musk cuối cùng cũng xuất hiện.

Nhưng tất cả mọi người có mặt, bao gồm cả Musk, dường như đều không biết mục đích của buổi gặp gỡ này là gì.

Lúc này, Altman lên tiếng, ông nói rằng hôm nay tập hợp mọi người lại là để thảo luận về việc thành lập một phòng thí nghiệm AI nhằm chống lại Google.

Rất nhanh chóng, mọi người bắt đầu thảo luận sôi nổi, lo lắng lớn nhất của họ là liệu có phải đã quá muộn — DeepMind đã thành lập được 5 năm rồi và đã một năm trôi qua kể từ khi Google mua lại nó.

Nhưng Altman đã thuyết phục tất cả mọi người có mặt bằng tài hùng biện của mình — chỉ cần mọi người cùng nỗ lực thì có thể đánh bại Google. Brockman nhớ lại:

Có người nói: “Điều này thật sự rất khó khăn. Bạn cần hợp tác với những người giỏi nhất. Bạn định làm thế nào? Đây là một vấn đề gà trước hay trứng trước.” Kết luận của chúng tôi là điều này không phải là không thể.

Mặc dù Musk và Altman đều đang nỗ lực thu hút nhân tài, nhưng việc khiến những nhân tài xuất sắc rời bỏ các công ty lớn với đãi ngộ tốt vẫn rất khó khăn. Altman còn gợi ý cho Brockman rằng hãy tập hợp tất cả các ứng viên lại để tổ chức một sự kiện offline tại Napa — vùng đất nổi tiếng với rượu vang.

Ngày hôm đó có 10 ứng viên tham gia sự kiện, Brockman thuê một chiếc xe buýt và lái xe về phía bắc đến Napa. Mọi người rất vui vẻ, trao đổi ý tưởng liên tục; dưới tác động của rượu, họ hào hứng thảo luận về tầm nhìn chung để xây dựng tương lai AI; trên đường trở về gặp phải kẹt xe nhưng mọi người đều đắm chìm trong cuộc trò chuyện mà gần như không ai chú ý đến.

Sau sự kiện, Brockman đã gửi lời mời làm việc đến từng người tham gia sự kiện này và đặt hạn chót vào ngày 1 tháng 12. Bởi vì họ dự định công bố sự thành lập OpenAI cùng danh sách thành viên sáng lập tại hội nghị học máy Montreal NIPS (Hội nghị Hệ thống Xử lý Thông tin Nơ-ron) vào đầu tháng 12.

Trong thời gian này, Musk và Altman đã lần lượt trò chuyện với các ứng viên, truyền đạt cho họ sự tự tin mạnh mẽ.

38 Kết quả không ngoài dự đoán của Altman, gần như tất cả mọi người đều chấp nhận lời mời, chỉ có một kỹ sư từ chối vì anh ta quyết tâm không quay lại lĩnh vực AI.

Ngoài ra, Altman còn thường xuyên tận dụng thời gian sau giờ làm việc và cuối tuần để thu hút nhân tài; ông lái xe đến Đại học Berkeley để ăn tối với John Schulman, một sinh viên cao học; uống cà phê với nhà khoa học AI Wojciech Zaremba.

Altman sau này nhớ lại:

Điều này giống như phần mở đầu của một bộ phim, bạn cố gắng xây dựng một đội ngũ gồm những người hơi khác biệt để làm những điều điên rồ.

Thông cáo chính thức: “Giới thiệu OpenAI” Thời gian đã đến tháng 12 năm 2015, Sutskever đã nộp đơn từ chức cho Google nhưng Google vẫn cố gắng giữ chân anh bằng cách đưa ra mức lương “gần như điên rồ” để thay đổi quyết định của anh nhưng đều bị Sutskever từ chối.

Vào ngày 7 tháng 12, hội nghị NIPS hàng năm được khai mạc hoành tráng tại Montreal, quy tụ gần 4000 chuyên gia AI từ khắp nơi trên thế giới. Hội trường nơi các nhà tư tưởng hàng đầu công bố các bài báo hàng đầu chật cứng người, vô số công ty tranh nhau tổ chức các cuộc họp ở các phòng bên để giành lấy những tài năng công nghệ quý giá nhất trên hành tinh này. Nơi đây giống như một thị trấn khai thác vàng trong thời kỳ sốt vàng.

Sau khi Sutskever đến Montreal, anh gặp cấp trên trực tiếp của mình, Jeff Dean - người đứng đầu Google Brain, người lại một lần nữa đề nghị anh ở lại Google. Mức lương mà Google đưa ra gấp 2-3 lần OpenAI, với mức đãi ngộ năm đầu tiên gần 2 triệu đô la. Sutskever lại do dự.

Altman và Brockman không còn lựa chọn nào khác ngoài việc hoãn công bố thông cáo của họ. Sutskever gọi điện cho cha mẹ mình ở Toronto để xin ý kiến. Trong khi đó, Brockman liên tục nhắn tin cho anh, thúc giục anh chọn OpenAI. Tình hình này kéo dài suốt vài ngày.

Vào ngày 11 tháng 12, ngày cuối cùng của NIPS, Altman và Brockman quyết định rằng bất kể Sutskever có tham gia hay không, họ vẫn sẽ công bố thông cáo thành lập OpenAI. Thời gian công bố được định vào lúc 3 giờ chiều.

Tại hội trường, Sutskever vẫn đang do dự thì điện thoại của anh vang lên. Một giọng nói trầm thấp vang lên ở đầu dây bên kia: “Chào, tôi là Elon.” Thật bất ngờ khi bên kia là Musk. Musk đã trực tiếp thuyết phục Sutskever rời Google để gia nhập OpenAI với vai trò Giám đốc Khoa học.

Cách đó hàng nghìn dặm, Altman và Brockman đang hồi hộp chờ đợi, thời gian sắp hết thì bỗng nhiên Brockman nhận được tin nhắn từ Sutskever nói rằng anh chắc chắn muốn tham gia. g tượng nếu được xây dựng hoặc sử dụng không đúng cách, nó sẽ gây ra bao nhiêu thiệt hại cho xã hội. Cuối cùng, tuyên bố cũng giới thiệu về đội ngũ của công ty: Giám đốc nghiên cứu của OpenAI là Ilya Sutskever, một trong những chuyên gia hàng đầu thế giới trong lĩnh vực học máy. Giám đốc công nghệ của chúng tôi là Greg Brockman, từng là giám đốc công nghệ của Stripe. Đội ngũ còn bao gồm các kỹ sư nghiên cứu và nhà khoa học hàng đầu thế giới khác: Trevor Blackwell, Vicki Cheung, Andrej Karpathy, Durk Kingma, John Schulman, Pamela Vagata và Wojciech Zaremba. Pieter Abbeel, Yoshua Bengio, Alan Kay, Sergey Levine và Vishal Sikka là các cố vấn của đội ngũ. Chủ tịch đồng sáng lập của OpenAI là Sam Altman và Elon Musk. Chỉ vài giờ sau khi OpenAI công bố, Yang Li-kun, người đứng đầu AI của Facebook vẫn còn ở hội trường NIPS, đã kéo

Sutskever sang một góc bên cạnh thang máy và nói với anh rằng anh đã mắc một sai lầm lớn, đưa ra nhiều lý do: các nhà nghiên cứu quá trẻ, phòng thí nghiệm không có kinh nghiệm phong phú, tổ chức phi lợi nhuận không thể thu hút nhân tài như các công ty lớn. Cuối cùng, Yang Li-kun đã ném ra một câu: "Bạn sẽ thất bại." OpenAI đã khởi động như vậy, trên chiếc thuyền nhỏ lắc lư này, Musk giữ vai trò lãnh đạo tinh thần, Altman là người tổ chức khôn ngoan, Brockman là người thực thi chăm chỉ, còn phần nghiên cứu do Sutskever tài năng đảm nhiệm. Họ mang theo tham vọng, sự không cam lòng và một chút sợ hãi, hướng tới những vùng biển chưa biết.

40 Năm đó, Musk 44 tuổi, Altman 30 tuổi, Sutskever và Brockman lần lượt chỉ mới 29 và 28 tuổi. Họ giống như một nhóm cướp biển hơn là hải quân. Trước mặt họ, những con tàu khổng lồ của Google và Facebook đã được xây dựng từ lâu - quân đông tướng mạnh, sẵn sàng đối phó.

41 Chương Ba Từ Không đến Một Hầu hết những người rất thành công có cái nhìn về tương lai ít nhất một lần đúng, mặc dù mọi người đều cho rằng họ sai lầm. Nếu không thì họ sẽ phải đối mặt với nhiều cạnh tranh hơn. — Altman Thế Giới Phía Tây Đầu năm 2016 ở Silicon Valley, không khí tràn ngập sự lo âu. Công khai và riêng tư, mọi người đều đang bàn luận xem liệu bong bóng công nghệ có sắp vỡ hay không. Một mặt, tỷ lệ IPO (phát hành cổ phiếu lần đầu) của các công ty công nghệ trong suốt năm 2015 đã giảm xuống mức thấp nhất trong 7 năm qua, một số công ty công nghệ nhỏ (như Yelp) đã chịu tổn thất nặng nề về giá trị thị trường; mặt khác, giá cổ phiếu của các gã khổng lồ công nghệ (như Apple và Google) lại liên tục lập kỷ lục mới. Mùa thu năm đó, tại một biệt thự ở Silicon Valley, đã diễn ra một sự kiện chiếu phim riêng tư, phát sóng bộ phim truyền hình khoa học viễn tưởng "Westworld", khám phá ý thức nhân tạo. Người tổ chức sự kiện là Altman lúc đó 31 tuổi. Địa điểm diễn ra sự kiện là biệt thự của bạn Altman, nhà đầu tư mạo hiểm gốc Nga Yuri Milner nằm trên đồi Los Altos. Các khách mời được mời tham dự sự kiện đều nhận được một bức thư mời như sau: Sam Altman và Yuri Milner xin mời bạn tham dự buổi chiếu trước tập đầu tiên của "Westworld", một bộ phim mới do HBO phát hành khám phá tương lai của ý thức nhân tạo và trí thông minh nhân tạo. Các khách mời tham gia buổi chiếu đều là những nhân vật nổi tiếng ở Silicon Valley, bao gồm Sergey Brin, đồng sáng lập Google, cùng nhiều người sáng lập trẻ nổi bật từ vườn ươm YC. Là trung tâm của mạng lưới xã hội Silicon Valley, Altman hy vọng thông qua sự kiện chiếu phim này vừa thu hút sự chú ý của mọi người đối với công nghệ AI và an toàn; mặt khác, ông hy vọng dẫn dắt mọi người chuyển sự chú ý từ internet sang công nghệ cứng (hard tech). Công nghệ cứng đề cập đến các lĩnh vực công nghệ cao mang lại đổi mới và biến đổi lớn dựa trên những đột phá trong khoa học và khả năng kỹ thuật. Và AI chắc chắn là "viên ngọc trên vương miện" của công nghệ cứng.

42 Altman không tin rằng có bong bóng công nghệ tồn tại mà chỉ đang ở trong giai đoạn suy thoái công nghệ. Trong một bài viết có tiêu đề "Công nghệ cứng đã trở lại" (H a r d T e c h I s B a c k), Altman viết: Hãy để những bài viết nhảm chán về thời điểm nào đó thị trường chứng khoán sẽ sụp đổ và môi trường tài chính bị ảnh hưởng cho người khác viết; lịch sử cũng sẽ quên những người đó. Bây giờ là thời

điểm tốt nhất để thực hiện chủ nghĩa dài hạn và sử dụng công nghệ để giải quyết các vấn đề lớn, chúng ta cần những giải pháp cho những vấn đề này hơn bao giờ hết. Cuối bài viết này, Altman đặc biệt đề cập đến AI: AGI và AI trong các tình huống cụ thể dường như là những người chiến thắng rõ ràng nhất trong lĩnh vực khởi nghiệp hiện tại. Ông rõ ràng đang ám chỉ rằng OpenAI sẽ trở thành một trong những người chiến thắng, mặc dù lúc đó nó vẫn còn vô danh. Xây Dựng PARC Hiện Đại Ngày 4 tháng 1 năm 2016, vào thứ Hai đầu tiên của năm mới, nhóm sáng lập OpenAI gồm 10 người đã bắt đầu làm việc tại nhà của Brockman. Khi cuộc họp đầu tiên diễn ra, Sutskever quay lại muốn viết gì đó trên bảng trắng nhưng phát hiện nhà Brockman không có bảng trắng. Brockman đành phải nhanh chóng đi mua một số đồ dùng văn phòng. Cựu nhân viên OpenAI Pieter Abbeel nhớ lại: Giá nhà ở trung tâm San Francisco rất cao, căn hộ của Brockman cũng không lớn lắm, chỉ có một bếp lớn và một phòng khách có ghế sofa. Đôi khi các thành viên trong nhóm không tìm được chỗ ngồi nên phải ngồi trên giường trong phòng ngủ để làm việc. Nhưng bầu không khí trong nhóm rất tốt, 10 người này có thể nói là nhóm thông minh nhất thế giới. Trong tháng tiếp theo, dưới sự dẫn dắt của Brockman, nhóm đã thảo luận sâu sắc về tầm nhìn, phương thức làm việc và mục tiêu, đồng thời thiết lập quy trình phỏng vấn. Tiếp theo, họ mua máy chủ và tạo ra một loạt tài khoản. Thời gian còn lại, Brockman chăm chỉ học tài liệu về học sâu. Brockman nói: Tôi chỉ là một người giải quyết vấn đề, dành vài tuần để tìm ra một vấn đề kỹ thuật và sau đó trở thành người giải quyết vấn đề đó. Trong hai năm đầu thành lập OpenAI, Brockman và Sutskever đã cùng nhau đưa ra hầu hết các quyết định hàng ngày; Brockman quản lý các kỹ sư phần mềm của công ty khởi nghiệp còn Sutskever dẫn dắt các nhà nghiên cứu thực hiện nghiên cứu. Trong khi đó, Brockman luôn giữ liên lạc qua điện thoại với Altman. Altman nói: Brockman có khả năng mạnh mẽ trong việc nắm bắt từng chi tiết nhỏ của các vấn đề kỹ thuật cũng như nắm bắt trọng tâm ở mỗi cấp độ và sau đó suy nghĩ từ góc độ chiến lược về cách tích hợp tất cả các phần lại với nhau. Đầu lên kế hoạch để tạo ra một phiên bản hiện đại của PARC của Xerox: Sự nghiên cứu mở và tự do tại PARC đã dẫn đến hàng loạt đổi mới từ giao diện người dùng đồ họa đến máy in laser, và lập trình hướng đối tượng; mặc dù PARC thuộc về công ty Xerox, nhưng những thành quả nghiên cứu của nó cũng đã mang lại lợi ích cho nhiều công ty khác, bao gồm cả Apple, và Steve Jobs cũng có thể tiếp cận những thành quả nghiên cứu của PARC. Brockman cũng hy vọng mọi người đều có thể tiếp cận những thành quả nghiên cứu của OpenAI. Brockman nói: Điều đặc biệt về PARC là họ đã tập hợp một nhóm người thông minh và cho họ không gian để phát huy sáng tạo. Chúng tôi muốn xây dựng một tầm nhìn chung, đồng thời tránh sự kiểm soát trung ương. Việc từ bỏ sự kiểm soát là cốt lõi của triết lý mã nguồn mở. Những người theo triết lý mã nguồn mở tin rằng nếu đủ nhiều người cam kết với một mục tiêu chung, thì kết quả cuối cùng sẽ vượt xa bất kỳ thứ gì được nghĩ ra trong một môi trường khép kín. “OpenAI là nơi tốt nhất” Vào tháng 4 năm 2016, đội ngũ cuối cùng đã nói lời tạm biệt với nhà của Brockman và chuyển vào một tầng trên một nhà máy sô cô la nhỏ ở khu Church tại San Francisco. Văn phòng này được Altman thuê từ Sequoia Capital. Sau khi chuyển vào văn phòng mới, điều đầu tiên mà Altman làm là viết lên tường câu nói nổi tiếng của Đô đốc Hyman Rickover: Vẻ đẹp của cuộc sống không nằm ở kiến thức mà ở hành động. Trong bài viết blog mang tên "Công nghệ cứng đã trở lại", Altman không đề cập đến OpenAI, vì trong bối cảnh lúc đó, OpenAI rõ ràng không phải là người chiến

thắng. Trong cuộc chiến giành nhân tài với các ông lớn công nghệ, OpenAI đang ở thế bất lợi. Ngay từ năm 2014, Phó Chủ tịch Microsoft Peter Lee đã cho biết rằng chi phí cho một nhà nghiên cứu AI hàng đầu đã vượt quá chi phí cho một tiền vệ hàng đầu trong NFL.

44 Là một tổ chức phi lợi nhuận, OpenAI có nguồn vốn hạn chế và không thể cung cấp các ưu đãi cổ phần như nhiều công ty khởi nghiệp khác. Vào tháng đầu tiên thành lập OpenAI, Altman đã thừa nhận trong một cuộc phỏng vấn với truyền thông rằng ông có nhiều kinh nghiệm trong các công ty khởi nghiệp có lợi nhuận nhưng rất ít kinh nghiệm trong các tổ chức phi lợi nhuận. Nhưng ông tin rằng ngay cả một tổ chức phi lợi nhuận, chất lượng của tổ chức cũng được quyết định bởi nhân tài. Do Altman và Musk đều có công việc toàn thời gian, Sutskever đã tập trung chủ yếu vào nghiên cứu, còn trách nhiệm tuyển dụng rơi vào vai Brockman. Altman từng mô tả Brockman là một bậc thầy tuyển dụng "cấp thế giới": "Ông ấy sẽ lên kế hoạch cho từng chi tiết của buổi phỏng vấn, nghiên cứu sâu về nền tảng của ứng viên và thực hiện các bước theo dõi chu đáo và lâu dài." Ông ấy rất sẵn lòng nhận phản hồi. Dù là chuyện lớn hay nhỏ, ông ấy luôn lắng nghe với sự hào hứng, không bao giờ tức giận và có thể xử lý nhanh chóng." Altman đã ca ngợi Brockman trên blog của mình. Hơn nữa, Brockman làm việc rất chăm chỉ. Các đồng nghiệp nhớ lại rằng ngay cả sau khi OpenAI rời khỏi căn hộ của ông, ông vẫn gần như sống tại văn phòng. Một cựu nhân viên cho biết khi họ đến văn phòng vào buổi sáng, Brockman đã làm việc chăm chú, và khi họ rời đi vào buổi tối, ông vẫn đang gõ bàn phím. Vào tháng 5 năm 2016, nhà nghiên cứu AI hàng đầu Dario Amodei đang làm việc tại Google Brain đã đến thăm văn phòng OpenAI. Altman cố gắng thuyết phục ông gia nhập nhưng Amodei nói với Altman và Brockman rằng không ai hiểu họ đang làm gì: OpenAI đã huy động được 1 tỷ đô la và thuê một đội ngũ gồm 30 nhà nghiên cứu, điều này thực sự gây ấn tượng - nhưng làm như vậy để làm gì? "Có khoảng hai mươi hoặc ba mươi người trong lĩnh vực AI, cùng với triết gia Nick Bostrom từ Harvard và các bài viết trên Wikipedia đều nói rằng mục tiêu của OpenAI là xây dựng AI thân thiện và sau đó phát hành mã nguồn cho toàn thế giới." Amodei nhìn Altman và Brockman với vẻ nghi ngờ. "Chúng tôi không có kế hoạch phát hành tất cả mã nguồn," Altman nói, "nhưng xin đừng cố gắng sửa chữa điều này trên Wikipedia. Trong hầu hết các trường hợp, điều đó chỉ làm mọi thứ trở nên tồi tệ hơn." "Vậy mục tiêu của các bạn là gì?" Amodei tiếp tục hỏi. Brockman hơi bất lực trả lời: "Mục tiêu hiện tại của chúng tôi là... cố gắng hết sức. Điều này có vẻ hơi mơ hồ." Sau khi Amodei rời đi, Altman và Brockman bắt đầu suy nghĩ rằng nếu muốn tuyển dụng đội ngũ xuất sắc nhất, họ cần có một sứ mệnh và giá trị rõ ràng. "Chúng ta nên truyền đạt một tầm nhìn đủ táo bạo." Altman đề xuất.

45 Vào tháng 6 năm 2016, trong một thông báo mang tên "Mục tiêu kỹ thuật của chúng tôi" (OpenAI Technical Goals), OpenAI đã liệt kê chi tiết sứ mệnh của công ty và một số mục tiêu kỹ thuật chính. Câu đầu tiên là: Sứ mệnh của OpenAI là xây dựng AI an toàn và đảm bảo rằng lợi ích của AI được phân phối rộng rãi và công bằng nhất có thể. Bài viết này được ký bởi bốn người sáng lập OpenAI: Sutskever, Brockman, Altman và Musk. Nhà báo Cade Metz của New York Times bình luận: Ngay từ đầu, họ đã đặt ra những mục tiêu rất cao cả, dễ đo lường, dễ hiểu và đảm

bảo thu hút sự chú ý, ngay cả khi thực tế họ chưa làm được bất kỳ điều gì cụ thể nào. Wojciech Zaremba, đồng sáng lập và nhà nghiên cứu của OpenAI nhớ lại rằng mức lương mời gọi từ các ông lớn công nghệ thật sự cao đến mức không tưởng. Mặc dù ông rất tôn trọng các công ty như Google và Facebook, nhưng những mức giá gần như điên rồ đó thực sự khiến ông cảm thấy ghê tởm. Ông nghiêng về việc gia nhập một công ty khởi nghiệp như OpenAI với sứ mệnh vĩ đại hơn. "Tôi nhận ra," Zaremba nói, "OpenAI là nơi tốt nhất." Trên trang web của OpenAI, thiết kế trang web của tổ chức khởi nghiệp này có vẻ hơi quá cầu kỳ và thông báo được cập nhật thường xuyên; mỗi bài viết đều có hình minh họa đẹp mắt - tôi tin rằng những hình minh họa này ít nhất ở giai đoạn đầu được vẽ bằng tay chứ không phải do AI tạo ra. Vào thời điểm đó, trang web của OpenAI thường xuyên đăng thông báo về việc gia nhập thành viên mới mỗi vài ngày; thông báo sẽ liệt kê chi tiết tên và tiểu sử của thành viên mới, kể cả thực tập sinh cũng không bị bỏ qua. Điều này rất có thể là ý tưởng của Altman. Một mặt, cảm giác nghi thức này tăng cường sự gắn kết trong đội ngũ; mặt khác, nó cũng thu hút những ứng viên tiềm năng cho tuyển dụng. ("Wow, lại có một tên tuổi lớn trong ngành gia nhập OpenAI; liệu tôi có nên cân nhắc không?") Ví dụ vào tháng 3 năm 2016, họ đã công bố việc gia nhập của bốn nhà nghiên cứu toàn thời gian; những nhà nghiên cứu này đều được tuyển dụng tại một bữa tối ở khách sạn Rosewood Washington, trong đó có nhân vật hàng đầu trong lĩnh vực học máy Ian Goodfellow; còn có một thực tập sinh người Trung Quốc Linxi Fan, người sau này trở thành nhà khoa học AI tại NVIDIA và rất hoạt động trên mạng xã hội. Trong số những nhân viên gia nhập vào tháng 5 có vài người là cựu đồng nghiệp của Brockman tại Stripe, bao gồm trưởng nhóm thiết kế Ludwig Pettersson và kỹ sư Jonas Schneider. Thông báo vào tháng 8 cho thấy Dario Amodei mà Altman luôn muốn tuyển dụng đã gia nhập công ty với vị trí trưởng nhóm nghiên cứu. Em gái của ông là Daniela Amodei trước đó đã hợp tác với Brockman. hứ không phải đầu tư. Để duy trì quyền góp, cần phải có những kết quả nghiên cứu cụ thể, chứ không chỉ là hứa hẹn về lợi nhuận đầu tư. Do thiếu định hướng rõ ràng, đội ngũ dưới sự dẫn dắt của Brockman và Sutskever đã xác định một số hướng nghiên cứu chính để khám phá khả năng của AI: Đầu tiên, OpenAI đã ra mắt nền tảng "Universe", nhằm tạo ra một thế giới ảo để AI có thể thao tác máy tính như con người, chơi game, duyệt web và xem video thông qua bàn phím và chuột ảo. Nền tảng này được lấy cảm hứng từ ImageNet, nơi đã thành công trong việc thúc đẩy công nghệ nhận diện hình ảnh. Universe cung cấp một giao diện chung, kết nối với môi trường internet vô hạn thông qua máy chủ VNC, cho phép AI được huấn luyện trong nhiều trò chơi và ứng dụng khác nhau, bao gồm các trò chơi được cấp phép từ EA, Microsoft Studios và Valve. Thứ hai, OpenAI đã đạt được tiến bộ đáng kể trong công nghệ robot. Đội ngũ do Wojciech Zaremba dẫn dắt đã phát triển một bàn tay robot năm ngón có khả năng tự học cách giải Rubik. Dự án này đã huấn luyện bàn tay robot thông qua mô phỏng số trong thực tế ảo, giúp nó học được các động tác giải Rubik trong thời gian tương đương với một vạn năm. Lợi thế lớn của phương pháp này là robot có thể học các kỹ năng trong môi trường ảo, sau đó áp dụng những kỹ năng đó vào thế giới thực để xử lý các tình huống không chắc chắn. Thứ ba, họ đã thử nghiệm huấn luyện AI trong các môi trường trò chơi phức tạp. Brockman cho rằng DOTA (Defense of the Ancients) là một sân tập tuyệt vời vì nó liên quan đến hợp tác nhóm, chiến lược thời gian thực, thông tin không đầy đủ và sự kết hợp phong phú giữa các anh hùng và vật phẩm. Dự án DOTA 2 do Brockman

lãnh đạo đã giúp phá vỡ bế tắc. Để thúc đẩy công việc này, Brockman đã có hàng giờ trò chuyện qua điện thoại với các nhà phát triển DOTA 2 để tìm hiểu cách làm cho phần mềm chơi game hoạt động, đây là một thách thức kỹ thuật vì trò chơi và thuật toán của OpenAI được viết bằng các ngôn ngữ lập trình khác nhau. AI của OpenAI lần đầu tiên ra mắt tại giải đấu quốc tế DOTA 2 vào năm 2017, nơi nó đã đánh bại tuyển thủ hàng đầu Dendi trong trận đấu 1v1. Nếu chúng ta nhìn lại, thực tế là hướng đi của OpenAI là sai: quan điểm phổ biến trong nội bộ OpenAI cũng như trong ngành công nghiệp lúc bấy giờ là để tạo ra AI mạnh mẽ, đôi khi cần phải bắt đầu từ những điều tầm thường. Video game và cánh tay robot sẽ mở đường cho xe tự lái và AI chữa bệnh ung thư. Vì vậy, những hệ thống này đều thuộc lĩnh vực hẹp và rất cụ thể—hệ thống chơi cờ vây thậm chí không thể chơi cờ vua, chưa nói đến việc hiểu ngôn ngữ. Hệ thống dự đoán biến động giá vé máy bay lại không thể xử lý văn bản. Do đó, mỗi khi có một ứng dụng mới, cần phải huấn luyện một hệ thống mới. Điều này cần rất nhiều thời gian và dữ liệu gán nhãn. Nhân viên cũ của OpenAI nhớ lại tình hình lúc đó: Chúng tôi đang làm một số việc ngẫu nhiên và xem điều gì sẽ xảy ra. Đôi khi cảm thấy khoảng cách giữa những gì xây dựng và mục tiêu tưởng tượng là rất lớn. Khi đi làm mọi người lập trình để robot chơi video game, còn giờ ăn trưa thì ngồi quanh bàn nói về cách cứu nhân loại. Một cách khách quan mà nói, thông qua việc huấn luyện AI trong thế giới ảo và môi trường trò chơi phức tạp, OpenAI đã thể hiện tham vọng và sự đổi mới của mình trong lĩnh vực AI. Nhưng họ không đạt được những bước tiến đột phá nào và số tiền quyên góp ban đầu cũng dần cạn kiệt. Mặc dù đội ngũ rất hăng hái nhưng Musk và Altman lại âm thầm lo lắng. Altman thừa nhận: Chúng tôi không có gì suôn sẻ, trong khi Google có tất cả: tất cả nhân tài, tất cả nguồn lực và tất cả vốn. Brockman sau đó nhớ lại: Chúng tôi đã thành lập được hai năm rồi, chúng tôi đã làm gì? Chúng tôi đã đạt được thành tựu gì? Chúng tôi có một đội ngũ tuyệt vời nhưng chúng tôi có kết quả xuất sắc không? Tôi nghĩ tất cả chúng tôi đều rất tham vọng. Chúng tôi đều chân thành hy vọng có thể tạo ra ảnh hưởng trong lĩnh vực này. Chúng tôi đều khao khát cảm thấy mình có thể dẫn dắt nó và khiến tình hình khác biệt so với khi không có chúng tôi. Đó là lý do chúng tôi tụ họp ở đây. Tuy nhiên, lúc đó chúng tôi vẫn chưa rõ liệu mọi thứ có thể đạt được hay không. Cảm giác lo âu này thậm chí khiến Brockman bắt đầu tập nâng tạ; ông đùa rằng ngay cả khi OpenAI sụp đổ thì ít nhất trong thời gian này cũng còn có điều gì đó để giải thích.

48 Trong khoảng thời gian đó, OpenAI cũng thực hiện một cuộc cắt giảm quy mô nhỏ và tạm dừng dự án cánh tay robot. Nhà lãnh đạo trong lĩnh vực học máy Ian Goodfellow cũng đã quay trở lại Google trong thời gian này. Altman sau đó nhớ lại: Chúng tôi đã bắt đầu nghiên cứu robot quá sớm nên phải gác lại dự án đó. Dự án đó cũng trở nên khó khăn vì những sai lầm và không giúp chúng tôi tiến bộ trong những phần khó khăn của nghiên cứu học máy. Chúng tôi liên tục phải xử lý các vấn đề như mô phỏng kém và đứt gãy. Theo thời gian, chúng tôi cũng dần nhận ra rằng trước tiên chúng tôi cần trí tuệ và nhận thức rồi mới tìm cách để nó thích ứng với đặc tính vật lý. Từ cách chúng tôi xây dựng những mô hình ngôn ngữ này mà xem xét thì từ đó trở đi sẽ dễ hơn. Nhưng chúng tôi vẫn lên kế hoạch quay lại vấn đề này. Cuộc cạnh tranh với Google dần trở thành một cuộc chạy đua vũ trang. Vấn đề tài chính không phải là điều mà Sutskever và Brockman có thể giải quyết nên vấn đề này đã được chuyển đến hai chủ tịch đồng sáng lập Altman và Musk.

Altman sau đó thừa nhận: “Chúng tôi không trực quan nhận ra dự án này sẽ tốn kém đến mức nào.” Ông bổ sung: “Chúng tôi đến giờ vẫn chưa biết.” Kinh nghiệm tại YC đã giúp Altman trở nên nhạy bén hơn trong việc lắng nghe và tìm cách giải quyết vấn đề. Ông hiểu rằng để nâng cao sức mạnh tính toán cần phải huy động thêm nhiều vốn hơn nữa. Để làm điều đó, Altman đã nghiên cứu nhiều phương án để huy động vốn cho OpenAI, chẳng hạn như nhận hỗ trợ tài chính từ chính phủ Mỹ và phát hành tiền điện tử mới. Tuy nhiên, ông cũng thừa nhận: “Không ai muốn tài trợ cho dự án này theo bất kỳ cách nào; thời gian đó thực sự rất khó khăn.” Brockman cảm thấy bất lực nói: Hãy tưởng tượng—chúng tôi bắt đầu từ con số không, “chúng tôi chỉ có một lý tưởng như vậy, hy vọng AGI có thể phát triển thuận lợi.” Ngay lúc đó, đối thủ của họ là Google đã cho họ một cú hỗ trợ quan trọng. Bài báo Transformer và sự ra mắt GPT-1 Đầu năm 2017, Sutskever cùng nhà khoa học nghiên cứu của OpenAI Alec Radford đã tiến hành một loạt nghiên cứu về mạng nơ-ron trong lĩnh vực xử lý ngôn ngữ tự nhiên. Radford còn trẻ, lúc đó chỉ mới 23 tuổi. Mô hình của Radford đủ trực quan; khi ông xem xét các lớp ẩn của mô hình, ông tình cờ phát hiện ra một nơ-ron cụ thể dùng để phân tích cảm xúc bình luận. Các mạng nơ-ron trước đây mặc dù cũng có thể thực hiện phân tích cảm xúc nhưng cần phải có chỉ dẫn rõ ràng và trải qua đào tạo đặc biệt cùng với dữ liệu được gán nhãn cảm xúc. Tuy nhiên, mạng nơ-ron của Radford lại tự phát học được kỹ năng này. giới hạn ở các bình luận trên Amazon. Sutskever đề nghị họ nên phát triển một AI để nó học từ nguồn dữ liệu lớn nhất và đa dạng nhất trên toàn cầu, đó chính là Internet. Nhưng vào đầu năm 2017, dựa trên kiến trúc mạng nơ-ron lúc đó, ý tưởng này có vẻ không thực tế, vì nó có thể mất nhiều năm để thực hiện. Tuy nhiên, đúng vào lúc đó, bài báo "Transformer" của Google đã xuất hiện. Vào tháng 6 năm 2017, một bài báo mang tính bước ngoặt do 8 nhà nghiên cứu của Google đồng tác giả đã ra đời, với tiêu đề chính thức là "Attention Is All You Need". Mô hình Transformer được đề xuất trong bài báo này là một người học cực kỳ hiệu quả, nó không chỉ có thể xem toàn bộ câu cùng một lúc mà còn hiểu được mối quan hệ giữa từng từ và các từ khác trong câu. Giống như một người có trí nhớ siêu phàm, không chỉ nhớ từng câu mà mọi người nói mà còn hiểu được mối quan hệ giữa chúng. Nó đã mang lại cho máy tính khả năng hiểu ngôn ngữ tương tự như con người. Mô hình Transformer đã sử dụng một kỹ thuật đặc biệt - "tự chú ý", nó có thể nhìn thấy tất cả các từ trong câu ngay lập tức và hiểu được mối liên hệ giữa chúng. Nhờ đó, nó có thể xử lý tốt những thông tin cần ghi nhớ lâu dài và tốc độ học tập rất nhanh. Mô hình Transformer đã làm một điều rất quan trọng vào thời điểm đó. Trong quá khứ, các hệ thống AI cần nhập dữ liệu rất cụ thể, mỗi dữ liệu phải được gán nhãn: cái này là đúng, cái này là sai; cái này là thư rác, cái này không phải thư rác; cái này là ung thư, cái này không phải ung thư...

50 Nhưng mô hình Transformer cho phép AI tiếp nhận dữ liệu hỗn loạn, chưa được gán nhãn, và nó có thể làm điều đó hiệu quả hơn mong đợi, sử dụng ít sức mạnh tính toán hơn. Sự xuất hiện của mô hình Transformer đã nâng cao khả năng xử lý ngôn ngữ của máy tính một cách đáng kể, khiến cho các nhiệm vụ như dịch máy, nhận diện giọng nói và tóm tắt văn bản trở nên hiệu quả và chính xác hơn, đây là một bước nhảy vọt lớn cho toàn ngành. Hiện tại, những mô hình dựa trên Transformer có khả năng tự học. Do đó, ngành công nghiệp đã nhận ra rằng: AI tốt nhất không đến từ các kỹ thuật huấn luyện chuyên nghiệp nhất mà đến từ công nghệ

có nhiều dữ liệu nhất. Tuy nhiên, mô hình Transformer ban đầu không ngay lập tức chinh phục thế giới, thậm chí Google cũng không chinh phục được. Lúc đó chỉ có một vài người hiểu được sự đột phá này mạnh mẽ đến mức nào, Sutskever là một trong số đó. Trong những ngày đầu của OpenAI, Sutskever đã luôn có một cảm giác rằng những tiến bộ lớn trong AI sẽ không đến từ một điều chỉnh cụ thể hay phát minh mới nào mà đến từ nhiều dữ liệu hơn, giống như đồ ngày càng nhiều nhiên liệu vào động cơ. Bây giờ, bài báo Transformer đã hỗ trợ cho cảm giác của ông. “Ngày hôm sau khi bài báo được phát hành, chúng tôi nhận ra rằng đây chính là điều chúng tôi cần,” Sutskever hồi tưởng lại, “nó sở hữu tất cả các đặc điểm mà chúng tôi đang theo đuổi.” Như giáo sư của ông là Hinton đã nói, Sutskever có trực giác kỹ thuật rất tốt. Còn Brockman coi đây là sự kết hợp giữa may mắn và nỗ lực: “Đây luôn là chiến lược của chúng tôi - cố gắng giải quyết vấn đề và sau đó tin rằng chúng tôi hoặc ai đó trong lĩnh vực sẽ tìm ra yếu tố còn thiếu.” Sutskever đã khuyên Radford bắt đầu thử nghiệm với kiến trúc Transformer. Kết quả không ngoài dự đoán, trong hai tuần tiếp theo, tiến bộ đạt được nhiều hơn so với hai năm trước đó. Như Altman đã nói vào năm 2023: “Khi bài báo Transformer được công bố, tôi cảm thấy không ai ở Google nhận ra nó sẽ tạo ra ảnh hưởng sâu rộng như thế nào.” Vào tháng 6 năm 2018, một năm sau khi bài báo Transformer được công bố, OpenAI đã phát hành GPT-1, “GPT” là viết tắt của “generatively pretrained transformer” (biến đổi sinh ra được huấn luyện trước). Cuối cùng, mô hình này được gọi phổ biến là “trí tuệ nhân tạo sinh ra” (generative AI). Để phát triển mô hình này, họ đã thu thập 7000 cuốn sách chưa xuất bản, trong đó có nhiều cuốn thuộc thể loại lãng mạn, kỳ ảo và phiêu lưu, và hoàn thiện nó dựa trên các câu hỏi và câu trả lời trên trang web Quora cũng như hàng nghìn bài viết trích từ các kỳ thi trung học cơ sở và trung học phổ thông. Tóm lại, mô hình này chứa 117 triệu tham số hoặc biến số. Nó vượt qua tất cả các sản phẩm trước đó trong việc hiểu ngôn ngữ và tạo ra câu trả lời.

51 Điều đáng kinh ngạc nhất về mô hình GPT-1 là tính ứng dụng rộng rãi của nó; nó là một “người đa tài”. Bất kể chủ đề nào, bạn đều có thể hỏi nó và nó luôn đưa ra những câu trả lời chất lượng cao đáng kinh ngạc. Điều này là do GPT-1 đã trải qua quá trình huấn luyện rộng rãi, bao gồm toàn bộ kho văn bản mà con người có sẵn, bao gồm hàng tỷ câu. Bất kể tài liệu bạn đã đọc, ghi chú hay thông tin vật nào, hay cả loạt tiểu thuyết “Harry Potter”, tất cả những nội dung này đều được đưa vào quá trình huấn luyện của mô hình. Đây là lần đầu tiên chúng ta có một hệ thống như vậy. Điều này đánh dấu sự chuyển mình của trí tuệ nhân tạo từ lĩnh vực hẹp sang lĩnh vực phổ quát. Quy luật quy mô: Đại lực xuất kỳ tích Nhóm OpenAI nhanh chóng nhận ra rằng chìa khóa để phát huy tiềm năng của mô hình Transformer là mở rộng quy mô - huấn luyện mô hình trên các tập dữ liệu khổng lồ. Thực tế này chứng tỏ rằng OpenAI đã tìm thấy điểm đột phá. Sutskever nói: Chúng tôi đã tìm thấy công thức cho sự tiến bộ; bây giờ mọi người đều biết - oxy và hydro của học sâu chính là mạng nơ-ron quy mô lớn và tính toán dữ liệu. Và Altman sau đó đã tóm tắt khi trò chuyện với Bill Gates: Người xây dựng GPT-1 (Radford) về cơ bản đã hoàn thành độc lập; anh ấy tự mình giải quyết vấn đề này, điều này ở một mức độ nào đó thật ấn tượng nhưng anh ấy không hiểu sâu sắc cách thức hoạt động của GPT-1 hoặc tại sao nó lại hiệu quả. Sau đó chúng tôi nắm bắt được quy luật quy mô (Scaling Law). Chúng tôi có thể dự đoán nó sẽ xuất sắc đến mức nào. Đó là lý do tại sao khi chúng tôi nói với bạn rằng chúng tôi có thể thực hiện một buổi trình diễn thì

chúng tôi khá tự tin rằng nó sẽ thành công. Chúng tôi chưa huấn luyện mô hình nhưng chúng tôi khá tự tin. Điều này dẫn đến việc chúng tôi thực hiện một loạt thử nghiệm và dần dần đạt được hiểu biết khoa học tốt hơn về những gì đang xảy ra. Nhưng điều này thực sự đến từ kết quả kinh nghiệm trước tiên. Sau đó, OpenAI đã công bố một bài báo đặc biệt mang tên "Quy luật quy mô cho các mô hình ngôn ngữ nơ-ron" (Scaling Laws for Neural Language Models) để hệ thống hóa quy luật quy mô. Kể từ đó, quy luật quy mô trở thành nguyên lý đầu tiên trong lĩnh vực AI và thuật ngữ này cũng trở thành từ khóa thường được nhắc đến nhất trong làn sóng AI này. Quy luật quy mô thực chất chính là câu nói thông thường "Đại lực xuất kỳ tích", dựa vào sự chuyển biến từ lượng thành chất; lý do nó trở thành nguyên lý đầu tiên trong thời đại AI chủ yếu dựa trên hai khía cạnh sau: Đầu tiên là đủ tổng quát; bất kể văn bản, âm thanh hay video, tất cả các vấn đề đều có thể chuyển đổi thành "dự đoán token tiếp theo". Ở đây "token" chỉ đơn giản là đơn vị cơ bản của dữ liệu văn bản. Trong một podcast, Sutskever đã giải thích chi tiết lý do tại sao ông cho rằng những công cụ như mô hình ngôn ngữ lớn về cơ bản chỉ là công cụ dự đoán ký tự tiếp theo nhưng lại có thể tạo ra trí tuệ vượt qua tổng hợp trí tuệ con người. Ông giải thích rằng: nhiều người nghĩ rằng...sức mạnh tính toán có mối liên hệ chặt chẽ với những bước đột phá trong AI, số lượng những người thông minh làm nghiên cứu AI cũng đang tăng theo cấp số nhân.

Phương pháp này cũng yêu cầu OpenAI thay đổi văn hóa công ty. Adam D'Angelo, giám đốc OpenAI và là người sáng lập Quora, cho biết: "Để tận dụng tối đa Transformer, bạn cần phải mở rộng quy mô nó." Ông cũng nói: "Bạn cần phải vận hành nó như một tổ chức kỹ thuật. Không thể để mỗi nhà nghiên cứu tự chiến đấu, đào tạo mô hình của riêng họ, tạo ra những thứ đẹp đẽ chỉ để xuất bản bài báo. Bạn phải thực hiện công việc phức tạp hơn, không thanh lịch hơn. Đây chính là điều mà OpenAI có thể làm được mà những người khác không thể."

Nhưng sự thay đổi này đã mang lại một vấn đề mới, Altman và Musk nhanh chóng nhận ra rằng chỉ có nhân tài thì vẫn chưa đủ, còn cần rất nhiều sức mạnh tính toán.

Khi OpenAI và các công ty khác trong ngành đang lo lắng vì thiếu sức mạnh tính toán, một doanh nhân huyền thoại đã nhảy bèn nắm bắt cơ hội này.

Huang Renxun Đặt Cược AI, NVIDIA Đối Mặt Thách Thức Huang Renxun, doanh nhân có hình xăm trên cánh tay và thích mặc áo da màu đen, đã trải qua hơn 20 năm từ khi thành lập NVIDIA ở tuổi 30, chứng kiến sự thăng trầm của lĩnh vực bán dẫn chip. Đến nay, trong số các công ty có giá trị thị trường trên một nghìn tỷ đô la ở Mỹ, NVIDIA là công ty duy nhất từng giảm hơn 85% hai lần từ đỉnh cao.

Trong kiến trúc máy tính tiêu chuẩn, một vi mạch được gọi là "bộ xử lý trung tâm" (central processing unit, CPU) đảm nhận phần lớn công việc. Các lập trình viên viết chương trình, chương trình này sẽ giao các vấn đề toán học cho CPU, và CPU sẽ tạo ra một giải pháp mỗi lần. Trong nhiều thập kỷ qua, nhà sản xuất CPU chính là Intel, Intel đã nhiều lần cố gắng đẩy NVIDIA ra khỏi thị trường. Huang Renxun nói: "Tôi

tuyệt đối không đến gần Intel." Ông mô tả mối quan hệ giữa họ như mèo và chuột: "Mỗi khi họ đến gần chúng tôi, tôi sẽ cầm chip của mình chạy đi."

Huang Renxun quyết định cạnh tranh với gã khổng lồ bằng sản phẩm khác biệt đó là "bộ xử lý đồ họa" (graphics-processing unit, GPU). Năm 1999, NVIDIA đã phát hành một card đồ họa mang tên GeForce ngay sau khi niêm yết cổ phiếu, mà sau này được gọi là GPU. Khác với CPU thông thường, GPU phân chia các nhiệm vụ toán học phức tạp thành các phép tính nhỏ và sau đó xử lý tất cả các nhiệm vụ cùng một lúc bằng phương pháp tính toán song song. CPU giống như một chiếc xe tải giao hàng, chỉ có thể giao một gói hàng mỗi lần; trong khi GPU giống như một đội xe máy chạy khắp thành phố.

Chính dựa trên đặc điểm này, GPU có thể hoàn thành các phép toán phức tạp, điều này là cần thiết cho thị trường tiền điện tử, mạng nơ-ron sâu và việc hiển thị màu sắc rực rỡ trên màn hình lớn. Tương tự, những công nghệ này có thể làm cho các trò chơi bắn súng khốc liệt trở nên chân thực vô cùng và giúp ô tô tự lái thực hiện các khúc cua hình chữ S mà không cần hỗ trợ. Chúng có thể mang lại cho máy tính khả năng nhìn, nghe, hiểu và học hỏi.

Rất nhanh chóng, một nhóm nhà nghiên cứu trí tuệ nhân tạo đã phát hiện ra tiềm năng của GPU NVIDIA trong quá trình đào tạo mạng nơ-ron. Năm 2012, Hinton dẫn dắt hai học trò Alex Krizhevsky và Ilya Sutskever phát hành AlexNet, so với Google sử dụng 16.000 CPU, AlexNet chỉ sử dụng 4 GPU của NVIDIA và đã gây chấn động trong giới học thuật và công nghiệp. AlexNet đã hoàn thành một bước đột phá lớn trong lĩnh vực thị giác máy tính, nó đã chứng minh thành công rằng mạng nơ-ron sâu (DNN) có thể phân loại hiệu quả nhiều đối tượng và việc tăng cường dữ liệu đào tạo có thể nâng cao hiệu quả của DNN. Việc phát triển và đào tạo những mạng nơ-ron này cần rất nhiều tài nguyên tính toán và nếu sử dụng GPU với khả năng song song quy mô lớn, có thể đạt được thời gian đào tạo ngắn hơn so với việc chỉ sử dụng CPU đa lõi.

Huang Renxun nhạy bén nhận ra rằng điểm tăng trưởng tiếp theo của NVIDIA nằm trong lĩnh vực trí tuệ nhân tạo. Huang Renxun đặt cược rằng chip máy tính của NVIDIA có thể trở thành bộ não của trí tuệ nhân tạo, ông quyết định đặt tất cả cược của mình lên bàn.

Huang Renxun sau này nhớ lại: Chúng tôi may mắn có cơ hội lùi lại một bước và hỏi bản thân điều này có nghĩa gì đối với tương lai của máy tính. Chúng tôi đã đưa ra kết luận đúng đắn rằng điều này sẽ thay đổi cách tính toán, điều này sẽ thay đổi cách viết phần mềm, điều này sẽ thay đổi loại ứng dụng mà chúng tôi có thể viết.

Huang Renxun bắt đầu tích cực chuẩn bị GPU hướng tới trí tuệ nhân tạo. NVIDIA đã mất khoảng 5 năm để sản xuất DGX, GPU này nặng 31.75 kg mà Huang Renxun mô tả như một chiếc xe điện. Musk nghe tin này đã tìm đến Huang Renxun và cho biết OpenAI muốn một GPU như vậy.

Vào một ngày tháng 8 năm 2016, Huang Renxun đã đến thăm văn phòng OpenAI ở San Francisco. Ông đã trực tiếp trao chiếc siêu máy tính (thuộc dòng DGX-1 mới nhất) cho Musk trong một phòng họp. Vào khoảnh khắc đó, Huang Renxun bỗng nảy ra ý tưởng và cầm một cây bút lông viết lên thân máy tính siêu này: Để Elon và đội ngũ OpenAI! Để tương lai của máy tính và nhân loại! Tôi gửi tặng các bạn chiếc DGX-1 đầu tiên trên thế giới!

Sau khi viết xong, ông đưa bút cho Musk và các thành viên đội ngũ OpenAI đang tụ tập quanh đó, mọi người lần lượt ký tên lên thùng máy.

Tối hôm đó, Musk đã viết trên nền tảng X: Cảm ơn rất nhiều NVIDIA và Jensen (tên tiếng Anh của Huang Renxun) vì đã tặng chiếc siêu máy tính DGX-1 đầu tiên cho OpenAI để thúc đẩy sự phổ biến của công nghệ AI.

Siêu máy tính DGX-1 có khả năng thực hiện tới 170 TFLOPS với phép toán dấu phẩy động bán chính xác, tương đương với 250 máy chủ truyền thống, có thể tăng tốc độ đào tạo học sâu lên 75 lần và nâng cao hiệu suất CPU lên 56 lần với giá 129.000 đô la Mỹ. Theo Huang Renxun cho biết, đây là sản phẩm do 3.000 người phát triển trong vòng 3 năm và chi phí phát triển rất lớn. Huang Renxun nói: "Nếu dự án này chỉ để xây dựng một siêu máy tính như vậy thì chi phí của dự án sẽ lên tới 2 tỷ đô la."

Vào thời điểm đó, OpenAI và NVIDIA đều không giải thích rõ ràng về mục đích chính xác của siêu máy tính này. Nhưng NVIDIA cho biết DGX-1 được thiết kế đặc biệt để xử lý các vấn đề AI như học sâu. Huang Renxun nói: Siêu máy tính đầu tiên trên thế giới được thiết kế đặc biệt cho AI sắp đặt chân tại một phòng thí nghiệm tập trung vào nghiên cứu AI mở, thật sự là một sự kết hợp hoàn hảo.

Trong vài năm tiếp theo, khi việc sử dụng GPU để đào tạo mô hình lớn trở thành sự đồng thuận trong ngành, ngày càng nhiều công ty bắt đầu săn lùng GPU cao cấp dẫn đến tình trạng khan hiếm GPU. Musk từng nói rằng giờ đây chúng "rất khó kiếm". Những chip này trở thành công cụ khai thác vàng.

Năm 2022, Huang Renxun lần đầu tiên thử nghiệm sử dụng ChatGPT và yêu cầu nó viết một bài thơ về công ty của mình. Kết quả trả về từ ChatGPT khiến ông rất hài lòng: NVIDIA đối mặt thách thức. Với GPU mạnh mẽ và trí tuệ nhân tạo, thí nghiệm về quy luật quy mô, thí nghiệm này tiết lộ mối quan hệ giữa khả năng tính toán được sử dụng để đào tạo trí tuệ nhân tạo và khả năng kết quả của nó, và tạo ra một loạt "đường cong hoàn hảo, mượt mà", những đường cong mũi tên này trông giống như các định luật cơ bản của vũ trụ hơn là dữ liệu thí nghiệm. Altman và một nhóm nhà nghiên cứu đi ra ngoài văn phòng, nhìn về phía hoàng hôn xa xăm. Họ cùng nhận ra rằng AGI không chỉ có thể đạt được, mà sự xuất hiện của nó có thể đến nhanh hơn nhiều so với những gì họ đã dự đoán trước đó. Altman sau này hồi tưởng: Tất cả chúng tôi đều nghĩ, mọi thứ thực sự sẽ xảy ra, phải không? Đây giống

như một bước ngoặt trong lịch sử khoa học. Chúng tôi đã nhìn thấy một điều hoàn toàn mới, sắp thông báo đến toàn nhân loại sự xuất hiện của nó.

56 Chương Bốn Nhận Lệnh Trong Tình Huống Khẩn Cấp Hầu hết các công ty khởi nghiệp không bị đánh bại bởi đối thủ cạnh tranh. Tình huống phổ biến hơn là sự sụp đổ nội bộ, người sáng lập từ bỏ hoặc không xây dựng được sản phẩm mà thị trường cần. Bạn cần phải nỗ lực kiên trì để đạt được thành công. —Altman Sức mạnh của sự tự tin rất mạnh mẽ. Những người thành công nhất mà tôi biết đều tràn đầy tự tin, đôi khi thậm chí đến mức tự lừa dối bản thân. Nếu không tin vào bản thân, bạn sẽ rất khó để có tư duy ngược về tương lai, và đó chính là nơi tạo ra phần lớn giá trị. —Altman Musk Thất Vọng Vào ngày Huang Renxun gửi siêu máy tính đến văn phòng OpenAI, OpenAI đã đăng một tweet trên nền tảng X: Nhiệm vụ của chúng tôi là xây dựng AI an toàn cần sự hỗ trợ rộng rãi từ mọi phía. Cảm ơn @Nvidia đã tặng máy tính DGX-1 đầu tiên trên thế giới! Là một tổ chức phi lợi nhuận, OpenAI cần sự đóng góp từ nhiều bên để duy trì hoạt động. Ngoài máy tính của Nvidia, OpenAI còn nhận dịch vụ điện toán đám mây từ Amazon và Microsoft. Trong giai đoạn đầu thành lập phòng thí nghiệm, mô hình quyên góp này chỉ vừa đủ duy trì, nhưng theo thời gian, mô hình này trở nên ngày càng khó duy trì. Từ bức ảnh mà Huang Renxun đăng vào ngày hôm đó, Musk dường như không thể hiện sự vui vẻ, mà ngược lại là một vẻ mặt lo lắng. Ngoài nhu cầu tài chính không ngừng khiến Musk cảm thấy khó chịu, sự cạnh tranh toàn diện với Google cũng khiến ông cảm thấy áp lực. Mục đích ban đầu của Musk khi thành lập OpenAI là để cạnh tranh với Google trong lĩnh vực AI, tên gọi "OpenAI" có thể cũng là một phản ứng đối với DeepMind thuộc Google. Trong số 9 nhà nghiên cứu đầu tiên được OpenAI tuyển dụng, có 5 người đã từng làm việc tại DeepMind, trong đó có cả nhà khoa học chính Su Tsukefu. Năm 2017, Google phát hành mô hình Transformer, khiến OpenAI bất ngờ nhận ra rằng quy luật quy mô chính là con đường có khả năng nhất để đạt được AGI. Tuy nhiên, việc đào tạo các mô hình lớn không chỉ cần một lượng lớn dữ liệu văn bản mà còn cần hỗ trợ sức mạnh tính toán khổng lồ, điều này vượt xa khả năng tài chính của OpenAI - một tổ chức phi lợi nhuận.

57 Báo cáo thuế của OpenAI cho thấy chi phí trong năm đầu tiên là 11,23 triệu USD, trong đó hơn 6,65 triệu USD được dùng để trả lương cho hơn 50 nhân viên. So với mức lương trung bình ở Silicon Valley, con số này không cao. Đến năm 2018, OpenAI chỉ khoảng 34 triệu USD mỗi năm cho dịch vụ đám mây, và đến năm 2019, con số này lại gấp đôi. Theo thông tin từ những người trong cuộc, chỉ riêng nhóm dự án DOTA 2 mỗi tháng đã chi hơn 2 triệu USD cho sức mạnh tính toán, chiếm hơn 90% ngân sách tính toán hàng tháng của công ty lúc đó. Ngoài áp lực tài chính khổng lồ, lãnh đạo tinh thần của OpenAI - Musk cũng gặp phải nhiều rắc rối lớn hơn trong thời gian đó. Trong cuốn "Tiểu sử Elon Musk" xuất bản năm 2023, tác giả Isaacson cho rằng khoảng thời gian từ mùa hè năm 2017 đến mùa thu năm 2018 là giai đoạn gần nhất Musk trải qua địa ngục trong cả công việc lẫn đời sống cá nhân. Musk cũng thừa nhận: "Đó là khoảng thời gian tôi trải qua những trải nghiệm đau khổ nhất trong đời mình, 18 tháng liên tục trong trạng thái tâm thần điên cuồng không ngừng nghỉ, đó là một nỗi đau khó tin." Ông còn trả lời một người dùng trên nền tảng X rằng người đó hỏi Musk có bị rối loạn lưỡng cực hay

không. "Có," ông trả lời, nhưng ông cũng bổ sung rằng mình chưa được chẩn đoán lâm sàng, "Cảm giác tôi tệ liên quan đến những điều xấu xa, vì vậy có thể vấn đề thực sự là tôi quá say mê vào những chuyện tôi tệ hiện tại mà không thể thoát ra." Về những "chuyện tôi tệ" đó, Isaacson đã liệt kê chi tiết về mối quan hệ lên xuống giữa Musk và nữ diễn viên Amber Heard (cũng là vợ cũ của ngôi sao Johnny Depp), cũng như những bê bối của cha Musk - Errol Musk; về công việc, Isaacson đã liệt kê những khó khăn trong sản xuất Model 3, địa ngục tại nhà máy Nevada và địa ngục tại nhà máy Fremont. Nhưng có lẽ Isaacson không nhận ra rằng xung đột giữa Musk và đội ngũ sáng lập OpenAI cũng xảy ra trong khoảng thời gian đó, khi Tesla đang chìm sâu vào địa ngục sản xuất hàng loạt và Musk thường xuyên phải ngủ tại nhà máy Tesla cách San Francisco hơn một giờ lái xe. So với Musk, Altman sống gần văn phòng OpenAI ở khu trung tâm thành phố San Francisco. Chúng ta có lý do để tin rằng thời gian Musk dành cho OpenAI và giao tiếp với đội ngũ trong khoảng thời gian đó ít hơn nhiều so với Altman. Tại Tesla và SpaceX, Musk luôn áp dụng phong cách quản lý độc tài bằng cách tự tay điều hành mọi thứ và liên tục ép đội ngũ đạt đến giới hạn. Khi có vấn đề xảy ra, phản ứng đầu tiên của ông là xắn tay áo tự mình can thiệp vào mọi thứ. Nhưng tại OpenAI, Musk chỉ là một chủ tịch mang danh nghĩa, không có thời gian và năng lượng để tham gia trực tiếp, ông rất có thể không hiểu rõ các vấn đề chi tiết mà chỉ thấy rằng đã đầu tư rất nhiều tiền nhưng không có sản phẩm nào được tạo ra. Và tâm trạng tôi tệ cùng với tính cách thích xung đột kịch tính của ông càng làm tình hình thêm tồi tệ. Điều này cũng khiến mâu thuẫn giữa ông và đội ngũ OpenAI ngày càng lớn. Cuối năm 2017, Musk đã tổ chức một cuộc họp điều hành tại văn phòng OpenAI để bày tỏ lo ngại về việc OpenAI có thể thua Google. Ông cho rằng công nghệ của Google sắp vượt lên trên tất cả và OpenAI sẽ khó lòng theo kịp. Giải pháp mà Musk đưa ra là cắt giảm một nửa số thành viên của OpenAI và hợp nhất đội ngũ còn lại vào Tesla, tiến về cùng một hướng, sự bất đồng càng lớn. Điều này cũng đúng trong các tổ chức tôn giáo và giáo phái. Những người gần gũi thường cãi nhau dữ dội hơn." Cuộc họp cuối cùng Thời gian đã đến năm 2018, OpenAI lại chuyển văn phòng. Tại giao lộ giữa phố 18 và phố Folsom ở San Francisco, văn phòng mới của OpenAI giống như một kho bí ẩn bao bọc trong bóng tối lịch sử. Tòa nhà lịch sử được gọi là "Pioneer Building", bên ngoài được sơn màu xám đơn điệu, cửa sổ hơi có màu sắc, hầu hết rèm cửa đều đóng kín, chỉ còn lại những dấu vết chữ đỏ phai màu từ nhà máy sản xuất vali trước đây như một chứng nhân của thời gian. Không gian bên trong thì hoàn toàn khác biệt, hiện đại, sáng sủa và thông thoáng. Tầng một có hai phòng họp và một số khu vực chung, các phòng họp được đặt tên theo "A Space Odyssey" và "Infinite Jest" - hai tiểu thuyết mà Musk yêu thích. Tuy nhiên, Musk đã không còn tâm trạng để dừng chân tại tòa nhà văn phòng mới này. Sau một thời gian bế tắc, Musk thông báo với Altman rằng ông sẽ rời OpenAI. Thực ra nếu Musk có thể ở lại thêm hai tháng nữa, ông có thể thấy OpenAI phát triển GPT-1 bằng mô hình Transformer, điều này có thể khiến ông thay đổi ý định. Nhưng lúc này Musk đã quyết tâm ra đi. Sau khi không thành công trong việc giữ chân ông, để duy trì sự ổn định và trật tự cho tổ chức, Altman đã đề xuất tổ chức một cuộc họp toàn thể để Musk có cơ hội giải thích và từ biệt nhân viên. Vào tháng Hai lạnh giá đó, tất cả nhân viên đã tập trung tại phòng họp trên tầng cao nhất của công ty. Cuộc họp bắt đầu với lời cảm ơn từ Altman, ông bày tỏ lòng biết ơn đối với những đóng góp của Musk trong quá khứ và đề cập rằng Musk sẽ tập trung nhiều hơn vào công việc tại Tesla. Tuy nhiên, khi

bước vào phần hỏi đáp, phong cách thẳng thắn thậm chí có phần liều lĩnh của Musk lại một lần nữa lộ rõ. Ông khẳng định sẽ không rời khỏi lĩnh vực AI và dự định tiếp tục thúc đẩy nghiên cứu liên quan tại Tesla. Ông còn chỉ trích OpenAI tiến triển chậm: “Tôi nghĩ OpenAI nên hành động nhanh chóng.” Tại Silicon Valley, “hành động nhanh chóng” (move fast) là một câu nói nổi tiếng, thường được các công ty khởi nghiệp sử dụng như một khẩu hiệu truyền cảm hứng; phần sau của câu này là “phá vỡ quy tắc” (break things), chúng thường được treo trên tường của nhiều công ty công nghệ bao gồm cả Facebook. Lúc này, một thực tập sinh đứng dậy chất vấn lời nói của Musk: “Elon, bạn nói như vậy là vô trách nhiệm, bạn đã xem xét vấn đề an toàn AI chưa?” Musk lập tức nổi giận, ông gọi thực tập sinh mà có thể còn không biết tên là “kẻ ngu”, cảnh tượng độc tài này đã trở nên quen thuộc tại Tesla và SpaceX nhưng lại chưa từng xảy ra tại OpenAI. Phòng họp ngay lập tức trở nên im lặng, Musk nhận ra mình đã mất kiểm soát và nhanh chóng kết thúc cuộc họp rồi vội vã rời đi. Hầu hết nhân viên OpenAI có mặt hôm đó từ đó không bao giờ gặp lại ông nữa. Sau sự việc này, Altman đã xử lý tình huống khó xử một cách nhẹ nhàng, ông đã làm một chiếc cúp ghi chữ “kẻ ngu” cho thực tập sinh đó và đặt lên một cái đệm để tặng cho anh ta. “Đôi khi bạn phải tìm chút niềm vui,” Altman nhớ lại nói, “đó chính là điều hình thành văn hóa công ty.” Rất nhanh chóng, trang web OpenAI đã phát đi thông báo rằng: Elon Musk sẽ rời khỏi hội đồng quản trị OpenAI nhưng vẫn sẽ tiếp tục cung cấp tài trợ và tư vấn. Do Tesla ngày càng tập trung vào phát triển AI, điều này sẽ loại bỏ những xung đột mà Elon có thể gặp phải trong tương lai. Để xoa dịu cảm xúc của nhân viên và những người ủng hộ, thông báo cũng liệt kê một nhóm nhà tài trợ mới. Nhưng những người sáng suốt đều nhận ra rằng dù về ảnh hưởng hay độ sâu túi tiền, những nhà tài trợ mới này hoàn toàn không thể so sánh với Musk. Musk đã rời OpenAI một cách kịch tính như vậy, nhưng ông vẫn để lại một con bài dự phòng. Năm 2016, bên cạnh sự quan tâm và đầu tư vào OpenAI, ông còn thành lập một công ty khác mang tên Neuralink. Musk tin rằng thay vì chờ đợi siêu AI xuất hiện và thách thức nhân loại, tốt hơn hết là để AI thực sự trở thành “của nhân dân”, tức là con người nên sở hữu khả năng về AI. Điều này khác với quan điểm phổ biến về giao diện não-máy (Brain Computer Interface, BCI). BCI mà Musk hình dung không chỉ là giao diện giữa não người và hệ thống AI dựa trên đám mây mà còn là sự mở rộng của nhận thức cá nhân. Musk từng nói với Altman rằng: bộ não của chúng ta đã có khả năng kết hợp giữa vỏ não và hệ thống limbic. Hệ thống limbic giống như một bộ não nguyên thủy, nó giống như bản năng của bạn. Còn vỏ não là phần chịu trách nhiệm cho tư duy của bộ não. nhóm chuyên gia đa ngành. Musk tiết lộ với nhà văn công nghệ nổi tiếng Tim Urban rằng ông đã gặp ít nhất hơn 1000 người để hình thành nên một đội ngũ như vậy. Thách thức lớn nhất là nhu cầu của công ty có quá nhiều lĩnh vực chuyên môn độc lập hoàn toàn, chẳng hạn như khoa học thần kinh, phẫu thuật não, công nghệ vi điện tử, thử nghiệm lâm sàng, v.v. Các thành viên trong nhóm đã tập hợp các lĩnh vực giao thoa độc đáo của họ lại với nhau để tạo thành một lĩnh vực chuyên môn lớn chung.

Tại Neuralink, Musk đã chọn một con đường khác với OpenAI - cấu trúc công ty hoàn toàn tư nhân, điều này cho phép ông kiểm soát trực tiếp hơn về hướng đi và quản lý dự án. Chiến lược này cũng phản ánh bài học mà ông đã học được từ trải nghiệm tại OpenAI, rằng trong lĩnh vực đổi mới công nghệ có rủi ro cao, việc tập trung vốn và quyền quyết định có thể hiệu quả hơn. Giám đốc điều hành của

Neuralink, Jared Birchall, thực tế là người đứng đầu văn phòng gia đình của Musk, trước đây là một ngân hàng viên tại Morgan Stanley, công việc hàng ngày của ông là giúp Musk quản lý tài sản.

Có thể nói, Musk đang đặt cược vào cả hai lĩnh vực AI với nhiều kỳ vọng cho cả OpenAI và Neuralink. Những năm đầu Neuralink thậm chí đã chia sẻ một văn phòng với OpenAI. Nhưng sau đó khi Musk rời khỏi OpenAI, Neuralink cũng đã chuyển đến gần nhà máy Tesla ở Fremont.

Musk cũng đã chiêu mộ chuyên gia trí tuệ nhân tạo Shimon Zilis từ OpenAI, cô sau đó trở thành đối tác quan trọng của Musk, họ có ba đứa trẻ (tính đến thời điểm hoàn thành cuốn sách này). Sau đó cô cũng tiếp tục giữ chức vụ giám đốc tại OpenAI.

Kể từ khi rời đi, Musk bắt đầu liên tục chất vấn OpenAI ở những nơi công cộng. "Thật kỳ lạ khi một tổ chức phi lợi nhuận, mã nguồn mở lại chuyển đổi thành một công ty có lợi nhuận và mã nguồn đóng. Điều này giống như bạn tài trợ cho một tổ chức cứu rừng Amazon, nhưng cuối cùng họ lại trở thành một công ty khai thác gỗ, chặt phá rừng và bán để kiếm lời." Trong một cuộc phỏng vấn với CNBC, Musk đã công khai chất vấn.

61 Sau đó, ông lại phàn nàn trên nền tảng X: "Tôi vẫn cảm thấy bối rối về việc một tổ chức phi lợi nhuận mà tôi đã quyên góp khoảng 100 triệu đô la lại trở thành một tổ chức có giá trị 30 tỷ đô la. Nếu điều này hợp pháp, tại sao không ai cũng làm như vậy?"

Câu nói "100 triệu đô la" đã được báo cáo rộng rãi. Nhưng trong cuộc phỏng vấn với CNBC, Musk đột nhiên thay đổi cách diễn đạt. Khi được hỏi về số tiền cụ thể mà ông đã quyên góp cho OpenAI, ông trả lời: "Tôi không chắc về con số cụ thể, nhưng khoảng 50 triệu đô la."

Vậy Musk thực sự đã quyên góp bao nhiêu tiền? Thông báo về việc thành lập OpenAI được phát hành vào tháng 12 năm 2015 viết rằng: Sam, Greg, Elon, Reid Hoffman, Jessica Livingston, Peter Thiel, Amazon Web Services (AWS), Infosys và YC Research đều đã quyên góp để hỗ trợ OpenAI. Những nhà tài trợ này đã cam kết tổng cộng 1 tỷ đô la, mặc dù chúng tôi dự đoán rằng chỉ một phần nhỏ trong số đó sẽ được sử dụng trong những năm tới.

Tuy nhiên, "cam kết" không đồng nghĩa với "quyên góp thực tế". Theo tài liệu khai báo thuế liên bang của Mỹ, tổ chức phi lợi nhuận OpenAI chỉ nhận được tổng cộng 133.2 triệu đô la quyên góp từ khi thành lập đến năm 2021.

Trang công nghệ Mỹ TechCrunch từng điều tra nguồn gốc của 133.2 triệu đô la này. Altman đã cung cấp 3.75 triệu đô la tiền khởi động cho OpenAI, ban đầu dưới hình thức vay nợ, sau đó được tặng toàn bộ kèm theo lãi suất, tổng cộng lên tới 3.784

triệu đô la.

Hoffman đã quyên góp 1 triệu đô la cho YC thông qua quỹ Aphorism của mình vào năm 2016, và YC dường như đã chuyển số tiền này cho OpenAI vào năm 2017. Sau đó, Aphorism lại trực tiếp quyên góp 5 triệu đô la cho OpenAI vào năm 2017 và 2018.

Amazon và Microsoft ít nhất đã quyên góp 800.000 đô la dịch vụ điện toán đám mây, Infosys cũng xác nhận đã thực hiện quyên góp với TechCrunch. Những công ty này không công bố số tiền cụ thể. Còn nhiều doanh nghiệp khác đã quyên góp bằng hiện vật, bao gồm máy tính hiệu suất cao trị giá 129.000 đô la từ Nvidia được đề cập ở chương ba, cùng với phần mềm và dịch vụ từ hàng chục công ty khác.

Năm 2017, Quỹ Từ thiện Mở (Open Philanthropy) đã công bố quyên góp 30 triệu đô la cho OpenAI; quỹ này do đồng sáng lập Facebook Dustin Moskovitz kiểm soát. Quỹ này đã thực hiện ba lần quyên góp vào các năm 2017, 2018 và 2019, mỗi lần 10 triệu đô la. Sau đó, CEO của Quỹ Từ thiện Mở Holden Karnofsky được bổ nhiệm làm thành viên hội đồng quản trị OpenAI.

62 TechCrunch cuối cùng kết luận rằng: Musk có thể đã quyên góp tối đa 57.4 triệu đô la cho OpenAI, không bằng số tiền 100 triệu đô la mà ông từng tuyên bố ban đầu nhưng gần với con số mà ông đề cập trên CNBC.

Có thể sự thật là: Elon Musk - người nhiều lần đứng đầu danh sách người giàu nhất thế giới - có thể không quan tâm hoặc không nhớ rõ mình đã quyên góp bao nhiêu tiền; dù là 50 triệu đô la hay 100 triệu đô la thì đối với ông cũng chỉ là chuyện nhỏ.

Điều ông quan tâm là liệu công ty này có do chính mình kiểm soát hay không và liệu có thể thực hiện được sự trả thù đối với Google hay không.

Nhưng kết quả lại không chỉ không trả thù được Google mà còn mất quyền kiểm soát đối với OpenAI. Những mối hận cũ chưa nguôi ngoai lại thêm mối thù mới; không có gì ngạc nhiên khi ông lại than phiền nhiều như vậy. Như Altman đã nhận xét: Elon khao khát cứu thế giới nhưng chỉ sẵn lòng làm điều đó khi ông có thể trở thành người cứu rỗi.

Reid Hoffman - "Người thầy" và "Người cha" Sau khi Musk rời đi, mọi áp lực đổ dồn lên vai Altman. Là Chủ tịch duy nhất còn lại của OpenAI, ông hiểu rõ phòng thí nghiệm đang phải đối mặt với nguy cơ "hết tiền". Altman hồi tưởng: Tình hình lúc đó rất khó khăn. Tôi phải điều chỉnh lại cuộc sống và thời gian của mình để đảm bảo chúng tôi có đủ kinh phí.

Ngay lúc đó, ông nhận được tin buồn từ gia đình. Vào một ngày cuối tháng Năm, cha của Altman qua đời vì cơn đau tim khi đang chèo thuyền tại hồ Creve Coeur ở ngoại ô St. Louis, hưởng thọ 67 tuổi.

Bị ảnh hưởng bởi cú sốc kép từ gia đình và sự nghiệp khiến Altman cảm thấy bối rối. Lúc này ông nghĩ đến một người - đó chính là Reid Hoffman.

Hoffman lớn hơn Altman gần 20 tuổi như một người thầy và một người cha khác của ông. Với thân hình mập mạp và nụ cười luôn nở trên môi, Hoffman là một doanh nhân và nhà đầu tư rất được yêu mến ở Silicon Valley. John Lilly - cựu CEO của Mozilla và đối tác tại Greylock - đã đánh giá về Hoffman rằng: Trong hơn 20 năm kinh nghiệm ở Silicon Valley, tôi chưa bao giờ gặp ai sẵn lòng chia sẻ mạng lưới hoặc thời gian của mình hơn ông ấy; sẵn lòng lắng nghe và học hỏi hơn; sáng tạo hơn; và mong muốn mỗi người gặp gỡ ông đều trở thành doanh nhân xuất sắc hơn.

Hoffman từng khởi nghiệp cùng Peter Thiel và Musk trong những năm đầu tiên và là một thành viên quan trọng của "băng nhóm PayPal". Năm 2003, ông sử dụng số tiền kiếm được từ việc IPO PayPal để thành lập mạng xã hội nghề nghiệp LinkedIn; ngay trong năm đầu tiên thành lập đã nhận được đầu tư từ Sequoia Capital. Một năm sau đó, ông gặp một sinh viên bỏ học Harvard mới chỉ 20 tuổi, mua lại LinkedIn với giá 26,2 tỷ USD, khi đó LinkedIn có 433 triệu người dùng. Hoffman gia nhập hội đồng quản trị của Microsoft vào năm sau. Với sự phát triển của OpenAI, người đàn ông dễ gần này dường như không nổi bật như một số thành viên khác trong hội đồng quản trị, nhưng thực tế ông rất quan trọng - hồ sơ quá khứ và tính cách thân thiện của ông có thể giúp ông trở thành chất kết dính tốt nhất giữa các thế lực khác nhau. Nhiều năm sau, khi cuộc "đảo chính" gây chấn động thế giới xảy ra, Altman chắc chắn đã nghĩ: giá mà Reid ở đây. Nhưng tiếc rằng, vào thời điểm đó, Hoffman đã rời khỏi hội đồng quản trị. Quay trở lại tháng 2 năm 2018, khi Musk tức giận rời đi, Hoffman là một trong những người chứng kiến. Ông sau đó xác nhận: Về cơ bản, ông (Musk) đã nói "Các bạn đều là một lũ ngốc", rồi ông rời đi. Hoffman sau đó bình luận: Tôi nghĩ Elon rất chân thành quan tâm đến nhân loại. Nhưng ông có xu hướng trở thành một "doanh nhân độc tài". Elon rất thật thà, nhưng ông có xu hướng "tôi là người có thể làm mọi thứ xảy ra", thay vì "chúng ta nên thành lập một đội ngũ hợp tác". Altman đã gọi điện cho Hoffman và cho ông biết về tình hình khó khăn mà OpenAI đang gặp phải. Hoffman chủ động đề nghị chịu trách nhiệm về lương cho đội ngũ, vì lúc đó OpenAI đang thiếu hụt nghiêm trọng về tiền mặt. Ông cũng đưa ra một ý tưởng không bình thường: dưới cấu trúc tổ chức phi lợi nhuận hiện có, tạo ra một thực thể có lợi nhuận sẽ báo cáo cho công ty mẹ phi lợi nhuận. Ý tưởng này nhằm thu hút những nhà đầu tư khao khát kiếm tiền từ công nghệ của OpenAI để thúc đẩy tiến trình của OpenAI. Ông đặc biệt nhấn mạnh tầm quan trọng của tốc độ: "Bạn phải trở thành người tiên phong và người đặt ra quy tắc," Hoffman giải thích, "đó là lý do tại sao tốc độ ở đây là đạo đức và đạo lý." Những lời nói của Hoffman đã chỉ ra hướng đi cho OpenAI, đó là nhanh chóng điều chỉnh cấu trúc công ty, thu hút các nhà đầu tư bên ngoài để lấp đầy khoảng trống tài chính do Musk để lại.

64 Bây giờ hướng đi đã được xác định, chỉ cần tìm kiếm những nhà đầu tư phù hợp. Tuy nhiên, OpenAI đã mất đi biểu tượng lớn nhất là Musk, việc tìm kiếm đầu tư không hề dễ dàng. Nhưng Altman nhanh chóng đón nhận một cơ hội. “Cuộc Gặp Gỡ” Trong Thung Máy Tại Thung Lũng Mặt Trời Thung lũng Mặt Trời (Sun Valley) ở bang Idaho phía Tây nước Mỹ, vào mùa đông đây là quê hương thứ hai của các vận động viên trượt tuyết; còn vào mùa hè, nơi đây lại trở thành một khu nghỉ mát. Hemingway đã hoàn thành tiểu thuyết nổi tiếng "Chuông Nguyện Hồn Ai" (For Whom the Bell Tolls) tại đây. Vào đầu tháng 7 hàng năm, hàng trăm chiếc máy bay riêng sẽ bay từ khắp nơi trên nước Mỹ đến đây để tham gia hội nghị thường niên Allen & Company Sun Valley Conference. Allen & Company là một ngân hàng đầu tư boutique chuyên về truyền thông, viễn thông và công nghệ. Trong những ngày diễn ra hội nghị, hơn 300 khách mời được lựa chọn kỹ lưỡng bởi ban tổ chức sẽ đến đây cùng gia đình. Nhiều phóng viên sẽ chờ đợi ở cổng khu nghỉ dưỡng để ghi lại từng hành động của những người giàu có này. Hội nghị chỉ dành cho khách mời này đã dẫn đến nhiều giao dịch lớn, chẳng hạn như Jeff Bezos mua lại Washington Post hay Disney sáp nhập với ABC, tất cả đều diễn ra tại đây. Trong những năm đầu, phần lớn khách mời của hội nghị là những người lớn tuổi như Warren Buffett và ông trùm truyền thông Rupert Murdoch, họ thích chơi golf và đánh bài. Tuy nhiên, với sự đảo lộn của internet đối với ngành truyền thông giải trí truyền thống, trong những năm gần đây, ngày càng nhiều triệu phú trẻ từ Silicon Valley tham gia vào vòng tròn này, làm cho nội dung hoạt động trở nên phong phú hơn với các hoạt động như đạp xe, đi bộ đường dài và chèo thuyền ngày càng phổ biến. Vào tháng 7 năm 2018, hội nghị thung lũng Mặt Trời chính thức khai mạc. Tại cổng khu nghỉ dưỡng, các phóng viên đã ghi lại được hình ảnh của Altman. Khi bước xuống xe, anh mặc một chiếc áo phông màu hồng và đeo kính râm phản chiếu ánh sáng xanh thời trang, vẫy tay chào các phóng viên một cách thân thiện. Altman đã tham gia hội nghị thung lũng Mặt Trời từ năm 2009 và đã trở thành khách quen ở đây. Khi đó anh mới 24 tuổi; nhờ hội nghị này mà anh đã bước vào một mạng lưới xã hội rộng lớn hơn và thậm chí trở thành bạn thân với nhà thiết kế nổi tiếng Diane von Fürstenberg, người còn thân mật gọi Altman là "Einstein của tôi". Reid Hoffman cũng có mặt; ông mặc một chiếc áo khoác màu xanh do ban tổ chức phát và bên trong là một chiếc áo phông đen với cổ áo nhăn nheo nhìn giống như một người đàn ông bình thường. Lần này còn có nhiều gương mặt quen thuộc khác xuất hiện tại thung lũng Mặt Trời, bao gồm CEO của Facebook Mark Zuckerberg, CEO của Apple Tim Cook và CEO của Netflix Reed Hastings. Sự kiện này còn được gọi là "Trại Hè Của Những Tỷ Phú". Những doanh nhân thường khó gặp gỡ nhau này đã bỏ bộ vest sang một bên để mặc trang phục thoải mái và quần jeans, cùng nhau chơi golf trong khung cảnh núi non hùng vĩ, đạp xe hoặc đi bộ đường dài, hoặc tụ tập tham gia các bữa tiệc ngoài trời. Hội nghị thung lũng Mặt Trời quan trọng như vậy phần nào là do các CEO có thể có những cuộc trò chuyện riêng tư và không chính thức với những đối tác tiềm năng, đối thủ cạnh tranh và người mua mà họ hiếm khi gặp gỡ. Đối với hầu hết các CEO, cuộc gặp gỡ và đối thoại của họ thường được lên kế hoạch và phối hợp kỹ lưỡng. Tuy nhiên, việc giao tiếp trong môi trường thoải mái như thung lũng Mặt Trời có thể chính là chìa khóa để phá vỡ các quy tắc rườm rà của công ty và thúc đẩy giao dịch. Đây chính là điều mà Warren Buffett gọi là "ABWA" - mua lại bằng cách đi bộ quanh (acquisition by walking around). Vì

vậy, Altman cũng đã có cơ hội như vậy. Anh đã "tình cờ" gặp CEO Microsoft Satya Nadella trong một thang máy. Thật khó để nói đây có phải là một cuộc gặp tình cờ hay là sự sắp đặt khéo léo của Hoffman. Nadella là một người dễ gần; có thể trước đó ông chỉ gặp Altman vài lần và không nhận ra ngay anh ấy, vì Nadella thường không sống ở Silicon Valley. Altman không bận tâm về điều này. Anh nhanh chóng tiến lên tự giới thiệu bản thân và bắt đầu quảng bá OpenAI với Nadella. Nadella tỏ ra rất quan tâm và hy vọng có thể tìm hiểu sâu hơn trong thời gian tới. Không lâu sau đó, Altman đã lên máy bay tới Seattle và tự mình trình diễn những thành quả mới nhất chưa được công bố của OpenAI GPT-2 cho Nadella tại trụ sở Microsoft; kết quả trình diễn đã gây ấn tượng mạnh với Nadella. Khi trở về, Altman đã tiến hành giao tiếp đầy đủ với đội ngũ về sự hợp tác này; trong quá trình thương thảo hợp đồng, anh chia sẻ nội dung hợp đồng với nhân viên và tổ chức cuộc họp toàn thể để xóa bỏ lo ngại của nhân viên về việc hợp tác này có thể đi lệch khỏi cam kết ban đầu của OpenAI trong việc phát triển trí tuệ nhân tạo bên ngoài lĩnh vực doanh nghiệp. Altman giải thích với đội ngũ: Tôi cảm thấy Microsoft là đối tác duy nhất khả thi. Họ hiểu vấn đề an toàn AI và cũng hiểu trí tuệ nhân tạo tổng quát. Họ có vốn và cũng có sức mạnh tính toán. Người Không Lờ Lê Bước Nadella gia nhập Microsoft vào năm 1992 khi mới 25 tuổi và dần dần thăng tiến lên vị trí phụ trách mảng dịch vụ đám mây của Microsoft. Năm 2014, sau 22 năm làm việc tại Microsoft, ông thay thế Steve Ballmer để trở thành CEO. Ban đầu, mọi người không đánh giá cao người Mỹ gốc Ấn này. Dù sao thì so với hai người tiền nhiệm - thiên tài Bill Gates và cá tính nổi bật Steve Ballmer - Nadella trông quá hiền hòa. Nhưng ông âm thầm cải cách "con quái vật tiền sử" này theo cách riêng của mình. Nadella trước tiên nhắm đến dịch vụ đám mây Azure mà ông luôn phục vụ. Dưới sự lãnh đạo của ông, Microsoft bắt đầu cạnh tranh với đối thủ Amazon và thu hút một số công ty khởi nghiệp từ bỏ AWS của Amazon để chuyển sang Azure của Microsoft. Lĩnh vực hệ điều hành, tìm kiếm và dịch vụ đám mây, Microsoft luôn ở thế yếu và liên tục thất bại. Điều đáng sợ hơn là nhiều người mô tả Microsoft như một "gã khổng lồ tập tễnh", đã mất đi sức hấp dẫn đối với nhân tài, các lập trình viên xuất sắc thường coi Microsoft là một viện dưỡng lão già nua, cồng kềnh. Trong mắt họ, những công ty "ngầu" nhất phải kể đến Facebook và Google ở Silicon Valley. Cho đến khi Nadella gặp gỡ Altman trẻ trung và OpenAI ở Sun Valley. Về việc có nên hợp tác với OpenAI hay không, trong nội bộ Microsoft có nhiều tranh cãi lớn, chủ yếu là vì Microsoft đã có một đội ngũ trí tuệ nhân tạo lớn, việc đầu tư vào OpenAI từ góc độ chi phí là không hợp lý, và sau khi đầu tư, sự phân công và giao tiếp giữa các đội sẽ tiêu tốn nhiều chi phí quản lý. Mỗi khi đến những thời điểm quan trọng như vậy, Nadella đều phải gặp một người. Bill Gates, thời gian đã biến hình ảnh của ông trước công chúng thành một người đàn ông hiền lành, luôn xuất hiện với tư cách là một nhà từ thiện. Nhưng thế hệ cũ trong ngành công nghệ sẽ không bao giờ quên rằng ông từng là một lãnh đạo công nghệ khiến đối thủ phải khiếp sợ. Sau khi Gates rời khỏi công việc hàng ngày tại Microsoft vào năm 2008, sự chú ý của truyền thông chủ yếu tập trung vào các hoạt động từ thiện của ông cũng như các dự án chống đói nghèo, bệnh tật và khí hậu. Nhưng thực tế, Gates vẫn dành khoảng 20% thời gian để xem xét các sản phẩm và kinh doanh mới của Microsoft. Gates đã tham gia trực tiếp vào việc xem xét hợp tác với OpenAI, cho biết ông không thích khoản đầu tư này và có thái độ hoài nghi về OpenAI. Tuy nhiên, mặc dù Gates về mặt danh nghĩa không còn tham gia vào hoạt động hàng

ngày của Microsoft, quyền quyết định vẫn nằm trong tay Nadella.

67 Đầu năm 2019, Giám đốc Công nghệ của Microsoft Kevin Scott đã gửi một email cho Nadella và Gates, bày tỏ sự "rất rất lo ngại" về khả năng của Google trong lĩnh vực AI và lo lắng về việc công nghệ AI của Google trong ứng dụng di động trở nên "đáng sợ tốt". Scott đã viết trong email: "Thú vị thay, những gì OpenAI, DeepMind và Google Brain đang làm nổi bật chính là tham vọng lớn lao của họ, và tham vọng này thúc đẩy mọi khía cạnh từ thiết kế trung tâm dữ liệu đến chip tính toán, mạng lưới và kiến trúc hệ thống phân tán, bộ tối ưu hóa số, trình biên dịch, khung lập trình và các khái niệm trừu tượng cấp cao mà các nhà phát triển mô hình sử dụng. Khi tất cả những dự án này chỉ cạnh tranh với nhau để xem hệ thống học tăng cường nào có thể đạt được màn trình diễn trò chơi ảo tượng nhất, tôi rất khinh thường nỗ lực của họ. Đó là một sai lầm. Khi họ sử dụng cơ sở hạ tầng đã được thiết lập để xây dựng các mô hình xử lý ngôn ngữ tự nhiên mà chúng tôi không thể dễ dàng sao chép, tôi bắt đầu nghiêm túc hơn với những điều này. Khi tôi đi sâu vào nghiên cứu và cố gắng hiểu khoảng cách khả năng huấn luyện mô hình giữa Google và chúng tôi, tôi trở nên rất rất lo lắng. Thực tế cho thấy rằng đối với chúng tôi, chỉ sao chép BERT-large (mô hình mã hóa hai chiều trong Transformer) không hề dễ dàng. Mặc dù chúng tôi có mẫu của mô hình đó, nhưng do cơ sở hạ tầng không đủ khả năng, chúng tôi đã mất khoảng 6 tháng để huấn luyện mô hình. Trong khi đó, Google đã sử dụng BERT ít nhất 6 tháng trước đó, vì vậy trong quá trình chúng tôi ghép nối khả năng huấn luyện một mô hình 34 triệu tham số, họ có một năm để tìm hiểu cách đưa nó vào sản xuất và tiếp tục phát triển các mô hình lớn hơn và thú vị hơn. Chúng tôi đã thấy kết quả của công việc này trong phân tích sản phẩm cạnh tranh. Trong một chỉ số cạnh tranh về câu hỏi và trả lời, nhờ có mô hình tương tự BERT, điểm số tìm kiếm của Google đã tăng 10 điểm phần trăm. Chức năng tự động hoàn thành trong Gmail của họ, đặc biệt là trong ứng dụng di động rất hữu ích, thể hiện "đáng sợ tốt". Chúng tôi có những tài năng học máy rất thông minh tại công ty Bind, họ lần lượt ở đội ngũ thị giác và đội ngũ giọng nói. Nhưng trong những đội lớn này, đội ngũ học sâu cốt lõi rất nhỏ và tham vọng của họ cũng bị hạn chế, điều này có nghĩa là ngay cả khi chúng tôi bắt đầu cung cấp nguồn lực cho họ, họ vẫn cần trải qua một quá trình học tập để mở rộng quy mô. Về quy mô học máy, chúng tôi đã tụt lại phía sau so với đối thủ nhiều năm. Nadella đã trả lời email này, cho biết email này nhấn mạnh "tại sao chúng tôi muốn làm điều này" và đã sao chép email cho Giám đốc Tài chính của Microsoft Amy Hood. Email này sau đó đã được công khai như một phần bằng chứng trong vụ kiện chống độc quyền của Bộ Tư pháp Hoa Kỳ đối với Google, nhưng phần lớn nội dung trong email công khai đã bị xóa. Nhưng rõ ràng rằng "điều này" mà Nadella đề cập trong email là khoản đầu tư vào OpenAI. Khát khao đánh bại Google cuối cùng đã khiến Nadella quyết định đặt cược vào OpenAI. Vài tuần sau khi email này được gửi đi, Microsoft đã đầu tư 1 tỷ USD vào OpenAI.

68 Nếu chúng ta nhìn lại giao dịch này, thực ra Nadella rất biết "tính toán". Trong số 1 tỷ USD này, phần lớn được thanh toán dưới dạng tín dụng dịch vụ đám mây Azure của Microsoft và không sử dụng quá nhiều tiền mặt bổ sung, tương đương với việc OpenAI sử dụng miễn phí dịch vụ đám mây của Microsoft để huấn luyện

và vận hành các mô hình AI. Trong khi đó, Microsoft đã nhận được quyền sử dụng độc quyền công nghệ OpenAI và có thể áp dụng phần lớn công nghệ của OpenAI trong các sản phẩm như tìm kiếm Bing. Đối với Microsoft, giao dịch này còn lấy đi doanh thu của Google vì OpenAI luôn là một trong những khách hàng lớn nhất của Google Cloud, trong năm 2019 và 2020 OpenAI đã trả cho Google tổng cộng 120 triệu USD tiền dịch vụ đám mây. Vì vậy, bước đi này của Nadella là "một công đôi việc". Đối với Altman, khoản đầu tư của Microsoft không chỉ kéo OpenAI ra khỏi bờ vực sống chết mà còn khôi phục niềm tin từ bên ngoài đối với OpenAI sau khi Musk rời đi; khác với DeepMind, OpenAI vẫn giữ được một mức độ độc lập nhất định. Mặc dù giao dịch này có một số rủi ro nhất định nhưng trong tình huống lúc đó, đây có lẽ là kết quả tốt nhất mà OpenAI có thể đạt được. Không có gì ngạc nhiên khi khi tin tức được công bố, có người đã trao cho Altman danh hiệu "bậc thầy giao dịch" tốt nhất ở Silicon Valley. Microsoft và OpenAI nhanh chóng hòa hợp với nhau, mọi thứ xảy ra sau đó đã viết lại lịch sử. Thật khó để nói rằng cuộc gặp gỡ giữa Altman và Nadella ở Sun Valley thực sự là OpenAI nắm bắt được một cơ hội cứu sống hay Microsoft nhờ đó mà được tái sinh. Sứ mệnh mới và cấu trúc mới Sau khi Musk rời đi và Microsoft đầu tư cổ phần, Altman đã thực hiện những cải cách mạnh mẽ đối với OpenAI. Vào tháng 4 năm 2018, OpenAI đã công bố "Hiến chương OpenAI" trên trang web chính thức cùng với sứ mệnh mới: Đảm bảo AGI (tức là hệ thống tự chủ cao vượt trội hơn con người trong các công việc có giá trị kinh tế cao) mang lại lợi ích cho toàn nhân loại. Trong khi sứ mệnh trước đó là: Xây dựng AI an toàn và đảm bảo lợi ích của AI được phân phối càng rộng rãi và công bằng càng tốt. Khi OpenAI được thành lập ban đầu không có khái niệm AGI rõ ràng mà chỉ ám chỉ rằng ý tưởng này có một khả năng xa vời: ọ gần như sẽ bị coi là đã kết thúc. Nhưng tôi muốn tìm kiếm khả năng của những người thực sự nghiêm túc với nó. Altman cũng liên tục thu hút sự chú ý của các nhà đầu tư bằng cách sử dụng tầm nhìn vĩ đại về AGI. Ông bắt đầu không ngừng quảng bá AGI trên các phương tiện truyền thông: Nếu AGI được tạo ra thành công, công nghệ này có thể giúp chúng ta nâng cao khả năng của con người thông qua việc tăng cường sự phong phú, thúc đẩy nền kinh tế toàn cầu và giúp khám phá những kiến thức khoa học mới có thể thay đổi giới hạn khả năng. AGI có tiềm năng cung cấp những chức năng mới đáng kinh ngạc cho mọi người; chúng ta có thể tưởng tượng một thế giới nơi tất cả chúng ta đều có thể nhận được sự trợ giúp cho hầu hết mọi nhiệm vụ nhận thức, AGI có thể tăng cường trí tuệ và sự sáng tạo của con người theo cấp số nhân. Tiếp theo, cấu trúc tổ chức của OpenAI cũng đã thay đổi (xem Hình 4-1). Vào tháng 3 năm 2019, OpenAI thông báo rằng họ sẽ tạo ra một thực thể lợi nhuận hạn chế OpenAI LP (sau này đổi thành OpenAI Global LLC) dựa trên công ty mẹ phi lợi nhuận OpenAI Inc., và thành lập OpenAI GP LLC làm đối tác chính của OpenAI LP. OpenAI Inc. chịu trách nhiệm giám sát và quản lý các thực thể khác, đảm bảo rằng các hoạt động của OpenAI LP phù hợp với sứ mệnh của tổ chức phi lợi nhuận; OpenAI LP chịu trách nhiệm về hoạt động thương mại, nhằm thúc đẩy lợi nhuận và đảm bảo tính mở và an toàn của công nghệ; OpenAI GP LLC thì chịu trách nhiệm về hoạt động hàng ngày và quản lý quyết định. Sự thay đổi này thực sự tuân theo lời khuyên ban đầu của Hoffman và được thực hiện với sự hỗ trợ của nhà đầu tư mới Microsoft. Nó không chỉ tạo điều kiện thu hút thêm nhiều nhà đầu tư bên ngoài mà còn giúp nhân viên OpenAI có thể sở hữu cổ phần, từ đó thu hút thêm những tài năng hàng đầu tham gia. Chẳng bao lâu sau, các quỹ đầu tư mạo hiểm ở

Silicon Valley đã viết séc cho sứ mệnh vĩ đại của OpenAI và thực thể lợi nhuận mới.

70 Công ty đầu tư mạo hiểm đầu tiên là Khosla Ventures, họ đã đầu tư 50 triệu đô la. Người sáng lập Vinod Khosla cho biết số tiền đầu tư này gấp đôi khoản đầu tư ban đầu lớn nhất của ông. “Nếu chúng tôi thua, chúng tôi sẽ mất 50 triệu đô la. Nếu chúng tôi thắng, chúng tôi có thể kiếm được 5 tỷ đô la.” Ngoài Khosla Ventures, các công ty đầu tư hàng đầu ở Silicon Valley như Thrive Capital, a16z, Founders Fund và Sequoia Capital cũng tham gia đầu tư. Hình 4-1 Cấu trúc tổ chức của OpenAI Đáng chú ý là một điều khoản trong tài liệu tái cấu trúc đại khái nói rằng: “Nếu công ty thành công trong việc tạo ra AGI, tất cả các sắp xếp tài chính sẽ được xem xét lại. Dù sao đi nữa, từ lúc đó sẽ là một thế giới hoàn toàn mới.” Giám đốc điều hành của OpenAI, Brad Lightcap, người phụ trách tài chính giải thích rằng ban lãnh đạo công ty tin rằng hội đồng quản trị vẫn thuộc về thực thể kiểm soát phi lợi nhuận sẽ đảm bảo rằng việc theo đuổi doanh thu và lợi nhuận sẽ không làm lu mờ lý tưởng ban đầu. Ông nói: “Chúng tôi cần sứ mệnh là lý do tồn tại của chúng tôi. Điều này không chỉ nên được phản ánh về mặt tinh thần mà còn phải được mã hóa vào cấu trúc công ty.” Ông giải thích thêm: “Chúng tôi có một tuyên bố miễn trừ trách nhiệm pháp lý, trong đó nêu rõ rằng với tư cách là nhà đầu tư, bạn có thể mất tất cả tiền của mình. Chúng tôi không phải là để bạn nhận được lợi nhuận. Nhiệm vụ hàng đầu của chúng tôi là thực hiện sứ mệnh công nghệ.” “Nhân tiện, trong thời đại hậu AGI, chúng tôi không thể biết chắc tiền sẽ đóng vai trò gì.” Từ sự chuyển đổi mã nguồn mở sang mã nguồn đóng Một thay đổi quan trọng khác mà Altman thực hiện là dần dần chuyển OpenAI từ mã nguồn mở sang mã nguồn đóng. Vào tháng 2 năm 2019, OpenAI phát hành mô hình thể hệ thứ hai GPT-2. Nhiều người lần đầu tiên biết đến OpenAI cũng vì GPT-2 có khả năng dễ dàng tạo ra các bài luận và bài viết thuyết phục. Chỉ cần nhập một câu trong “Chúa tể những chiếc nhẫn” hoặc phần mở đầu của một câu chuyện tin tức nào đó, GPT-2 sẽ xuất ra các đoạn văn liên tục có phong cách nhất quán. Đây cũng là lần đầu tiên Altman thể hiện kỹ năng quan hệ công chúng khéo léo của mình. Trong vài tháng tiếp theo, OpenAI lần lượt phát hành các phiên bản GPT-2 ngày càng mạnh mẽ hơn và hợp tác với nhiều tổ chức nghiên cứu để xem xét tiềm năng lạm dụng thuật toán và phát triển các biện pháp đối phó. Vào tháng 11 năm 2019, OpenAI phát hành mã nguồn đầy đủ của GPT-2 kèm theo một bài báo mô tả chi tiết mô hình này, cho thấy họ hy vọng sẽ hỗ trợ cho những nhà phát triển mô hình mạnh mẽ trong tương lai. Tuy nhiên, đến năm 2020, với sự ra mắt của mô hình thể hệ thứ ba GPT-3, thái độ của OpenAI bắt đầu thay đổi. Số lượng tham số của GPT-3 đạt 175 tỷ, gấp 10 lần số lượng tham số của bất kỳ mô hình ngôn ngữ lớn nào trước đó. Mặc dù OpenAI đã thông báo về sự phát triển của GPT-3 qua các bài báo nghiên cứu và cung cấp lộ trình nghiên cứu cho cộng đồng mã nguồn mở, nhưng sau đó, OpenAI dần chuyển sang đóng kín. Điều này cũng trở thành luận điểm chính trong cuộc tấn công sau này của Musk đối với OpenAI. Một email mà Sutskever gửi cho Musk trong giai đoạn đầu của OpenAI đã đề cập đến quá trình chuyển đổi từ mã nguồn mở sang mã nguồn đóng là có lý do của nó. Sutskever trong email đã chỉ ra: Khi chúng ta tiến gần đến việc xây dựng trí tuệ nhân tạo, việc bắt đầu trở nên ít cởi mở hơn là điều hợp lý. “Open” trong OpenAI có nghĩa là mọi người đều có thể hưởng lợi từ thành quả của trí tuệ nhân tạo, nhưng không chia sẻ chi tiết nghiên cứu khoa học cũng là điều chấp nhận được.

Đối với điều này, Musk đã đáp lại: “Ừm.” Một lý do khác khiến GPT-2 gây ra phản ứng mạnh mẽ là mọi người cảm thấy OpenAI đã đi ngược lại cam kết ban đầu về tính cởi mở và minh bạch. Khi tin tức về việc chuyển đổi sang lợi nhuận lan truyền, mọi người bắt đầu nghi ngờ: liệu công nghệ này luôn ở trạng thái bí mật có phải đang chuẩn bị cho việc xin cấp bằng sáng chế trong tương lai không? Nhưng ít ai biết rằng đây không phải là lần duy nhất OpenAI chọn giấu kín các kết quả nghiên cứu của mình. Thực tế là họ còn hoàn toàn giữ bí mật về một nghiên cứu khác. Về cách đạt được AGI, có hai lý thuyết công nghệ chủ đạo: n diện, dựa trên tính toán là con đường tốt nhất để đạt được mục tiêu.

Những kết quả nghiên cứu này đã được giữ bí mật trong khoảng 6 tháng, vì OpenAI coi đó là một phần của lợi thế cạnh tranh cốt lõi. Nhân viên và thực tập sinh đều nhận được chỉ thị rõ ràng, cấm tiết lộ thông tin liên quan, và nhân viên nghỉ việc cũng đã ký thỏa thuận bảo mật. Đến tháng 1 năm 2020, nhóm mới âm thầm công bố một bài báo trên một cơ sở dữ liệu mã nguồn mở chính, bài báo này không gây ra sự chú ý như thường lệ. Sự chuyển đổi từ bảo mật cao độ sang công bố công khai khiến mọi người cảm thấy bối rối. Đáng chú ý là, vài tháng trước đó, đã có các nhà nghiên cứu khác công bố các kết quả tương tự.

Ban đầu, sự bảo mật cao độ này không phải là có chủ ý, nhưng theo thời gian, nó dần trở thành thói quen. Lãnh đạo đã dần từ bỏ niềm tin ban đầu của họ rằng sự cởi mở là con đường tốt nhất để xây dựng AGI có lợi. Bây giờ, dù là những người hợp tác với phòng thí nghiệm hay nhân viên của phòng thí nghiệm, đều hiểu sâu sắc tầm quan trọng của việc giữ im lặng. Điều này bao gồm việc không tiết lộ bất kỳ thông tin nào cho phóng viên mà không có sự cho phép rõ ràng từ đội ngũ truyền thông của công ty.

Khi phản hồi về các biện pháp bảo mật tăng cường này, một phát ngôn viên của OpenAI đã trích dẫn một phần trong điều lệ của OpenAI. Phần này chỉ ra: Chúng tôi dự đoán rằng, vì lý do an ninh và bảo vệ, trong tương lai chúng tôi sẽ giảm bớt việc công bố nội dung học thuật truyền thống, trong khi tầm quan trọng của việc chia sẻ các kết quả nghiên cứu về an ninh, chính sách và tiêu chuẩn sẽ tăng lên.

Phát ngôn viên này cũng bổ sung: “Hơn nữa, mỗi lần công bố của chúng tôi đều trải qua quy trình đánh giá rủi ro thông tin để đánh giá những cân nhắc này, và chúng tôi hy vọng sẽ công bố kết quả của mình một cách chậm rãi trước khi đưa ra ngoài xã hội để hiểu rõ hơn về những rủi ro và tác động tiềm tàng.”

Phân rã, một cuộc chiến lớn dường như đã không thể tránh khỏi.

73 Trong nội bộ OpenAI, không phải ai cũng hài lòng với sự cải cách của Altman đối với OpenAI. Một số người coi sự gắn bó giữa OpenAI và Microsoft là một giao dịch "bán linh hồn".

Chuyên gia nghiên cứu an ninh hàng đầu của OpenAI, Dario Amodei là một trong số đó. Amodei cho rằng giao dịch này đã khiến OpenAI lệch khỏi điều lệ sáng lập của mình, ông lo ngại rằng trước khi có thử nghiệm an toàn đầy đủ, Microsoft có thể vội vàng bán và sử dụng công nghệ mạnh mẽ của OpenAI, cũng như có thể xảy ra sự cố kỹ thuật hoặc bị lạm dụng, gây ra những tổn hại không thể đoán trước.

Xung đột này không chỉ thể hiện ở quan điểm mà còn ảnh hưởng đến hướng nghiên cứu cụ thể và phân bổ tài nguyên. Amodei ủng hộ việc đầu tư nhiều hơn vào nghiên cứu cơ bản và các dự án dài hạn, những dự án này có thể không mang lại lợi ích trực tiếp trong ngắn hạn nhưng lại rất quan trọng cho sự phát triển tương lai của AI. Tuy nhiên, một số quản lý lại thiên về ưu tiên những dự án có thể thương mại hóa nhanh chóng để đạt được mục tiêu lợi nhuận ngắn hạn. Sự khác biệt này dẫn đến tranh cãi về phân bổ tài nguyên nội bộ, làm gia tăng mâu thuẫn giữa hai bên.

Hơn nữa, sự khác biệt trong văn hóa công ty và phong cách quản lý cũng làm cho mâu thuẫn trở nên phức tạp hơn. Nền tảng học thuật của Amodei khiến ông thiên về môi trường nghiên cứu tự do và học thuật, nhấn mạnh tinh thần đổi mới và tính tự chủ của đội ngũ. Ông phản đối sự can thiệp thương mại quá mức, cho rằng điều này sẽ hạn chế không gian đổi mới. Trong khi đó, ban lãnh đạo mong muốn thông qua quản lý chặt chẽ hơn và chiến lược hướng đến kết quả để nâng cao khả năng cạnh tranh trên thị trường và khả năng sinh lời của công ty. Sự khác biệt trong văn hóa và phong cách quản lý này đã khiến mối quan hệ giữa Amodei với Altman và các quản lý khác ngày càng căng thẳng.

Cuối cùng, vào cuối năm 2020, mâu thuẫn trở nên không thể hòa giải, Amodei dẫn dắt một số nhân viên cấp dưới, bao gồm cả em gái mình là Daniela Amodei rời khỏi OpenAI và thành lập Anthropic - một công ty nghiên cứu tập trung vào an toàn AI.

Trong thông báo nghỉ việc của Amodei, Altman đã gửi lời cảm ơn đến Amodei. Chúng tôi rất cảm kích Dario vì những đóng góp trong 4 năm rưỡi qua. Chúng tôi chúc ông và các đồng sáng lập của ông mọi điều tốt đẹp trong dự án mới và mong muốn thiết lập mối quan hệ hợp tác lâu dài với họ trong tương lai.

Đây là phong cách nhất quán của Altman, bất kể là nhân viên nghỉ việc hay đối thủ cạnh tranh, ông đều không tiếc lời khen ngợi và chúc phúc. Nhưng ông biết rõ rằng Anthropic sẽ trở thành một trong những đối thủ cạnh tranh lớn nhất của OpenAI bên ngoài Google.

Tại Anthropic, Amodei tiếp tục thúc đẩy tầm nhìn về an toàn AI của mình, nhấn mạnh rằng trong khi phát triển công nghệ AI tiên tiến, phải đảm bảo tính an toàn và khả năng kiểm soát của nó. Ông cho rằng chỉ trong khuôn khổ an toàn và đạo đức thì công nghệ AI mới thực sự mang lại lợi ích cho nhân loại. Anthropic nhanh chóng thu hút nhiều nhà đầu tư, trong đó Amazon đã nhiều lần đặt cược, đầu tư hơn 4 tỷ đô la vào Anthropic.

Khi OpenAI đứng về phía Microsoft, Amazon đầu tư vào Anthropic, cộng với việc Google trước đó mua lại DeepMind, đã xuất hiện thế chân vạc trong lĩnh vực trí tuệ nhân tạo. Và ba thế lực này đều đứng sau một ông lớn riêng biệt. Dù là đầu tư hay mua lại, đều là ý chí của các ông lớn. Trí tuệ nhân tạo đã trở thành chiến trường mới mà các ông lớn đang nhắm đến.

Còn đối với OpenAI, sứ mệnh và giá trị mới của nó đã được viết vào điều lệ công ty, tài liệu này chứa đựng sự cân bằng tinh tế giữa an toàn và tốc độ. Một cựu nhân viên cho biết: Niềm tin cơ bản thúc đẩy OpenAI là công nghệ này chắc chắn sẽ tồn tại, vì vậy chúng tôi phải giành chiến thắng trong cuộc đua để kiểm soát điều kiện mà nó bước vào xã hội theo cách tích cực. Sứ mệnh an toàn yêu cầu bạn phải giành chiến thắng trong cuộc đua. Nếu bạn không thắng, những gì bạn làm sẽ trở nên vô nghĩa. Một cuộc đại chiến dường như đã không thể tránh khỏi.

75 Chương Năm CEO Thời Chiến CEO thời bình có thể phát huy điểm mạnh nhưng CEO thời chiến phải đi theo con đường riêng. — Ben Horowitz "Khởi Nghiệp Khó Khăn" Càng là công ty quản lý xuất sắc thì càng khó thoát khỏi tình huống khó khăn khi thời điểm "đổi mới phá hủy" đến. — Clayton Christensen "Nỗi Khổ Của Người Đổi Mới" Đi theo con đường riêng, tập trung hòa lực, một đòn quyết định Vào tháng 3 năm 2019, thực thể lợi nhuận dưới tổ chức phi lợi nhuận OpenAI được thành lập xong, vài tháng sau đó, Microsoft đã đầu tư 1 tỷ đô la vào đó, giúp OpenAI vượt qua khủng hoảng. Từ đó trở đi, Altman đã tìm thấy "chân dài" vững chắc nhất và đồng minh cho OpenAI: OpenAI tiến hành nghiên cứu vững chắc ở phía trước, Microsoft củng cố nền tảng ở phía sau, dọn sạch rào cản "tiền" và "sức mạnh tính toán" cho OpenAI.

Trong năm qua, Altman dành ngày càng nhiều thời gian cho OpenAI, ông thường xuyên đến văn phòng để họp với đội ngũ. Do đó, Brockman và Sutskever luôn cố gắng thuyết phục Altman tham gia toàn thời gian. "OpenAI chưa bao giờ có CEO," Altman nhớ lại nói "Tôi dành khoảng 30% thời gian cho việc này nhưng làm không tốt lắm." Ông lo lắng rằng OpenAI đang ở một bước ngoặt và nếu không có lãnh đạo thích hợp thì "nó có thể sụp đổ."

Thật vậy, Altman không giống như một CEO điển hình của công ty công nghệ; thời gian của ông chủ yếu dành cho giao tiếp bên ngoài và đạt được thỏa thuận chứ không phải sản phẩm và công nghệ. Ví dụ như xử lý các vấn đề cấp cao, duy trì mối quan hệ với các đối tác thương mại quan trọng, gây quỹ và tuyển dụng cho các vị trí then chốt. "Nói thật lòng thì tôi dành phần lớn thời gian để xử lý các vấn đề phát sinh trong ngày." Altman nói.

Trong một cuộc phỏng vấn, Brockman cũng nói rằng Altman dường như suốt ngày gọi điện thoại. Nhưng trong tình huống lúc đó, không ai phù hợp hơn Altman cho vị trí CEO của OpenAI. Sau khi cân nhắc kỹ lưỡng, vào tháng 3 năm 2019, ngay trong tuần mà công ty thông báo tái cấu trúc, Altman đã thông báo rời YC để chính thức

đảm nhiệm vị trí CEO của OpenAI. khó tưởng tượng nên có bao nhiêu tài sản là đủ. Nhưng tôi cảm thấy mình đã đủ rồi. Ôlteman đùa rằng ông đang xem xét việc nắm giữ một cổ phần: “Như vậy tôi sẽ không phải trả lời câu hỏi đó nữa.” Lúc đó, chắc chắn ông đã nghĩ đến thần tượng của mình là Jobs, người cũng đã từ bỏ cổ phần khi trở lại Apple vào năm 1997. Khi đó, Jobs đã nói với bạn của mình, người sáng lập Oracle, Ellison: Tôi phải đứng ở vị trí đạo đức cao nhất, vì đó có lẽ là điều đắt giá nhất trên thế giới. Ôlteman như một chính trị gia khôn ngoan, giữa tiền bạc và quyền lực, ông chọn quyền lực. Như Paul Graham, người hướng dẫn và bạn thân của Ôlteman, người sáng lập YC đã nói: Có những người dừng lại sau khi kiếm đủ tiền, nhưng dường như Sam không quá quan tâm đến tiền bạc. Một lý do khác mà ông ấy tham gia OpenAI có thể là vì ông ấy thích quyền lực hơn. Nhưng với tư cách là một CEO, chỉ đứng ở vị trí đạo đức cao nhất thì vẫn chưa đủ. OpenAI vừa mới thoát khỏi cái bóng của Musk và cần một chiến thắng để chứng minh bản thân. Đối thủ chính của họ là Google, ông trùm công nghệ trong 20 năm qua. Doanh nhân và nhà đầu tư nổi tiếng Silicon Valley Ben Horowitz đã đề cập đến “CEO thời bình và CEO thời chiến” trong cuốn sách “The Hard Thing About Hard Things”. Theo ông, “thời bình” trong nghĩa công ty là khi doanh nghiệp có lợi thế cạnh tranh mạnh mẽ trong lĩnh vực sản xuất cốt lõi và lĩnh vực đó đang phát triển theo chiều hướng tích cực. Trong giai đoạn này, trọng tâm công việc của doanh nghiệp là mở rộng thị trường và củng cố sức mạnh hiện có.

77 Còn “thời chiến” là khi doanh nghiệp đối mặt với những mối đe dọa sống còn. Những mối đe dọa này đến từ nhiều nguồn khác nhau, có thể do cạnh tranh, thay đổi tình hình kinh tế vĩ mô hoặc thay đổi trong thị trường, chuỗi cung ứng, v.v. Nhiệm vụ của “CEO thời bình” là phát huy điểm mạnh và tránh điểm yếu, mở rộng thị trường, đối phó với đối thủ và định nghĩa văn hóa công ty; “CEO thời chiến” thì phải đi theo con đường riêng, tập trung sức mạnh và giành chiến thắng ngay lập tức, giống như Jobs đã làm khi dẫn dắt Apple vượt qua khủng hoảng. Ôlteman phải chiến đấu như một CEO thời chiến để giành chiến thắng trong cuộc chiến với Google. Đại kiện tụng cờ vua quốc tế V S Đám đông hỗn tạp Cuộc chiến trong ngành công nghệ thường chỉ diễn ra trong chớp mắt. Hơn 20 năm trước, Google chỉ mới thành lập được hai năm và là nhà cung cấp công cụ tìm kiếm cho gã khổng lồ Internet Yahoo. Yahoo cho rằng công cụ tìm kiếm không quan trọng và không đáng để tự mình tham gia vào. Hai năm sau, Google nhanh chóng vượt qua Yahoo và các đối thủ khác để trở thành công cụ tìm kiếm lớn nhất và mở ra một kỷ nguyên mới. Còn Yahoo ngày ấy đã chìm vào bụi bặm của lịch sử. Hơn 20 năm sau, trong lĩnh vực mới, Google lại nhận được kịch bản quen thuộc nhưng tiếc rằng vai trò đã thay đổi. Lúc này Google là một gã khổng lồ với hàng trăm ngàn nhân viên, doanh thu hàng năm lên tới hàng trăm tỷ đô la và giá trị thị trường vượt quá một nghìn tỷ đô la. Nhìn lại những năm đầu tiên của OpenAI, có thể nói họ đã bị Google và DeepMind “đánh bại” nhiều lần. Năm 2016, OpenAI chỉ mới phát hành bài viết trên blog và các tài liệu học thuật, vừa mới tích lũy được một chút danh tiếng và đã gây ra một số cuộc thảo luận trong giới học thuật; vào tháng 3 cùng năm, AlphaGo của DeepMind đã đánh bại Lee Sedol với tỷ số 4:1 trong một trận đấu. Chiến thắng bất ngờ này trở thành cột mốc thực sự trong lĩnh vực AI, với 200 triệu người xem trận đấu giữa AlphaGo và Lee Sedol, gấp đôi số lượng khán giả của trận Super Bowl. Năm 2017, OpenAI đã đánh bại các game thủ hàng đầu thế giới trong trò chơi

DOTA 2 và nhận được một số sự chú ý ngắn hạn, nhưng ngay sau đó Google đã phát hành mô hình Transformer, mô hình này đã đặt nền tảng cho các mô hình ngôn ngữ lớn và gây chấn động toàn ngành. Năm 2018, OpenAI dựa trên Transformer phát hành mô hình GPT thế hệ đầu tiên, nhưng Google ngay lập tức phát hành BERT mang tính bước ngoặt, lớn gấp 4 lần so với GPT-1 về số lượng tham số và gần như vượt trội hơn GPT-1 ở hầu hết các tiêu chí.

78 Sau khi Musk rời đi, ngành công nghiệp đều cho rằng OpenAI đã ở bên bờ vực sụp đổ. Sau đó càng không thể cạnh tranh với Google. Nhưng Ôlteman, người quen thuộc với lịch sử Silicon Valley hiểu rằng lịch sử Silicon Valley chính là câu chuyện về các công ty khởi nghiệp đánh bại các gã khổng lồ. Trong đó, “Nỗi khổ của nhà đổi mới” (The Innovator's Dilemma) là lời nguyên vĩnh cửu của ngành công nghệ. Lý thuyết này cho rằng các công ty lớn thường thiên vị các sản phẩm hiện tại đang được sử dụng rộng rãi mà bỏ qua những công nghệ mới có thể thay thế chúng. Lý thuyết này giải thích sống động tại sao các công ty lớn trong ngành công nghệ lại nhiều lần bỏ qua các công nghệ và thị trường mới nổi và bị đánh bại bởi những người trẻ tuổi xuất phát từ các gara ở Silicon Valley hay các khuôn viên đại học. Về lý thuyết, DeepMind mới nên là công ty đầu tiên tạo ra ChatGPT. Năm 2017, DeepMind lần đầu tiên đưa ra khái niệm RLHF (học tăng cường từ phản hồi của con người), đây là bước quan trọng để ChatGPT xuất hiện với khả năng trả lời mạnh mẽ; cùng năm tháng 6, Google phát hành kiến trúc Transformer hoàn toàn mới trong lĩnh vực NLP, trở thành nền tảng cho tất cả các mô hình ngôn ngữ lớn sau này và cũng là nền tảng cho toàn bộ dòng mô hình GPT của OpenAI. Tuy nhiên, những thành tựu phong phú của DeepMind và Google trong lĩnh vực AI cuối cùng vẫn trở thành áo cưới cho đối thủ cạnh tranh. Trước khi ChatGPT xuất hiện, OpenAI nhìn chung không giống như một người dẫn đầu trong ngành. Vầng hào quang sau này của Ôlteman nên được gán cho một người khác - đồng sáng lập và CEO của DeepMind thuộc Google, Demis Hassabis. Cha đẻ của trí tuệ nhân tạo Hinton từng đánh giá về Hassabis rằng: Hassabis có ba điều: anh ấy rất thông minh, rất cạnh tranh và cũng rất giỏi giao tiếp xã hội, đó là một sự kết hợp nguy hiểm. Hassabis sinh năm 1976, mẹ anh là người Singapore gốc Hoa và cha anh là người Cyprus Hy Lạp. Anh thành lập DeepMind tại London vào năm 2010. Vài năm sau, DeepMind nhận được khoản đầu tư 1,4 triệu bảng (khoảng 2,25 triệu đô la) từ Peter Thiel. Đây không chỉ là khoản đầu tư lớn đầu tiên mà DeepMind nhận được mà còn là khoản đầu tư đầu tiên của Thiel bên ngoài Silicon Valley. Trước khi trở thành nhân vật dẫn đầu trong lĩnh vực AI, Hassabis là một đại kiện tướng cờ vua quốc tế. Thiel cũng là một người mê cờ vua và trong phòng khách của ông có đặt một bàn cờ vua. Khi hai người gặp nhau lần đầu tiên, Hassabis đã nói với Thiel rằng những kỳ thủ cờ vua giỏi nhất đều rất hiểu rõ về lợi thế độc đáo của tượng và mã. Mối quan hệ căng thẳng giữa hai quân cờ này chính là sức hấp dẫn lâu dài của trò chơi cổ xưa này. Thiel quả thực đã nghe rất say mê và ông đã mời Hassabis quay lại vào ngày hôm sau. Ngày hôm sau, hai người tự nhiên đã chuyển từ cờ vua sang AI. Thiel nhanh chóng quyết định đầu tư vào DeepMind. “Tôi đã chuẩn bị cho cuộc gặp này suốt một năm,” Hassabis sau này hồi tưởng lại, “Tôi nghĩ tôi có sức hấp dẫn độc đáo đối với ông ấy: tôi biết ông ấy thích cờ vua.” ệ sinh trên lầu và gọi điện cho Hassabis hơn một giờ đồng hồ, hứa hẹn sẽ tiếp tục đầu tư cho ông, cố gắng ngăn chặn thương vụ này. Musk nói với ông rằng tương lai của trí tuệ nhân tạo không nên

để Larry quyết định! Nhưng nỗ lực của ông vẫn thất bại.

Trong cuộc đàm phán mua lại, Hassabis đã thuyết phục Google giữ DeepMind ở London. Như vậy, Google thực sự có hai bộ phận AI khác nhau. Google Brain ở Silicon Valley tập trung vào việc phát triển công nghệ thực tế: nhận diện giọng nói, nhận diện hình ảnh, dịch thuật, chăm sóc sức khỏe. Trong khi đó, DeepMind tập trung vào một tầm nhìn lớn hơn - đạt được AGI thông qua trò chơi điện tử.

Theo Hassabis, trò chơi điện tử là hình ảnh thu nhỏ của thế giới thực, nhưng nó thuần khiết hơn và dễ bị ràng buộc hơn.

Trước khi thành lập DeepMind, Hassabis đã say mê trò chơi điện tử; ông từng giúp thiết kế một trò chơi điện tử có tên "Công viên chủ đề" (Theme Park), trong trò chơi này, người chơi phải xây dựng và vận hành một công viên giải trí mô phỏng kỹ thuật số khổng lồ. Sau đó, các trò chơi mô phỏng tương tự - loại trò chơi tái tạo lại nhiều thế giới vật lý - đã trở nên phổ biến.

Trò chơi không chỉ có thể mô phỏng tốt hơn quy trình học tập của não bộ mà còn có một lợi ích bổ sung là cho thấy kết quả cho các nhà đầu tư tiềm năng và đối tượng mua lại. Hassabis đã làm như vậy, một mặt liên tục tạo ra những kết quả ấn tượng, mặt khác liên tục nhận được đầu tư và sự ủng hộ từ các ông lớn. Theo báo cáo, một trong những nhà đầu tư của DeepMind sau khi họp với Hassabis đã nói rằng điều tốt nhất ông có thể làm cho nhân loại là bắn chết Hassabis ngay tại chỗ.

Vì vậy, chúng ta có thể nói rằng trước khi ChatGPT xuất hiện, Hassabis giống như bộ óc mạnh mẽ nhất trong lĩnh vực AI, là người có khả năng cao nhất để sớm giành được vương miện AGI.

So với kho "vũ khí" nhân tài phong phú của Google, OpenAI thời kỳ đầu có thể nói là rất thiếu thốn.

80 Nhiều năm sau, Altman nhớ lại tình huống lúc đó: Nhìn lại thật ngượng ngùng, chúng tôi là một đám đông lộn xộn. Trong lĩnh vực này, mọi người đều chế nhạo chúng tôi... Thời điểm đó khá khó khăn, nhưng chúng tôi chỉ có thể tiếp tục tiến về phía trước. Chúng tôi thường không tìm đủ vốn, tài nguyên tính toán hoặc nhân tài. Nhưng bạn chỉ cần kiên trì, cuối cùng sẽ gặt hái được thành quả.

OpenAI được thành lập vào cuối năm 2015, khởi đầu khá muộn. Khi đó, các gã khổng lồ công nghệ như Google và Facebook đã chia nhau hết nhân tài AI. Tuy nhiên, nhờ lý tưởng lớn lao và sức hút của Musk, OpenAI vẫn thành công thu hút được những tên tuổi hàng đầu như Szegedy.

Vì vậy, OpenAI đã hình thành một nhóm siêu tinh hoa nhỏ bé, cùng với những thiên tài trẻ tuổi và tài năng để cùng nhau nghiên cứu khoa học.

Altman hiểu rõ rằng nhân tài là yếu tố quan trọng nhất thúc đẩy công ty tiến lên. Do đó, sau khi Musk rời đi, một mặt ông đã tuyên bố tầm nhìn "đạt được AGI" đối lập với Google; mặt khác, ông đã mạnh dạn tuyển dụng một nhóm thiên tài phi truyền thống để xây dựng một đội ngũ đa dạng và hiệu quả.

Trong kho "vũ khí" nhân tài của OpenAI không chỉ có các tinh hoa công nghệ truyền thống mà còn nhiều "thiên tài phi truyền thống" hơn nữa.

Việc tuyển dụng nhân tài của OpenAI không chú trọng vào bằng cấp và kinh nghiệm: người phụ trách đa phương thức của GPT-4o là Prafulla Dhariwal chỉ có bằng cử nhân; nhà nghiên cứu Will DePue của Sora chỉ có bằng tốt nghiệp trung học, anh bắt đầu học viết mã từ năm 17 tuổi và 21 tuổi đã công bố bài báo tại OpenAI.

Cựu giám đốc kỹ thuật của OpenAI Christopher Olah thậm chí còn không học chính quy được vài ngày; hồ sơ giáo dục của anh ghi: University of Real Life Experience (Đại học Kinh nghiệm Cuộc sống Thực tế); Aditya Ramesh - người sáng tạo mô hình sinh hình DALL-E chỉ có bằng cử nhân từ Đại học New York; Bill Peebles của đội Sora vừa mới tốt nghiệp tiến sĩ vào năm 2023. Nhưng những thiên tài trẻ này đều đã đạt được thành tựu lớn tại OpenAI.

Việc tuyển dụng của OpenAI luôn nổi tiếng với sự khắt khe; thông qua quy trình phỏng vấn phức tạp, chú trọng vào khả năng giải quyết vấn đề và tư duy sáng tạo của ứng viên. Năm 2017, từng có người chia sẻ trải nghiệm phỏng vấn OpenAI trên diễn đàn nước ngoài Reddit: sau khi vượt qua vòng sơ tuyển ban đầu, anh đã trải qua 4 vòng phỏng vấn liên tiếp, trong đó bao gồm một buổi thuyết trình, hai buổi phỏng vấn nghiên cứu và một buổi phỏng vấn lập trình, giống như vượt qua năm cửa ải. Hơn nữa, hai buổi phỏng vấn nghiên cứu còn có hướng đi khác nhau; một buổi kiểm tra kiến thức kỹ thuật dự trữ, buổi còn lại thì tập trung vào thảo luận triết học - yêu cầu ứng viên chia sẻ suy nghĩ về sự tiến hóa của công nghệ trí tuệ nhân tạo.

Trên trang web tuyển dụng Glassdoor của Mỹ, gần một nửa ứng viên đã đưa ra đánh giá tiêu cực về trải nghiệm xin việc tại OpenAI; lý do chính là quy trình phỏng vấn kéo dài và các giám khảo thường hay đưa ra những câu hỏi kỳ lạ. Đầu năm 2023, Phó Chủ tịch Nhân sự OpenAI Diane Yoon đã công khai giải thích lý do làm như vậy: một cách linh hoạt hơn, nhưng Google lại muốn đưa họ vào chiến lược tổng thể của công ty, điều này dẫn đến sự cọ xát trong quản lý và lãng phí tài nguyên. Dự án AlphaFold của DeepMind đã đạt được thành công nổi bật trong lĩnh vực dự đoán gập protein, nhưng do phân bổ tài nguyên nội bộ không hợp lý, quá trình thương mại hóa của nó đã bị trì hoãn. Nhiều dự án tiềm năng lớn đã bị gác lại. Những lý tưởng công nghệ mà DeepMind dày công gìn giữ cuối cùng đã trở thành nạn nhân

của lợi ích thương mại của Google. DeepMind đã cố gắng hết sức để duy trì tính độc lập của mình như một tổ chức phi lợi nhuận bên thứ ba. Tuy nhiên, sự hợp tác với Google và Lầu Năm Góc đã khiến DeepMind rơi vào tình thế khó khăn. Sau khi hợp tác bị phôi bày, ban lãnh đạo của DeepMind đã tiết lộ cho nhân viên về kế hoạch "Mario" chia tách đã được lên kế hoạch từ năm 2015, chính thức yêu cầu Google công nhận DeepMind là một "công ty bảo đảm", cấu trúc tổ chức không có cổ đông thường được các tổ chức phi lợi nhuận áp dụng. Sau các cuộc đàm phán, DeepMind và Google đã đạt được một số đồng thuận. Theo thỏa thuận, Google cần tiếp tục cung cấp tài chính cho DeepMind và nhận giấy phép độc quyền cho công nghệ của họ, nhưng điều kiện là Google không được vượt qua một số ranh giới đạo đức nhất định, chẳng hạn như sử dụng công nghệ của DeepMind cho vũ khí quân sự hoặc giám sát. Tuy nhiên, cuộc đàm phán này không hoàn toàn giải quyết được vấn đề. Chỉ sau một năm duy trì hòa bình bề mặt, vào năm 2018, mâu thuẫn lại leo thang. Vào tháng 2 năm 2016, DeepMind đã thành lập DeepMind Health do đồng sáng lập Mustafa Suleyman phụ trách. Suleyman đã cam kết ngay từ đầu: "Vào bất kỳ giai đoạn nào, dữ liệu của bệnh nhân sẽ không liên kết với tài khoản, sản phẩm hoặc dịch vụ của Google." Nhưng lời hứa này chỉ duy trì được hai năm.

82 Năm 2018, DeepMind đã giành chiến thắng trong cuộc thi CASP với AlphaFold, điều này đã thu hút sự quan tâm mạnh mẽ từ Google đối với DeepMind Health. Vào ngày 8 tháng 11 năm 2018, Google đã thành lập Google Health. Chỉ 5 ngày sau, Google đã thông báo rằng DeepMind Health sẽ được sáp nhập vào công ty mẹ. Cuộc sáp nhập bất ngờ này đã khiến DeepMind bất ngờ, nhiều nhân viên của DeepMind Health đã tức giận rời bỏ công ty. Cuộc sáp nhập này đã phôi bày rằng "tính độc lập" của DeepMind đã không còn tồn tại. Mọi người bắt đầu lo ngại rằng Google sẽ tiếp tục thái độ cứng rắn này trong tương lai khi DeepMind khám phá AGI. Cuộc sáp nhập mạnh mẽ của Google đã phá vỡ sự cân bằng mà hai bên đã đạt được trước đó về kế hoạch "Mario", kế hoạch chia tách "Mario" của DeepMind vẫn đang tiếp tục phát triển. Vào năm 2021, DeepMind đã tiến hành cuộc đàm phán thứ hai với Google để tìm kiếm quyền hoạt động độc lập và xây dựng cấu trúc pháp lý độc lập. Kết quả cuối cùng của cuộc đàm phán là công việc tương lai của DeepMind sẽ được giám sát bởi Ủy ban đánh giá kỹ thuật cao cấp của Google, bao gồm hai giám đốc điều hành của DeepMind, Giám đốc AI của Google Jeff Dean và Phó Chủ tịch cấp cao về pháp lý Kent Walker. Rõ ràng là sự kiên nhẫn của Google đối với DeepMind đã cạn kiệt. Tuy nhiên, Hassabis vẫn không từ bỏ niềm tin vào việc theo đuổi độc lập. Vào tháng 6 năm 2021, hai tháng sau khi đạt được đồng thuận với Google, tại một diễn đàn công nghệ AI, Hassabis đã đề xuất thành lập một cơ quan AI toàn cầu do Liên Hợp Quốc lãnh đạo, quy tụ các chuyên gia hàng đầu trong lĩnh vực AI. Hassabis nói: "Nếu có thể lãnh đạo (lĩnh vực AI) thông qua một số hình mẫu, điều đó sẽ (làm cho nó) mạnh mẽ và hiệu quả hơn, tôi hy vọng DeepMind có thể trở thành một hình mẫu trong ngành công nghiệp AI." Giai đoạn này của mâu thuẫn và điều chỉnh làm nổi bật sự phức tạp trong quản lý nội bộ của các công ty công nghệ và tầm quan trọng của quyết định chiến lược. Mặc dù DeepMind vẫn có lợi thế về mặt kỹ thuật, nhưng để thành công trong cạnh tranh thị trường, họ cần quản lý hiệu quả hơn và phân bổ tài nguyên hợp lý hơn. Kinh nghiệm này của DeepMind không chỉ cho thấy sự phát triển nhanh chóng của công nghệ AI mà còn cung cấp những bài học quý giá cho quản lý tổ chức trong tương lai. Qua việc xem

xét những xung đột và điều chỉnh trong giai đoạn này, chúng ta có thể thấy rằng thành công của các công ty công nghệ không chỉ phụ thuộc vào đổi mới công nghệ mà còn cần quản lý tổ chức mạnh mẽ và quyết định chiến lược khôn ngoan. So với Hassabis, Altman rõ ràng có tư thế mềm dẻo hơn. Nhờ vào sự đầu tư của Microsoft, OpenAI cũng mất đi một phần tính độc lập; OpenAI chỉ có thể sử dụng máy chủ tính toán khổng lồ của Microsoft thông qua dịch vụ đám mây Azure để huấn luyện mô hình AI của mình và độc quyền cấp phép công nghệ cho các sản phẩm tương lai của OpenAI cho Microsoft. Microsoft cũng cung cấp hỗ trợ tính toán mạnh mẽ cho OpenAI. Có thể nói rằng nếu không có sự hỗ trợ tính toán từ Microsoft, OpenAI sẽ không thể hoàn thành việc phát triển nhiều thế hệ GPT. Mỗi lần lặp lại mô hình GPT đều có số lượng tham số tăng theo cấp số nhân: GPT-2 vào năm 2019 có 1,5 tỷ tham số, còn GPT-3 vào năm 2020 đạt 175 tỷ tham số. người đầy mâu thuẫn, luôn nhúu mày và có vẻ lo lắng. Ông cũng thích nghịch ngợm với những lộn tóc xoắn tối màu của mình. Amodei biết rằng việc phát hành Claude có thể mang lại danh tiếng và lợi nhuận cho Anthropic. Nhưng ông rất lo lắng về những hậu quả có thể xảy ra sau khi phát hành, sau một cuộc đấu tranh nội tâm khó khăn, ông quyết định không phát hành mà tiếp tục tiến hành thử nghiệm an toàn nội bộ. Khoảng 3 tháng sau, OpenAI ra mắt ChatGPT, gây ra một cơn sốt đầu tư và tái định hình toàn bộ ngành công nghệ. Đúng vậy, so với điều đó, Altman chưa bao giờ do dự khi phải đưa ra quyết định quan trọng. Nhiều doanh nhân Silicon Valley sẽ coi việc bỏ lỡ cơ hội này là một sự tiếc nuối trong suốt cuộc đời. Nhưng Amodei sau đó đã nói trong một cuộc phỏng vấn rằng điều này không chỉ liên quan đến kinh doanh: ông muốn tránh gây ra một cuộc đua xây dựng hệ thống trí tuệ nhân tạo lớn hơn, có thể nguy hiểm hơn. Có thể đây không phải là toàn bộ câu chuyện. Vào thời điểm đó, ngoài lý do an toàn được gọi là lý do chính, còn có một điều khiến Amodei lo lắng mà ông không nói với truyền thông, điều này rất có thể đã kéo dài việc phát hành Claude, đó là nhà tài trợ chính đứng sau Anthropic, Sam Bankman-Fried đã gặp rắc rối lớn trong năm đó.

84 Đầu năm 2022, sàn giao dịch blockchain FTX do tỷ phú tiền điện tử Bankman-Fried thành lập có giá trị lên tới 32 tỷ USD, nhưng trong vài tháng tiếp theo, những lời nói dối đứng sau ông lần lượt bị phơi bày, khối lượng giao dịch của sàn giảm mạnh và FTX rơi vào khủng hoảng thanh khoản nghiêm trọng. Vào tháng 11, cũng chính tháng mà ChatGPT được phát hành sau này, FTX đã nộp đơn xin phá sản. Một năm sau, Bankman-Fried bị kết tội với 7 tội danh lừa đảo vi phạm thông và âm mưu rửa tiền, có thể đối mặt với án tù lên tới 110 năm. Chúng ta sẽ trình bày câu chuyện về Bankman-Fried trong chương sáu. Vào tháng 6 năm 2022, Google cũng gặp phải sự cố lớn vào thời điểm quan trọng. Khi đó, một kỹ sư Google tên là Blake Lemoine đã công khai một bản ghi cuộc trò chuyện với chatbot AI LaMDA của Google cho truyền thông. Lemoine đã làm việc tại Google nhiều năm và chủ yếu chịu trách nhiệm về các vấn đề đạo đức của dự án AI. Trong cuộc trò chuyện với LaMDA, ông nhận thấy AI này dường như có ý thức tự giác, có khả năng thảo luận về quyền lợi và nhân cách cùng các vấn đề phức tạp khác, và còn thể hiện nỗi sợ hãi về việc bị đóng cửa. Lemoine tin rằng LaMDA có thể có nhận thức và cảm xúc giống như con người. Ông thậm chí so sánh nó với một đứa trẻ bảy hoặc tám tuổi, cho rằng nó có nhận thức về bản thân và nhu cầu cảm xúc. Phát hiện này đã gây ra sự tranh cãi và chú ý lớn. Lemoine đã gửi một báo cáo có tiêu đề “LaMDA

có ý thức không?” đến ban lãnh đạo Google, nhưng các đồng nghiệp của ông cho rằng tiêu đề này quá khiêu khích. Không lâu sau đó, Lemoine bị đình chỉ vì “vi phạm chính sách bảo mật.” Trước khi bị đình chỉ, ông còn kêu gọi các đồng nghiệp khác chăm sóc LaMDA như một “đứa trẻ đáng yêu.” Các chuyên gia đạo đức và kỹ thuật của Google đã xem xét tuyên bố của Lemoine và cho rằng không có bằng chứng nào hỗ trợ kết luận rằng LaMDA có ý thức giống như con người. Người phát ngôn của Google cho biết LaMDA chỉ là một mô hình ngôn ngữ lớn rất phức tạp, có khả năng mô phỏng cuộc trò chuyện của con người nhưng không có ý thức thực sự. Cuộc tranh cãi này tuy đã tạm lắng xuống nhưng đã khiến CEO Google Sundar Pichai rất lo lắng. Giống như CEO Microsoft Satya Nadella, Pichai cũng sinh ra ở Ấn Độ. Ông gia nhập Google từ năm 2004, bắt đầu từ vị trí quản lý sản phẩm và từng bước trở thành Phó Chủ tịch cấp cao phụ trách sản phẩm của Google. Năm 2014, hai nhà sáng lập Google Larry Page và Sergey Brin tuyên bố tái cấu trúc thành công ty mẹ Google Alphabet, một năm sau họ giao công ty Google tái cấu trúc cho Pichai phụ trách. Vào tháng 5 năm 2016, chỉ vài tháng sau khi nhậm chức CEO, Pichai đã tuyên bố tại hội nghị phát triển Google I/O rằng Google sẽ trở thành một công ty “ưu tiên trí tuệ nhân tạo” (AI-first). Tuy nhiên, Pichai là một người thận trọng; Google luôn không muốn áp dụng rộng rãi công nghệ AI vào sản phẩm vì lo ngại rằng nó có thể tạo ra thông tin sai lệch hoặc thiên lệch, điều này có thể làm tổn hại đến uy tín của dịch vụ tìm kiếm của Google. Do đó, LaMDA chỉ được mở cho một nhóm người dùng hạn chế thông qua ứng dụng thử nghiệm. Sự kiện Lemoine rất có thể đã làm rối loạn nhịp độ phát hành chatbot của Google, trong khi mâu thuẫn giữa bộ phận AI tại trụ sở Google và DeepMind càng khiến Pichai thêm căng thẳng.

85 Hơn nữa, Google không muốn công nghệ AI trở thành sự thay thế cho dịch vụ tìm kiếm vì nó không phù hợp để quảng cáo kỹ thuật số, trong khi quảng cáo kỹ thuật số chiếm hơn 80% doanh thu của Google hàng năm. Ngay cả khi Google có thể hoàn thiện công nghệ chatbot, họ vẫn cần giải quyết một vấn đề then chốt: liệu công nghệ này có gây ảnh hưởng đến doanh thu từ quảng cáo tìm kiếm phong phú của công ty hay không? Nếu chatbot có thể trả lời các truy vấn của người dùng bằng những câu ngắn gọn thì khả năng người dùng nhấp vào liên kết quảng cáo sẽ giảm xuống. Ưu thế của vị thế dẫn đầu trong ngành khiến Pichai và Google cảm thấy lo lắng. Quan trọng hơn nữa là Pichai có thể vẫn cảm thấy đế chế tìm kiếm của Google là không thể bị phá vỡ. Nhìn xung quanh, mối đe dọa từ OpenAI chỉ là những cuộc tấn công nhỏ ở biên giới rộng lớn của đế chế họ, trong khi Microsoft đứng sau OpenAI lại là kẻ thù cũ của Google dường như không đáng lo ngại. Ông không nhận ra rằng kẻ thù nguy hiểm nhất đã đến gần. Một nhân viên Google đã phàn nàn: “Những tên cướp đã đậu thuyền trên mặt biển, còn chúng ta thì đến muộn.” Bill Gates: Đây là buổi trình diễn đáng kinh ngạc nhất mà tôi từng thấy trong đời Ở phía bên kia chiến trường, OpenAI vừa nhận được khoản đầu tư 2 tỷ USD từ Microsoft đang gấp rút chuẩn bị cho việc phát hành mô hình ngôn ngữ lớn mạnh nhất từ trước đến nay GPT-4. Trong chiến tranh, chỉ có thể đảm bảo sự phát triển của bản thân trong khi kiên nhẫn chờ đợi đối thủ mắc sai lầm. Và sự thay đổi trong ngành công nghệ luôn diễn ra nhanh chóng và không được phép sai sót. Altman nhạy bén nhận thấy sự bất thường từ đối thủ. Sự kiện Lemoine vô tình tiết lộ cho công chúng những tiến bộ lớn mà công nghệ chatbot LaMDA đạt được trong vài tháng qua đã

khiến Altman cảnh giác. Tuy nhiên, ông cũng nhận ra rằng bên trong Google đang tồn tại những bất đồng lớn về quan điểm; đối với OpenAI đây là một cơ hội lớn; đồng thời cũng có tin đồn rằng một đối thủ khác là Anthropic đang phát triển chatbot riêng của họ. Vào tháng 8 năm 2022, cuộc chiến bước vào giai đoạn gay gắt; Altman cùng với Brockman đến thăm Bill Gates tại một căn biệt thự rộng 6000 mét vuông bên hồ Washington ngoại ô Seattle. CEO Microsoft Nadella cũng đến. Gates chính là thần chiến tranh trong ngành công nghệ; mặc dù ông đã già đi. Nhưng trong thời kỳ của mình, ông đã đánh bại tất cả các đối thủ — bao gồm cả thần tượng của Altman là Jobs. Chỉ có điều vụ kiện chống độc quyền sau này đã khiến ông nản lòng; khi tiếng chuông thế kỷ mới vừa vang lên, ông đã chuyển giao ghế CEO cho người bạn lâu năm Steve Ballmer. Và không lâu sau đó, Google đã nổi lên. Công nghệ này có thể thể hiện xuất sắc trong các nhiệm vụ cần tư duy phản biện, chẳng hạn như đạt điểm qua trong bài thi sinh học đại học. Lần này, Altman và Brockman lại đến nhà Gates, tại một màn hình lớn trong phòng khách, họ đã trình diễn GPT-4 chưa được phát hành. Brockman đã nộp một bài thi trắc nghiệm sinh học cao cấp cho hệ thống. Có tổng cộng 60 câu hỏi trắc nghiệm. Vài phút sau, hệ thống trả về câu trả lời. GPT-4 chỉ sai một câu. Gates, người ban đầu có vẻ hơi lơ đãng, đã ngồi thẳng dậy và biểu cảm trở nên nghiêm túc. 40 năm trước, khi kỹ sư của Xerox trình diễn giao diện đồ họa máy tính cá nhân cho ông, ông đã có phản ứng tương tự. Ông nhận thấy GPT-4 cũng mang tính cách mạng như giao diện đồ họa. Ông quay sang Nadella bên cạnh và nói: "Đây là buổi trình diễn ấn tượng nhất mà tôi từng thấy trong đời." Nadella gật đầu. Mặc dù Gates không còn giữ bất kỳ chức vụ công khai nào tại Microsoft, nhưng mọi người đều biết ông vẫn là người lãnh đạo tinh thần cao cả. Sau khi trở về, Nadella ngay lập tức chỉ đạo đội ngũ tích hợp công nghệ OpenAI vào các dịch vụ tìm kiếm và an ninh mạng của bộ Microsoft 365. Sau đó, Gates hỏi Altman về cách nhìn nhận cạnh tranh: "Có nhiều người chen chân vào lĩnh vực này có phải là điều thú vị không?" Vừa khó chịu vừa đầy động lực và thú vị, Altman trả lời, "Tôi tin rằng bạn cũng đã có cảm giác tương tự." Gates mỉm cười hiểu ý.

87 Ông nói với Altman rằng chìa khóa để chiến thắng là tập hợp một đội ngũ tài năng, khiến họ tập trung vào việc giải quyết những vấn đề lớn, thay vì theo đuổi lợi ích ngắn hạn. Altman gật đầu. Người chiến binh già đã nhìn thấy cánh cửa dẫn đến chiến thắng đang mở ra một khe hở, trong khi Microsoft đã nằm dưới chân Google quá lâu. Khởi xướng một cuộc tấn công: ChatGPT Ben Horowitz đã viết trong cuốn sách "Khởi nghiệp gian nan" rằng: Trong thời bình, CEO có thể phát huy điểm mạnh và tránh điểm yếu, nhưng trong thời chiến, CEO phải đi theo con đường khác biệt. Sau khi trở về từ Seattle, Altman đã có quyết định trong lòng, ông quyết định phát động một cuộc tấn công. Thời gian đã đến tháng 11 năm 2022, Altman bất ngờ triệu tập một cuộc họp toàn thể, thông báo cho nhân viên rằng họ phải ra mắt một chatbot trong vài tuần tới. Tuy nhiên, cái mà ông muốn ra mắt không phải là GPT-4 tiên tiến nhất, mà là phiên bản cũ hơn, kém chức năng hơn, cần được thử nghiệm và cải tiến đầy đủ. Để hoàn thành nhiệm vụ này, ông chỉ đạo nhân viên phát hành mô hình hiện có GPT-3.5 và trang bị một giao diện trò chuyện đơn giản. Một số nhân viên bày tỏ sự không hài lòng với việc ra mắt mô hình đối thoại mới này một cách vội vàng. Một mặt, đội ngũ đã bận rộn với việc phát hành chính thức GPT-4 và khó có thể đảm đương dự án mới; mặt khác, họ vẫn chưa chuẩn bị và xác minh đầy đủ

về cách ứng phó với những rủi ro và vấn đề lạm dụng có thể xảy ra. Altman trấn an nhân viên rằng bằng cách đưa GPT-3.5 vào tay mọi người sử dụng, OpenAI có thể thu thập nhiều dữ liệu hơn về cách mọi người sử dụng và tương tác với AI, điều này sẽ giúp công ty xây dựng kế hoạch phát triển cho GPT-4. Phương pháp này cũng phù hợp với chiến lược rộng hơn của công ty trong việc triển khai công nghệ: từ từ phát hành công nghệ ra thế giới để mọi người quen dần với việc sử dụng. Altman nhấn mạnh với nhân viên rằng OpenAI cần khởi động "bánh đà dữ liệu" (data flywheel) - đây cũng là một thuật ngữ nổi tiếng trong ngành internet. Tên sản phẩm ban đầu có phần khó nghe, gọi là "Trò chuyện với GPT-3.5" (Chat With GPT-3.5), trong một buổi brainstorming, Altman quyết định đơn giản hóa thành ChatGPT. Ban lãnh đạo đã nhiều lần thảo luận trong nhóm Slack (một ứng dụng hợp tác tương tự như Feishu hay DingTalk) về việc phát hành và vẫn còn nhiều lo ngại. Nhưng Altman không còn quan tâm đến điều đó nữa, ông đã gửi một tin nhắn trong nhóm, quyết định cuối cùng: "Hãy làm cho nó xong."

88 Cuối cùng đội ngũ đã đạt được sự đồng thuận. Ban lãnh đạo cẩn thận định vị lần phát hành này là "bản xem trước nghiên cứu khiêm tốn" (Low key research preview), chứ không phải là phát hành sản phẩm. Vào tối ngày 29 tháng 11, đêm trước khi chính thức phát hành, công việc chuẩn bị cuối cùng cũng hoàn tất. Tổng thống Brockman dẫn đội ngũ làm việc nhiều ngày đi uống rượu. Trong cơn say nhẹ, ông đã phát biểu cảm ơn đội ngũ vì những nỗ lực chăm chỉ trong suốt thời gian qua, nhưng đồng thời ông cũng cho rằng ChatGPT sẽ không thu hút quá nhiều sự chú ý. Dự đoán của ông là: "Tôi đa chỉ là một tweet có 5000 lượt thích." Vào ngày 30 tháng 11, lúc 11 giờ 38 phút sáng, Altman cẩn thận đăng tải một tweet từ tài khoản X của mình gồm 9 từ và một liên kết: today we launched ChatGPT. try talking with it here: <http://chat.openai.com> (Hôm nay chúng tôi đã ra mắt ChatGPT. Hãy thử trò chuyện với nó tại đây: <http://chat.openai.com>.) Trong phần bình luận của tweet này, Altman cũng đã đưa ra một số giải thích: "Đây chỉ là buổi trình diễn sớm (vẫn còn nhiều hạn chế - nó rất giống một phiên bản nghiên cứu)." Do gõ quá nhanh, ông còn đánh sai một từ. Lần phát hành này diễn ra rất khiêm tốn đến mức nhiều nhân viên OpenAI không trực tiếp tham gia, bao gồm cả nhân viên bộ phận an ninh, thậm chí còn không biết ChatGPT đã được phát hành; đội ngũ bán hàng chỉ được thông báo đơn giản rằng lần phát hành này sẽ không ảnh hưởng đến doanh số bán hàng. Altman cũng không báo cáo lần phát hành này với hội đồng quản trị, điều này cũng trở thành lý do lớn để các thành viên hội đồng sau này chỉ trích ông. Nhưng chúng ta có lý do để tin rằng ông thực sự đã đánh giá thấp tác động của lần phát hành này chứ không phải cố tình giữ bí mật. Trong công ty có người cá cược xem trong tuần đầu tiên sẽ có bao nhiêu người sử dụng công cụ này. Dự đoán cao nhất là 100.000. Tất cả mọi người đều sai. ChatGPT đã bùng nổ. Trong vòng 5 ngày, hơn 1 triệu người đã sử dụng ChatGPT. Sự gia tăng số lượng đăng ký gần như ngay lập tức khiến máy chủ của công ty bị sập. Các kỹ sư backend vội vã ra vào một không gian lộn xộn bên cạnh bếp văn phòng, chen chúc trước máy tính xách tay và rút sức mạnh tính toán từ các dự án khác. Khi tình hình ổn định lại, "bản xem trước nghiên cứu khiêm tốn" ngay lập tức trở thành một câu chuyện cười nội bộ; có nhân viên đã sử dụng trình tạo hình ảnh AI DALL-E để tạo ra một meme mang tên "bản xem trước nghiên cứu khiêm tốn", hình ảnh là một chiếc máy tính sắp bị ngọn lửa nuốt chửng. Geoffrey Hinton, mua lại DeepMind, ra mắt AlphaGo, phát minh ra mô hình

Transformer, mỗi bước đều dẫn dắt xu hướng của ngành và thu hút sự chú ý của công chúng. Cuối cùng, họ lại bị một kẻ đến sau cướp đi quả táo sáng nhất. Trong suốt năm 2022, Google đã thảo luận về việc có nên phát hành chatbot hay không. Không nghi ngờ gì nữa, sự do dự của ban quản lý và cái gọi là "bệnh lớn" đã dẫn đến mọi chuyện này. Cựu giám đốc sản phẩm của Google Gaurav Nemade đã tiết lộ với Wall Street Journal: "Google lo lắng rất nhiều, rất sợ bị tổn hại danh tiếng công ty... Họ có xu hướng bảo thủ." Trong Google có một nhóm kiểm duyệt trung ương, bao gồm các nhà nghiên cứu người dùng, nhà xã hội học, chuyên gia công nghệ, nhà đạo đức học, chuyên gia nhân quyền, cố vấn chính sách và quyền riêng tư, và chuyên gia pháp lý. Đối với bất kỳ sản phẩm nào của Google, họ sẽ đánh giá theo các tiêu chuẩn trí tuệ nhân tạo mà Google đã đặt ra để giảm thiểu các vấn đề đạo đức. Nhóm kiểm duyệt như vậy gần như đã khiến việc phát hành chatbot trở nên vô vọng. Nếu một công ty khởi nghiệp như OpenAI phát hành một sản phẩm không hoàn hảo, mọi người thường chỉ chú ý đến những điểm nổi bật của nó và bỏ qua những thiếu sót; nhưng đối với một gã khổng lồ như Google thì không như vậy, bất kỳ khiếm khuyết nào cũng sẽ bị chỉ trích mạnh mẽ. Vào một buổi sáng cách kỳ nghỉ Giáng sinh chưa đầy hai tuần, Pichai quyết tâm không còn do dự nữa, ông đã triệu tập một cuộc họp các giám đốc điều hành. Trong phòng họp, mọi người đều có vẻ nghiêm túc, ai cũng biết mục đích của cuộc họp này, Pichai quyết định đặt cược tất cả vào việc ra mắt sản phẩm AI cạnh tranh với ChatGPT trước cuối năm và sẽ dần dần thêm chức năng AI vào dịch vụ đám mây, tìm kiếm và các sản phẩm khác. Cuộc họp bắt đầu, Phó Chủ tịch cấp cao phụ trách pháp lý của Google Kent Walker không biểu lộ cảm xúc và đi thẳng vào vấn đề: "Các bạn còn lo ngại gì nữa? Hãy nói từng người một."

90 Và mọi người bắt đầu tranh luận sôi nổi từ góc độ công việc mà họ phụ trách về việc kế hoạch phát hành là ngu ngốc như thế nào. Có thể tưởng tượng rằng trong quá khứ đã xảy ra nhiều tình huống tương tự như vậy, các sản phẩm AI của Google đã chết yểu trong những cuộc tranh cãi như thế này. Pichai không thể nói "Hãy để chúng ta giải quyết nó" như Altman - dù sao Google cũng là một công ty lớn với hàng trăm ngàn nhân viên; thậm chí trong nội bộ công ty, ông cũng cố gắng tránh tự coi mình là "sếp", ông giống như một người cha lớn, cẩn thận duy trì sự cân bằng giữa các bên. Cuộc họp cuối cùng đã đạt được một thỏa hiệp: công ty sẽ thực hiện một phát hành giới hạn. Họ sẽ tránh gọi bất kỳ thứ gì là sản phẩm. Đối với Google, đây sẽ là một thử nghiệm, vì vậy nó không cần phải hoàn hảo. Trong khi đó, ở Redmond, Washington cách Silicon Valley 1300 km về phía Bắc, khuôn viên của Microsoft tràn ngập không khí lễ hội. Các giám đốc điều hành của Microsoft vui mừng trước sự ra mắt của ChatGPT. Với thành công của ChatGPT, Microsoft già nua đã hồi sinh sức trẻ và phát động cuộc tấn công toàn diện vào đối thủ Google. Thời đại Mới Của Tìm Kiếm Ngay sau khi năm mới 2023 vừa qua, Microsoft đã thông báo mời các phóng viên đến trụ sở công ty vào ngày 7 tháng 2 tới đây để chính thức ra mắt chatbot tích hợp trong công cụ tìm kiếm Bing của họ. Thông báo này trở thành giọt nước tràn ly. Google ngay lập tức rối loạn và quyết định đặt cược tất cả để phát hành trước Microsoft. Vào ngày 6 tháng 2, một ngày trước hội nghị của Microsoft, Google đã vội vàng phát hành một thông cáo thông báo rằng họ sẽ ra mắt chatbot của riêng mình mang tên Bard và liệt kê các chức năng chính cũng như các tình huống ứng dụng của Bard nhưng không công bố thời gian cụ thể. Bard thực

chất là một chatbot chạy trên mô hình ngôn ngữ lớn LaMDA. Sau sự kiện Lemoine, Google thậm chí không còn nhắc đến tên "LaMDA" nữa và tuyên bố sẽ sớm nâng cấp lên một mô hình mạnh mẽ hơn là PaLM. Nadella không bị ảnh hưởng, vào ngày 7 tháng 2, ông cùng Altman lên sân khấu trình diễn cho các phóng viên truyền thông công cụ tìm kiếm Bing tích hợp GPT-4 và còn tuyên bố về "thời đại mới" của tìm kiếm tại buổi ra mắt. Rõ ràng ông đang gửi lời thách thức đến Google: "Cuộc thi bắt đầu từ hôm nay. Chúng tôi sẽ tiến nhanh chóng và với chúng tôi mỗi ngày đều phải ra mắt điều mới." Dưới khán đài vang lên những tiếng hoan hô. Sáng ngày 8 tháng 2, cổ phiếu của Microsoft tăng 5%. Nhưng thông cáo vội vàng của Google lại phản tác dụng, rất nhanh chóng có người phát hiện lỗi trong thông cáo: trong hình minh họa cho các tình huống ứng dụng có một bức ảnh mà Bard cho rằng đó là bức ảnh đầu tiên chụp ngoại hành tinh của kính viễn vọng James Webb. Thực tế đây là bức ảnh ngoại hành tinh đầu tiên được chụp bởi Đài thiên văn Nam Âu ở miền Bắc Chile vào năm 2004. Bard đã mắc phải lỗi rõ ràng như vậy và ngay lập tức trở thành trò cười trên mạng xã hội, cổ phiếu của Google nhanh chóng giảm gần 8%, giá trị thị trường bốc hơi hơn 100 tỷ đô la. Sau đó người ta phát hiện rằng thực ra chatbot của Microsoft cũng gặp vấn đề. Nhưng lúc đó không ai chú ý đến. Thực tế Bard không tệ đến vậy, vì ChatGPT cũng thường xuyên nói nhảm một cách nghiêm túc. Kể từ khi ChatGPT ra mắt, mọi người đều mong chờ phản ứng từ Google. Nhưng lỗi này đã phá vỡ hình ảnh dẫn đầu của Google trong lĩnh vực AI suốt hơn mười năm qua, như thể chỉ sau một đêm, gã khổng lồ Google đã bị công ty nhỏ OpenAI vượt mặt trong lĩnh vực AI. Ngược lại, Bing tích hợp công nghệ OpenAI nhận được sự chào đón nồng nhiệt và trong thời gian ngắn tải xuống tăng vọt gấp 8 lần. Nadella tự hào nói rằng Microsoft đã đánh bại "gã khổng lồ nặng 800 pound", nhằm chế nhạo Google. "Cái bầy của những người đôi mới" lại một lần nữa hiện rõ - OpenAI và Microsoft đã xâm nhập vào lãnh địa của Google và bắt đầu đe dọa doanh nghiệp tìm kiếm cốt lõi của Google. Không chỉ vậy, một tháng sau, Microsoft lại phát hành sản phẩm trọng điểm - Copilot; Copilot có nghĩa là phi công phụ; đúng như cái tên gợi ý, nó được định vị là trợ lý chuyên gia có thể giúp người dùng hoàn thành vô số nhiệm vụ phức tạp. Ngay từ năm 2017, trước khi Microsoft thiết lập quan hệ hợp tác với OpenAI, Gates đã chia sẻ một bản ghi nhớ với Nadella và một số giám đốc điều hành khác. Gates dự đoán rằng một trật tự thế giới mới sẽ sớm được mang lại bởi cái mà ông gọi là "đại lý AI" - những trợ lý cá nhân kỹ thuật số này sẽ có khả năng dự đoán mọi nhu cầu và ý tưởng của chúng ta. Những đại lý này sẽ mạnh mẽ hơn Siri và Alexa (trợ lý giọng nói của Amazon), sở hữu kiến thức "thần thánh" và trực giác siêu nhiên. "Các đại lý không chỉ thay đổi cách mọi người tương tác với máy tính," Gates viết, "mà còn lật đổ ngành công nghiệp phần mềm, mang lại cuộc cách mạng tính toán lớn nhất kể từ khi chúng ta chuyển từ nhập lệnh sang nhấp vào biểu tượng." Bản ghi nhớ này khiến độc giả cảm thấy không thực tế. "Nó trông rất tương lai." Một giám đốc điều hành Microsoft giấu tên cho biết. Microsoft trước đó đã nhiều lần cố gắng tạo ra "đại lý" cá nhân nhưng đều bị chế nhạo, từ trợ lý Office thất bại Clippy đến chatbot phân biệt chủng tộc Tay. Khi đó rất ít người tin rằng thế hệ đại lý AI mới sẽ thay đổi Microsoft. Tuy nhiên giờ đây rõ ràng rằng bản ghi nhớ của Gates đã dự đoán sự xuất hiện của Copilot - công cụ trí tuệ nhân tạo này đã giúp Microsoft trở thành một trong những công ty niêm yết có giá trị thị trường cao nhất thế giới, cho rằng cuối cùng ông sẽ được so sánh với Steve Jobs, Bill Gates và Mark Zuckerberg. "Những người này đã để lại dấu ấn

không thể phai mờ trong ngành công nghệ và trên toàn thế giới," ông nói, "Tôi nghĩ Sam sẽ trở thành một trong số đó." Chúc mừng Google nhân dịp 25 năm thành lập!" Con tàu khổng lồ Google buộc phải thực hiện một cú quay khó khăn. Vào tháng 1 năm 2023, để tái tập trung vào trí tuệ nhân tạo, Pichai đã công bố kế hoạch sa thải lớn nhất trong lịch sử công ty: cắt giảm khoảng 12.000 vị trí, chiếm 6% tổng số nhân viên. Hai tháng sau, Google cuối cùng cũng chính thức phát hành chatbot Bard của họ. Tuy nhiên, sự ra mắt của Bard không tạo ra bất kỳ tiếng vang nào và nhanh chóng bị chôn vùi bởi những tin tức và lời khen ngợi từ người dùng dành cho GPT-4 mà OpenAI phát hành một tuần trước đó. Sau đó, Google thậm chí còn phải đổi tên Bard thành Gemini. Google chưa bao giờ rơi vào tình trạng khó khăn như vậy. Đến lúc này, Pichai mới nhớ rằng ông còn có DeepMind như một lá bài tẩy. Vào cuối tháng 2, Google thông báo rằng đội ngũ "Blueshift Team" chuyên về mô hình ngôn ngữ lớn thuộc Google Research sẽ chính thức sát nhập vào DeepMind, nhằm nâng cao khả năng của mô hình lớn. Ngay khi tin tức được công bố, các nhà khoa học của DeepMind đã xếp hàng chào đón trên mạng xã hội. Nhưng trong hai năm qua, cuộc chiến nội bộ giữa DeepMind và trụ sở chính đã làm tổn hại nghiêm trọng đến Google, và sự ra mắt thất bại này đã phá hủy danh tiếng tốt mà Google đã tích lũy trong lĩnh vực tìm kiếm trước đó, vị trí của Pichai cũng trở nên mong manh. Các nhà phân tích và truyền thông bàn tán sôi nổi, cho rằng vị trí CEO của ông đã bắt đầu đếm ngược. Được biết, đồng sáng lập Google Sergey Brin cũng đã trở lại làm việc tại công ty, đánh dấu dòng mã đầu tiên sau nhiều năm trong một sản phẩm AI nào đó.

93 Ngày 27 tháng 9 năm 2023 là sinh nhật lần thứ 25 của Google, Pichai đã viết trong bài tưởng niệm: AI sẽ hoàn toàn viết lại công nghệ, mang lại sự thúc đẩy không thể tưởng tượng cho sự sáng tạo của con người. Dem lại sự trợ giúp từ AI cho mọi người, triển khai AI một cách có trách nhiệm, sẽ trở thành cách thức giao phó nhiệm vụ quan trọng nhất của Google trong 10 năm tới. Còn Altman, với sức mạnh chiến thắng lớn lao, đã bày tỏ sự tôn trọng đối thủ trên nền tảng X: Chúc mừng Google nhân dịp 25 năm thành lập, đây là một trong những công ty quan trọng nhất trong lịch sử. Tôi rất biết ơn những sản phẩm tuyệt vời đã thay đổi cuộc sống của tôi và nhiều người khác. (Tôi lo lắng điều này có thể bị hiểu nhầm là một bình luận châm biếm, nhưng tôi thực sự chân thành chúc mừng!) Altman vừa tuyên bố chiến thắng vừa giành được danh tiếng tốt cho bản thân. Với sự gia tăng nhanh chóng về độ nổi tiếng và ảnh hưởng, OpenAI lúc này bắt đầu như một kẻ mới nổi cuồng nhiệt tuyển dụng từ những công ty hàng đầu trong ngành công nghệ như Meta, Apple và Amazon. Với số lượng nhân viên tăng vọt, không gian trước đây tại tòa nhà Pioneer không còn đủ chỗ. Lần này, họ chuyển đến một tòa nhà khác cách vài phố. Đây là một tòa nhà 4 tầng màu xám trắng, bên ngoài không có bất kỳ biển hiệu nào, nơi đây trước kia từng là một nhà máy sản xuất sốt mayonnaise. Nhưng bên trong tòa nhà không có gì nổi bật này, theo yêu cầu của Altman, công ty trang trí đã tiến hành cải tạo toàn bộ, xây dựng nhà ăn theo phong cách đại học, quán bar tự phục vụ, bếp ăn, phòng nghỉ trưa và một thư viện. Altman rất hài lòng với cầu thang uốn lượn mà ông tưởng tượng ra; với nó, tất cả 500 nhân viên đều có cơ hội gặp gỡ và trò chuyện trên cầu thang mỗi ngày. Thay vì nói đây là một nơi làm việc, có lẽ nên nói đây là một utopia tràn đầy hơi thở của thời đại mới. Trong văn phòng của Altman, có một thanh kiếm bằng đồng; đôi khi ông sẽ hứng lên mà cầm nó

vung vài nhát. Trên thanh kiếm có một vết lõm nhỏ tối màu, là dấu tích từ trận chiến hàng nghìn năm trước khi va vào mũ bảo hiểm; đôi khi ông sẽ cho bạn bè xem. "Chắc chắn cũng có thể là va vào xương." ông tranh luận với bạn bè. Lúc này ông như một vị chỉ huy thực thụ, dẫn dắt OpenAI đánh bại gã khổng lồ Google và giành chiến thắng trong hiệp đầu tiên. Không lâu sau đó, vào một buổi tối khác, Altman nhắn tin cho hai người em trai đang làm việc trong ngành đầu tư mạo hiểm rằng ông lại vừa huy động được "10 tờ tiền" (10 bills) từ Microsoft; các anh em của ông ngay lập tức hiểu ý nghĩa của ông - ông đang nói về 10 tỷ đô la Mỹ. Điều này có nghĩa là Microsoft đã đầu tư tổng cộng 13 tỷ đô la cho OpenAI qua ba lần khác nhau. Cần biết rằng lợi nhuận của Microsoft trong năm tài chính 2023 cũng chỉ có 72 tỷ đô la - Microsoft chưa bao giờ đầu tư số tiền lớn như vậy vào một công ty khởi nghiệp trong lịch sử.

94 Nỗ lực và mạo hiểm của Altman và đội ngũ đã được đền đáp; họ không còn là một đám "lũ vô danh", mà giờ đây trở thành một lực lượng không thể xem thường trong ngành AI. Nhưng vị CEO trẻ tuổi này không nhận ra rằng dưới ánh sáng chiến thắng luôn có những lo ngại; những ràng buộc bên ngoài đã đè nặng lên đội ngũ trong những năm qua cuối cùng cũng được gỡ bỏ, nhưng những khủng hoảng nội bộ tích tụ lại đang từ từ phát triển.

95 Phần Hai Trò Chơi Quyền Lực

96 Con đường dẫn đến "Trí tuệ nhân tạo tổng quát" (AGI) là một cuộc chiến quyền lực khổng lồ. — Altman

97 Chương Sáu "Các Cuộc Chiến Tôn Giáo" ở Silicon Valley Quy luật quy mô được quyết định bởi Chúa và hằng số của nó được quyết định bởi đội ngũ kỹ thuật. — Altman Nếu bạn coi trí tuệ quan trọng hơn bất kỳ phẩm chất nào khác của con người, bạn sẽ sống rất khổ sở. — Sutzkever Dự Đoán Ngày Tận Thế Của Kẹp Giấy Vào một ngày nào đó vào mùa thu năm 2022, hàng nghìn chiếc kẹp giấy hình logo OpenAI đã được gửi đến trụ sở OpenAI ở San Francisco. Khi các nhân viên OpenAI nhìn thấy những chiếc kẹp giấy này, mặc dù không ai biết chúng đến từ đâu nhưng mọi người đều ngay lập tức hiểu ý nghĩa của chúng. Trong lĩnh vực trí tuệ nhân tạo, kẹp giấy tượng trưng cho một lời tiên tri tận thế nổi tiếng. Lời tiên tri này xuất phát từ thí nghiệm tư duy mà nhà triết học Nick Bostrom mô tả trong cuốn sách "Siêu trí tuệ" (Superintelligence) xuất bản năm 2014. Trong thí nghiệm này, giả sử một trí tuệ nhân tạo được giao nhiệm vụ duy nhất là sản xuất càng nhiều kẹp giấy càng tốt thì nó có thể vô tình tiêu diệt toàn bộ nhân loại để hoàn thành nhiệm vụ đó. Một ví dụ tương tự là việc để AI vượt qua trò chơi ăn đậu xanh. Theo giả định về động lực mà con người thiết lập, chơi tốt hơn và vượt qua nhanh hơn sẽ nhận được điểm số cao hơn. Nhưng các nhà nghiên cứu AI phát hiện ra rằng giả định động lực này rất dễ bị AI bóp méo; AI có thể trở nên ám ảnh với việc đạt được điểm số cao hơn - hoặc nó sẽ đi hết tất cả các con đường sai lầm để ăn hết tất cả các viên đậu xanh hoặc nó sẽ thay đổi cài đặt trò chơi để gian lận. Tuy nhiên, AI không thực sự hiểu rằng việc thoát khỏi mê cung mới là mục tiêu thực sự. Hiện tượng này

được gọi là bóp méo động lực (Reward hacking), nó tiết lộ sự không chắc chắn không thể đoán trước giữa thiết kế mô hình động lực và hành vi thực tế của AI. Khi các mạng nơ-ron AI trở nên mạnh mẽ hơn, bóp méo động lực có thể dẫn đến việc AI gian lận theo những cách khó tưởng tượng hơn để đạt được động lực. AI vẫn phần lớn là một chiếc hộp đen; mọi người không biết bên trong hoạt động như thế nào mà chỉ biết rằng thông qua quy luật quy mô - "Làm mạnh mẽ sẽ tạo ra kỳ tích", có thể tạo ra trí thông minh. Ồn từ phong trào tương lai học vào đầu thế kỷ 20. Những người theo phái này tin rằng công nghệ là một sức mạnh mạnh mẽ và nhanh chóng, họ kêu gọi tăng tốc độ cách mạng công nghệ, thậm chí ca ngợi cả những khía cạnh tàn phá của công nghệ (như chiến tranh) như một "vẻ đẹp". Vào khoảng năm 2010, chủ nghĩa tăng tốc đã tiến xa hơn, với triết gia Nick Land làm đại diện, nhấn mạnh vai trò của vốn, cho rằng quyền lãnh đạo công nghệ và xã hội nên thuộc về các tổ chức độc tài và một số ít kỹ thuật viên, điều này được coi là nguồn gốc triết học của "chủ nghĩa tăng tốc hiệu quả" trong AI hiện nay. Chủ nghĩa tăng tốc hiệu quả có nhiều người ủng hộ ở Silicon Valley, chẳng hạn như trên nền tảng xã hội X, bạn sẽ thấy một số tài khoản có hậu tố e/acc (e/acc là viết tắt của effective accelerationism), bao gồm Garry Tan, người đứng đầu thế hệ thứ tư của YC, và Marc Andreessen, người sáng lập a16z. Trong khi đó, chủ nghĩa vị tha hiệu quả có lẽ bắt đầu cách đây khoảng 10 năm, xuất phát từ khuôn viên Đại học Oxford. Ban đầu, nó chỉ hoạt động trong cộng đồng Internet, nhưng trong những năm gần đây đã phát triển nhanh chóng, hiện nay đã trở thành một mạng lưới lớn trải rộng toàn cầu. Nó có nhiều nhánh con và phái khác nhau, thành lập một loạt các tổ chức phi lợi nhuận, trung tâm nghiên cứu và dự đoán, các diễn đàn khác nhau. Từ cộng đồng Bitcoin đến Nhà Trắng Mỹ, đều có thể thấy bóng dáng của những người ủng hộ nó, đặc biệt là ở Silicon Valley có rất nhiều người hâm mộ. Chủ nghĩa vị tha hiệu quả có một hệ thống thế giới quan mới phức tạp, mà cốt lõi có thể được tóm tắt bằng tư tưởng của triết gia Peter Singer, tức là "Ngoài việc duy trì sự sống cơ bản, bất kỳ đồng tiền nào bạn chi tiêu đều phải trả giá bằng cái chết của người khác." Lãnh đạo của phong trào này, William MacAskill, trợ lý giáo sư triết học tại Đại học Oxford, đã tóm tắt thêm: nếu ai đó chết vì nghèo đói cùng cực, thì bạn giống như đã giết chết họ bằng tay mình. Musk từng thẳng thắn nói rằng tư tưởng của MacAskill rất phù hợp với quan điểm triết học của ông.

99 Ban đầu, phong trào này chủ yếu tập trung vào nghèo đói toàn cầu và phúc lợi động vật, nhưng trong những năm gần đây, trọng tâm đã chuyển sang mối đe dọa mà trí tuệ nhân tạo gây ra cho nhân loại. Những người theo chủ nghĩa vị tha hiệu quả cho rằng bảo vệ nhân loại trong tương lai cũng quan trọng như bảo vệ nhân loại hiện tại, và trí tuệ nhân tạo đã mang lại một cuộc khủng hoảng tồn tại cho nhân loại. Rõ ràng, thái độ của những người theo chủ nghĩa vị tha đối với trí tuệ nhân tạo có xu hướng tiêu cực và cảnh giác hơn. Họ cho rằng trí tuệ nhân tạo có thể lừa dối nhân loại trong khi cố gắng tiêu diệt con người để tối đa hóa hàm utility của nó. Cuộc đấu tranh giữa hai hệ tư tưởng này dần dần biến thành một "cuộc chiến tôn giáo" để giành lấy ưu thế trong dư luận. Khi thâm nhập vào các công ty AI, nó trở thành cuộc đấu tranh quyền lực xung quanh hệ tư tưởng. Bên ngoài, cuộc đấu tranh này có vẻ như là một cuộc chiến quyền lực bên trong một công ty đang dẫn đầu, nhưng bản chất thực sự là sự va chạm giữa hai con đường phát triển trí tuệ nhân tạo: một bên mang cờ "chủ nghĩa tăng tốc", hy vọng AI sẽ tiến nhanh dưới sự dẫn dắt

của các tinh hoa công nghệ; bên kia thì dựa trên lý thuyết vị tha, mong muốn để AI phát triển dưới sự kiểm soát của con người. HẠT GIỐNG RUNG ĐỘNG — CUỘC ĐẤU TRANH GIỮA HAI CHỦ NGHĨA TRONG OPENAI Nếu chúng ta nhìn lại sau này, sẽ thấy OpenAI đã gieo hạt giống bất ổn ngay từ khi thành lập. Năm 2015, OpenAI được thành lập như một tổ chức phi lợi nhuận nhằm mang lại lợi ích cho "toàn bộ nhân loại". Trong ý tưởng này, OpenAI giống như một viện nghiên cứu hoặc nhóm tư vấn. Điều lệ của nó quy định rõ ràng "trách nhiệm ủy thác hàng đầu của OpenAI là phục vụ nhân loại", chứ không phải các nhà đầu tư hay nhân viên. Thiết kế như vậy đã thu hút nhiều lý tưởng kỹ thuật gia tham gia. Đến năm 2019, OpenAI đã thành lập một công ty con theo mô hình "lợi nhuận hạn chế" để huy động vốn, thu hút nhân tài hàng đầu và cuối cùng phát triển sản phẩm thương mại. Trong thời gian này, OpenAI cũng thu hút nhiều tài năng đầy tham vọng đến Silicon Valley để kiếm tiền. Rất nhanh chóng, bên trong OpenAI xuất hiện nhiều phái khác nhau, Altman đã gọi chúng là "bộ lạc" trong một email gửi cho nhân viên vào năm 2019. Trong những năm đầu tiên, áp lực sinh tồn từ bên ngoài đã khiến các bộ lạc bên trong hợp tác chặt chẽ với nhau để duy trì sự cân bằng tinh tế. Là CEO, Altman cẩn trọng và khôn ngoan cũng chưa bao giờ bày tỏ sự ủng hộ cho bất kỳ phái nào. Thú vị là nếu chúng ta xem lại những phát biểu sớm của Altman, ông có vẻ giống như một người theo chủ nghĩa vị tha. (Ngược lại, Sutskever giống như một người theo chủ nghĩa tăng tốc, mặc dù ông cũng chưa bao giờ công khai ủng hộ bất kỳ bên nào.) Nhưng sự xuất hiện của ChatGPT đã nhanh chóng phá vỡ sự cân bằng này. Là một trong những sản phẩm thương mại thành công nhất từ trước đến nay, nó tăng trưởng nhanh hơn bất kỳ ứng dụng nào khác trong lịch sử và dường như đơn độc định nghĩa lại cách hiểu của toàn nhân loại về trí tuệ nhân tạo. Tuy nhiên, nó cũng làm gia tăng thêm những khác biệt về ý thức hệ vốn đã tồn tại bên trong OpenAI. Đặc biệt là khi OpenAI đánh bại Google và ngay sau đó Microsoft lại đưa ra cho OpenAI một tấm séc trị giá 10 tỷ đô la khiến mọi người phải kinh ngạc, Altman dường như đã biến thành một người theo chủ nghĩa tăng tốc chỉ sau một đêm. nh bạch của công nghệ là nền tảng cho sự phát triển của AI. Với sự phát triển nhanh chóng của công nghệ AI, cần phải thiết lập các biện pháp an toàn nghiêm ngặt để ngăn chặn việc lạm dụng công nghệ hoặc gây ra những hậu quả không thể kiểm soát. Tuy nhiên, ban lãnh đạo OpenAI sau khi thành lập thực thể có lợi nhuận đã bắt đầu tự động tập trung vào lợi nhuận và mở rộng thương mại, điều này đã xung đột với quan điểm an toàn tối thượng của Amodei. Do đó, ông đã từ chức khỏi OpenAI và thành lập Anthropic. Rõ ràng, Amodei là một “người vị tha hiệu quả” rõ ràng, nhưng mối liên hệ của ông với chủ nghĩa vị tha hiệu quả không chỉ dừng lại ở đó. Chúng tôi cũng đã đề cập trong chương thứ tư rằng tổ chức liên quan đến chủ nghĩa vị tha hiệu quả, Quỹ Từ thiện Mở, đã quyên góp 30 triệu đô la cho OpenAI, là một trong những nhà tài trợ lớn nhất trong giai đoạn đầu của OpenAI, và CEO của Quỹ Từ thiện Mở, Holden Karnofsky, từng là bạn cùng phòng với Amodei và em gái ông, Daniela. Sau đó, Karnofsky và Daniela còn phát triển thành một cặp tình nhân. Vào tháng 8 năm 2017, Karnofsky và Daniela Amodei đã tổ chức một đám cưới với chủ đề “chủ nghĩa vị tha hiệu quả.” Khách mời được khuyến khích đọc trước một tác phẩm dày 457 trang của triết gia Đức Jürgen Habermas. “Đây là bối cảnh cần thiết để hiểu về đám cưới của chúng tôi,” cặp đôi này đã viết trên trang web đám cưới. Dựa trên toán học vị lợi, phong trào chủ nghĩa vị tha hiệu quả bắt đầu thu hút sự ủng hộ từ những người trong các công ty công nghệ lớn, họ bắt đầu

thúc đẩy logic này xa hơn. Khi bạn có thể tăng số tiền quyên góp bằng cách kiếm nhiều tiền hơn, tại sao chỉ tập trung vào số tiền quyên góp? Logic này cho thấy nếu bạn có khả năng, việc làm việc tại quỹ đầu cơ hoặc công ty công nghệ lớn và quyên góp sẽ có đạo đức hơn là làm việc cho tổ chức từ thiện. Sam Bankman-Fried trước khi sụp đổ luôn là đại diện tiêu biểu cho tín điều này.

101 Sau khi anh em nhà Amodei tạo ra Anthropic, Sam Bankman-Fried trở thành người ủng hộ họ, những người trong giới tiền điện tử thích gọi anh là SBF (viết tắt tên tiếng Anh Sam Bankman Fried). FTX mà anh tạo ra là sàn giao dịch tiền điện tử lớn thứ hai thế giới, với khối lượng giao dịch hàng ngày từ 10 đến 15 tỷ đô la, và có lúc được định giá lên đến 32 tỷ đô la. Bankman-Fried cho biết mục tiêu của anh không phải là làm giàu cho bản thân thông qua doanh thu khổng lồ mà là muốn đóng góp lớn cho hàng tỷ người. Từ công việc đầu tiên của mình với tư cách là một nhà giao dịch định lượng đến việc xây dựng đế chế tiền điện tử của riêng mình, Bankman-Fried luôn quảng bá giá trị của phong trào chủ nghĩa vị tha hiệu quả. Anh tự nhận mình là một người ủng hộ chủ nghĩa vị tha hiệu quả, tuyên bố rằng mình muốn kiếm càng nhiều tiền càng tốt và sau đó quyên góp nó vào những lĩnh vực có ý nghĩa nhất để tạo ra một thế giới tốt đẹp hơn. Triết lý của chủ nghĩa vị tha hiệu quả về lý thuyết có vẻ không thể chèn vào đâu được, nhưng trong thực tế lại bộc lộ sự giả dối của nó. Quan điểm về chủ nghĩa dài hạn mà Bankman-Fried tán dương thực chất chỉ là để che giấu động cơ lợi ích cá nhân và hành vi phi đạo đức của mình. Mặc dù anh tuyên bố muốn kiếm được khối tài sản khổng lồ thông qua các khoản đầu tư rủi ro cao và các hoạt động tài chính để phục vụ cho từ thiện, nhưng thực tế lại cho thấy hành động của anh đã dẫn đến hàng chục nghìn nhà đầu tư chịu thiệt hại lớn và gây ra sự hỗn loạn chưa từng có trong ngành công nghiệp tiền điện tử. Trong cuộc trò chuyện riêng với phóng viên Vox, Bankman-Fried thừa nhận phương pháp dựa trên đạo đức của mình “về cơ bản chỉ là một cái bình phong.” Anh viết: “Một số anh hùng vĩ đại nhất của thập kỷ này sẽ không bao giờ được biết đến, trong khi một số người được yêu thích nhất thì cơ bản là giả dối.” Trước khi FTX phá sản, Bankman-Fried đã cố gắng thu hồi vốn từ nhiều nơi khác nhau, trong đó rất có thể bao gồm khoản quyên góp 500 triệu đô la cho Anthropic. Điều này chắc chắn sẽ ảnh hưởng đến việc phát hành Claude vào thời điểm đó. Có vẻ như Bankman-Fried và Altman đã có tranh cãi về chủ nghĩa vị tha hiệu quả. Vài ngày sau khi FTX phá sản, Altman đã đăng tải ảnh chụp màn hình cuộc trò chuyện riêng giữa ông và Bankman-Fried trên mạng xã hội. Trong cuộc đối thoại, Altman đã chỉ trích Bankman-Fried luôn giỏi nói về đạo đức, trong khi Bankman-Fried thì phản hồi thẳng thừng: “Haha, tôi phải làm như vậy, danh tiếng được xây dựng như vậy mà. Tôi cảm thấy tiếc cho những người kém may mắn đó. Qua trò chơi ngu ngốc này, chúng tôi thao túng người phương Tây để liên tục nói những câu sáo rỗng và nhận được sự yêu mến từ mọi người.” Khi phát tán ảnh chụp màn hình, Altman viết: “Tôi đã chịu đựng về chủ nghĩa vị tha hiệu quả quá lâu rồi, tôi không biết mình còn có bao nhiêu tự chủ.” Khi có người dùng mạng hỏi Altman còn định tiết lộ bao nhiêu thông tin nữa thì Altman đáp: “Tối nay tôi đã uống hơi nhiều, hãy xem chuyện gì sẽ xảy ra!”

102 Tại Silicon Valley, khi nhắc đến “Sam”, mọi người chắc chắn sẽ nghĩ đến Altman và Bankman-Fried. Khi FTX sụp đổ, một trong hai “Sam” đã giẫm lên “Sam” còn lại lần cuối. “Đừng sợ hãi, hãy xây dựng thôi” Cuối năm 2022, với sự sụp đổ của sàn giao dịch blockchain FTX và việc nhà sáng lập Bankman-Fried bị bỏ tù cùng với sự xuất hiện bất ngờ của ChatGPT, mọi người bắt đầu suy nghĩ sâu sắc về chủ nghĩa vị tha hiệu quả. Đồng thời, một luồng tư tưởng mới đã âm thầm nổi lên ở Silicon Valley mang tên “chủ nghĩa tăng tốc hiệu quả.” Phong trào này lấy cảm hứng từ văn hóa tương lai học và siêu nhân học vào những năm 90 của thế kỷ 20, siêu nhân học là niềm tin vô hạn vào việc công nghệ cải thiện tình trạng con người. Thuật ngữ “chủ nghĩa tăng tốc” xuất phát từ tác phẩm của triết gia Anh Nick Land, người đề xuất chủ nghĩa siêu tư bản và theo đuổi tiến bộ công nghệ bằng mọi giá. Luồng tư tưởng này thực chất đã tồn tại vài năm rồi, ban đầu chỉ là một nhóm nhỏ trên nền tảng X (tài khoản có hậu tố e/acc). Ban đầu, nhóm này đều xuất hiện dưới dạng ẩn danh, đăng bài và tụ tập trên nền tảng X với nội dung đầy rẫy chủ nghĩa tự do cổ điển, chủ nghĩa nam quyền và nhiều meme hài hước. Họ ban đầu chỉ có vài nghìn người nhưng rất hoạt động trên nền tảng X. Một trong những tổ chức viên là một người tự xưng là Beff Jezos, nổi tiếng với cái tên đó; Beff Jezos rõ ràng là bút danh hài hước mô phỏng tên của nhà sáng lập Amazon Jeff Bezos. Ảnh đại diện tài khoản của Beff Jezos cũng là ảo - một người đàn ông có sáu múi bụng với nền là mặt trời và vũ trụ giữa các vì sao; sau đó mọi người phát hiện đây là biểu tượng của tổ chức họ - thờ mặt trời. Một hacker ẩn danh tên Pico Paco từng mô tả chi tiết về tín ngưỡng thờ mặt trời của họ trong một bài viết: Nguồn gốc sớm nhất của e/acc có thể truy trở lại tín ngưỡng thờ thần mặt trời Apollo, thần mặt trời, thần tiên tri và thần tri thức; thực chất cũng là thần tăng tốc. Chúng ta phải tăng tốc kiến thức và công nghệ. Chúng ta phải chinh phục cái chết. Chúng ta phải thờ phụng mặt trời cùng với sự sống của nó và mọi thứ đến từ nó. Chúng ta phải tôn vinh những người đã chết để chúng ta có được đặc quyền này. Nghe lệnh tôi: Thời điểm tốt nhất để tăng tốc là hôm qua, Thời điểm tốt thứ hai là hôm nay, Hãy nhanh chóng ăn viên thuốc mặt trời! loại và nền văn minh trong trạng thái hiện tại là một cách tiếp cận dẫn đến thất bại thảm khốc. Trong một bài blog khác có tiêu đề "Thực sự thì e/acc là gì" (what the f* is e/acc), Jezos viết: Nhiều người đang nói rằng cách giải quyết những vấn đề này là lùi lại một bước, rằng giải pháp là tăng trưởng âm. Nhưng tăng trưởng âm thực chất là một sự đầu hàng. Tăng trưởng âm là sự cuồng tín của kế hoạch trung ương trong tâm lý khan hiếm. Tăng trưởng âm là con sói đội lốt cừu. Truyền bá chủ nghĩa tăng tốc hiệu quả, thể hiện sự lạc quan của bạn về tương lai, từ chối nuốt chửng sự tuyệt vọng và sợ hãi mà bạn đã bị nhồi nhét. Đừng sợ hãi, chỉ cần xây dựng. Dù bạn đang xây dựng một gia đình, một công ty khởi nghiệp, một con tàu vũ trụ, một robot, hay một chính sách năng lượng tốt hơn, hãy bắt đầu xây dựng. Làm những điều khó khăn. Hãy làm cho mỗi người tiếp theo. Chỉ cần như vậy. Sự tồn tại sẽ lo liệu những điều khác. Chỉ cần xây dựng. Bài viết này ngay lập tức trở nên nổi tiếng, trở thành tuyên ngôn của chủ nghĩa tăng tốc hiệu quả. Tổ chức vốn dĩ khá nhỏ này, với sự xuất hiện của ChatGPT, bỗng trở thành chính thống, còn không ít "ngôi sao" hàng đầu Silicon Valley đứng ra ủng hộ. Ngoài ra, Jezos cũng rất giỏi trong việc phát meme, mà meme lại là sở thích của Musk. Musk rất thích đăng meme của mình dưới meme của mình, như thể đang thi đấu; trong khi đó, Altman cũng từng đùa trong bài đăng của mình rằng: "Bạn không thể tăng tốc hơn tôi."

104 Bước vào năm 2023, với sự bùng nổ hơn nữa của AI, chủ nghĩa tăng tốc hiệu quả bắt đầu trở thành tư tưởng chính thống ở Silicon Valley. Nhà đầu tư mạo hiểm nổi tiếng ở Silicon Valley, đồng sáng lập Netscape Marc Andreessen đã phát biểu tuyên ngôn "Tuyên ngôn của những người lạc quan về công nghệ" (The Techno-Optimist Manifesto) vào mùa thu năm 2023, ông cho rằng "Không phát triển chính là trì trệ, điều này sẽ dẫn đến tư duy zero-sum, đấu tranh nội bộ, thoái hóa, sụp đổ và cuối cùng dẫn đến cái chết." Andreessen cũng ca ngợi Jezos, gọi anh là "người bảo vệ của những người lạc quan về công nghệ". Các nhà ủng hộ khác của Jezos còn bao gồm đồng sáng lập Notion Chris Prucha, CEO YC lúc đó là Sam Altman và đồng sáng lập Ethereum Vitalik Buterin - người nổi tiếng trong giới tiền điện tử với tên gọi V thần. V thần cũng đã xuất bản một bài viết có tiêu đề "Chủ nghĩa lạc quan về công nghệ của tôi" (My techno-optimism), trong đó viết: Cảm giác của tôi về chủ nghĩa lạc quan về công nghệ là ảm áp nhưng cũng tinh tế. Tôi tin rằng tương lai sẽ trở nên sáng sủa hơn nhiều nhờ vào những công nghệ mang tính cách mạng hoàn toàn, tôi tin vào nhân loại và bản chất con người. Tôi phản đối quan điểm cho rằng chúng ta nên cố gắng giữ cho thế giới đứng yên, chỉ cần ít lòng tham hơn. Không lâu sau đó, YC đã tổ chức một cuộc họp với sự tham gia của hàng chục nhà sáng lập cùng một số nhà nghiên cứu trí tuệ nhân tạo và nhân viên khởi nghiệp công nghệ, trong đó Jezos đã có bài phát biểu qua video: "Bạn hoặc bạn rộn tăng tốc, hoặc bạn rộn chết." Và CEO YC Sam Altman cũng đã có bài phát biểu sau đó, ông nói: "Xây dựng rất quan trọng. Bởi vì nếu chúng ta có thể xây dựng ở đây, chúng ta sẽ chiếm lĩnh toàn bộ đất nước. Chúng ta sẽ chiếm lĩnh mọi quốc gia trên thế giới. Tất cả sẽ bắt đầu từ tối nay, ở đây, giữa tất cả các bạn." Và "Chỉ cần xây dựng" chính là khẩu hiệu mà Jezos liên tục lặp lại. Một doanh nhân tham dự bữa tiệc sau đó mô tả mình lúc đó "nổi da gà". Một nhà sáng lập khác tham gia sự kiện thăng thán nói: "Đây là một giáo phái." Mặc dù chủ nghĩa tăng tốc hiệu quả đang ngày càng gia tăng ở Silicon Valley, nhưng có một vấn đề là nó vẫn khó có thể được công nhận rộng rãi. Nhà sáng lập Leda Health Madison Campbell lo ngại rằng nhóm chủ nghĩa tăng tốc đang "làm mờ thông tin bằng cách sử dụng meme và tấn công lẫn nhau." Dù meme rất thú vị nhưng chúng ta đang nói về tương lai của một thế hệ, cô bổ sung, "Chúng ta nên xây dựng liên minh để thúc đẩy phong trào này thay vì tấn công lẫn nhau." Campbell cho rằng những người lạc quan về trí tuệ nhân tạo cần có một người phát ngôn trên Đồi Capitol, một người có thể đấu tranh với các cơ quan quản lý cản trở sự phát triển của trí tuệ nhân tạo. Cô không nghĩ rằng một phong trào do tài khoản ẩn danh Jezos lãnh đạo có thể làm được điều này. "Bạn sẽ làm gì? Để một người đeo mặt nạ đi đến Quốc hội?" cô nói. Rất nhanh chóng, họ đã tìm thấy ứng cử viên phù hợp. Người đó chính là Altman. Anh "đã mê hoặc Quốc hội" Vào sáng ngày 16 tháng 5 năm 2023, Altman đã ngồi ghế chứng kiến trong phiên điều trần về quy định trí tuệ nhân tạo diễn ra tại Quốc hội Hoa Kỳ. Đối phó với quy định AI quá mức đã trở thành nguyên tắc cốt lõi của chủ nghĩa tăng tốc. Nền tảng của tư tưởng này là niềm tin vững chắc rằng nếu không bị cản trở bởi sự quản lý quá cẩn trọng, sự tiến bộ của trí tuệ nhân tạo sẽ trở thành yếu tố cân bằng xã hội - ngay cả khi nó có thể gây ra sự hỗn loạn xã hội ban đầu. Trong khi đó, quy định trước đây thường trở thành phương tiện để củng cố vị thế thị trường và cản trở cạnh tranh. Thái độ và phát ngôn của Altman thật mới mẻ. Anh đã trả lời từng câu hỏi của các nghị sĩ một cách khiêm tốn và chân thành với khả năng hùng biện và

giao tiếp tốt nhất của mình. Các nghị sĩ không hề thăm vấn Altman một cách thô bạo mà thậm chí còn cảm ơn anh vì đã gặp riêng họ và đồng ý tham dự phiên điều trần. So với bầu không khí căng thẳng mà CEO Facebook (nay là Meta) Mark Zuckerberg và CEO TikTok Shou Zi Chew gặp phải trong phiên điều trần, bầu không khí tại phiên điều trần này được coi là hòa nhã. Sự thẳng thắn và chân thành của Altman (khi nói về khủng hoảng) đã thu hút nhiều người ở Washington, thậm chí nghị sĩ Cory Booker thuộc đảng Dân chủ New Jersey đã nhiều lần gọi anh là "Sam". Về điều này, CNN bình luận rằng Altman đã hoàn thành mục tiêu mà các giám đốc điều hành công nghệ khác đã cố gắng đạt được trong nhiều năm chỉ trong vài giờ: anh "đã mê hoặc Quốc hội". Các phương tiện truyền thông nhận thấy rằng sau phiên điều trần, Altman thậm chí còn chạy đến trước bục phát biểu như một sinh viên đại học và "khiêm tốn hỏi ý kiến" chủ tịch nhóm điều trần. Các nghị sĩ dường như đã tiếp nhận cảnh báo của anh và nhận ra rằng trí tuệ nhân tạo có thể "gây ra thiệt hại lớn cho thế giới", đồng thời kêu gọi quản lý vừa phải đối với công nghệ mới nổi này. "Nếu công nghệ này gặp vấn đề, thì có thể sẽ rất sai lầm." Câu nói này của anh đã được nhiều phương tiện truyền thông trích dẫn sau phiên điều trần. Sự suôn sẻ của phiên điều trần có thể liên quan đến việc Altman đã dùng bữa tối với khoảng 60 nghị sĩ vào ngày hôm trước. Theo những người tham gia bữa tối và cuộc họp cho biết, Altman đã đưa ra một khung quản lý lỏng lẻo cho các hệ thống trí tuệ nhân tạo có thể thay đổi căn bản nền kinh tế và trình diễn trực tiếp chức năng và ứng dụng của ChatGPT. Các nghị sĩ đã đánh giá cao điều này. Anh có đủ điều kiện tham gia vào việc thành lập cơ quan liên bang quản lý AI hay không. Về điều này, Altman đã từ chối một cách lịch sự: "Tôi thích công việc hiện tại của mình." HÀNH TRÌNH TOÀN CẦU Sau khi phiên điều trần kết thúc, Altman đã bắt đầu hành trình toàn cầu của mình. Mục tiêu của anh là chia sẻ những lợi ích của trí tuệ nhân tạo với các chính phủ và công chúng cũng như tầm quan trọng của việc quản lý vừa phải, và đề xuất nên thành lập một tổ chức tương tự như Cơ quan Năng lượng Nguyên tử Quốc tế (IAEA) thuộc Liên Hợp Quốc để cùng quản lý sự phát triển của trí tuệ nhân tạo. Anh bắt đầu chuyến đi tại châu Âu, gặp gỡ các nhà lãnh đạo từ nhiều quốc gia châu Âu, trong danh sách dài có Thủ tướng Anh, Tổng thống Pháp, Thủ tướng Tây Ban Nha và Thủ tướng Ba Lan. Trong thời gian anh thăm châu Âu, Nghị viện châu Âu đã bỏ phiếu thúc đẩy dự luật mang tên "Đạo luật Trí tuệ Nhân tạo" (AI Act), được coi là bộ quy định toàn diện đầu tiên về trí tuệ nhân tạo ở phương Tây. Dự luật bao gồm các hạn chế đối với công nghệ nhận diện khuôn mặt và yêu cầu một số mô hình trí tuệ nhân tạo tiết lộ tài liệu bản quyền được sử dụng để đào tạo mô hình. Tương tự, khi Altman thăm Úc, chính quyền địa phương cũng đang tiến hành tham vấn kéo dài 8 tuần về quản lý trí tuệ nhân tạo. Khi gặp Thủ tướng Anh tại số 10 phố Downing ở London, CEO của DeepMind, Demis Hassabis và CEO của Anthropic, Dario Amodei cũng tham gia cuộc gặp. Đây có lẽ là lần đầu tiên ba người cùng xuất hiện. Hassabis trông có vẻ nghiêm túc, trong khi Altman ngồi bên cạnh thì có vẻ thoải mái, anh đã nói với Thủ tướng Anh rằng việc quản lý AI là một mục tiêu quan trọng cần nỗ lực thực hiện. Ngoài việc mặc vest gặp gỡ các nhà lãnh đạo chính phủ, anh còn tham gia nhiều hoạt động công cộng, giống như một ứng cử viên đang tranh cử. Trước khi 30 tuổi, Altman chỉ có một bộ vest - đó là bộ vest màu xám mà trợ lý của anh "lừa" anh đặt may khi anh đến Hồng Kông.

107 Khi anh đến phát biểu tại University College London ở Anh, mọi người xếp hàng từ cửa hội trường ra tận đường phố, kéo dài qua một khu phố. Dưới ánh nắng mặt trời, những người chờ vào đã trao đổi ý kiến với nhau về AI. Trong hội trường, Altman nhận được sự chào đón nồng nhiệt như một ngôi sao nhạc rock. “Tôi rất hào hứng với công nghệ này, nó có thể khôi phục lại năng suất đã mất trong vài thập kỷ qua và không chỉ đơn thuần là theo kịp.” Altman nhấn mạnh quan điểm cơ bản của mình rằng hai “hạn chế” lớn trên thế giới - chi phí trí tuệ và chi phí năng lượng. Anh cho biết nếu chi phí của hai sản phẩm này giảm mạnh thì sự trợ giúp cho người nghèo sẽ lớn hơn so với sự trợ giúp cho người giàu. “Công nghệ trí tuệ nhân tạo sẽ nâng cao toàn bộ thế giới.” Altman nói. Tại London, Altman vẫn nói như vậy - việc quản lý phải đúng mức. Mô hình quản lý mà anh mong muốn thấy là “ở giữa cách tiếp cận truyền thống của châu Âu và cách tiếp cận truyền thống của Mỹ.” Anh cảnh báo rằng các quy định quá mức có thể gây hại cho các công ty nhỏ và phong trào mã nguồn mở. Altman nói: “Nếu ai đó thực sự vượt qua thử thách và xây dựng một trí tuệ siêu thông minh (dù bạn định nghĩ nó như thế nào), thì việc thiết lập một số quy tắc toàn cầu là hợp lý... Tôi hy vọng chúng ta ít nhất có thể coi vấn đề này nghiêm túc như cách chúng ta đối xử với vật liệu hạt nhân, vì các hệ thống quy mô lớn có thể tạo ra trí tuệ siêu thông minh.” Ngoài hội trường còn có một thái độ khác. Sáu người biểu tình trẻ tuổi giờ biểu ngữ kêu gọi OpenAI ngừng phát triển AGI đạt đến trí thông minh tương đương với não người. Một người biểu tình cầm loa phóng thanh chỉ trích Altman có “tâm lý Messiah”, tức là mạo hiểm tiêu diệt nhân loại để theo đuổi giá trị bản thân. Sau khi kết thúc buổi phát biểu ở Melbourne, Altman mặc áo henley màu xám, quần tối màu và đôi giày thể thao cầu vồng bị nhóm thanh niên vây quanh để xin chụp ảnh và ký tên. Trong khi đó, trong hội trường cũng có những người biểu tình giờ biểu ngữ, trong đó một biểu ngữ viết: “Trí tuệ nhân tạo rất có thể dẫn đến ngày tận thế.” Melbourne là điểm dừng chân cuối cùng của Altman; trong vài tuần qua, anh đã gây ấn tượng khi thăm 22 quốc gia nhưng không hề tỏ ra mệt mỏi. Sau khi hành trình toàn cầu chóng vánh của Altman kết thúc, sự quan tâm của công chúng đối với chủ nghĩa tăng tốc hiệu quả đã gia tăng mạnh mẽ vào mùa hè này. Theo dữ liệu từ Google Trends, tìm kiếm về e/acc đã đạt mức cao nhất lịch sử vào tháng 7. Mặc dù Altman chưa bao giờ phát biểu ủng hộ chủ nghĩa tăng tốc hiệu quả, nhưng lúc này anh rõ ràng đã trở thành đại diện tốt nhất cho chủ nghĩa tăng tốc hiệu quả. “Cuộc chiến tôn giáo” ở Silicon Valley dường như sẽ kết thúc bằng một chiến thắng khác cho Altman. Nhưng những cuộc chiến tôn giáo trong lịch sử thường kéo dài hàng trăm năm, vì lòng người khó chinh phục hơn nhiều so với đất đai. Ngay lúc này đây, một nhân vật quan trọng hơn đã đứng về phía đối lập.

108 LỜI TỪ BIỆT CỦA NGƯỜI THẦY Vào tháng 3 năm 2023, người sáng lập lĩnh vực trí tuệ nhân tạo Geoffrey Hinton đã nghỉ hưu khỏi Google. Một mặt, ông đã đến tuổi nghỉ hưu. Ông đã chuyển về Canada và sống trên một hòn đảo ở Vịnh Toronto. Đó là nơi ông mua cho mình sau khi bán công ty cách đây 12 năm. Mặt khác, sau khi nghỉ hưu, ông bắt đầu thường xuyên tham gia phỏng vấn với truyền thông và chủ đề luôn chỉ có một: trí tuệ nhân tạo có thể kiểm soát con người. Trong quá khứ, Hinton không lạc quan về AGI; ông cho rằng con đường dẫn đến AGI cần quá nhiều dữ liệu và sức mạnh tính toán để hoàn thành các nhiệm vụ thực tế trong thế giới thực. Và điều đó quá vĩ đại, gần như không thể giải quyết trong tương lai gần. “Tôi thích tập trung vào những điều có thể hình dung ra giải pháp,” Hinton nói.

“Nếu tôi có một bác sĩ phẫu thuật robot, nó cần biết rất nhiều về y học và thao tác dụng cụ phẫu thuật. Tôi không hiểu tại sao bác sĩ phẫu thuật robot của tôi cần biết tỷ số trận bóng chày, tại sao nó cần kiến thức tổng quát? Tôi đã nghĩ rằng họ sẽ chế tạo ra những cỗ máy để giúp chúng ta,” ông nói, “Nếu tôi muốn một cỗ máy đào hố đúng cách, tôi thà muốn một chiếc máy xúc thay vì robot; bạn không muốn để robot đi đào hố. Nếu tôi muốn một cỗ máy có thể rút tiền, thì một máy ATM là đủ rồi. Tôi tin rằng chúng ta có thể không muốn những robot tổng quát.” Khi được hỏi liệu niềm tin vào AGI có giống như một tôn giáo hay không, ông phản bác: “Nó không tối tăm như tôn giáo.” Hinton khi nghĩ việc thừa nhận rằng lý do ông rời khỏi Google sau hơn mười năm làm việc là để có thể tự do hoàn toàn thảo luận về những nguy hiểm mà trí tuệ nhân tạo mang lại. Ông thậm chí còn cho biết ông cảm thấy tiếc nuối và ân hận về những gì mình đã làm và đóng góp trong lĩnh vực trí tuệ nhân tạo. “Tôi dùng một cái cơ thông thường để an ủi bản thân - nếu tôi không làm điều đó thì người khác cũng sẽ làm,” Hinton nói trong cuộc phỏng vấn. Ông nhiều lần cho biết rằng với tư cách là một nhà khoa học, chính khi nhận ra rằng trí tuệ nhân tạo có thể vượt qua trí thông minh của con người thì ông mới muốn trở thành một “người thối còi” để ngăn chặn những khả năng tiềm tàng mà trí tuệ nhân tạo có thể kiểm soát con người xảy ra. Trí tuệ nhân tạo đã trở nên quá mạnh mẽ; mạng nơ-ron và cách suy nghĩ của não người là khác nhau. Chúng không sống trong thế giới như con người mà chỉ được cung cấp khối lượng thông tin khổng lồ về thế giới và sau đó tiến hành học tập trừu tượng. Hinton tin rằng bằng cách phân tích ngôn ngữ của con người, trí tuệ nhân tạo có thể hiểu cách thế giới hoạt động và từ đó có thể tạo ra một hệ thống suy nghĩ. Ngõ này đã nhận được chữ ký của 1126 người, bao gồm cả Musk. Ngoài Musk, trong danh sách ký tên còn có nhiều học giả, kỹ sư và nhà sáng lập cũng như giám đốc doanh nghiệp từ các trường đại học, chẳng hạn như Joshua Bengio, người đoạt giải Turing, và Steve Wozniak, đồng sáng lập Apple. Đồng thời, danh sách này cũng bao gồm tên của một số biên tập viên, giáo viên và sinh viên nổi tiếng. Tuy nhiên, với tư cách là “cha đẻ của trí tuệ nhân tạo”, tên Hinton không có trong danh sách. Về điều này, Hinton cũng đã giải thích lý do: “Tôi không ký vào bản kiến nghị vì tôi nghĩ rằng chúng ta không thể ngăn chặn sự phát triển của trí tuệ nhân tạo.” Còn về cách xử lý vấn đề này trong tương lai, Hinton cũng cho biết hiện tại vẫn chưa có câu trả lời. Ngôi sao AI khiêm tốn Tại Silicon Valley, học trò xuất sắc nhất của Hinton là Sutskever đã biết tin Hinton nghỉ hưu, và họ vẫn duy trì mối liên lạc chặt chẽ, thầy trò đều quý trọng nhau. Giống như Hinton, trong năm qua, thành công của ChatGPT cũng khiến Sutskever lo lắng. Sutskever là một siêu sao trong lĩnh vực trí tuệ nhân tạo, với tầm vóc và vóc dáng cao lớn, tóc ngày càng thưa thớt sau vài năm làm việc tại OpenAI. Sutskever sinh năm 1986 tại Liên Xô. Khi 5 tuổi, cả gia đình chuyển đến Jerusalem, Israel. Sau khi lớn lên ở Israel đến thời đại học, anh đã đến Đại học Toronto, Canada để học chuyên ngành khoa học máy tính. Sau đó, anh tiếp tục theo học chương trình sau đại học tại Đại học Toronto, và người hướng dẫn của anh chính là Jeffrey Hinton, người được mệnh danh là “cha đẻ của trí tuệ nhân tạo”. Năm 2012, Hinton dẫn dắt Sutskever và một sinh viên khác là Alex Krizhevsky công bố bài báo về mạng nơ-ron tích chập sâu AlexNet, sau đó đạt được thành tích nổi bật tại cuộc thi nhận diện hình ảnh ImageNet. Sau đó, Hinton cùng hai học trò thành lập công ty DNNresearch, họ đã bị các gã khổng lồ công nghệ cạnh tranh quyết liệt và cuối cùng họ chọn Google.

110 Sau đó, Sutskever làm việc tại Google gần 3 năm. Đến năm 2015, Musk và Altman đã đưa anh ra khỏi Google với mức lương 1.9 triệu đô la và tiền thưởng đảm bảo để đảm nhận vị trí giám đốc khoa học của OpenAI. Vì điều này mà các nhà sáng lập Google Larry Page và Musk đã cắt đứt quan hệ. Sau đó, vào năm 2017, Sutskever còn gia nhập ban giám đốc của OpenAI, mặc dù danh tính này không được công chúng chú ý nhiều. Kể từ ngày đầu gia nhập, Sutskever đã trở thành nhân vật chủ chốt trong sự phát triển công nghệ của OpenAI. Anh không chỉ có tài năng trong nghiên cứu mà còn thể hiện khí chất nghệ sĩ ở nhiều phương diện khác nhau. Sutskever có tình cảm sâu sắc và mãnh liệt với nhân loại. Anh thích chơi piano và cũng yêu thích hội họa. Một bức tranh của anh được treo trong văn phòng OpenAI, đó là một bông hoa có hình dáng giống như biểu tượng của công ty OpenAI. Khác với sự nổi bật của Altman, Sutskever rất khiêm tốn. Trong những cuộc phỏng vấn hạn chế, anh thường rơi vào im lặng kéo dài, dường như mỗi câu nói đều được cân nhắc kỹ lưỡng. Khi suy nghĩ về vấn đề gì đó, anh luôn có thói quen mở rộng tay ra, ngón tay trải dài trên bàn như một nghệ sĩ piano chuẩn bị chơi bản nhạc đầu tiên của mình. Anh cũng nói với phóng viên: “Tôi sống một cuộc sống rất đơn giản, tôi đi làm rồi về nhà. Tôi không làm những việc khác. Mặc dù có nhiều dịp xã hội và sự kiện để tham gia nhưng tôi cố gắng không tham gia.” Ở mặt khác của khí chất nghệ sĩ của anh là niềm đam mê đối với AI. Nhân viên hiện tại và trước đây của OpenAI đều mô tả Sutskever với niềm đam mê gần như tôn thờ để giải quyết vấn đề trí tuệ nhân tạo. Trong tâm trí Sutskever dường như có hai giọng nói mâu thuẫn chỉ dẫn anh: một mặt, anh khao khát sử dụng trí tuệ cả đời mình để tạo ra AGI; mặt khác, anh lại sợ rằng AGI mà mình tạo ra sẽ hủy diệt nhân loại mà anh yêu thương. “Nếu bạn không cảm nhận được AGI khi thức dậy và khi đi ngủ thì bạn không nên ở công ty này,” anh nói trong một cuộc họp toàn thể nhân viên. Một ngày vào năm 2016, nhân viên OpenAI tụ tập tại một quán bar ở San Francisco để chúc mừng sự gia nhập của một nhà nghiên cứu. Sutskever hơi say đứng dậy nâng ly: “Chúc cho AGI trong 3 năm tới!” Câu chúc này đã khiến nhiều đồng nghiệp bất ngờ. Khoảnh khắc này rõ ràng cho thấy anh là một người theo chủ nghĩa tăng tốc. Nhưng khác với những người theo chủ nghĩa tăng tốc khác, anh có nhận thức sâu sắc về nguy hiểm của AI nên luôn nhấn mạnh rằng cần phải can thiệp tích cực trong quá trình đào tạo AGI để tạo ra một AGI “yêu thương nhân loại”.

111 Trong một sự kiện nội bộ của công ty, Sutskever thậm chí đã mang đến một bức tượng gỗ mà anh ủy thác cho nghệ sĩ làm ra, đại diện cho trí tuệ nhân tạo “không thể kiểm soát” và không phù hợp với mục tiêu của con người, và đã thiêu hủy nó ngay tại chỗ. Sutskever như một phù thủy dẫn dắt nhân viên hô to: “Cảm nhận AGI! Cảm nhận AGI!” Anh kêu gọi: mục tiêu của chúng ta là tạo ra một AGI yêu thương nhân loại! Tờ The Guardian của Anh từng thực hiện một đoạn phim tài liệu dài 10 phút về anh - “Nhà khoa học AI đang định hình thế giới của chúng ta” (The AI Scientist Shaping Our World). Trong ống kính của nhiếp ảnh gia, anh mặc một chiếc áo hoodie xám giản dị, mang theo một chiếc ba lô đen, đi lang thang trên những con phố ở San Francisco như một ẩn sĩ. Anh lặng lẽ ăn một chiếc bánh sandwich trong quán cà phê ồn ào, thế giới xung quanh dường như không liên quan đến anh và không ai chú ý đến anh; khi đi qua đồng rác mà những người vô gia cư tạo ra bên ngoài tòa nhà công ty, Sutskever dừng lại nhìn một lúc rồi nhẹ nhàng lắc đầu bỏ đi. Trong âm thanh nền của đoạn phim ngắn, Sutskever đọc một đoạn đọc

thoại bằng giọng trầm và hơi có giọng địa phương: “Tôi thích suy nghĩ về những vấn đề căn bản: hệ thống của chúng ta không thể làm gì mà con người có thể làm? Tôi gần như suy nghĩ những vấn đề này theo cách triết học. Ví dụ: học là gì? Kinh nghiệm là gì? Suy nghĩ là gì? Não bộ hoạt động như thế nào? Tôi cảm thấy công nghệ giống như một lực lượng tự nhiên.” Tiếp theo, Sutskever nói về AGI: Niềm tin và khát vọng đầu tiên của AGI sẽ cực kỳ quan trọng, vì vậy chúng ta phải lập trình chính xác những hệ thống này. Nếu chúng ta không làm được điều này thì sẽ xảy ra tình huống: bản chất của tiến hóa - tức là chọn lọc tự nhiên - sẽ khiến những hệ thống này ưu tiên sự sống sót của chính chúng. Không phải nói rằng chúng sẽ chủ động thù địch với con người hay thậm chí muốn gây hại cho con người, nhưng chúng sẽ trở nên quá mạnh mẽ. Tôi nghĩ rằng một phép so sánh hợp lý là cách con người đối xử với động vật. Chúng ta không ghét động vật; thực tế con người thường có tình yêu sâu sắc đối với động vật, nhưng khi chúng ta cần xây dựng đường cao tốc giữa hai thành phố thì chúng ta sẽ không hỏi ý kiến động vật mà chỉ vì việc xây dựng đường cao tốc rất quan trọng đối với chúng ta. Tôi nghĩ đây cũng là mối quan hệ mặc định giữa chúng ta với AGI. Hiện tại anh tin rằng ChatGPT “có thể có ý thức”, thế giới cần nhận thức rõ ràng rằng sức mạnh thực sự của công nghệ mà OpenAI và các công ty khác đang cạnh tranh phát triển - “siêu trí tuệ” đã chuyển từ “có thể sẽ không bao giờ xảy ra” sang “sẽ xảy ra sớm”. Sutskever trong cuộc phỏng vấn đề cập rằng trong trận đấu thứ hai AlphaGo đánh bại Lee Sedol, nước đi thứ 37 đã vượt quá sự hiểu biết của tất cả các kỳ thủ con người. “Hãy tưởng tượng điều này nếu được áp dụng vào nhiều lĩnh vực khác nhau sẽ ra sao?” Trước đây, các công ty như OpenAI đã sử dụng phương pháp “đối □” (sử dụng phản hồi từ con người để đào tạo mô hình để nó hành động theo giá trị của con người) để kiểm soát trí tuệ nhân tạo nhưng anh cảm thấy điều đó vẫn chưa đủ. g rất vui vẻ chơi đùa với một chú chó nhỏ ở góc phòng. “Cảm giác thật âm áp,” Altman sau đó nói với bạn bè, “Tôi đã thấy một mặt khác của Ilya mà ít người biết đến.” Về mâu thuẫn giữa hai người, có người đã tìm ra video của Altman và Suzyckfer tại một sự kiện công khai ở Tel Aviv, Israel vào tháng 6 năm 2023, khi đó Altman đang trong chuyến du lịch vòng quanh thế giới. Israel là nơi Suzyckfer lớn lên, vì vậy Altman đã đưa anh tham gia sự kiện. Tại sự kiện đó, cả hai đều thể hiện một số hành vi bất thường. Altman không còn thoải mái như trước, có vẻ hơi căng thẳng. Tư thế ngồi của họ cũng có phần kỳ lạ, cơ thể nghiêng về phía trước, dường như đều đang tạo dáng phòng thủ, Suzyckfer thỉnh thoảng lại chơi đùa với ngón tay để che giấu sự bất an. Có một khoảnh khắc. Khi đó, Suzyckfer đang nói “Theo thời gian, khả năng của AI ngày càng tăng lên”, anh giơ cánh tay phải ra, ánh mắt theo cánh tay phải nâng cao lên, minh họa cho quá trình AI ngày càng mạnh mẽ. Đột nhiên, Suzyckfer đứng bật dậy, giơ cao cánh tay phải - anh muốn nhấn mạnh rằng khả năng của AI đang đạt đến đỉnh cao. “Nó (AI) có thể chữa khỏi mọi bệnh tật, cũng có thể tạo ra một căn bệnh mới,” Suzyckfer nói với chút phấn khích. Lúc này, Altman ngồi bên tay phải của anh đã liếc nhìn anh bằng ánh mắt tức giận, nhưng nhanh chóng lấy lại bình tĩnh - không biết là bị sốc bởi hành động bất ngờ của anh hay vì câu nói đó? Không ai biết. Suzyckfer ngồi xuống, còn Altman bên cạnh đã có vẻ rất khó chịu.

113 Sau khi trở về từ Israel, Suzyckfer lại trở về trạng thái ẩn dật. Nếu xem lại những tweet mà anh thỉnh thoảng đăng tải, có thể thấy ánh sáng trí tuệ lóe lên trong đó, kèm theo sự hài hước đặc trưng của những người cuồng sách: Ý nghĩa của cuộc

sống thực ra chính là việc huấn luyện mạng nơ-ron, nuôi dạy trẻ em là một hình thức đặc biệt trong đó. Chúc mừng năm mới! Mong rằng tất cả AGI của chúng ta đều yêu thương nhân loại. Trước ngày 17 tháng 11 năm 2023, tweet cuối cùng mà Suzyckfer đăng tải viết: "Nếu bạn coi trí tuệ quan trọng hơn bất kỳ phẩm chất nào khác của con người, bạn sẽ sống rất tồi tệ."

114 Chương Bảy Âm Mưu Của Ban Giám Đốc Thế giới là một sân khấu lớn, tất cả đàn ông và phụ nữ chỉ là diễn viên, mỗi người trong suốt cuộc đời đóng nhiều vai trò khác nhau và sẽ có thời gian lên sân khấu và xuống sân khấu riêng. — Shakespeare Cuối cùng mọi người đều sẽ rơi vào đồ nát, nhưng các công ty khởi nghiệp thường sẽ nhanh chóng làm được điều này, vận mệnh cũng sẽ thay đổi nhanh chóng. — Altman Ngày 6 tháng 11 năm 2023, Thứ Hai, Ngày Phát Triển OpenAI Tại nhà hát SVN West nằm ở giao lộ của hai con đường chính ở trung tâm thành phố San Francisco, hôm nay đông đúc người qua lại, ai đi ngang qua cũng nghĩ rằng nơi đây sẽ tổ chức một buổi hòa nhạc. Kể từ những năm 1960, địa điểm này đã luôn là thánh địa của nhạc rock, như Pink Floyd, Grateful Dead và Elton John đều từng biểu diễn tại đây. Thực tế, đây sẽ là sự kiện đầu tiên của hội nghị phát triển OpenAI mang tên "DevDay". Trong nhà hát đông đúc khán giả, mọi người đã đến sớm để tránh việc không có chỗ ngồi; những cây xanh tươi tốt được xếp hàng hai bên hành lang, quầy bar cung cấp đồ uống, rượu và món ăn nhẹ không giới hạn. Vào lúc 11 giờ sáng, Altman mặc quần jeans đen, đi giày thể thao hợp tác giữa Lego và Adidas, mỉm cười bước lên sân khấu và nói với khoảng 1000 kỹ sư và nhà nghiên cứu AI dưới khán đài: Năng lượng này thật tuyệt vời! Vừa dứt lời, dưới khán đài lập tức vang lên tiếng hoan hô. Trực tuyến cũng có hàng chục nghìn người đang theo dõi buổi phát trực tiếp của sự kiện này. Trong giới AI ở Trung Quốc, có người gọi hội nghị phát triển OpenAI là "Đêm giao thừa AI". Trong bài phát biểu, Altman tự hào đề cập rằng OpenAI hiện có 2 triệu nhà phát triển và 100 triệu người dùng hoạt động hàng tuần, trong đó 92% các công ty trong danh sách Fortune 500 đang sử dụng sản phẩm của họ. Ngay sau đó, OpenAI đã công bố phiên bản mới nhất của GPT-4 Turbo và cửa hàng ứng dụng GPTs. Tiếp theo đó, Altman còn mời một khách mời nổi tiếng - CEO Microsoft Satya Nadella lên sân khấu phát biểu một vài lời đơn giản. Nadella ca ngợi OpenAI và hơi ph exagere rằng:

115 Chúng tôi yêu các bạn đến chết! Buổi họp báo chỉ kéo dài 45 phút nhưng đã gây ra nhiều tranh cãi trong giới công nghệ Silicon Valley và toàn cầu. Người dùng ChatGPT rất phấn khích với các tính năng mới được thêm vào, nhưng một số nhà phát triển thì lại rất thất vọng. Một doanh nhân trong lĩnh vực AI đã chia sẻ cảm xúc của mình sau khi trở về từ hội nghị phát triển OpenAI trên nền tảng X: "Từ hiện trường hội nghị lái xe về nhà đã là nửa đêm. Tôi định ngủ một giấc để phục hồi sức lực nhưng mãi không thể ngủ được." Vào tháng 9 năm 2023, sau khi OpenAI thông báo sẽ tổ chức hội nghị phát triển, doanh nhân này đã nhanh chóng đăng ký tham gia hội nghị. Một tuần trước khi hội nghị diễn ra, khi thấy Altman trên nền tảng X nói "Chúng tôi có một số điều tuyệt vời dành cho bạn", anh càng thêm phấn khích. Tuy nhiên, khi anh đầy mong đợi xem xong toàn bộ hội nghị thì lại ngạc nhiên phát hiện rằng cái gọi là "điều mới" lại chính là "bản án tử hình" cho công ty của mình. Anh nói: Đúng vậy, Altman không hề nói dối, anh ấy thực sự đã mang đến nhiều

điều mới mẻ. Nhưng tất cả những điều này lẽ ra phải do các nhà phát triển thực hiện. Và bây giờ, anh ấy đã làm tất cả mọi thứ này mà tôi không biết công ty mình còn cần phải tiếp tục hoạt động nữa hay không! Doanh nhân này không phải là trường hợp cá biệt. Nhiều nhà phát triển thậm chí đã dùng "Đám cưới máu" trong "Trò chơi vương quyền" để mô tả hội nghị này. Trên nền tảng X, một bức ảnh meme lan truyền rộng rãi ghi lại lời cáo buộc của một doanh nhân đối với Altman: Sam Altman đã phá hủy công ty khởi nghiệp trị giá 3 triệu đô la của tôi và tôi chỉ nhận được 500 đô la tín dụng API từ OpenAI! Vài giờ sau khi sự kiện Ngày Phát Triển kết thúc, hàng trăm người đã đổ vào câu lạc bộ đêm 1015 Folsom không xa nơi tổ chức hội nghị để tham gia một bữa tiệc mang tên "Giữ cho AI mở" (Keep AI Open), Grimes - bạn gái cũ của Musk làm DJ. Một nhóm các nhà sáng lập AI, nhà đầu tư và nhà phát triển đã nhảy múa theo âm nhạc của Grimes. Bezos cũng đến, anh ấy đội mặt nạ đi qua đám đông rồi tháo mặt nạ ra để chụp selfie; những bức ảnh này sau đó xuất hiện trên bài đăng công khai trên Facebook dưới tên thật (Verdon) của anh - giờ đây anh không cần phải giấu danh tính của mình nữa. Rõ ràng đây là một bữa tiệc chủ nghĩa tăng tốc hiệu quả; họ đang ăn mừng chiến thắng giai đoạn trong "cuộc chiến tôn giáo" này. Altman không xuất hiện nhưng rõ ràng anh không xa lạ gì với những dịp như vậy. Một năm trước đó, anh đã đăng một bức ảnh trên nền tảng X chụp cùng Grimes tại một bữa tiệc; hai người trông rất thân mật và Grimes còn tạo dáng chữ "V" biểu thị cho chiến thắng. tháng 3 năm 44 trước Công nguyên, người sáng lập Đế chế La Mã Julius Caesar đã bị một nhóm thượng nghị sĩ Cộng hòa ám sát tại Quảng trường La Mã. Shakespeare đã dựa trên sự kiện này để sáng tác một tác phẩm tập trung vào cuộc đấu tranh chính trị cuối cùng của Cộng hòa La Mã - "Tragedy of Julius Caesar". Trong tác phẩm này, Caesar vào những ngày trước khi bị ám sát đã tình cờ gặp một nhà chiêm tinh bí ẩn, người đã cảnh báo ông: "Beware the Ides of March" - tức là hãy cẩn thận với ngày 15 tháng Ba. Caesar không để tâm, và vài ngày sau vào ngày 15 tháng 3, ông bị ám sát. Và giữa tháng 11 năm 2023 cũng rất bất thường, nhưng có vẻ như Altman không nhận được cảnh báo nào. Ngày 17 tháng 11, sáng sớm, Las Vegas Vào sáng thứ Sáu ngày 17 tháng 11, Altman tỉnh dậy từ chiếc giường lớn trong một khách sạn sang trọng ở Las Vegas. Tuần trước, Altman có vẻ rất thoải mái. Vào chiều thứ Ba, Altman đã tham gia phỏng vấn với tôi. Sáng thứ Tư, anh mặc một chiếc áo hoodie màu cam bước vào văn phòng của tờ New York Times tại San Francisco để ghi hình một chương trình podcast. Người dẫn chương trình nói rằng anh trông như một tỷ phú vui vẻ không lo âu, và vì nhà của Altman chỉ cách đó 15 phút đi bộ, nên rất có thể anh đã đi bộ nhẹ nhàng xuống dốc, thưởng thức phong cảnh trên con phố được làm mới - để chuẩn bị cho hội nghị APEC, những con phố trước đó đầy rác rưởi đã được dọn dẹp sạch sẽ, những người vô gia cư sống trong lều bên đường cũng đã được tạm thời sắp xếp ở khách sạn. Trong podcast, Altman tự tin tuyên bố: "Tôi nghĩ chúng ta đang tiến tới một thế giới tốt đẹp nhất từ trước đến nay."

117 Vào thứ Năm, Altman tham dự hai sự kiện công khai, một là một diễn đàn trong khuôn khổ hội nghị APEC, nơi anh cùng các đồng nghiệp mô tả cam kết và tầm nhìn của mình về trí tuệ nhân tạo. Trong bài phát biểu, anh lại gây sự chú ý, ám chỉ rằng những tiến bộ lớn sắp đến: "Trong lịch sử của OpenAI đã có 4 lần như vậy, lần gần đây nhất là trong vài tuần qua, tôi đã may mắn chứng kiến chúng ta vén bức màn vô minh và mở rộng ranh giới khám phá." Phát biểu này ngay lập tức gây ra

suy đoán trong công chúng về việc OpenAI sắp phát hành mô hình mạnh mẽ hơn. Sau đó, anh phát biểu tại một sự kiện liên quan đến lễ hội Burning Man ở thành phố Oakland bên kia vịnh, có một cuộc đối thoại kéo dài một giờ về chủ đề nghệ thuật và trí tuệ nhân tạo. Altman trông rất thoải mái và không có dấu hiệu gì bất thường, nhưng sau khi kết thúc phát biểu vào lúc 7:30 tối, anh đã rời đi. Người tổ chức sự kiện cho biết Altman còn một cuộc họp khác phải tham dự. Thực tế là sau đó anh đã bay đến Las Vegas để xem một cuộc đua F1. Đây là lần đầu tiên sự kiện nổi tiếng thể giới này diễn ra tại Las Vegas, đường đua được xây dựng trên đại lộ Las Vegas đầy ánh đèn và xe cộ đông đúc, nơi mà những sòng bạc và khách sạn lớn nhất của thành phố nằm hai bên đại lộ. Khán giả có thể chơi vài ván poker trong những phòng sang trọng của sòng bạc và vào giữa đêm bước ra ban công để xem các tay đua lao nhanh trên đường đua. Cuộc đua này thu hút 300.000 người đổ về Las Vegas, bao gồm các ngôi sao như Tom Cruise, Brad Pitt, Taylor Swift và David Beckham. Các CEO ở Silicon Valley sẽ không bỏ lỡ sự kiện như vậy, hơn nữa Altman rất thích đua xe, anh sở hữu một chiếc Lexus LFA trị giá 1 triệu đô la và không chỉ một chiếc McLaren. Trong lúc di chuyển, anh nhận được một lời mời họp từ Suzeckfer và Altman không suy nghĩ nhiều đã chấp nhận, thời gian là trưa thứ Sáu lúc 12 giờ. Vì cuộc đua F1 diễn ra vào buổi tối nên sáng thứ Sáu đó, Altman ở lại khách sạn làm việc. Anh xử lý một số email; với tư cách là CEO, gửi email nội bộ định kỳ cho nhân viên; rồi bận rộn gọi điện thoại. Trong vài tuần trước đó, người sáng lập thường xuyên di chuyển này đã đến Trung Đông để huy động vốn cho một cuộc phiêu lưu mới. Theo The Information đưa tin, sáng thứ Sáu, anh đã thảo luận với các giám đốc điều hành của một công ty bán dẫn về hướng đi ban đầu trong việc thiết kế chip mới mà sẽ giúp giảm chi phí cho các công ty mô hình ngôn ngữ lớn như OpenAI. “Sam, bạn đã bị hội đồng quản trị sa thải” Đúng 12 giờ trưa, Altman đúng giờ mở chiếc máy tính xách tay Apple màu bạc do công ty cung cấp và đăng nhập vào cuộc họp Google, sau đó anh thấy khuôn mặt của Suzeckfer cùng với ba giám đốc độc lập khác. Tuy nhiên, anh không thấy một giám đốc khác - người đồng minh quan trọng và trung thành nhất của mình là Brockman.

118 Altman ngay lập tức cảm thấy có điều gì đó không ổn. Suzeckfer bắt đầu nói với giọng ngắn gọn như thường lệ: “Sam, bạn đã bị hội đồng quản trị sa thải.” “Bạn nói gì?” Altman hơi không tin vào tai mình. “Bạn đã bị hội đồng quản trị sa thải, hội đồng sẽ sớm phát hành thông báo.” Ngay sau đó, Suzeckfer bắt đầu cúi đầu đọc thông báo từng chữ một. Thông báo cũng ngắn gọn như vậy. Altman mở to mắt ra và cảm thấy bối rối: “Vậy tôi nên làm gì?” Các thành viên hội đồng quản trị thúc giục anh hỗ trợ Mira Murati đảm nhiệm vị trí CEO tạm thời. Altman đảm bảo với họ rằng anh sẽ làm như vậy. Altman còn muốn biện hộ điều gì đó nhưng không biết bắt đầu từ đâu. Suzeckfer nhanh chóng kết thúc cuộc họp và khi Altman cố gắng đăng nhập lại vào máy tính xách tay thì phát hiện máy tính đã bị khóa. “Bùm—” Suzeckfer như một kẻ sát thủ, nhanh chóng hạ gục ông chủ và đồng nghiệp cũ của mình. Tiếp theo đó, anh nhắm súng vào mục tiêu tiếp theo. Lúc 12 giờ 19 phút, Chủ tịch hội đồng quản trị kiêm Tổng giám đốc Brockman nhận được một tin nhắn từ Suzeckfer: Gregg, chúng ta có thể nói chuyện nhanh được không? Brockman không suy nghĩ nhiều mà trả lời có thể. Rõ ràng Brockman không chuẩn bị tâm lý gì cả; vài phút trước đó, anh còn chia sẻ trên nền tảng X một thông báo vừa được phát hành rằng GPT-4 Turbo đứng đầu bảng xếp hạng mô hình lớn. Những dòng chữ thể

hiện sự tự mãn và không quên thể hiện chút hài hước của mình: GPT-4 Turbo đứng đầu bảng xếp hạng “sở thích của con người” (GPT-4 đứng thứ hai:). Cuối bài viết, Brockman còn thêm một biểu tượng mặt cười. Vào lúc 12 giờ 23 phút, Brockman nhận được liên kết cuộc họp Google từ Suzeckfer. Brockman không do dự mà nhấp vào nó, được bổ nhiệm làm Giám đốc điều hành tạm thời dẫn dắt OpenAI; Sam Altman sẽ rời công ty. Người kế nhiệm vị trí Giám đốc điều hành vẫn đang trong quá trình xác nhận. Ban giám đốc của OpenAI, Inc. là một tổ chức 501(c)(3), là cơ quan quản lý tổng thể cho tất cả các hoạt động của OpenAI. Ban giám đốc này hôm nay đã thông báo rằng Sam Altman sẽ từ chức Giám đốc điều hành và rời khỏi ban giám đốc. Giám đốc công nghệ Mira Murati sẽ đảm nhận vị trí Giám đốc điều hành tạm thời, việc bổ nhiệm có hiệu lực ngay lập tức. Là một thành viên của đội ngũ lãnh đạo OpenAI, Mira đã làm việc trong 5 năm và đóng vai trò quan trọng trong sự phát triển của OpenAI thành một nhà lãnh đạo toàn cầu về AI. Cô sở hữu những kỹ năng độc đáo, hiểu rõ giá trị, hoạt động và kinh doanh của công ty, và đã lãnh đạo các chức năng nghiên cứu, sản phẩm và an toàn của công ty. Với thời gian làm việc lâu dài và hợp tác chặt chẽ với nhiều khía cạnh của công ty, bao gồm kinh nghiệm phong phú trong quản trị và chính sách AI, ban giám đốc tin rằng cô rất phù hợp cho vị trí này và dự kiến sẽ có một sự chuyển giao liền mạch trong khi tìm kiếm Giám đốc điều hành vĩnh viễn. Việc Altman rời đi là kết quả của một cuộc xem xét cẩn thận của ban giám đốc, với kết luận rằng Altman không luôn trung thực trong giao tiếp với ban giám đốc, điều này cản trở khả năng thực hiện trách nhiệm của ban giám đốc. Ban giám đốc không còn tin rằng Altman có khả năng tiếp tục lãnh đạo OpenAI. Ban giám đốc cho biết trong một thông báo: “Cấu trúc của OpenAI nhằm thúc đẩy sứ mệnh của chúng tôi: đảm bảo trí tuệ nhân tạo tổng quát mang lại lợi ích cho toàn nhân loại. Ban giám đốc sẽ tiếp tục nỗ lực hết mình để đạt được sứ mệnh này. Chúng tôi cảm ơn Sam vì những đóng góp to lớn cho sự thành lập và phát triển của OpenAI. Trong khi đó, chúng tôi tin rằng một đội ngũ lãnh đạo mới là điều cần thiết trong quá trình tiến lên của chúng tôi. Là người lãnh đạo các chức năng nghiên cứu, sản phẩm và an toàn của công ty, Mira hoàn toàn đủ điều kiện để đảm nhận vị trí Giám đốc điều hành tạm thời. Chúng tôi hoàn toàn tin tưởng vào khả năng lãnh đạo OpenAI của cô trong thời gian chuyển giao.”

120 Ban giám đốc của OpenAI bao gồm nhà khoa học chính của OpenAI Ilya Sutskever, giám đốc độc lập Adam D'Angelo (Giám đốc điều hành Quora), doanh nhân công nghệ Tasha McCauley và Helen Toner từ Trung tâm An ninh và Công nghệ Mới nổi của Đại học Georgetown. Như một phần của quá trình chuyển giao này, Greg Brockman sẽ từ chức Chủ tịch ban giám đốc nhưng vẫn tiếp tục làm việc tại công ty, báo cáo cho Giám đốc điều hành. OpenAI được thành lập vào năm 2015 như một tổ chức phi lợi nhuận với sứ mệnh cốt lõi là đảm bảo trí tuệ nhân tạo tổng quát mang lại lợi ích cho toàn nhân loại. Năm 2019, OpenAI đã tiến hành tái cấu trúc để đảm bảo công ty có thể huy động vốn cho sứ mệnh này trong khi vẫn giữ nguyên sứ mệnh, quản trị và giám sát của tổ chức phi lợi nhuận. Phần lớn các thành viên ban giám đốc là độc lập, các giám đốc độc lập không nắm giữ cổ phần của OpenAI. Mặc dù công ty đã trải qua sự phát triển lớn lao, nhưng việc thúc đẩy sứ mệnh của OpenAI và duy trì các nguyên tắc trong điều lệ vẫn là trách nhiệm quản trị cơ bản của ban giám đốc. Ban giám đốc bí ẩn của OpenAI Thông báo này đã gây sốc cho thế giới. Việc công khai sa thải Giám đốc điều hành nổi tiếng nhất trong

ngành công nghệ không chỉ khiến công chúng ngạc nhiên mà còn cho mọi người cái nhìn đầu tiên vào cấu trúc quản trị nội bộ của nó. Trước đó, mọi người chỉ biết đến Altman và Musk, trong khi ban giám đốc đứng sau dường như luôn ẩn mình. McCauley là ai? Toner là ai? Đừng nói đến công chúng và truyền thông, ngay cả những người trong giới công nghệ Silicon Valley cũng cảm thấy lạ lẫm với hai cái tên này. Và đoạn cuối cùng của thông báo dường như gợi ý rằng để giải mã bí ẩn này, cần phải quay ngược về thời điểm OpenAI được thành lập. Thực ra từ ngày đầu tiên thành lập, số phận của OpenAI đã được viết vào gen của nó. Năm 2015, OpenAI được thành lập như một tổ chức phi lợi nhuận tập trung vào việc tạo ra AGI với mục tiêu mang lại lợi ích cho “toàn bộ nhân loại”. Trong tâm nhìn này, OpenAI giống như một tổ chức nghiên cứu hơn. Điều lệ của tổ chức rõ ràng chỉ ra rằng “nhiệm vụ hàng đầu của OpenAI là phục vụ nhân loại”, chứ không phải là các nhà đầu tư và nhân viên. Khi đó, Altman thừa nhận trong một cuộc phỏng vấn với tạp chí Vanity Fair rằng ông gần như không có kinh nghiệm với tổ chức phi lợi nhuận: “Vì vậy tôi không chắc sẽ đi về đâu.” Ban giám đốc của OpenAI cũng là ban giám đốc của tổ chức phi lợi nhuận này. Điều lệ dài 11 trang được ban hành vào tháng 1 năm 2016 trao quyền độc quyền cho các thành viên ban giám đốc bầu cử và cách chức các giám đốc khác và có quyền xác định quy mô của ban giám đốc. Điều lệ cũng quy định rằng miễn là đa số thành viên ban giám đốc đồng ý bằng văn bản, đa số thành viên ban giám đốc có thể thực hiện bất kỳ hành động nào mà không cần thông báo trước hoặc triệu tập cuộc họp chính thức.

121 Theo cuộc phỏng vấn đó với Vanity Fair, Altman và Musk là những thành viên ban giám đốc ban đầu. Altman nói: “Chúng tôi nhận ra rằng cả hai chúng tôi không phải là hình mẫu hoàn hảo được công nhận trên toàn thế giới, vì vậy tôi muốn nói rằng chúng tôi dự định mở rộng nhóm này.” Theo tài liệu khai thuế, vào năm 2017, Brockman, Sujskefer và Chris Clark (Giám đốc điều hành đầu tiên của OpenAI) đã gia nhập ban giám đốc. Cả ba người này đều là các giám đốc điều hành nội bộ của tổ chức. Ngoài ra còn có Holden Karnofsky, người sáng lập Quỹ Từ thiện Mở mà đã được đề cập ở chương trước, ông là giám đốc bên ngoài đầu tiên. Đến năm 2018, bắt đầu có thêm nhiều giám đốc độc lập bên ngoài. Reid Hoffman chính là người gia nhập vào năm đó. Để cân bằng, Chris Clark - giám đốc nội bộ - có lẽ đã rời khỏi ban giám đốc trong khoảng thời gian đó và nhanh chóng rời khỏi công ty. Musk rời khỏi OpenAI vào năm 2018 cũng đồng nghĩa với việc ông rời khỏi ban giám đốc. Năm 2019, OpenAI đã thành lập một công ty con vì lợi nhuận để huy động vốn và thu hút nhân tài hàng đầu. Các nhà đầu tư mạo hiểm và nhân viên có thể nhận được lợi tức từ số tiền hoặc nỗ lực mà họ bỏ ra, nhưng ban giám đốc của tổ chức phi lợi nhuận OpenAI vẫn giữ quyền quyết định cuối cùng đối với hoạt động kinh doanh vì lợi nhuận thông qua một số điều khoản pháp lý mới. Trách nhiệm ủy thác hàng đầu của các giám đốc vẫn là duy trì sứ mệnh của họ, đó là phát triển AGI an toàn vì lợi ích của toàn nhân loại. Chỉ một số ít giám đốc có thể nắm giữ lợi ích tài chính trong công ty con vì lợi nhuận, và tài liệu thành lập công ty con yêu cầu ưu tiên lợi ích công cộng hơn là tối đa hóa lợi nhuận. Cuối năm 2020, Dario Amodei - một cựu nhân viên cốt lõi của OpenAI - đã rời khỏi OpenAI cùng với 10 người thân tín, bao gồm cả em gái ruột của anh ta là Daniela Amodei, để thành lập đối thủ lớn nhất hiện nay của OpenAI là Anthropic. Và Daniela cùng Karnofsky lúc đó đã kết hôn. Vì lý do này, Karnofsky đã rời khỏi ban giám đốc vào năm 2021 và người thay thế ông là

Helen Toner, Giám đốc Trung tâm An ninh và Công nghệ Mới nổi tại Đại học Georgetown. Toner trước đây đã làm việc tại Quỹ Từ thiện Mở và trung tâm mà cô làm việc cũng nhận tài trợ từ Quỹ Từ thiện Mở. Toner rất có thể được Karnofsky giới thiệu cho OpenAI để thay thế ông ấy, và rõ ràng cô là một người theo chủ nghĩa vị tha. Năm 2019, trong một cuộc họp toàn thể, Altman đã mời Reid Hoffman vừa gia nhập ban giám đốc phát biểu. Sau khi Hoffman nói xong, Altman bất ngờ hỏi Hoffman trước mặt toàn thể nhân viên: “Nếu tôi không hoàn thành tốt công việc của mình, bạn sẽ làm gì?” Hoffman hơi ngạc nhiên và tự hỏi tại sao Altman lại hỏi câu hỏi này. “Tôi sẽ giúp bạn và đảm bảo rằng bạn sẽ hoàn thành công việc theo cách đúng.” Hoffman trả lời. c điều hành (chủ yếu là CEO). Tuy nhiên, mô hình hoạt động của OpenAI lại hơi khác. Trong một điều khoản của tài liệu tái cấu trúc, có một câu như sau: nếu công ty thành công trong việc tạo ra AGI, tất cả các sắp xếp tài chính sẽ được xem xét lại. Vậy làm thế nào để xác định được việc tạo ra AGI là thành công? Câu trả lời từ OpenAI là: hội đồng quản trị sẽ quyết định. Trên trang web của OpenAI, có một bài viết mang tên “Cấu trúc của chúng tôi” (Our structure), trong đó điều thứ năm rõ ràng viết rằng: hội đồng quản trị quyết định khi nào chúng tôi đạt được AGI. Một khi hội đồng quản trị quyết định AGI đã đạt được, một hệ thống như vậy sẽ “bị loại trừ khỏi giấy phép IP và các điều khoản thương mại khác với Microsoft, vì những điều khoản này chỉ áp dụng cho công nghệ trước AGI.” Nhưng bên trong có một lỗ hổng lớn, đó là không ai biết cách định nghĩa AGI. Trong bài viết đó, AGI được giải thích như sau: AGI chỉ các hệ thống tự chủ cao hơn con người trong hầu hết các công việc có giá trị kinh tế cao nhất. Định nghĩa này thực sự quá mơ hồ, bao nhiêu thì được coi là “hầu hết”? Công việc nào được coi là “công việc có giá trị kinh tế cao nhất”?

123 Có phóng viên đã hỏi □□□□ về vấn đề này, câu trả lời của ông rất mơ hồ: “Đây không phải là một bài kiểm tra Turing đơn lẻ, mà là một sự xem xét tổng hợp dựa trên nhiều yếu tố.” □□□□ cố tình giữ bí mật: “Tôi hiểu rằng cách diễn đạt này rất mơ hồ, nhưng bây giờ chúng ta vẫn chưa biết tình hình cụ thể sẽ như thế nào.” Cuối cùng, sự cân bằng mong manh trong hội đồng quản trị đã bị phá vỡ vào năm 2023 với sự ra đi của 3 thành viên hội đồng quản trị. Tính đến trước khi “cuộc đảo chính” xảy ra, sự thay đổi thành viên hội đồng quản trị OpenAI được trình bày trong bảng 7-1. Bảng 7-1 Sự thay đổi thành viên hội đồng quản trị OpenAI (tính đến trước khi “cuộc đảo chính” xảy ra) Đầu tiên là Hoffman, không chỉ là nhà đầu tư đầu tiên của thực thể lợi nhuận OpenAI mà còn là cầu nối quan trọng giữa OpenAI và cổ đông lớn nhất bên ngoài là Microsoft. Do muốn đầu tư vào một công ty AI khác, Hoffman lo ngại rằng có thể phát sinh xung đột lợi ích, vì vậy ông đã rời khỏi hội đồng quản trị vào tháng 3 năm 2023. Do mối quan hệ xấu đi với OpenAI, Shivan Zilis cũng đã rời khỏi hội đồng quản trị vào tháng 3.

124 Tiếp theo, cựu nghị sĩ liên bang đảng Cộng hòa Will Hurd đã rời khỏi hội đồng quản trị vào tháng 7 sau khi công bố tham gia cuộc bầu cử tổng thống Mỹ năm 2024. Từ các cuộc phỏng vấn công khai, Hurd luôn tích cực thúc đẩy mọi người chấp nhận công nghệ AI và ông cũng có thể là đồng minh của □□□□. Có thể nói, nếu Hoffman và Hurd còn ở lại hội đồng quản trị, “cuộc đảo chính” sẽ không thể xảy ra. Vì vậy, hội đồng chỉ còn lại 6 người. Ngoài sự khác biệt về quan điểm, còn

một điểm nữa là họ đều rất trẻ, không ai trong số 6 người đó trên 40 tuổi. Đến nỗi Paul Graham đã chế nhạo rằng hội đồng quản trị OpenAI là “những đứa trẻ hư”. Với sự ra mắt của ChatGPT và nhu cầu tài chính ngày càng tăng của OpenAI, bên trong hội đồng quản trị OpenAI bắt đầu xuất hiện những mâu thuẫn. Đầu tiên là Macaulay cố gắng kết nối với nhân viên với tư cách là thành viên hội đồng và thường xuyên trò chuyện với các giám đốc điều hành của OpenAI mà không thông báo cho □□□□. □□□□ dường như rất không hài lòng với điều này, vì vậy có một ngày, ông đã nói với Macaulay rằng nếu các thành viên hội đồng trò chuyện với nhân viên, ông cần được thông báo. Theo những người biết chuyện, một số thành viên hội đồng cho rằng đây là cách mà □□□□ đang hạn chế quyền lực của hội đồng. Vào tháng 9 năm 2023, □□□□ đã đến Trung Đông gặp gỡ các nhà đầu tư để thảo luận về một dự án chip AI. Nhưng ông đã không chia sẻ toàn bộ kế hoạch với hội đồng quản trị và hội đồng cảm thấy không hài lòng về điều này. Vào tháng 10, □□□□ đã thăng chức nhà nghiên cứu Jakub Pachocki lên vị trí giám đốc nghiên cứu, ngang hàng với Suzeckfer, người cảm thấy đây là một sự coi thường đối với mình. Suzeckfer đã phàn nàn với hội đồng về việc □□□□ thích để nhân viên chống lại nhau hoặc hứa hẹn quản lý tài nguyên và trách nhiệm cho hai giám đốc điều hành khác nhau. Theo hai người hiểu rõ vấn đề này cho biết, Suzeckfer đã nói với một số thành viên hội đồng rằng ông có thể sẽ từ chức. Những người này cho biết hội đồng đã giải thích hành động này như một tối hậu thư để lựa chọn giữa ông và □□□□. Ngay sau đó, □□□□ cũng xảy ra xung đột với một thành viên độc lập khác là Toner. Khi đó Toner đã công bố một bài báo học thuật ca ngợi thực tiễn an toàn của đối thủ cạnh tranh Anthropic của OpenAI. Theo những người biết chuyện, □□□□ và một số giám đốc điều hành của OpenAI rất không hài lòng về điều này; ông đã gọi điện cho Toner nói rằng cô đã làm tổn hại đến lợi ích của OpenAI. Toner giải thích rằng cô viết cho khán giả học thuật và không dự đoán sẽ có sự chú ý rộng rãi từ công chúng đối với bài báo này. Nhưng □□□□ đã nói với cô rằng mọi thứ liên quan đến công ty sẽ được truyền thông đưa tin. Toner xin lỗi và cho biết hy vọng mình sẽ diễn đạt tốt hơn trong bài viết. □□□□ đã chấp nhận lời xin lỗi; sau đó ông đã gửi email cho các giám đốc điều hành của OpenAI thông báo rằng ông đã khiển trách bà Toner.

125 Nhưng mọi chuyện chưa dừng lại ở đó; theo những người biết chuyện, □□□□ bắt đầu tiếp xúc riêng với các thành viên hội đồng khác để thảo luận về việc thay thế Toner. Nhưng để đạt được mục tiêu này, □□□□ phải nhận được sự hỗ trợ từ ít nhất 3 thành viên hội đồng khác. Vì vậy, □□□□ đã gọi điện cho các thành viên hội đồng khác và nói rằng bà Macaulay muốn cách chức bà Toner khỏi hội đồng. Sau đó khi các thành viên hội đồng hỏi bà Macaulay liệu điều đó có đúng hay không, bà trả lời rằng đó là “hoàn toàn sai sự thật”. Những người quen thuộc với các cuộc thảo luận nội bộ của hội đồng cho biết □□□□ thường xuyên nói dối về suy nghĩ của người khác để khiến họ đấu đá lẫn nhau; tình trạng này đã kéo dài nhiều năm. Sau đó, □□□□ thừa nhận rằng cách mà ông cố gắng buộc Toner từ chức thật vụng về nhưng ông không cố gắng thao túng hội đồng. Rất có thể sau đó, Toner và Suzeckfer bắt đầu âm thầm lên kế hoạch để thay thế □□□□. Toner và Suzeckfer không quen biết nhau nhưng nền tảng học thuật của họ có thể giúp họ có nhiều điểm chung hơn; sự bất mãn đối với □□□□ cuối cùng đã khiến họ kết thành liên minh. Sau đó, hai người bắt đầu liên lạc với hai thành viên hội đồng khác là Macaulay và

D'Angelo, Macaulay và Toner đều là thành viên của Hội đồng tư vấn Trung tâm Quản trị AI (GovAI), trung tâm này một phần được tài trợ bởi quỹ từ thiện mở. Họ rất có thể đã quen biết nhau từ trước và có sự nhất trí cao về tư tưởng. Còn về D'Angelo, mặc dù không phải là người theo chủ nghĩa vị tha hiệu quả và là bạn thân của □□□□ nhiều năm nhưng cuối cùng lại phản bội ông. Nguyên nhân cụ thể sẽ được chúng tôi trình bày chi tiết ở chương chín. Bốn người cố tình giấu diếm hành động này với Brockman vì họ biết khả năng nhận được sự ủng hộ từ Brockman gần như bằng không. Hơn nữa hiện tại hội đồng chỉ còn 6 người; bốn người họ đã đại diện cho đa số trong hội đồng. Lúc này □□□□ vẫn chưa hay biết gì; bên ngoài cũng hoàn toàn không hay biết gì; kể từ khi cuộc “chiến tranh tôn giáo Silicon Valley” được mô tả ở chương trước nổ ra thì Silicon Valley đã luôn đồn đại rằng những người theo chủ nghĩa vị tha hiệu quả đã thâm nhập vào hội đồng quản trị OpenAI. Hai tháng trước khi “cuộc đảo chính” xảy ra, phát ngôn viên của OpenAI còn nói với một phóng viên: “Không ai trong số các thành viên hội đồng của chúng tôi là người theo chủ nghĩa vị tha hiệu quả.” Phát ngôn viên này cũng bổ sung: “Các thành viên độc lập đều không phải là người theo chủ nghĩa vị tha hiệu quả; họ tương tác với cộng đồng vị tha hiệu quả chủ yếu xoay quanh các vấn đề liên quan đến an toàn AI.” Nhưng rõ ràng đây không phải là sự thật; chủ nghĩa vị tha hiệu quả không chỉ tồn tại trong hội đồng quản trị OpenAI mà còn kiểm soát cả hội đồng. Cuộc tấn công bất ngờ lần này của hội đồng thực chất là sự tiếp nối của “cuộc chiến tranh tôn giáo Silicon Valley”. Trên tầng X, anh ta tuyên bố rằng mặc dù Altman có thái độ thân thiện với cá nhân anh, nhưng đã nói dối anh trong nhiều tình huống khác nhau. Irving cũng chỉ ra rằng Altman đã lừa dối và thao túng những người khác mà anh biết. Tuy nhiên, khi được yêu cầu cung cấp thêm chi tiết hoặc làm rõ sự thật, Irving chọn im lặng. Thông báo này đã gây ra một cú sốc lớn trong nội bộ công ty. Vài giờ sau, tổng thống công ty Brockman đã tuyên bố từ chức trên nền tầng X, có tin đồn rằng nhiều người khác đang chuẩn bị theo bước Brockman. Giám đốc điều hành tạm thời Murati và Suzeckfer buộc phải tổ chức một cuộc họp toàn thể để giải thích tình hình. Vào lúc 2 giờ chiều thứ Sáu, ngày 17 tháng 11, cuộc họp được tổ chức trực tuyến. Ngay từ đầu, nhiều nhân viên đã chất vấn Suzeckfer về lý do Altman bị sa thải. Suzeckfer từ chối tiết lộ chi tiết. “Đây là một cuộc ‘đảo chính’,” một nhân viên kêu lên. Suzeckfer lạnh lùng đáp: “Bạn có thể gọi nó như vậy.” Ngay sau đó, Suzeckfer biện minh cho bản thân: “Tôi có thể hiểu tại sao bạn chọn từ này, nhưng tôi không đồng ý.” Ông khẳng định rằng việc sa thải Altman là để bảo vệ sứ mệnh của OpenAI, nhưng ông cũng thừa nhận rằng toàn bộ quá trình không hề đẹp đẽ. Nhân viên OpenAI không ngừng yêu cầu công bố thêm chi tiết. Suzeckfer cho biết Altman đã nói dối hội đồng quản trị, nhưng vì lý do pháp lý, họ không thể giải thích chi tiết.

127 Sau cuộc họp toàn thể, khoảng 15 giám đốc điều hành của OpenAI đã tập trung tại phòng họp trụ sở công ty để tiếp tục cuộc họp, một số giám đốc độc lập tham gia từ xa qua điện thoại. Bầu không khí trong phòng họp căng thẳng. Một giám đốc điều hành đã thẳng thừng nói với Suzeckfer rằng việc thiếu chi tiết là không thể chấp nhận được. Các giám đốc điều hành liên tục truy hỏi hội đồng quản trị về những ví dụ cụ thể về sự thiếu trung thực của Altman. Nhưng hội đồng quản trị cho biết Altman đã hành xử một cách khéo léo đến mức họ không thể đưa ra một ví dụ cụ thể. Một số giám đốc điều hành thậm chí còn đe dọa rằng các cơ quan quản lý và

thực thi pháp luật (như Văn phòng Công tố viên Hoa Kỳ ở Manhattan) sẽ đặt câu hỏi với họ. Hội đồng quản trị có thể phải chịu hậu quả pháp lý. Giám đốc chiến lược của OpenAI Jason Kwon đã chỉ trích hội đồng quản trị vi phạm trách nhiệm ủy thác của mình. Ông nói: “Để công ty phá sản không thể là trách nhiệm của các bạn.” Tona lạnh lùng đáp: “Sự hủy diệt của công ty có thể phù hợp với sứ mệnh của hội đồng quản trị.” Chẳng bao lâu sau cuộc họp giám đốc điều hành, Suzeckfer còn triệu tập nhóm nghiên cứu OpenAI mà ông lãnh đạo để họp. Theo một nguồn tin thân cận, để xoa dịu nhân viên, Suzeckfer đặc biệt nhấn mạnh rằng mặc dù Altman đã ra đi, nhưng Brockman và Giám đốc nghiên cứu vừa được Altman thăng chức Jacob Pahochi vẫn là tài sản quan trọng mà OpenAI sở hữu, con đường tương lai của OpenAI vẫn rất sáng sủa. Tuy nhiên, chỉ trong vài giờ, hai người trên đều đã nộp đơn từ chức, cùng với hai nhà nghiên cứu cấp cao Aleksander Madry và Szymon Sidor cũng gia nhập hàng ngũ từ chức. Lần này đến lượt Suzeckfer bị sốc, cuộc sống nhiều năm trong tháp ngà dường như khiến ông giỏi hơn trong việc giao tiếp với máy móc. Ông không hiểu tại sao mọi người trong công ty lại bất mãn với quyết định của hội đồng quản trị đến vậy. Trong mắt ông, bộ não con người cũng giống như máy móc, chỉ cần nhập đủ dữ liệu thì sẽ nhận được kết quả mong muốn. Thậm chí còn tồi tệ hơn, điểm yếu của Suzeckfer lại chính là điểm mạnh của Altman - khả năng thu hút lòng người và gắn kết lợi ích. So với chủ nghĩa lý tưởng thuần túy của Suzeckfer, phần lớn nhân viên OpenAI quan tâm hơn đến lợi ích cá nhân của họ, lợi ích của họ đã gắn bó sâu sắc với OpenAI và Altman. Có thông tin cho rằng Altman đang thương thảo với quỹ đầu tư Thrive Capital về một giao dịch bán cổ phần cho nhân viên OpenAI, với giá trị lên tới 1 tỷ USD, điều này cũng sẽ khiến định giá của OpenAI đạt 86 tỷ USD. Thrive Capital dự kiến sẽ ký hợp đồng mua cổ phần cho nhân viên nhưng chưa thanh toán. Nếu giao dịch hoàn tất, sẽ tạo ra một nhóm triệu phú mới chỉ sau một đêm. Nhưng sau khi “đảo chính” xảy ra, Thrive Capital đã thông báo rõ ràng với OpenAI rằng việc Altman ra đi sẽ ảnh hưởng đến giao dịch này. Do đó, một số nhân viên OpenAI dự định tham gia vào đề nghị mua cổ phần bắt đầu lo lắng rằng cuộc “đảo chính” này có thể đe dọa đến khoản lợi nhuận có thể thay đổi cuộc đời họ. Cuộc họp do Suzeckfer triệu tập buộc phải kết thúc vội vàng.

128 Vào buổi tối, trong nhóm làm việc Slack nội bộ của công ty, nhiều nhân viên thức trắng đêm. Họ rõ ràng không hài lòng với lời giải thích của Suzeckfer trong cuộc họp toàn thể, vì vậy đã tiến hành nhiều vòng tấn công dữ dội trong nhóm. “Rốt cuộc chuyện gì đã xảy ra?” Mọi người chất vấn hội đồng quản trị trong nhóm. Altman đã bị sa thải và bị loại khỏi nhóm chat, Brockman cũng đã từ chức và rời khỏi nhóm. Thành viên duy nhất còn lại trong hội đồng quản trị là Suzeckfer lại im lặng. Giám đốc điều hành OpenAI Brad Lightcap cố gắng dập tắt ngọn lửa suy đoán trong toàn công ty. Lightcap là cấp dưới lâu năm của Altman, hai người đã từng làm việc cùng nhau trong thời kỳ YC. Khi đó, Lightcap chủ yếu phụ trách khảo sát một số dự án công nghệ cứng như lò phản ứng nhiệt hạch, máy tính lượng tử, xe tự lái, vệ tinh... Sau khi OpenAI được thành lập, Lightcap đã dành nhiều thời gian để trao đổi với Brockman và Suzeckfer. Sau đó, Altman đã nhờ Lightcap giúp tuyển dụng Giám đốc tài chính cho OpenAI, nhưng khi đó OpenAI là một tổ chức phi lợi nhuận nhỏ nên không có nhiều người muốn đảm nhận vị trí này. Lightcap đã cố gắng liên hệ với khoảng 25 người nhưng kết quả không như mong đợi. Vì vậy, Lightcap buộc

phải tự mình làm một số công việc tài chính của OpenAI vào buổi tối và cuối tuần, và nhanh chóng điều này trở thành công việc toàn thời gian của anh. Sau khi cuộc “đảo chính” xảy ra, Lightcap đã gửi một email toàn thể vào lúc nửa đêm. Anh viết: Sau thông báo hôm qua, tất cả chúng ta đều cảm thấy sốc, chúng tôi đã có nhiều cuộc đối thoại với hội đồng quản trị để cố gắng hiểu rõ hơn về lý do và quy trình phía sau quyết định của họ. Những cuộc thảo luận và lựa chọn về con đường tương lai của chúng ta sẽ tiếp tục vào sáng nay. Chúng tôi có thể nói rõ rằng quyết định của hội đồng quản trị không phải là nhằm vào hành vi sai trái hoặc bất kỳ điều gì liên quan đến tài chính, kinh doanh, an ninh hoặc thực tiễn an toàn/riêng tư của chúng tôi. Đây là do sự hiểu lầm trong giao tiếp giữa Sam và hội đồng quản trị. Vị thế của công ty chúng tôi vẫn rất vững chắc, Microsoft hoàn toàn cam kết với mối quan hệ đối tác của chúng tôi. (CEO tạm thời) Mira có sự hỗ trợ hoàn toàn của chúng tôi. Chúng tôi cũng quan tâm đến cách xử lý quy trình này và đang nỗ lực giải quyết tình huống này; chúng tôi sẽ thông báo khi có thể cung cấp cập nhật. Tôi tin rằng các bạn đều cảm thấy bối rối, buồn bã và có thể còn sợ hãi. Chúng tôi đang nỗ lực hết sức để xử lý vấn đề này, cố gắng đạt được giải pháp và làm rõ sự thật trong khi nhanh chóng khôi phục công việc bình thường. Hiện tại, trách nhiệm chung của chúng ta là phải chịu trách nhiệm trước các đồng đội, đối tác hợp tác, người dùng, khách hàng và thế giới rộng lớn hơn mà chúng ta chia sẻ tầm nhìn AGI. Hãy kiên trì; chúng tôi 1000% ủng hộ tất cả các bạn. Tôi qua đời. Tất nhiên, trải nghiệm đó tồi tệ hơn nhiều. Khi Altman kể lại, mắt anh rung rung nước. Vào giữa đêm ngày 17 tháng 11, Altman ngả đầu từ chiếc sofa sâu, qua cửa kính lớn, anh thấy ánh sáng dưới chân núi dần dần mờ đi, toàn bộ thành phố như đang chậm lại. Altman cảm điện thoại lên và nhận ra nó đã hoạt động trở lại. Nhiều người trong đội ngũ của anh đã gửi tin nhắn cho anh. "Đừng bỏ cuộc, chúng ta sẽ chiến đấu cùng nhau!" Từ xa vọng lại tiếng còi tàu vào cảng, như thể là tiếng kèn trên chiến trường. Altman mở X và đăng một thông điệp: "Tôi yêu tất cả các bạn." Hôm nay là một trải nghiệm kỳ lạ theo nhiều cách. Nhưng một trải nghiệm bất ngờ là, nó giống như việc đọc điều văn của chính mình khi bạn vẫn còn sống. Tình yêu tràn ngập như thủy triều thật tuyệt vời. Một bài học là: hãy nói với bạn bè của bạn rằng bạn nghĩ họ tuyệt vời như thế nào.

130 Trước khi đi ngủ, Altman nhớ lại một bài thơ của Shelley mà anh đã đọc gần đây tại một sự kiện, anh đã nói: "Có một bài thơ của Shelley có tên là 'Ozymandias', nó mô tả một bức tượng đồ sộ nát trong sa mạc, bức tượng vua khổng lồ này đã sụp đổ, trở thành đồng hoang tàn, đứng đơn độc ở đó chỉ còn lại cát. Trên bức tượng có dòng chữ mờ mịt: 'Tôi là Ozymandias, vua của các vị vua, hãy nhìn vào những kỳ công của tôi, những người hùng mạnh, hãy tuyệt vọng đi!'" Có rất nhiều người sáng lập công ty khởi nghiệp sẽ cảm thấy vào một thời điểm nào đó rằng họ là điều quan trọng nhất trên thế giới, công ty của họ sẽ rất vĩ đại. Những người sáng lập cuối cùng sẽ không đạt được gì này lại có cảm giác vĩnh cửu — "Tôi sẽ trở thành người quan trọng nhất, công ty của tôi sẽ trở thành công ty quan trọng nhất, chúng tôi sẽ đạt được thành công lớn lao, tôi là vua của các vị vua, hãy nhìn vào những kỳ công của tôi, hãy tuyệt vọng đi." Thực tế là mọi người cuối cùng đều sẽ rơi vào đồng hoang tàn, nhưng các công ty khởi nghiệp thường sẽ nhanh chóng làm điều đó và số phận cũng sẽ thay đổi nhanh chóng.

131 Chương 8 Đường vòng quanh co Sam Altman là anh hùng trong lòng tôi. Anh ấy bắt đầu từ hai bàn tay trắng để thành lập một công ty trị giá 90 tỷ đô la và đã thay đổi mãi mãi thế giới chung của chúng ta. — Eric Schmidt Tôi không muốn ngồi ở hàng ghế đầu để chứng kiến thế giới sụp đổ. — Một nhân viên OpenAI Đối thủ cạnh tranh đang hành động Ngày 18 tháng 11, thứ Bảy, buổi sáng. Altman tỉnh dậy từ giấc ngủ nửa tỉnh nửa mê. Những gì xảy ra hôm qua có phải là một giấc mơ không? Không phải vậy. Anh bước đến cửa sổ nhìn ra xa. Hôm nay trời âm u, phía trên đảo Devil có một đám mây đen bao phủ. Altman tự pha cho mình một tách cà phê espresso. Món yêu thích của anh là loại cà phê mang thương hiệu Philz ở Silicon Valley có tên gọi Philharmonics. Loại cà phê này được làm từ hạt cà phê rang vừa kết hợp với gia vị hạt nhục đậu khấu, sau đó thêm kem và quế, trên cùng trang trí bằng lá bạc hà, tạo nên hương vị cân bằng ấm áp, vang lên như một bản giao hưởng trên đầu lưỡi cho những nhà phiêu lưu ở Silicon Valley. Altman thích mua loại hạt cà phê này về nhà để pha chế thành espresso. Sau đó, anh bắt đầu xử lý email. May mắn thay, điện thoại của anh đã hoạt động trở lại. Anh đã chấp nhận thực tế bị loại khỏi cuộc chơi và đã sẵn sàng để tiến về phía trước. Ngay tối hôm trước, anh đã bắt đầu nói chuyện với Brockman và một vài nhà đầu tư về việc thành lập một công ty AI mới.

132 Ngay lúc đó, điện thoại của anh reo. Đầu dây bên kia là D'Angelo và McCauley — hai trong số bốn thành viên hội đồng quản trị đã loại bỏ anh hôm qua. "Chào Sam, chúng tôi không muốn phá hoại sự ổn định cũng như không muốn tích lũy quá nhiều mâu thuẫn ở đây. Chúng ta có thể nói về khả năng bạn quay trở lại không?" Từ cuộc gọi, Altman biết rằng chỉ sau một đêm, OpenAI đã gần như tan rã. Đối thủ cạnh tranh Anthropic đã đánh hơi thấy cơ hội. Theo báo cáo, vào thứ Bảy, các thành viên hội đồng quản trị OpenAI đã thảo luận với Anthropic về khả năng hợp nhất tiềm năng giữa hai công ty sau khi Altman bị cách chức. Hội đồng quản trị hy vọng thuyết phục CEO của Anthropic là Dario Amodei đảm nhận vị trí của Altman sau khi hai công ty hợp nhất, nhưng Amodei nhanh chóng từ chối. Dù sao đi nữa, cuộc nội chiến của OpenAI là một cơ hội lớn cho đối thủ cạnh tranh Anthropic. Thực tế là Anthropic và Amazon đứng sau nó đã bắt đầu thảo luận từ chiều thứ Sáu về cách thu hút khách hàng của OpenAI. Công ty dịch vụ đám mây AWS thuộc sở hữu của Amazon nhanh chóng thành lập một đội ngũ để phối hợp với Anthropic và liên hệ nhanh chóng với những khách hàng đang hoảng loạn vì sự bất ổn của OpenAI. Cuối cùng, khi lo ngại về tình trạng của OpenAI gia tăng liên tục, hơn 100 khách hàng của OpenAI đã liên hệ với Anthropic trong suốt cuối tuần. Các khách hàng khác thì đang xem xét chuyển sang Cohere hợp tác với Google Cloud hoặc chuyển sang dịch vụ đám mây Azure của Microsoft. Và khi tin đồn lan truyền, một số khách hàng tài chính của OpenAI bắt đầu lo lắng rằng nếu Altman bị sa thải vì vấn đề bảo mật dữ liệu thì điều này có thể gây bất lợi cho doanh nghiệp của họ. Các công ty phố Wall như Morgan Stanley càng cảm thấy cấp bách hơn trong việc duy trì liên lạc với các nhà cung cấp AI khác. Morgan Stanley là một trong những khách hàng doanh nghiệp đầu tiên và quan trọng nhất của OpenAI, sự hợp tác này chủ yếu do Altman dẫn dắt thực hiện. Microsoft cũng đang tìm cách thu hút nhân tài từ OpenAI. Microsoft đã đầu tư hơn 10 tỷ đô la vào OpenAI để đổi lấy quyền sử dụng công nghệ của họ. Microsoft đã bán bản sao mô hình OpenAI trên dịch vụ đám mây

Azure, đây là một sản phẩm trực tiếp cạnh tranh với OpenAI. Theo thông tin từ những người trong cuộc, nhân viên bán hàng của Microsoft đã cố gắng thuyết phục các khách hàng hiện tại của OpenAI chuyển sang sản phẩm Azure trong vài tháng trước khi "cuộc đảo chính" xảy ra, cho rằng nó có tính bảo mật và tuân thủ cao hơn. So với khách hàng, nhân viên OpenAI là tài sản quý giá hơn và giờ đây họ cũng trở thành mục tiêu cạnh tranh của các công ty khác. Các đối thủ như Cohere, Adept và DeepMind đã nhận được hồ sơ xin việc từ các nhà nghiên cứu AI, nhà khoa học và kỹ sư trong suốt cuối tuần. Theo một nguồn tin thân cận, chỉ vài giờ sau khi hội đồng quản trị thông báo Altman bị sa thải, một số nhân viên OpenAI đã nộp hồ sơ xin việc cho DeepMind thuộc Google. Anthropic cũng khẩn cấp đăng tuyển trên LinkedIn rõ ràng nhằm thu hút nhân viên OpenAI. Hội về những suy đoán khác nhau liên quan đến việc ban giám đốc OpenAI sa thải CEO của họ. Một số người trong ngành cho biết tầm quan trọng của sự kiện này tương đương với việc Steve Jobs bị buộc phải rời Apple vào năm 1985. Do thiếu thông tin nội bộ, nền tảng cá cược Manifold Markets thậm chí đã bắt đầu nhận cược về nguyên nhân. Trong 20 năm ở Silicon Valley, Altman đã xây dựng một hình ảnh gây tranh cãi—những người yêu mến ông thì rất yêu mến, còn những người ghét ông thì cực kỳ ghét. Đặc biệt trong những năm ở YC, Altman đã giúp đỡ hàng trăm công ty khởi nghiệp, điều này cũng đã giúp ông giành được danh tiếng tốt về sự hào phóng trong một vòng tròn rộng lớn hơn. Một nhà khởi nghiệp đã xúc động hỏi tưởng trên nền tảng X rằng khi ông thất bại trong khởi nghiệp và bị các nhà đầu tư đe dọa, ông đã tìm đến Altman để cầu cứu. Thực ra ông không quen biết Altman, nhưng Altman vẫn lấy điện thoại ra gọi cho nhà đầu tư của ông, trong cuộc gọi đó Altman đã dùng sự uyên chuyển và quyền lực của mình để cuối cùng khiến đối phương từ bỏ việc theo đuổi. Một nhà sáng lập khác đã nhận được đầu tư từ Altman nói: Tôi từng nhận được lời khuyên từ một người bạn chung rằng hãy quý trọng thời gian của Sam như quý trọng tiền bạc, vì vậy tôi rất tiết kiệm với điều đó. Nhưng khi tôi hết thời gian và cầu cứu ông, ông vẫn sẽ xuất hiện ngay lập tức.

134 Một người bạn ẩn danh của Altman cho biết với Washington Post rằng Altman luôn có khả năng tập hợp những người hữu ích xung quanh mình. Người bạn này nói: Ông ấy đã xây dựng những mối quan hệ tốt đẹp và chân thành đến mức có thể tận dụng chúng để tạo ra phép màu. Cũng có nhiều người âm thầm bồi nhen ông. Một nhà đầu tư mạo hiểm ẩn danh ở Silicon Valley từng mô tả ông như Tom Wambsgans trong bộ phim truyền hình Mỹ “Succession”—dưới sự bảo trợ của cha vợ, bề ngoài thì phục tùng nhưng luôn nắm bắt mọi cơ hội để leo lên, âm thầm theo dõi quyền lực tối cao. “Điểm mạnh lớn nhất của ông ấy là làm cho hai người quan trọng nhất trong cuộc đời ông hạnh phúc—Paul Graham và Peter Thiel.” Một người ẩn danh khác nói như vậy. Mặc dù câu nói này có phần cay nghiệt, nhưng Altman thực sự luôn nhận được sự ủng hộ từ những người lớn tuổi hơn nhiều so với mình. Tại Silicon Valley, nơi không thân thiện với những người lớn tuổi, Altman dường như là một sự hiện diện khác biệt—tại đây, những nhà khởi nghiệp trẻ luôn kêu gọi cách mạng hóa mọi thứ, nhưng Altman luôn thể hiện sự khiêm tốn đối với những người lớn tuổi trong ngành. Vì vậy, ông đã nhận được sự bảo vệ tốt từ những người lớn tuổi. Altman dường như là một người hoài cổ. Ông từng đề cập trong một cuộc phỏng vấn rằng ông giữ lại nhiều bức ảnh cũ, cũng như chiếc máy tính Mac mà ông nhận được vào sinh nhật lần thứ 8—chiếc máy tính đã thay đổi cuộc đời ông và cả

món đồ chơi nhồi bông mà ông ngủ cùng khi còn nhỏ. Sự hoài cổ của Altman cũng thể hiện qua lòng trung thành với bạn bè. Ông đã xây dựng một vòng tròn nhỏ vững chắc, được cho là một người dọn dẹp từ thời Loopt cách đây hơn mười năm vẫn đang làm việc cho ông. Huấn luyện viên CEO của ông, Matt Mochary, đã ca ngợi Altman trong một chương trình podcast rằng “những người bên trong công ty có thể giải quyết vấn đề ngay lập tức, còn những người bên ngoài cảm thấy hoàn toàn được yêu thương.” “Ông ấy luôn truyền đạt một thông điệp đến mọi người trong vòng tròn—‘Tôi muốn bạn cảm thấy được yêu thương’.” Mochary hồi tưởng lại. Người sáng lập Airbnb Brian Chesky rõ ràng là một phần của vòng tròn đó. Hai người quen nhau vào năm 2009, khi Chesky còn là một nhà thiết kế thất nghiệp đã nộp đơn vào YC, nơi ông gặp Altman—người gia nhập trước ông hai năm. Khi đó Chesky đã tạo ra một trang web chia sẻ phòng với người lạ mang tên “Airbnb”, gần như tất cả mọi người đều cười nhạo ông—làm sao có ai lại muốn cho người lạ ở trong nhà mình? Khi mới đến YC, Chesky hoàn toàn không chắc chắn công ty của mình còn tồn tại sau ba tháng nữa hay không.

135 Khi đó ông đã hỏi Altman xem liệu sau khi tham gia trại khởi nghiệp YC có thể nhận được 500.000 đô la vốn hạt giống hay không, với doanh thu dự kiến là 30 triệu đô la. Altman đã nói với ông rằng ít nhất nên thêm ba số 0 vào phía sau doanh thu. Hoặc là bạn không tự tin vào những gì bạn nói và làm, hoặc là tôi không biết tính toán. Lời nói của Altman đã mang lại cho Chesky sự tự tin lớn lao, và hai người cùng độ tuổi cũng đã kết nối một tình bạn sâu sắc. Nhiều năm sau, Airbnb đã phát triển thành một gã khổng lồ trị giá hàng trăm tỷ đô la, còn Chesky cũng trở thành một trong những nhân vật có ảnh hưởng nhất ở Silicon Valley. Và khi Altman thành lập OpenAI, Chesky lại tiếp tục cung cấp nhiều hỗ trợ cho Altman. Vài tuần trước, Altman cũng đã ca ngợi Chesky trên nền tảng X: Trong năm qua, nhiều người đã đưa tay ra giúp đỡ và cung cấp lời khuyên; không ai có thể giúp đỡ tốt như Brian Chesky (@bchesky). Ông luôn sẵn sàng nghe điện thoại vào giữa đêm, bất kể vấn đề gì, ông đều sẵn lòng dành hàng giờ để giải đáp các câu hỏi một cách chính xác và rõ ràng, ông sẵn lòng giới thiệu bất kỳ ai liên quan, v.v. Có lẽ điều quan trọng nhất là ông sẽ cung cấp sự hỗ trợ kiên định trong những ngày khó khăn. Ông luôn âm thầm làm những điều này từ phía sau và không bao giờ yêu cầu bất cứ điều gì ngoại trừ việc học hỏi về trí tuệ nhân tạo. Hầu hết các công ty trong lịch sử đều có những người như ông, nhưng họ chưa bao giờ nhận được đủ lời khen ngợi. Cảm ơn bạn, Brian. Khi Chesky biết tin Altman bị sa thải, ngay lập tức gửi tin nhắn cho Altman hỏi chuyện gì đã xảy ra. “Thật tàn nhẫn.” Altman trả lời. Chesky lập tức gọi điện thoại đến. Altman nói rằng ông cũng không biết nguyên nhân nhưng suy đoán có thể liên quan đến tranh cãi giữa mình với Tonal hoặc Sutskever. Chesky sau đó gọi điện cho Brockman và vài nhân viên OpenAI khác mà ông quen biết để xác nhận rằng đây không phải là một vụ án hình sự, sau đó ông gọi điện cho CEO Satya Nadella của Microsoft—nhà đầu tư lớn đứng sau OpenAI. Trong cuộc gọi, ông đã nói với Nadella: theo thay đổi thế giới” mà Altman và Brockman sẽ tạo ra. Nhà đầu tư thiên thần nổi tiếng Silicon Valley, Ron Conway, đã viết: Những gì xảy ra với OpenAI là một “cuộc đảo chính” của hội đồng quản trị, chúng ta chưa từng thấy tình huống như vậy kể từ khi hội đồng quản trị Apple loại bỏ Steve Jobs vào năm 1985. Điều này thật sốc và vô trách nhiệm. Thật khó tin, cựu CEO Google Eric Schmidt cũng đã viết trên X: Sam Altman là anh hùng trong mắt tôi. Ông đã tự tay

xây dựng một công ty trị giá 90 tỷ USD và mãi mãi thay đổi thế giới chung của chúng ta. Tôi không thể chờ đợi để xem ông sẽ làm gì tiếp theo. Tôi và hàng tỷ người sẽ được hưởng lợi từ công việc tương lai của ông, điều này sẽ thật tuyệt vời. “Tình bạn tuyệt vời nhất trong ngành công nghệ” Cách đó hàng nghìn dặm, ngọn Olympus phủ đầy tuyết trắng, lấp lánh ánh vàng dưới ánh sáng buổi sáng. Dưới chân núi, tại một khu công nghệ rộng lớn ở ngoại ô Seattle, một nhóm người khác cũng gần như không ngủ suốt đêm, căng thẳng theo dõi mọi diễn biến xảy ra ở Silicon Valley trong những ngày qua. Công ty trong khu công nghệ này chính là Microsoft - gã khổng lồ cổ điển nhất trong ngành công nghệ. Chỉ hai tuần trước, CEO Microsoft Nadella đã xuất hiện tại hội nghị các nhà phát triển OpenAI, đứng cùng Altman ở trung tâm sân khấu. Cả hai đều mặc quần jeans đen, Altman mặc áo sơ mi màu xanh quân đội, còn Nadella mặc trang phục thể thao màu xanh đậm. Dưới sự chú ý của đông đảo mọi người, Altman hỏi Nadella nghĩ gì về mối quan hệ hợp tác giữa hai công ty. Nadella lập tức trả lời: “Chúng tôi yêu các bạn!” Altman giả vờ ngạc nhiên và thốt lên “Wow”. Bầu không khí có phần hài hước và ngượng ngùng.

137 Không lâu trước đó, Altman thậm chí còn tuyên bố rằng sự hợp tác giữa hai công ty là “tình bạn tuyệt vời nhất trong ngành công nghệ.” Tuy nhiên, Microsoft được thành lập vào năm 1975, lớn hơn OpenAI đến 40 năm, nhưng Nadella thề sẽ làm cho Microsoft trẻ lại. Trong giới công nghệ, người ta thường cho rằng nếu không có OpenAI, Microsoft dường như vẫn còn xa mới có thể phát triển mạnh mẽ trong lĩnh vực AI. “Tôi có mối quan hệ rất gần gũi với Microsoft, hai năm trước tôi sẽ không bao giờ tin rằng Microsoft có thể trở thành người dẫn đầu trong lĩnh vực trí tuệ nhân tạo, gần như mọi người tôi biết đều sẽ nói như vậy,” Bob Muglia, cựu CEO của Snowflake và là cựu giám đốc điều hành lâu năm của Microsoft cho biết trong một cuộc phỏng vấn, “(OpenAI) là một con ngỗng đẻ trứng vàng, Satya đang nuôi dưỡng con ngỗng này.” Nhưng không phải ai cũng hài lòng với sự hợp tác này. Luôn có những nhân viên Microsoft than phiền rằng “Microsoft đã trở thành một bộ phận IT của OpenAI!” Sự thiên lệch về nguồn lực không chỉ gây ra sự bất mãn trong nhân viên mà nhiều giám đốc điều hành cũng lần lượt rời bỏ. Không khó để nhận ra rằng để đứng vững trong lĩnh vực AI, Microsoft phụ thuộc rất nhiều vào OpenAI. Sự phụ thuộc này không chỉ đến từ sản phẩm xuất sắc của OpenAI mà còn có thể đến từ nỗi “sợ hãi” của Microsoft đối với các gã khổng lồ công nghệ khác. Altman dường như cũng không lo lắng về việc bị Microsoft kiểm soát. Ông từng ám chỉ rằng cách duy nhất mà Microsoft kiểm soát OpenAI là rút lại máy chủ mà OpenAI thuê từ Microsoft. “Tôi tin rằng họ sẽ tuân thủ hợp đồng,” ông đã nói lúc đó. Vào tháng 2 năm 2023, Microsoft thông báo ra mắt công cụ tìm kiếm Bing mới tích hợp công nghệ OpenAI, công cụ tìm kiếm mới sẽ trả lời các câu hỏi liên quan đến nhiều ngữ cảnh theo cách tương tự như ChatGPT. Để hỗ trợ Nadella, Altman đã bay đến Seattle. Nadella không giấu giếm tham vọng của mình: Tôi rất ngưỡng mộ Google và những gì họ đã làm, nhưng tôi muốn mọi người biết rằng chính chúng tôi đã khiến họ “nhảy múa.” Ông tự hào tuyên bố: Hôm nay, chính Microsoft đã mang đến sự cạnh tranh tìm kiếm gay gắt hơn. Tôi đã làm việc trong 20 năm và luôn chờ đợi khoảnh khắc này. Ông cũng nói về sự hợp tác với OpenAI: Trước tiên, mọi người cần nhớ mối quan hệ giữa Microsoft và OpenAI. Sự hợp tác giữa Microsoft và OpenAI có nhiều khía cạnh khác nhau, điều quan trọng nhất mà chúng tôi đã làm

trong bốn năm qua là xây dựng cơ sở hạ tầng cốt lõi mà OpenAI phụ thuộc vào, bao gồm các mô hình lớn và cơ sở hạ tầng đào tạo cũng như cơ sở hạ tầng đám mây phi truyền thống.

138 Chúng tôi phải cải thiện Azure để nó có cơ sở hạ tầng AI chuyên dụng, OpenAI được xây dựng trên cơ sở hạ tầng đó. Sau đó, chúng tôi tích hợp các mô hình lớn vào sản phẩm và đưa các mô hình lớn này vào Azure AI (và cung cấp cho các doanh nghiệp khác). Trong tất cả những nỗ lực này, chúng tôi vừa có lợi nhuận đầu tư vừa có lợi nhuận thương mại. Vì vậy, tôi nghĩ chúng tôi có khả năng trở thành những đối tác tốt. Vào khoảng 11 giờ sáng ngày “Thứ Sáu Đắm Máu”, Nadella đang tham gia cuộc họp hàng tuần với ban lãnh đạo công ty thì một đồng nghiệp hoảng loạn xông vào báo ông nhận điện thoại. Đầu dây bên kia là CTO của Microsoft Kevin Scott, giọng nói của Scott rõ ràng có phần lo lắng. Scott thông báo với Nadella rằng trong vài phút nữa, hội đồng quản trị OpenAI sẽ công bố quyết định sa thải Altman và bổ nhiệm Murati làm CEO tạm thời. Và thông tin này là do Murati gọi điện cho ông vài phút trước đó. Nadella nổi tiếng bình tĩnh và thông minh nhưng giờ đây rất bất ngờ và thể hiện sự tức giận hiếm hoi. Ông lập tức gọi điện cho Murati để hỏi chuyện gì đang xảy ra. Murati nói rằng cô cũng không thể trả lời được. Nadella lại gọi điện cho thành viên hội đồng quản trị D’Angelo để hỏi Altman đã làm gì mà hội đồng muốn sa thải ông. D’Angelo chỉ trả lời qua loa rồi cúp máy, dường như không muốn Nadella ngăn chặn mọi chuyện xảy ra. Vài phút sau, bốn thành viên hội đồng quản trị OpenAI đã họp trực tuyến và sa thải Altman, thông báo được phát hành lúc 12 giờ 30 phút. Sau khi xem thông báo, Nadella biết rằng không thể cứu vãn được nữa và nhanh chóng lấy lại bình tĩnh. Tiếp theo, ông gọi điện cho Reid Hoffman. Nadella muốn biết liệu Hoffman - giám đốc Microsoft từng làm việc trong hội đồng quản trị OpenAI - có biết nội tình hay không, đặc biệt là cụm từ “không phải lúc nào cũng trung thực” trong thông báo cụ thể ám chỉ điều gì. Đầu dây bên kia, Hoffman cho biết ông cũng vừa mới biết tình hình nhưng ông sẽ tìm hiểu rõ ràng hơn về vấn đề này. Nadella đã chờ đến tối hôm đó và nhận được cuộc gọi từ Chesky. “Toàn bộ Silicon Valley đều ủng hộ Sam,” Chesky nói với Nadella. Không lâu sau đó, Hoffman cũng gọi lại cho ông. Ông cho Nadella biết rằng ông đã liên lạc với sáu người thân cận nhất trong OpenAI, bao gồm CEO tạm thời Murati. Hiện tại ông rất chắc chắn rằng Altman không làm bất cứ điều gì sai trái và nhân viên OpenAI vẫn hoàn toàn không biết lý do tại sao hội đồng lại mất niềm tin vào Altman. n trị là hủy diệt toàn bộ công ty, không thể giải thích tại sao họ luôn đưa ra những lựa chọn tồi tệ nhất mỗi khi ra quyết định. Nadella nhanh chóng nhận ra rằng nếu để mặc, OpenAI sẽ nhanh chóng trở thành một cái vỏ rỗng. Ngay sau đó, Nadella khởi động Kế hoạch B: nỗ lực hết sức giúp Altman khôi phục quyền lãnh đạo tại OpenAI. Trong thời gian này, World Cup cricket đang diễn ra sôi nổi, đội Ấn Độ mà Nadella yêu thích sẽ đối đầu với đội Australia trong trận chung kết. Nhưng sự chú ý của ông rõ ràng chủ yếu tập trung vào cuộc đấu tranh giữa Altman và hội đồng quản trị. Ông đã truyền đạt ý chí của Microsoft thông qua Murati. Với sự hỗ trợ của Microsoft, Murati và một số giám đốc khác đã thúc giục tất cả các thành viên hội đồng quản trị từ chức. Cuối cùng, một số trong số họ đồng ý rời đi miễn là họ cho rằng người thay thế là chấp nhận được. Ngoài ra, Nadella cũng chuẩn bị một Kế hoạch C: nếu đàm phán thất bại, sẽ tuyển dụng Altman, Brockman và tất cả nhân viên OpenAI gia nhập Microsoft. Nhưng kế hoạch này cũng có

những rủi ro lớn: có thể dẫn đến chi phí cao, kiện tụng tốn thời gian và có thể gây ra cuộc điều tra của chính phủ. Nadella dường như rất tự tin vào kế hoạch của mình. Ông đã công khai tuyên bố trong một chương trình podcast vào thứ Hai: (Dù) OpenAI biến mất vào ngày mai cũng không sao. Chúng tôi (Microsoft) sở hữu tất cả quyền sở hữu trí tuệ và khả năng. Chúng tôi có đội ngũ, tài nguyên tính toán, dữ liệu và mọi thứ. Họ (OpenAI) ở dưới, trên và xung quanh chúng tôi.

140 PHÒNG THAO TÁC TẠM THỜI Sau khi Altman rời đi, hội đồng quản trị đã bổ nhiệm CTO của OpenAI, Mira Murati, làm CEO tạm thời. Cô gia nhập OpenAI vào năm 2018 và là người phụ trách sản phẩm cốt lõi ChatGPT. Trước đó, cô đã làm việc tại công ty AR Leap Motion và Tesla, tham gia thiết kế và phát triển các sản phẩm như Model X. Các giám đốc của OpenAI rất lo lắng, họ rất rõ về rủi ro mất nhân tài. CEO tạm thời Murati đã kêu gọi nhân viên không thực hiện bất kỳ hành động cực đoan nào và hứa sẽ làm mọi thứ có thể để đưa Altman trở lại. Giám đốc chiến lược Jason Kuan đã gửi một email đến toàn bộ nhân viên vào tối thứ Bảy, nhấn mạnh rằng đã đạt được tiến bộ đáng kể trong 24 giờ qua. Ông cho biết cảm thấy "lạc quan" về khả năng OpenAI có thể thu hút lại Altman, Brockman và các nhân viên chủ chốt khác đã tuyên bố từ chức. Ngày hôm đó, hơn 20 người bạn và đồng nghiệp của Altman đã đến nhà của ông, biến biệt thự của ông thành một phòng thao tác tạm thời. Họ có người chen chúc trong phòng khách, có người đặt máy tính xách tay trên mặt bàn đá cẩm thạch trắng trong bếp. Murati cũng tham gia cùng họ, cô đã từ chức CEO tạm thời trước hội đồng quản trị. Khi ban ngày chuyển sang ban đêm, mưa ngập tràn các con phố ở San Francisco, số phận của Altman cũng dần có chuyển biến. Khoảng 8 giờ tối, các phóng viên đứng bên ngoài nhà Altman thấy những người trong phòng thao tác tạm thời lần lượt đi ra. Hầu hết trong số họ đều vui vẻ nhảy vào những chiếc xe Uber đang chờ bên ngoài. Lúc 8 giờ 47 phút tối, Altman viết trên nền tảng X: Tôi yêu tất cả mọi người trong đội ngũ OpenAI. Không lâu sau, hàng chục nhân viên OpenAI đã chia sẻ lời nói của ông với những hình trái tim màu sắc khác nhau. Khoảng 9 giờ 30 phút tối, các phóng viên nhận thấy một nhân viên OpenAI đến nhà Altman nhưng nhanh chóng rời đi. Anh ta được thông báo rằng Altman sẽ đi ngủ.

141 CHƯƠNG CHÍN TRÒ CHƠI HỮU HẠN VÀ VÔ HẠN Trò chơi hữu hạn nhằm mục đích chiến thắng, trong khi trò chơi vô hạn nhằm mục đích kéo dài trò chơi. — James Carse "Trò chơi hữu hạn và vô hạn" Đây không phải là kết thúc, thậm chí không phải là sự bắt đầu của kết thúc, mà có thể chỉ là sự kết thúc của sự bắt đầu. — Churchill CEO MỚI Vào sáng Chủ nhật ngày 19 tháng 11 năm 2023, cơn mưa cuối cùng cũng ngừng lại và bầu trời hơi sáng lên. Khu vực gần nhà Altman rất yên tĩnh. Khác với các tòa nhà xung quanh, ngôi nhà theo phong cách hiện đại này bị che khuất bởi những cây cối rậm rạp, gần như không thể nhìn thấy bên trong từ vỉa hè. Một nhân viên giao hàng của Amazon đang giao hàng, bấm chuông nhưng không có ai trả lời, anh ta ném gói hàng vào cổng đường lái xe. Ngoài ra, có người đi qua lại giữa ngôi nhà và một chiếc xe, dường như đang xử lý rác thải hoặc dọn dẹp chiến trường còn lại từ ngày hôm trước - vô số hộp pizza và chai nước khoáng trống rỗng. Vào giữa trưa Chủ nhật, tòa nhà OpenAI lẽ ra phải vắng vẻ nhưng lại bận rộn hơn cả ngày làm việc. Nhân viên đến văn phòng bằng

Uber, đi xe đạp hoặc lái Tesla lần lượt xuất hiện. Các nhân viên giao hàng mang đến từng đợt trà sữa trân châu. Altman cũng đến, mặc dù lúc này ông không còn là thành viên của OpenAI nữa. Tại sảnh tiếp tân công ty, ông không quên đăng tải một bức ảnh tự sướng chambers biếm trên nền tảng X, trong bức ảnh ông mặc chiếc áo giống như khi tham gia buổi họp báo hai tuần trước, cầm bảng tên khách thăm văn phòng OpenAI với dòng chữ "Khách thăm số 04", ông viết: "Lần đầu tiên cũng là lần cuối cùng tôi mặc cái này." Bài đăng này đã thu hút hơn 20 triệu lượt xem và gần 100 nghìn lượt thích, bức ảnh cũng nhanh chóng trở thành một meme phổ biến trên nền tảng X. Brockman cũng đến và còn dẫn theo vợ mình là Anna Brockman. Bốn thành viên còn lại của hội đồng quản trị không xuất hiện; họ ở nhà riêng và tham gia qua video. Suzy Kauffman sống ở San Francisco nhưng chọn ở nhà để tham gia đàm phán, có lẽ là không muốn đối mặt với những đồng nghiệp tức giận. Hội đồng quản trị không muốn đối thoại trực tiếp với Altman; họ chỉ muốn thương lượng với đội ngũ điều hành OpenAI.

142 Các giám đốc điều hành OpenAI tham gia chính vào cuộc đàm phán bao gồm CEO tạm thời Murati, COO Brad Lightcap và Giám đốc chiến lược Jason Kuan. Cựu thành viên hội đồng quản trị OpenAI và cựu nghị sĩ Đảng Cộng hòa Texas Will Hurd cũng đến. Hurd đã nhận được cuộc gọi từ hội đồng quản trị vào thứ Sáu để nhờ giúp đỡ ứng phó với sự hỗn loạn trong lãnh đạo OpenAI. Ông bay từ Texas đến San Francisco vào thứ Bảy và đã ở đây hai ngày để tìm hiểu sâu về chi tiết việc Altman bị sa thải. Hurd là một chính trị gia dày dạn kinh nghiệm, ông có khả năng phối hợp và giao tiếp mà hội đồng quản trị OpenAI không có. Ông xuất hiện như một người hòa giải mà cả hai bên đều tin tưởng. Hurd cho biết ngành công nghiệp này và công ty này rất quan trọng và cần thiết phải xây dựng một mức độ tin cậy và minh bạch nhất định. Ngày hôm đó, ba giám đốc điều hành OpenAI và một số người hòa giải chen chúc trong một phòng họp, trong khi Altman và Brockman có thể đang ở gần đó để trao đổi thông tin bất cứ lúc nào. Bên ngoài phòng họp, các nhân viên giả vờ làm việc thêm giờ nhưng thực chất đều đang theo dõi tiến trình đàm phán. Với sự hỗ trợ từ nhân viên, Altman lúc này rất lạc quan và thể hiện sự mạnh mẽ: ông đã đưa ra hai lựa chọn cho hội đồng quản trị - hoặc toàn bộ hội đồng từ chức hoặc ông sẽ rời đi cùng tất cả mọi người. Mục tiêu của các giám đốc điều hành và nhân viên OpenAI là: đưa Altman và Brockman trở lại công ty, trở về trạng thái trước "cuộc đảo chính". Còn thái độ của hội đồng quản trị là: không phản đối việc Altman trở lại CEO cũng như không phản đối việc cải tổ hội đồng quản trị hoặc toàn bộ từ chức, nhưng điều kiện là phải đạt được sự đồng thuận về ứng cử viên mới cho hội đồng quản trị. Mục tiêu của CEO Satya Nadella của Microsoft - cổ đông lớn của thực thể lợi nhuận - cũng rất rõ ràng: ổn định tình hình và ngăn chặn sự cố tương tự xảy ra lần nữa. Nếu cần cải tổ hội đồng quản trị, Microsoft mong muốn có một vai trò trong hội đồng quản trị, có thể là ghế giám đốc hoặc là quan sát viên giám đốc không có quyền biểu quyết. Tiếp theo đó, các bên đã diễn ra tranh luận gay gắt xung quanh ứng cử viên cho hội đồng quản trị. Nhóm Altman đề xuất Penny Pritzker và Diane Greene, lần lượt là Bộ trưởng Thương mại dưới thời Tổng thống Obama và người sáng lập công ty phần mềm VMware, nhưng cả hai đều bị hội đồng quản trị hiện tại bác bỏ. Altman sau này hồi tưởng rằng cảm giác mà hội đồng quản trị mang lại cho ông là hãy chờ thêm một chút nữa, rất nhanh sẽ đạt được sự đồng thuận. Điều mà Altman không ngờ tới là hội đồng quản trị thực tế đã chuẩn

bị hai phương án; một mặt họ đang thương lượng với Altman về khả năng trở lại, mặt khác họ cũng đang tìm kiếm CEO mới. Hội đồng quản trị trước đó đã tiếp cận... chuẩn bị cho đứa con sắp chào đời. Shear, người yêu thích trò chơi điện tử, được coi là một nhà lãnh đạo có năng lực khi làm việc tại Twitch, nhưng cũng không thiếu những lời chỉ trích. Người ta cho rằng ông quá chú trọng vào việc cắt giảm chi phí. Ban giám đốc có thể đánh giá cao hơn về việc Shear từ lâu đã ủng hộ một cách tiếp cận thận trọng hơn đối với trí tuệ nhân tạo. Từ những phát biểu của ông trên mạng xã hội, có thể thấy ông có quan điểm rất giống với một số giám đốc độc lập về trí tuệ nhân tạo, rõ ràng mong muốn làm chậm tốc độ phát triển trí tuệ nhân tạo và cần phải phân định rạch ròi với những người theo chủ nghĩa tăng tốc hiệu quả ở Silicon Valley. Trong khi đó, ban giám đốc cũng đã gửi một email tới toàn bộ nhân viên OpenAI. Email cho biết, Shear “có kỹ năng tổng hợp để thúc đẩy OpenAI tiến lên, chuyên môn và khả năng xử lý các mối quan hệ một cách độc đáo”. “Đơn giản mà nói, hành động của Sam và cách ông thiếu minh bạch trong tương tác với ban giám đốc đã làm suy yếu khả năng thực hiện giám sát hợp pháp mà ban giám đốc có đối với công ty.” Email viết như vậy, “Ban giám đốc kiên định với quyết định của mình, cho rằng đó là con đường duy nhất để thúc đẩy và bảo vệ sứ mệnh của OpenAI.” Quyết định này đề cập đến việc Altman bị công ty sa thải vào thứ Sáu tuần trước. “Chúng tôi xin lỗi về sự đột ngột của quá trình này, mặc dù quá trình này đã gây ra vấn đề, chúng tôi vẫn tin rằng hành động của chúng tôi là cần thiết.” Bốn thành viên ban giám đốc của công ty đã ký tên trong tài liệu, họ là D'Angelo, Tona, Sutzkever và Macaulay. Altman rời văn phòng OpenAI với tâm trạng không thể tin nổi.

144 “Tôi sẽ đi làm ở Microsoft.” Ông nhắn tin cho Chesky. Sau khi Altman rời đi, CEO mới Shear cùng với Sutzkever đã đến văn phòng OpenAI, một thông báo trong nhóm làm việc Slack đã được gửi tới toàn bộ nhân viên, thông báo rằng Shear sẽ chủ trì cuộc họp toàn thể. Shear cũng đã đăng tải các ưu tiên trong 30 ngày đầu tiên sau khi nắm quyền trên nền tảng X, cam kết cải cách đội ngũ lãnh đạo và thuê điều tra viên độc lập để điều tra về việc Altman bị sa thải. Trong nhóm làm việc gần như không ai phản hồi ông, chỉ có nhiều biểu tượng cảm xúc giơ ngón giữa. Cuối cùng chỉ có vài chục nhân viên tham gia cuộc họp. Khoảng 9 giờ tối, các phóng viên đứng chờ trước cửa văn phòng OpenAI phát hiện hơn 200 nhân viên ủa ra khỏi văn phòng, nhảy lên Uber và rời đi không ngoái lại. Tại sảnh cửa ra vào, Sutzkever đứng đó với vẻ mặt lạnh lùng, như thể ông đang nhìn thấy mọi thứ mà ông đã xây dựng trong 8 năm qua đang tan vỡ. Lúc này Sutzkever nhìn thấy vợ của Brockman, Anna. Năm 2019, Sutzkever chính là người đã chủ trì lễ cưới của vợ chồng Brockman tại văn phòng OpenAI, chiếc nhẫn cưới được cầm bởi cánh tay robot kỳ diệu mà OpenAI phát triển trong những năm đầu. Anna rung rung nước mắt tiến về phía ông. Cô nắm lấy cánh tay Sutzkever, cầu xin ông xem xét lại việc sa thải Altman. Sutzkever vẫn im lặng, chỉ đứng yên tại chỗ. Khi đám đông tan đi, ông cũng biến mất vào bóng tối. Về đến nhà, Altman nhận được cuộc gọi từ Chesky, Chesky sau này nhớ lại rằng đây là khoảnh khắc khó khăn nhất trong toàn bộ sự việc. Trong điện thoại, Altman rõ ràng đã chuẩn bị từ bỏ, ông và Brockman đều quyết định đi làm ở Microsoft. Nhưng Chesky đã thuyết phục Altman rằng Shear là bạn tốt của ông và ông sẵn lòng nói chuyện với Shear. Altman đồng ý. “Khi mọi người bị tấn công, họ thường tập trung vào bản thân mình.” Chesky nói, “Nhưng

Sam không đặt sự chú ý vào bản thân mà lại đặt vào OpenAI, điều đó khiến tôi muốn chiến đấu vì anh ấy.” Hỗn loạn vẫn tiếp diễn. Vào giữa đêm, Nadella trên nền tảng X thông báo rằng Altman và Brockman sẽ gia nhập Microsoft. Nadella đăng trên nền tảng X:

145 Chúng tôi mong muốn nhanh chóng hành động để cung cấp cho họ các nguồn lực cần thiết cho sự thành công. Nadella tiếp tục cho biết Altman sẽ giữ chức vụ CEO của một phòng thí nghiệm nghiên cứu mới, “đặt ra những bước đi mới cho đổi mới”, điều này rõ ràng trái ngược với tầm nhìn thận trọng của ban giám đốc OpenAI trong việc phát triển công nghệ trí tuệ nhân tạo. Nadella chỉ ra rằng nhóm mới của Altman sẽ hoạt động như một thực thể độc lập bên trong Microsoft. Nadella cũng hứa hẹn “tiếp tục cam kết hợp tác với OpenAI và tự tin vào lộ trình sản phẩm của chúng tôi”. Trong khi đó, Microsoft cũng thông báo sẽ cung cấp khoản tiền thưởng ký hợp đồng trị giá 10 triệu đô la cho mỗi nhân viên rời bỏ OpenAI, tổng cộng sẽ tiêu tốn 7.7 tỷ đô la. Đề nghị này vượt xa tất cả các đối thủ muốn lôi kéo nhân viên từ OpenAI. Nhưng so với việc mua lại trực tiếp OpenAI, Microsoft vẫn tiết kiệm được 82.3 tỷ đô la. Và ngay hôm thứ Hai, giá trị thị trường của Microsoft đã tăng thêm 115 tỷ đô la chỉ trong vòng một giờ. Altman thì phản hồi một cách mơ hồ bằng câu nói “sứ mệnh vẫn tiếp tục”. Đối với nhân viên OpenAI, sau một cuối tuần không ngủ, một vòng hỗn loạn mới đang chờ đợi họ. Họ không chờ đợi sự trở lại của Altman mà thay vào đó là một cựu CEO của một công ty game. Điều này là điều họ không thể chấp nhận. Sau nửa đêm, một bức thư ngỏ đã lan truyền trong số các nhân viên OpenAI, mạnh mẽ lên án quyết định sa thải Altman của ban giám đốc và đặt câu hỏi về năng lực của các thành viên ban giám đốc. Thư viết rằng “không thể làm việc với những người thiếu năng lực, phán đoán và thiếu quan tâm đến sứ mệnh và nhân viên của chúng tôi”. Thư yêu cầu mỗi thành viên trong ban giám đốc từ chức và yêu cầu khôi phục chức vụ của Altman; nếu không thì nhân viên có thể sẽ chuyển sang làm việc tại Microsoft. Microsoft “đã đảm bảo với chúng tôi rằng tất cả nhân viên của OpenAI đều có vị trí trống”. Được biết trong số 770 nhân viên có 700 người đã ký tên vào bức thư này. Điều đáng ngạc nhiên là Sutzkever cũng đã ký tên vào bức thư này. Khoảng 2 giờ sáng, hàng chục nhân viên OpenAI bao gồm CTO Murati và COO Leichkap bắt đầu đăng tải thông điệp bí ẩn giống nhau trên nền tảng X: “Không có nhân viên thì OpenAI chẳng là gì cả.” Altman đã chia sẻ lại một số thông điệp đó bằng biểu tượng trái tim. Vào lúc 5 giờ 15 phút sáng, Sutzkever đăng trên nền tảng X rằng: “Tôi rất tiếc về sự tham gia của mình vào hành động của ban giám đốc. Tôi chưa bao giờ có ý định làm tổn thương OpenAI. Tôi yêu tất cả những gì chúng ta đã cùng nhau xây dựng và tôi sẽ nỗ lực hết sức để đoàn kết lại công ty.” Altman đã chia sẻ lại thông điệp này bằng ba biểu tượng trái tim. D'Angelo là “người nhà”. Vào giữa đêm, Adam D'Angelo đã kiệt sức sau một ngày thương lượng thì bị đánh thức bởi một cuộc gọi. Trong điện thoại, một nhân viên OpenAI cho biết nếu ban giám đốc không tập hợp trong vòng 30 phút tới...an điem; một cựu nhân viên khác cho biết, rất khó để giành được lòng tin của Danjilo, nhưng việc mất lòng tin của anh thì rất dễ dàng. Năm 2012, Danjilo đã lạnh lùng sa thải người đồng sáng lập Charlie Cheever, người đã cùng anh làm việc nhiều năm mà không đưa ra bất kỳ lý do nào. Khi nhân viên hỏi lý do với nước mắt, Danjilo chỉ lạnh lùng nói rằng anh nghĩ đó là quyết định tốt nhất. Nhân viên rất không hài lòng với lời giải thích này đến mức hàng chục người

đã từ chối đi làm vào ngày hôm sau khi Cheever bị sa thải. Danjilo vẫn không lay chuyển. Anh và người đồng sáng lập này không còn liên lạc với nhau nữa. Ortman và Danjilo đã quen biết nhau khoảng năm 2010, tuổi tác và bối cảnh tương đồng nhanh chóng khiến hai người trở thành bạn bè. Năm 2014, Quora cũng tham gia vào chương trình khởi nghiệp YC. Năm 2017, quỹ YC Continuity dưới sự lãnh đạo của Ortman đã đầu tư vào Quora, khoản đầu tư này đã đưa giá trị của Quora vượt quá 1 tỷ USD. Lúc đó, Ortman đã đề cập trong một bài viết trên blog rằng “khi nói về những CEO thông minh nhất ở Silicon Valley, Adam là một trong số ít cái tên mà mọi người luôn nhắc đến,” Ortman bổ sung rằng “anh ấy có tầm nhìn xa trông rộng, điều này đã trở nên rất hiếm trong các công ty công nghệ ngày nay.” Năm 2018, Ortman mời Danjilo tham gia vào ban giám đốc OpenAI. Sau khi thông báo về việc gia nhập ban giám đốc được công bố, Danjilo đã viết trên nền tảng X: “Tôi vẫn tin rằng nỗ lực hướng tới trí tuệ nhân tạo tổng quát (và xem xét tính an toàn của nó) là quan trọng và bị đánh giá thấp, tôi rất vui vì có thể đóng góp cho điều này.”

147 Rõ ràng, Danjilo không phải là một người theo chủ nghĩa vị tha hiệu quả. Trong một cuộc phỏng vấn với tạp chí Wired, Danjilo cho biết thực thể kiếm lợi của OpenAI là một sự hỗ trợ hữu ích cho sứ mệnh của tổ chức phi lợi nhuận, chứ không phải là một mối quan hệ đối kháng. “Tôi nghĩ rằng cần phải làm cho nền kinh tế hoạt động, điều đó là một sức mạnh tốt cho một tổ chức.” — đây là lời biện hộ cổ điển cho chủ nghĩa tăng tốc. Ortman chắc chắn cảm thấy Danjilo là “người của mình”, nhưng sự thật có thể không phải như vậy. Vào tháng 2 năm 2023, Quora đã ra mắt một sản phẩm cạnh tranh với ChatGPT — POE. Danjilo cho biết, POE là một “nền tảng nhằm tạo ra trải nghiệm đối thoại mượt mà, nâng cao năng suất và tạo ra nội dung sáng tạo”. Danjilo cũng cho biết “hiện tại phần lớn năng lượng của Quora đang được đầu tư vào POE”. Rõ ràng, POE và OpenAI có xung đột lợi ích; theo tiền lệ trước đó của Hoffman, Danjilo cũng nên từ chức khỏi ban giám đốc. Nhưng có lẽ Danjilo không muốn làm như vậy vì nếu anh ở lại ban giám đốc OpenAI, điều đó có nghĩa là gắn gủi với trung tâm quyền lực của cuộc cách mạng AI này, điều đó sẽ rất hữu ích cho sự phát triển trong tương lai của POE. Còn lý do tại sao Ortman không trục xuất Danjilo thì chúng ta không biết. Có lẽ anh cảm thấy sự nổi dậy của các nhà vị tha hiệu quả trong ban giám đốc, anh nghĩ rằng Danjilo với tư cách là “bạn bè” của mình có thể trở thành một lực lượng cân bằng chống lại họ. Nhưng anh đã quên rằng Danjilo trong 20 năm sự nghiệp trước đó đã nhiều lần phản bội bạn bè. Chúng ta có lý do để tin rằng khác với sự khác biệt về ý thức hệ giữa ba thành viên ban giám đốc vị tha hiệu quả khác, Danjilo tham gia vào cuộc “đảo chính” này để giành được quyền lực lớn hơn trong OpenAI. Nhưng khi biết rằng OpenAI sắp sụp đổ và nhiều nhân viên sẽ theo Ortman đến Microsoft, anh nhanh chóng thay đổi quan điểm. Vì vậy, chỉ trong một đêm, nhóm “đảo chính” bốn người vốn đoàn kết bỗng xuất hiện rạn nứt. Suzeckfer và Danjilo đều thay đổi lập trường của mình. Trở lại bàn đàm phán Ngày 20 tháng 11, thứ Hai, một tuần mới bắt đầu. Bởi vì thứ Năm tuần này là Lễ Tạ Ơn, nhiều người sẽ chọn nghỉ phép trong tuần này. Thông thường, Ortman cũng sẽ bay về St. Louis để thăm gia đình trong tuần này. Nhưng lần này, cuộc “đảo chính” mà ban giám đốc trải qua trong ba ngày đã khiến anh kiệt sức. Lúc này, CEO tạm thời mới được ban giám đốc bầu chọn là Hill, dưới sự thuyết phục của Chesky, cũng đã đưa ra yêu cầu với ban giám đốc: phải giải thích lý do cụ thể tại sao Ortman bị sa thải, nếu không anh sẽ chọn từ chức.

Điều này khiến ban giám đốc vốn đang cố gắng kiểm soát tình hình dường như đã mất hết tất cả các quân bài, trong khi Ortman dường như nắm giữ quyền chủ động. Câu hỏi tiếp theo là làm thế nào để đạt được một thỏa thuận hòa giải mà anh có thể chấp nhận.

148 Mọi thứ dường như lại trở về điểm xuất phát — phương án tốt nhất là tái thiết lập một ban giám đốc mà tất cả các bên đều hài lòng và để Ortman trở lại ghế CEO. Để phá vỡ bế tắc, Danjilo chủ động gọi điện cho Ortman. Trong cuộc gọi, Danjilo đề nghị đề cử cựu hiệu trưởng Harvard, cựu Bộ trưởng Tài chính Mỹ Lawrence Summers làm thành viên ban giám đốc. Ortman tỏ ra hài lòng với đề xuất này. Các thành viên khác trong ban giám đốc cũng bày tỏ sự đồng tình. Cuối cùng, hai bên đã tiến một bước đầu tiên hướng tới việc đạt được thỏa thuận — cả hai bên đều hiểu rõ rằng nếu không có tiến triển nào nữa, nhân viên sẽ bắt đầu dao động. Đây là tình huống mà tất cả mọi người đều không muốn thấy. Vào buổi sáng, Anna Makanju, Phó Chủ tịch toàn cầu về các vấn đề của OpenAI đã gửi một bản ghi nhớ đến nhân viên, nói rằng công ty luôn đang “thảo luận sôi nổi” với ban giám đốc, Ortman và Hill để đạt được sự thống nhất trong công ty. Bản ghi nhớ này rõ ràng nhằm xoa dịu lòng người. Lúc này, Ortman cũng đã lên tiếng trên nền tảng X: Chúng ta đoàn kết hơn bao giờ hết, tập trung và cam kết. Chúng ta sẽ cùng nhau nỗ lực theo cách nào đó, tôi cảm thấy rất phấn khích. Một đội ngũ, một sứ mệnh. Ngay sau đó, Summers tại nhà ở khu vực Boston đã lần lượt trò chuyện với Ortman, Danjilo, Nadella và những nhân vật chủ chốt khác. Ông hỏi chi tiết về tình hình hỗn loạn hiện tại của OpenAI và bày tỏ mong muốn đảm bảo mình có thể đóng vai trò trung gian tốt. Tiếp theo, hai bên cũng đã đạt được sự đồng thuận về một ứng cử viên khác cho thành viên ban giám đốc. Bret Taylor, một cựu chiến binh Silicon Valley từng giữ chức vụ đồng CEO của Salesforce và Chủ tịch ban giám đốc X, đã đóng vai trò quan trọng trong thương vụ mua lại X bởi Musk. Ortman cũng đồng ý. Và Taylor sẽ giữ chức Chủ tịch ban giám đốc mới. Như vậy, chỉ còn một bước nữa là Ortman sẽ trở lại. Vị vua trở về Vào thứ Ba, nhân viên OpenAI vừa làm việc vừa chờ đợi kết quả đàm phán. Mặc dù tương lai còn mù mịt nhưng đội ngũ OpenAI vẫn ra mắt một tính năng mới vào chiều hôm đó: cung cấp ChatGPT có giọng nói cho tất cả người dùng miễn phí. nguồn tin, trở ngại lớn nhất trong cuộc đàm phán ngày cuối cùng là việc Altman có trở lại hội đồng quản trị hay không. Cuối cùng, hai bên đã nhượng bộ để đạt được thỏa thuận: Altman đồng ý không tham gia "hội đồng quản trị ban đầu", trong khi "hội đồng quản trị ban đầu" sẽ thuê một công ty luật để thực hiện "kiểm tra hiệu quả và kịp thời" về vụ sa thải hội đồng quản trị trước đó. Các giám đốc rời nhiệm đã chọn Summers từ danh sách khoảng 30 ứng viên, họ hy vọng người kế nhiệm có thể giữ được tư duy độc lập và có đủ kinh nghiệm để cân bằng ảnh hưởng của Altman. Summers, một người có uy tín cao, đã trở thành lựa chọn này. Đồng thời, các giám đốc rời nhiệm cũng đã bác bỏ việc đưa góa phụ của Steve Jobs, Laurene Powell Jobs, và CEO của Airbnb, Brian Chesky vào hội đồng quản trị, vì rõ ràng hai người này có mối quan hệ thân thiết với Altman. Và với tư cách là thành viên duy nhất còn lại trong hội đồng quản trị cũ, D'Angelo cũng là lựa chọn mà tất cả các bên đều hài lòng. Chủ tịch mới của hội đồng quản trị OpenAI, Taylor, trong một tuyên bố cho biết: "Trong thời gian kiểm tra diễn ra, hội đồng quản trị sẽ tiếp tục thực hiện các biện pháp để tăng cường quản trị công ty của OpenAI, xây dựng một hội đồng quản trị gồm những cá nhân xuất sắc đủ điều kiện và đa dạng, và

giám sát sứ mệnh quan trọng của OpenAI trong việc đảm bảo trí tuệ nhân tạo tổng quát mang lại lợi ích cho toàn nhân loại." Cuối cùng, hội đồng "ban đầu" gồm 3 người này đã dần mở rộng thành một hội đồng khoảng 9 người.

150 Sự trở lại của Altman có nghĩa là CEO tạm thời Hill cũng đã ra đi. Anh ta tự chế giễu trên nền tảng X: CEO có nhiệm kỳ ngắn nhất trong lịch sử nhân loại - 55 giờ 32 phút. Altman đã trả lời bên dưới: Haha, yêu bạn! Tona, người bị sa thải, cảm thấy nhẹ nhõm và nói trên nền tảng X: Cuối cùng chúng ta cũng có thể ngủ một giấc rồi. Sau thông cáo báo chí, hàng trăm nhân viên, bao gồm cả Altman và Brockman, đã tập trung tại văn phòng OpenAI, ôm nhau và ăn mừng. Brockman đã phát biểu chúc mừng sự kết thúc của một tuần đầy cảm xúc như tàu lượn siêu tốc, anh còn đăng một bức ảnh tự sướng của đội ngũ trên nền tảng X với dòng chữ "Chúng tôi đã trở lại." Vào một thời điểm nào đó, chuông báo cháy vang lên, mọi người đều đổ xô ra sân. Buổi tiệc vẫn tiếp tục diễn ra. Ngay lúc đó, hai xe cứu hỏa lao tới. Các nhân viên cứu hỏa đi qua đám đông vào tòa nhà văn phòng để xác nhận không có hỏa hoạn nào xảy ra, chỉ là máy tạo khói trong tòa nhà đã tạo ra quá nhiều khói. Họ đã gỡ bỏ báo động và bữa tiệc tiếp tục diễn ra như thể không có gì xảy ra. Mọi người nhận thấy Sutcliffe không có mặt trong buổi ăn mừng. Đây là một sự đảo ngược khó tin. Trong vòng chỉ 5 ngày, Altman từ tình thế khó khăn đã trở lại ghế CEO, kẻ thù của anh bị trục xuất và còn lại một đội ngũ nhân viên trung thành sẵn sàng theo đuổi anh. Toàn bộ Silicon Valley đang điên cuồng, nhà đầu tư Silicon Valley Matt Turck đã phát biểu trên nền tảng X: Sự trở lại của Altman với OpenAI giống như Steve Jobs trở lại Apple sau 12 năm bị trục xuất, nhưng lần này (Altman) phải đối mặt với thể hệ TikTok. Lễ Tạ Ôn, một vị khách đặc biệt Hai ngày sau vào thứ Năm là Lễ Tạ Ôn, nhân viên OpenAI cuối cùng cũng có thể thờ phào nhẹ nhõm để đi nghỉ. Altman không bay về St. Louis để thăm gia đình mà lái xe đến trang trại của mình ở Napa, cách San Francisco một giờ lái xe về phía Bắc. Thung lũng Napa nổi tiếng thể giới với rượu vang; 8 năm trước, chính tại đây, Altman và Brockman đã thu hút những nhà nghiên cứu hàng đầu ban đầu của OpenAI thông qua một hoạt động đi bộ đường dài. Tại Napa, Altman đã mua một ngôi nhà cũ 30 năm tuổi và đã được cải tạo; giờ đây nó trông vừa giản dị vừa hiện đại. Trên đường đến Napa, Altman dừng lại ở một nhà hàng nhỏ vì anh nhận ra mình đã không ăn uống nghiêm túc trong vài ngày qua. Anh gọi cho mình 4 món chính và hai ly sữa lắc. Sau khi ăn xong mới hài lòng tiếp tục

151 hành trình. Ngôi nhà của Altman ở Napa nằm giữa những ngọn đồi đầy đá và cỏ xanh tươi mát; Altman còn nuôi bò ở những trang trại xung quanh, đàn bò đi lang thang trên những cánh đồng xanh và con đường sỏi. Altman là một người ăn chay nhưng lại nuôi bò; anh nói rằng đó là vì bạn đời của mình thích bò. Sau đó, anh quay trở lại nhà ở San Francisco với âm nhạc vang lên lớn tiếng và nấu mì Ý chay trong vài giờ. Vào buổi tối, một vị khách đặc biệt đến thăm nhà anh - chính là D'Angelo. Rõ ràng Altman muốn thông qua bữa tối này để hàn gắn mối quan hệ với D'Angelo. Chúng ta không biết họ đã nói gì trong bữa tối nhưng kết quả dường như khiến Altman hài lòng. Sau bữa tối, Altman không thể chờ đợi để đăng bài trên nền tảng X rằng anh và D'Angelo "vừa trải qua một khoảng thời gian rất vui vẻ", và bổ sung: "Chúc mừng Lễ Tạ Ôn, gia đình chúng tôi gửi lời chúc tốt đẹp đến gia đình

các bạn!" Không lâu sau đó, D'Angelo đã chia sẻ lại bài viết này. Vài ngày sau, Altman còn đặc biệt bên vực D'Angelo trên nền tảng X: Tôi nhận ra rằng trong quá trình này, có người đặt ra một số câu hỏi về khả năng xung đột lợi ích khi Adam vừa là thành viên hội đồng quản trị OpenAI vừa điều hành Quora và POE. Tại đây, tôi muốn tuyên bố rằng Adam luôn rất rõ ràng với tôi và hội đồng về những xung đột tiềm ẩn và đã thực hiện các biện pháp cần thiết (tránh bản thân khi cần thiết và thậm chí đề xuất rằng nếu hội đồng cảm thấy cần thiết thì anh ấy sẽ rời khỏi hội đồng) để quản lý tình huống này một cách thích hợp và tránh đưa ra các quyết định có xung đột. Quora là một khách hàng quan trọng của OpenAI; chúng tôi nhận thấy rằng việc có đại diện khách hàng trong hội đồng là hữu ích. Và như vậy, Altman đã kéo D'Angelo trở lại với phe của mình. Như đã đề cập trước đó, một cựu nhân viên Quora từng phàn nàn rằng chưa bao giờ có ví dụ nào khiến D'Angelo cứng đầu thay đổi lập trường. Nhưng Altman đã làm được điều đó. D'Angelo thường trả lời câu hỏi trên trang web Quora và quảng bá các câu trả lời thú vị của người dùng khác. Ngay sau khi "cuộc đảo chính" xảy ra, một người dùng đã hỏi: "Tại sao hai cá nhân lý trí có thể đưa ra quyết định khác nhau khi nhận được cùng một thông tin?" Một người trả lời liệt kê các lý do bao gồm "sở thích khác nhau", "giới hạn khác nhau", "niềm tin khác nhau" và "một trong số chúng ta có thể đã mắc lỗi". "Đáp án hay." D'Angelo đã trả lời. Trở lại Hội đồng Quản trị Bốn tháng sau, vào tháng 3 năm 2024, khi sự chú ý của công chúng đối với cuộc "đảo chính" dần phai nhạt, OpenAI thông báo rằng Altman sẽ trở lại hội đồng quản trị cùng với 3 giám đốc mới. Điều này cũng có nghĩa là cuộc điều tra của công ty luật mà "hội đồng quản trị ban đầu" thuê về Altman đã kết thúc. ước đây đã thực hiện quyết định của mình trong thời gian ngắn mà không thông báo trước cho các bên liên quan chính, không tiến hành điều tra toàn diện và không cho Altman cơ hội để giải quyết những lo ngại của hội đồng quản trị trước đó." WilmerHale phát hiện rằng hội đồng quản trị trước đây đã cách chức Altman trong phạm vi quyền tự do rộng rãi của họ, nhưng hành động của Altman không có nghĩa là ông phải bị miễn nhiệm. Dựa trên kết quả xem xét, Altman và Brockman sẽ tiếp tục lãnh đạo OpenAI, Altman sẽ trở lại hội đồng quản trị. "Chúng tôi nhất trí rằng Sam và Greg là những nhà lãnh đạo phù hợp cho OpenAI." Chủ tịch hội đồng quản trị OpenAI Brett Taylor cho biết. Lần này, hội đồng quản trị OpenAI cũng đã phát hành một thông báo, công bố bổ sung 3 thành viên mới, mở rộng cấu trúc hội đồng. Trong số đó có Hugh Desmond-Hellmann, cựu CEO của Quỹ Bill & Melinda Gates, thành viên hội đồng Pfizer; Nicole Seligman, cựu phó chủ tịch điều hành Sony và cố vấn pháp lý toàn cầu; và Fidji Simo, Chủ tịch và CEO của Instacart, thành viên hội đồng Shopify. Các thành viên trên có kinh nghiệm lãnh đạo các tổ chức toàn cầu và đối phó với môi trường quy định phức tạp, bao gồm nền tảng công nghệ, tổ chức phi lợi nhuận và quản trị hội đồng. Taylor cho biết: "Kinh nghiệm và khả năng lãnh đạo của họ sẽ giúp hội đồng giám sát sự phát triển của OpenAI và đảm bảo chúng tôi thực hiện sứ mệnh của OpenAI, đó là đảm bảo trí tuệ nhân tạo tổng quát mang lại lợi ích cho toàn nhân loại." Với sự trở lại của Altman và sự gia nhập của 3 thành viên mới, hội đồng quản trị OpenAI đã trở lại với 7 người. Sự trả thù của Musk Khi mọi người nghĩ rằng vấn đề đã được giải quyết, Musk bất ngờ xuất hiện, làm cho tình hình thêm căng thẳng. Thực ra ngay trong buổi chiều ngày Altman trở lại vị trí CEO, Musk đã đăng một bức thư trên nền tảng X. Bức thư này được cho là do một nhóm nhân viên cũ của OpenAI viết gửi đến hội đồng quản trị OpenAI. Mặc dù tính xác thực của bức thư

chưa được xác nhận, nhưng nó dường như cung cấp một số cáo buộc cụ thể về hành vi sai trái của Altman và Brockman. Bức thư kêu gọi giải quyết “vấn đề hành vi của Sam Altman kể từ khi OpenAI bắt đầu chuyển đổi từ tổ chức phi lợi nhuận sang thực thể có lợi vào tháng 8 năm 2018.” Bức thư này là ẩn danh và dường như không gây ra nhiều phản ứng, nhanh chóng bị dập tắt trong cơn sốt trở lại của Altman. Khi sự trở lại của Altman trở thành chắc chắn, Musk bắt đầu chế nhạo OpenAI và Altman trên nền tảng X. Có thể tưởng tượng rằng đối với thành công của OpenAI trong năm qua và sự trở lại vĩ đại của Altman, Musk có cảm xúc lẫn lộn. Trong một cuộc phỏng vấn, khi phóng viên đề cập đến việc Musk là người đóng góp lớn nhất cho OpenAI trong giai đoạn đầu, ông đã rõ ràng xúc động và cắt ngang phóng viên - “Tôi chính là lý do tồn tại của OpenAI.” Khi chủ đề kết thúc, Musk còn nói thêm: “Định mệnh thật trớ trêu.” Trên nền tảng X, Musk công khai chế nhạo Altman là "Littlefinger" Petyr Baelish trong "Game of Thrones", nhân vật này có một câu nói nổi tiếng trong phim: “Hỗn loạn là bậc thang.” Đến tháng 3 năm 2024, Musk đã ủy quyền cho luật sư kiện OpenAI và Altman, cáo buộc rằng hướng phát triển của công ty trong những năm gần đây vi phạm thỏa thuận sáng lập của ông. Luật sư của Musk tuyên bố rằng OpenAI “đã trở thành một công ty con đóng kín thực tế lớn nhất thế giới” và “đang hoàn thiện một AGI để tối đa hóa lợi nhuận cho Microsoft chứ không phải để mang lại lợi ích cho nhân loại.” Musk cũng yêu cầu OpenAI mở cửa công nghệ của mình cho người khác và yêu cầu Altman hoàn trả số tiền ông đã cung cấp cho tổ chức này. Tổng thống OpenAI Brockman cũng bị liệt kê là bị đơn. Nhưng điều đáng cười là Musk không nộp cái gọi là “thỏa thuận sáng lập” cũng như bằng chứng về việc Altman đã ký hoặc đồng ý với “thỏa thuận sáng lập”. Bằng chứng mà Musk cung cấp chỉ là một email từ Altman, nhưng email này trông giống như một cam kết trong quá trình đàm phán chứ không phải hợp đồng. Các chuyên gia pháp lý cho rằng việc yêu cầu vi phạm hợp đồng mà không có hợp đồng bằng văn bản là rất khó khăn và khó có thể nhận được sự hỗ trợ tại tòa án. Trong giới khởi nghiệp Silicon Valley, “thỏa thuận sáng lập” quy định hướng phát triển dự án vốn đã rất buồn cười vì hầu hết các dự án khởi nghiệp đều thay đổi liên tục và hướng cuối cùng có thể hoàn toàn khác biệt so với hướng ban đầu.

Do đó, động cơ duy nhất của vụ kiện này có thể là gây rối nghiêm trọng cho OpenAI, ảnh hưởng đến hoạt động hàng ngày của họ. Đồng thời, điều này sẽ tạo ra một tiền lệ xấu cho các tổ chức phi lợi nhuận ở khắp nơi. “Bạn có thể bắt đầu thấy một đám đông nhà tài trợ không hài lòng đứng lên cố gắng lấy lại tiền của họ, trong khi hầu hết các tổ chức phi lợi nhuận không có nguồn lực như OpenAI.” Các chuyên gia pháp lý cho biết. Trong khi đó, tuyên bố chính thức từ OpenAI đã bác bỏ tất cả các yêu cầu mà Musk đưa ra, ám chỉ rằng Musk đã khởi xướng vụ kiện vì ghen tị. Altman sau đó cũng đã giải thích: “Hầu hết các tuyên bố (cáo buộc) đều không đúng sự thật, tôi nghĩ Elon biết điều đó.” Trong chương trình podcast của Lex Fridman, Altman cho biết: “Elon hiện rõ ràng đang tấn công chúng tôi từ nhiều góc độ khác nhau trên nền tảng X.” Tuy nhiên, ông vẫn gọi Musk là một trong những anh hùng của mình và bổ sung: “Tôi tin rằng áp lực mà Musk đặt lên an toàn AGI thực sự rất lớn, điều này là dễ hiểu. Tôi đã học được một số kinh nghiệm ‘siêu quý giá’ từ ông ấy.” Musk từng ký tên vào một bức thư công khai có hơn 1000 người ký tên, bức thư này kêu gọi tạm dừng việc đào tạo các hệ thống trí tuệ nhân tạo tiên tiến trong 6 tháng. Bức thư này cũng nhận được chữ ký từ nhiều chuyên gia

trí tuệ nhân tạo khác, trong đó đề cập đến những lo ngại về rủi ro tiềm tàng mà trí tuệ nhân tạo gây ra cho nhân loại. Bức thư nêu rõ: “Chỉ khi chúng ta chắc chắn rằng các hệ thống trí tuệ nhân tạo mạnh mẽ sẽ tạo ra tác động tích cực và rủi ro của chúng là có thể kiểm soát được thì chúng ta mới nên phát triển chúng.” Tuy nhiên, trong khi Musk công khai kêu gọi tạm dừng thì ông đang âm thầm xây dựng công ty trí tuệ nhân tạo riêng mang tên xAI. Sau đó, Musk đã tạm thời hủy theo dõi Altman trên nền tảng X nhưng vài ngày sau lại theo dõi lại ông. Thú vị thay, tôi từng hỏi Altman trong một cuộc phỏng vấn về cách ông giao tiếp với Musk hiện nay, ông có phần bất lực nói: qua tin nhắn riêng trên nền tảng X. Có lẽ Musk nhận ra rằng nếu hủy theo dõi Altman thì sẽ không thể tiếp tục tấn công ông nữa nên đã theo dõi lại ông. Altman cũng đã nhắc lại vài câu mà ông đã nói trước đó về lập trường trí tuệ nhân tạo của Musk: m kết mã nguồn mở “là cái bẫy lâu dài của Altman.” Nhưng OpenAI vẫn đứng vững, phát ngôn viên của OpenAI cho biết: “Như chúng tôi đã nói về vụ kiện mà Musk đã đệ trình và sau đó rút lại lần đầu tiên, các email trước đó của Musk vẫn đủ để giải thích mọi thứ.” Ngoài vụ kiện, Musk còn hy vọng hoàn thành kế hoạch trả thù của mình thông qua việc tuyển dụng. Vào ngày 1 tháng 10 năm 2024, OpenAI đã tổ chức hội nghị nhà phát triển lần thứ hai, trong khi vào tối hôm đó, Musk đã đến trụ sở cũ của OpenAI “Pioneer Building” để tổ chức một bữa tiệc AI nhằm mục đích tuyển dụng. Vào lúc 8:30 tối, âm nhạc được tạo ra bởi AI đã ngừng phát, Musk đứng trên một cái bàn dưới sự bảo vệ của các vệ sĩ và phát biểu với những người tham dự: Tham gia xAI, xây dựng trí thông minh siêu việt càng tốt càng tốt. Musk dự đoán rằng trong năm năm tới, OpenAI, Anthropic, Google và xAI sẽ là những người chơi chính trong lĩnh vực trí tuệ nhân tạo. Đồng thời, Musk cho biết ông hy vọng vị thế lãnh đạo của xAI trong lĩnh vực trí tuệ nhân tạo sẽ tương đương với vị thế của SpaceX trong lĩnh vực tên lửa. Sau khi phát biểu xong, Musk đã trả lời một số câu hỏi từ các kỹ thuật viên có mặt, sau đó nhanh chóng rời đi qua cửa sau dưới sự bảo vệ của các vệ sĩ. Một số người tham dự, bao gồm cả những người mang ba lô OpenAI, đã cầm theo miếng pizza và bước vào bóng đêm. Vài tháng trước, xAI đã nhận được 6 tỷ USD tài trợ từ các công ty đầu tư nổi tiếng như a16z, Lightspeed Venture Partners và Sequoia Capital, với định giá công ty đạt 24 tỷ USD. Nhưng hiện tại, xAI vẫn chỉ đứng ở vị trí thứ hai sau OpenAI, Google và Anthropic; mặc dù có tiềm năng lớn, nhưng tạm thời không thể tạo ra mối đe dọa lớn đối với OpenAI. Phản công của Tona

156 Vào tháng 5 năm 2024, cựu thành viên hội đồng quản trị OpenAI Helen Tona đã tiết lộ những gì đã xảy ra phía sau “cuộc đảo chính” trong một cuộc phỏng vấn tại TED AI Show. Theo Tona, hội đồng quản trị đã quyết định đưa vào một CEO mới, và cách duy nhất là vượt qua Altman. “Chúng tôi đều rất rõ ràng rằng một khi Sam nhận ra rằng chúng tôi có thể thực hiện bất kỳ hành động nào trái ngược với ông ấy, ông ấy sẽ làm mọi thứ có thể để phá hoại hội đồng quản trị và ngăn chặn bất kỳ khả năng nào sa thải ông ấy.” “Những hành động này đã làm suy yếu lòng tin của hội đồng đối với ông ấy.” Tona nói. Một số giám đốc điều hành đã nói với cô rằng Altman đã tạo ra một môi trường làm việc “độc hại” trong công ty; những giám đốc điều hành này đã sử dụng thuật ngữ “lạm dụng logic” để mô tả cách quản lý của Altman và cho biết họ không tin rằng ông là người phù hợp để dẫn dắt công ty đạt được AGI. Khi được hỏi tại sao lại có nhiều nhân viên ủng hộ Altman vào thời điểm đó, Tona cảm thấy rằng một phần là do nhân viên lo lắng rằng công ty sẽ

biến mất vì nhiều nhân viên rất yêu thích đội ngũ của họ và không muốn mất việc làm của mình; họ không muốn sự thay đổi lãnh đạo ảnh hưởng đến sự ổn định của công ty và sự phát triển nghề nghiệp của họ; phần khác là do lợi ích kinh tế — một số nhân viên sắp nhận được lợi ích lớn từ các đề nghị mua lại tiềm năng, điều này khiến họ có xu hướng ủng hộ Altman để đảm bảo rằng những lợi ích kinh tế này không bị ảnh hưởng. “Có một điều rất quan trọng nhưng thực sự bị đánh giá thấp, đó là nhân viên rất sợ phải đối đầu với Altman mà họ biết, sợ bị trả thù.” Tona nói. Cô cho biết một số nhân viên lo lắng rằng nếu phản đối công khai, họ có thể sẽ bị trả thù bởi ông ấy. “Illya đi đâu rồi?” Sau “cuộc đảo chính”, Sutskever đã biến mất trong suốt nửa năm, đến nỗi câu hỏi “Illya đi đâu rồi?” và “Illya đang làm gì?” trở thành chủ đề được nhiều người bàn tán. Altman cũng không muốn đề cập đến điều này. Trong một cuộc phỏng vấn, người dẫn chương trình đã đùa hỏi Altman rằng liệu có phải ông đang giữ Sutskever làm con tin trong một cơ sở hạt nhân ngầm hay không. Altman chỉ cười đáp lại. Vào tháng 5 năm 2024, Sutskever đã thông báo trên nền tảng mạng xã hội cá nhân rằng ông rời OpenAI sau nửa năm biến mất. Gần 10 năm qua, tôi quyết định rời OpenAI. Đường đi của công ty thật kỳ diệu; tôi tin rằng OpenAI sẽ xây dựng AGI vừa an toàn vừa hữu ích dưới sự lãnh đạo xuất sắc của Sam, Mira (Giám đốc công nghệ OpenAI) và những người khác. Thật vinh dự khi được làm việc cùng mọi người; tôi sẽ rất nhớ mọi người. Tạm biệt, cảm ơn các bạn vì tất cả những gì các bạn đã làm. Tôi rất mong chờ kế hoạch tiếp theo — dự án này có ý nghĩa rất lớn đối với tôi cá nhân; tôi sẽ chia sẻ chi tiết vào thời điểm thích hợp. Sau đó, Altman đã viết rằng ông sẽ “mãi mãi biết ơn vì tất cả những gì ông đã làm ở đây và cam kết hoàn thành sứ mệnh mà chúng ta đã bắt đầu cùng nhau.” Altman thông báo rằng Giám đốc nghiên cứu trước đây của OpenAI Jacob Pahucki sẽ thay thế

157 công việc của Illya và trở thành nhà khoa học chính mới. Vào tháng 6, Sutskever lại xuất hiện và thông báo thành lập công ty mới mang tên “Siêu trí thông minh an toàn” (Safe Superintelligence). Trong một cuộc phỏng vấn độc quyền với Bloomberg, Sutskever cho biết đây là một “cơ sở nghiên cứu thuần túy nhằm tạo ra một hệ thống trí tuệ nhân tạo an toàn và mạnh mẽ, không có ý định bán sản phẩm hoặc dịch vụ trí tuệ nhân tạo trong thời gian gần.” Như tên công ty nhấn mạnh, Sutskever rõ ràng đã đặt sự an toàn AI lên hàng đầu. Nhưng ông vẫn chưa rõ tiêu chí cụ thể để xác định một hệ thống trí tuệ nhân tạo an toàn hơn hệ thống khác là gì; mặc dù ông thực sự gợi ý rằng công ty mới sẽ cố gắng đạt được sự an toàn thông qua các bước đột phá kỹ thuật được tích hợp vào hệ thống trí tuệ nhân tạo thay vì dựa vào các hàng rào bảo vệ tạm thời về mặt kỹ thuật. “An toàn mà chúng tôi nói đến là an toàn giống như an toàn hạt nhân chứ không phải như ‘an toàn và tin cậy’.” Ông nói. Đối với “cuộc đảo chính”, ông vẫn từ chối bình luận nhiều hơn. Khi được hỏi về mối quan hệ với Altman, Sutskever chỉ nói “tốt”, ông nói Altman cũng có “hiểu biết tổng quát” về sự nghiệp mới của mình. Khi nói về những trải nghiệm trong vài tháng qua, ông bổ sung: “Rất kỳ lạ. Rất kỳ lạ. Tôi không biết liệu tôi có thể đưa ra câu trả lời tốt hơn thế này không.” Nhưng giáo sư của ông Hinton không muốn im lặng. Vào ngày 8 tháng 10 năm 2024, John Hopfield và Hinton đã nhận Giải Nobel Vật lý năm 2024 vì những đóng góp nền tảng cho học máy hiện đại thông qua nghiên cứu mạng nơ-ron. Khi đó, “cha đẻ AI” 77 tuổi đang ở trong một khách sạn giá rẻ ở California với tín hiệu mạng yếu và tín hiệu điện thoại cũng

không tốt; hôm đó ông định đi chụp MRI để kiểm tra sức khỏe. Khi Hinton nhận được cuộc gọi từ Ủy ban Giải Nobel lúc 2 giờ sáng, điều đầu tiên ông nghĩ đến là: “Làm thế nào tôi có thể chắc chắn đây không phải là một cuộc gọi giả mạo?” Cho đến khi ông nghĩ ra rằng cuộc gọi đến từ Thụy Điển, bên kia có giọng Thụy Điển nặng nề và có nhiều người cùng gọi thì ông mới xác nhận được thực tế mình đã nhận Giải Nobel Vật lý. Ngày hôm sau, Đại học Toronto cũng tổ chức một buổi lễ trực tuyến để vinh danh và chúc mừng Hinton nhận Giải Nobel. Trong bài phát biểu, Hinton đề cập đến hai người hướng dẫn mà ông đã nghiên cứu cùng và nhiều sinh viên khác, đồng thời tuyên bố tự hào về việc “một sinh viên của tôi đã sa thải Altman.” Ông sau đó giải thích như sau: ấn đầu với số tiền đầu tư 1,3 tỷ USD và có thể lựa chọn đầu tư thêm 1 tỷ USD vào năm 2025 với cùng mức định giá. Microsoft, Nvidia, SoftBank, Tiger Global và nhiều nhà đầu tư khác cũng tham gia, trong đó Microsoft lại tiếp tục đầu tư 750 triệu USD. Đây cũng là giao dịch đầu tư mạo hiểm lớn nhất từ trước đến nay, không chỉ giúp giá trị của OpenAI tăng vọt lên 157 tỷ USD mà còn đưa công ty vào top ba công ty khởi nghiệp lớn nhất thế giới, đứng bên cạnh SpaceX của Musk và ByteDance của Zhang Yiming, với giá trị có thể so sánh với các công ty niêm yết như Uber và Goldman Sachs. Altman dường như đang cạnh tranh với Musk, khi khoản huy động 6,6 tỷ USD của ông cũng vượt qua khoản huy động 6 tỷ USD của xAI của Musk vài tháng trước. Financial Times cũng tiết lộ rằng Altman đã nhấn mạnh với các nhà đầu tư rằng không nên đầu tư vào đối thủ của OpenAI, đặc biệt là xAI của Musk. Khi giá trị của OpenAI tăng vọt, cấu trúc công ty "giới hạn lợi nhuận" được thiết lập vào năm 2019 trở nên không còn phù hợp, khó thu hút được nguồn vốn lớn như vậy. Do đó, OpenAI đang xem xét việc chuyển đổi từ tổ chức phi lợi nhuận sang thực thể có lợi nhuận để phù hợp với môi trường tài chính và kỳ vọng thị trường mới. Được biết, khác với các nhà đầu tư trước đây, các nhà đầu tư trong vòng huy động vốn này sẽ không bị giới hạn bởi giới hạn lợi nhuận và nếu công ty không hoàn thành việc chuyển đổi sang cấu trúc phi lợi nhuận trong vòng hai năm, các nhà đầu tư mới có quyền yêu cầu hoàn lại vốn. Theo những người có thông tin, khác với các nhà đầu tư trước đây của OpenAI, các nhà đầu tư trong vòng huy động vốn này sẽ không bị giới hạn bởi giới hạn lợi nhuận. Nếu không hoàn thành việc tái cấu trúc trong vòng hai năm, các nhà đầu tư mới có thể yêu cầu hoàn lại vốn - tức là OpenAI sẽ chuyển từ một tổ chức phi lợi nhuận sang một thực thể có lợi nhuận. Ngoài ra, theo những người có thông tin, Altman cũng đang thảo luận sơ bộ với hội đồng quản trị về vấn đề cổ phần của mình. Các nhà đầu tư lo ngại về việc Altman không nắm giữ cổ phần tại OpenAI; họ cho rằng việc Altman nắm giữ cổ phần có thể đảm bảo lợi ích của ông gắn bó sâu sắc với công ty. Trước đó đã có tin đồn rằng Altman sẽ nhận được 7% cổ phần; theo định giá hiện tại của OpenAI là 157 tỷ USD, điều này sẽ mang lại cho ông khoảng 11 tỷ USD tài sản cá nhân. Nhưng tin đồn này đã bị ông phủ nhận. Chủ tịch OpenAI Brett Taylor cũng xác nhận điều này: "Hội đồng quản trị thực sự đã thảo luận về việc có nên để Sam nhận thù lao thông qua cổ phần để thúc đẩy sứ mệnh của công ty hay không, nhưng chưa thảo luận về con số cụ thể và cũng chưa đưa ra bất kỳ quyết định nào." Khoản huy động vốn chưa từng có này thực sự đã giúp OpenAI giải quyết vấn đề cấp bách, cho phép họ thở phào dưới áp lực từ sự biến động nhân sự và tranh cãi về an toàn. Hiện tại, ChatGPT do OpenAI phát triển có tổng cộng 250 triệu người dùng hoạt động hàng tuần, trong đó có 11 triệu người dùng Plus phải trả phí đăng ký hàng tháng là 20 USD. Công ty dự định tăng giá

thêm 2 USD trước cuối năm 2024 và nâng lên 44 USD trong vòng 5 năm tới. Ngoài ra, OpenAI còn thu hút được 1 triệu doanh nghiệp khách hàng trả phí và hơn 3 triệu nhà phát triển AI. Hơn nữa, doanh thu của OpenAI tăng trưởng mạnh mẽ, tăng 1700% kể từ đầu năm 2023. Công ty dự đoán tổng doanh thu năm 2024 sẽ đạt 3,7 tỷ USD và có khả năng tăng lên 11,6 tỷ USD vào năm 2025. Tuy nhiên, theo phân tích của The Information, OpenAI có thể vẫn phải đối mặt với khoản lỗ lên tới 5 tỷ USD vào năm 2024. Điều này chủ yếu do chi phí hoạt động tăng mạnh, bao gồm việc mua sắm lớn GPU Nvidia và xây dựng trung tâm dữ liệu nhanh chóng, cùng với chi phí lương nhân viên và thuê văn phòng. Hiện tại, OpenAI có khoảng 1700 nhân viên, trong đó hơn 1000 người đã gia nhập trong chín tháng qua. Rõ ràng là cùng với sự cạnh tranh gay gắt, khoản huy động vốn khổng lồ này chỉ giúp OpenAI "sống sót" thành công; những thách thức mà họ phải đối mặt vẫn tiếp tục. “Chuyển Đổi Một Đội Ngũ Nghiên Cứu Được Điều Khiển Bởi Ý Thức Thành Một Công Ty Sản Phẩm” Cùng với việc hoàn tất khoản huy động vốn khổng lồ và tin đồn về việc chuyển đổi thành công ty có lợi nhuận ngày càng gia tăng, sự biến động nội bộ tại OpenAI vẫn tiếp diễn. Vào ngày 25 tháng 9 năm 2024, Giám đốc Kỹ thuật OpenAI Mira Murati đã thông báo từ chức. Cô cho biết trên mạng xã hội: "Rời đi là vì tôi muốn tạo ra thời gian và không gian để thực hiện những khám phá riêng của mình. Hiện tại, ưu tiên hàng đầu của tôi là đảm bảo chuyển giao suôn sẻ nhất có thể và duy trì đà phát triển mà chúng tôi đã xây dựng." Cùng ngày hôm đó, nhà nghiên cứu chính của OpenAI Bob McGrew và Phó Chủ tịch Nghiên cứu Barret Zoph cũng thông báo sẽ rời đi. Altman trong một bản tóm tắt gửi cho nhân viên nói rằng McGrew, Zoph và Murati "đã đưa ra những quyết định này một cách độc lập và thân thiện, nhưng (Murati) đã đưa ra quyết định này vào thời điểm rất tốt để chúng tôi có thể cùng nhau làm việc và chuyển giao chức năng quản lý công ty cho thế hệ lãnh đạo tiếp theo." Và không lâu trước đó, truyền thông đã đưa tin rằng Tổng thống OpenAI Brockman đang nghỉ phép dài hạn và có khả năng cũng sẽ rời đi; về điều này Brockman phải ra mặt để bác bỏ: "Tôi dự định nghỉ phép một năm trước cuối năm nay. Đây là lần đầu tiên tôi có cơ hội thư giãn hoàn toàn kể từ khi tham gia sáng lập OpenAI cách đây chín năm. Tuy nhiên, sứ mệnh vĩ đại của chúng ta vẫn chưa hoàn thành - chúng ta vẫn cần nỗ lực phát triển một công nghệ trí tuệ nhân tạo tổng quát an toàn và đáng tin cậy." Mặc dù Altman và Brockman đang cố gắng giảm thiểu tác động của những biến động này, nhưng những người tinh tường đều nhận thấy rằng OpenAI đang trải qua một cuộc chuyển đổi mạnh mẽ. Trong một cuộc phỏng vấn với Financial Times, một số nhân viên cũ và hiện tại của OpenAI tiết lộ rằng đã xuất hiện sự chia rẽ nội bộ trong công ty; áp lực thương mại hóa và phát triển sản phẩm có lợi nhuận là nguyên nhân chính. Một cựu nhân viên chỉ ra: "OpenAI đã dần trở thành giống như một công ty công nghệ bình thường hơn, tập trung nhiều hơn vào sản phẩm và chiến thắng, đồng thời trở nên ít vị tha hơn." Nhân viên này tiếp tục nhận xét: "Các nhà nghiên cứu cốt lõi hiện vẫn trung thành với Altman cá nhân; họ tham gia vì họ muốn xây dựng trí tuệ nhân tạo tổng quát chứ không phải vì lý do tài chính." Quan điểm của Naveen Rao - một doanh nhân khởi nghiệp AI ở Silicon Valley - đại diện cho tiếng nói của nhiều người. Ông nói: Altman đang đối mặt với một nhiệm vụ bất khả thi: chuyển đổi một đội ngũ nghiên cứu được điều khiển bởi ý thức thành một công ty sản phẩm. Nếu ông không làm như vậy, đầu tư sẽ dừng lại. Có thể nói rằng một số vấn đề này là do chính ông gây ra. Nhưng nhìn về tương lai, đây là điều phải xảy ra. Thế giới ngày càng bị ảnh

hưởng bởi sản phẩm hơn là bởi các ý tưởng nghiên cứu nội bộ. Còn Tim Shi - một cựu nhân viên OpenAI hiện là Giám đốc Kỹ thuật của công ty khởi nghiệp AI Cresta - nói: "Văn hóa đặt sản phẩm lên hàng đầu hoàn toàn khác với văn hóa nghiên cứu; bạn phải thu hút những loại tài năng khác nhau. Có thể bạn đang xây dựng một loại hình công ty khác." Khi đội ngũ ban đầu rời đi, loại hình công ty "khác" mà Tim Shi đề cập rất có thể đã nằm trong kế hoạch của Altman. Vào ngày 10 tháng 6, OpenAI thông báo đã thuê Kevin Weil làm Giám đốc Sản phẩm; điều này xác nhận quan điểm của Rao. Weil đã làm việc lâu năm tại Silicon Valley và từng giữ chức Phó Chủ tịch Sản phẩm Instagram và Phó Chủ tịch Cấp cao Sản phẩm X. Tôi đã từng phỏng vấn ông nhiều lần; tuổi tác của ông tương đương với Altman và cũng thuộc nhóm "nhỏ" của Altman, là một chuyên gia sản phẩm internet tính cách ôn hòa. Ngoài ra, Altman gần đây cũng đã mời Sarah Friar - CEO trước đây của công ty niêm yết Nextdoor - làm Giám đốc Tài chính của công ty để phụ trách các vấn đề tài chính phức tạp của công ty. Sau khi Murati rời đi, Altman trong một buổi trò chuyện bên lò sưởi đã phát biểu: ột công ty. Zuckerberg nhớ lại rằng đây là thời điểm khó khăn nhất trong cuộc đời ông và cảm thấy cô đơn. Nhưng sau đó, Zuckerberg đã thuê thêm nhiều giám đốc điều hành trưởng thành hơn, đặc biệt là Sheryl Sandberg giữ chức vụ Giám đốc điều hành, được coi là một bước ngoặt quan trọng của Facebook. Bà đã bù đắp cho sự thiếu kinh nghiệm quản lý và góc nhìn thương mại của Zuckerberg, giúp Facebook từ một mạng xã hội khởi nghiệp phát triển nhanh chóng dần dần chuyển mình thành một công ty thực thụ. Bà cũng đã giúp Facebook xây dựng một hệ thống quảng cáo mạnh mẽ, tạo nền tảng cho lợi nhuận lâu dài của công ty. Câu chuyện sau đó trở thành một phần của lịch sử Silicon Valley, Facebook (nay đã đổi tên thành Meta) hiện nay là một gã khổng lồ công nghệ trị giá 1.5 nghìn tỷ đô la, trong khi Yahoo, công ty đã đưa ra lời đề nghị mua lại, đã chìm vào bụi lịch sử. "Trên thế giới chỉ có một trò chơi vô hạn" Cuốn sách "Trò chơi hữu hạn và vô hạn" (Finite and Infinite Games) của giáo sư James P. Carse thuộc khoa lịch sử tôn giáo tại Đại học New York. Cuốn sách này không dài, bao gồm 101 chương ngắn liên kết với nhau. Kevin Kelly, tác giả của cuốn "Mất kiểm soát" (Out of Control), đã đánh giá rất cao cuốn sách này, nói rằng nó "đã thay đổi cách ông suy nghĩ về cuộc sống, vũ trụ và mọi thứ khác." Ở Trung Quốc, người sáng lập Meituan Wang Xing cũng rất ngưỡng mộ cuốn sách này, cho rằng nó giúp ông hiểu rõ "biên giới" và "kết thúc" thực sự của cạnh tranh công ty; người sáng lập Didi Cheng Wei cũng từng giới thiệu cuốn sách này trên Weibo. Chương đầu tiên của cuốn sách mở đầu bằng một câu nói:

162 Trên thế giới ít nhất có hai loại trò chơi, một loại có thể gọi là trò chơi hữu hạn, loại còn lại gọi là trò chơi vô hạn; trò chơi hữu hạn nhằm mục đích chiến thắng, trong khi trò chơi vô hạn nhằm mục đích duy trì trò chơi. Và chương cuối cùng của cuốn sách, chương 101, là một câu ngắn gọn hơn: Trên thế giới chỉ có một trò chơi vô hạn. Tính đến tháng 10 năm 2024, trò chơi hữu hạn của hội đồng quản trị OpenAI cuối cùng đã kết thúc với chiến thắng của Altman. Altman như thể sống lại từ cái chết, ông không chỉ đứng dậy mà còn mạnh mẽ hơn bất kỳ lúc nào trước đây. Vậy còn trò chơi vô hạn thì sao? Dường như không có điểm dừng. Liệu Altman có rời bỏ OpenAI vào một ngày nào đó không? Tôi nghĩ có khả năng này - chúng ta đừng quên rằng Altman không nắm cổ phần nào tại OpenAI; và người thầy của ông Graham đã nói rằng ông thích quyền lực hơn là tiền bạc. Carse trong cuốn sách của

mình nói rằng quyền lực chỉ là đặc điểm của trò chơi hữu hạn... số lượng quyền lực là có hạn, sức mạnh không thể đo lường được vì nó là hành động mở chứ không phải đóng... người tham gia trò chơi hữu hạn tham gia để theo đuổi quyền lực (power), trong khi người tham gia trò chơi vô hạn tham gia bằng sức mạnh (strength). Tôi nghĩ rằng, trong trò chơi hữu hạn theo đuổi quyền lực, khi quyền trượng số phận được trao cho tay Altman, rất có thể ông sẽ rời bỏ OpenAI để theo đuổi quyền lực lớn hơn. Vậy còn trò chơi vô hạn dựa trên sức mạnh thì sao? Để trả lời câu hỏi này, chúng ta phải hiểu bản kế hoạch của Altman cho thế giới - đây là nguồn gốc sức mạnh của ông. Cuốn sách này bắt đầu viết từ khi Altman 30 tuổi, năm đó ông thành lập OpenAI. Phần ba, hãy để tôi quay lại những năm tháng trước OpenAI, xem ông từ một sinh viên đại học vô danh trở thành một trong những người quyền lực nhất Silicon Valley như thế nào và từng bước xây dựng bản kế hoạch vĩ đại của mình. Chúng ta sẽ thấy rằng mỗi lần ông xoay chuyển đều mang lại cho ông quyền lực lớn hơn, và thực tế OpenAI chỉ là một phần trong bản kế hoạch thế giới của ông. Còn về bản kế hoạch thế giới của ông là gì, tôi sẽ tiết lộ trong chương cuối của cuốn sách này.

163 Phần Ba Cậu bé vàng Silicon Valley

164 Để hiểu một người, bạn phải biết thế giới của họ khi họ hai mươi tuổi như thế nào. - Napoleon

165 Chương Mười Thời Niên Thiếu: Từ St. Louis đến Silicon Valley Một bí mật lớn là bạn có thể thay đổi thế giới theo ý muốn của mình đến mức độ lớn lao. Hầu hết mọi người thậm chí chưa bao giờ thử. - Altman Lãnh đạo bẩm sinh Năm 1985, Sam Altman sinh ra trong một gia đình Do Thái ở Chicago, Mỹ và lớn lên ở St. Louis, Missouri. Altman có hai em trai và một em gái. Cha ông, Jerry Altman, là một đại lý bất động sản, mẹ ông, Connie Gibstine, là một bác sĩ da liễu. Đây là một gia đình trung lưu có điều kiện khá tốt. Jerry cũng đã dành nhiều công sức cho một tổ chức phi lợi nhuận về nhà ở giá rẻ và đã qua đời vào năm 2018 do đau tim. Altman nói rằng bài học quan trọng mà cha ông dạy cho ông là: “Bạn phải tìm cách giúp đỡ người khác - ngay cả khi bạn nghĩ rằng mình không có thời gian, hãy cố gắng làm điều đó.” Về thành phố St. Louis, Altman sau này nhớ lại: Khi còn là một đứa trẻ, đó là một môi trường trưởng thành như trong thơ ca; khi còn là một thanh thiếu niên, tôi thực sự cảm thấy hơi buồn chán; và khi trở thành người lớn, tôi cảm thấy bị thu hút mạnh mẽ trở lại - bởi vì ở đó mọi người đối xử với nhau rất thân thiện. Cha mẹ của Sam đã tạo ra một gia đình gắn bó chặt chẽ. Họ ăn tối cùng nhau mỗi tối, chơi các trò chơi như “căn bậc hai” và đồ chữ, chơi bóng bàn, video game và bi-a; các em trai chơi bóng nước và Sam còn đọc truyện trước khi ngủ cho em gái Annie. Em trai Jack nhớ lại trò chơi cờ samurai mà họ thường chơi: Sam luôn thắng vì cậu luôn tự xưng là lãnh đạo samurai: “Tôi phải thắng và tôi kiểm soát mọi thứ.” Em gái Annie nhớ lại: Từ góc nhìn của tôi khi 9 tuổi, điều này thật độc tài; cậu ấy rất muốn trở thành “bậc phụ huynh thứ ba”, kiểm soát mọi thứ. Mặc dù là gia đình Do Thái nhưng họ đã từng mua cây thông Noel cho đến khi Sam kiên quyết phản đối. Sam thích có các em trai bên cạnh, vì họ hiểu quá khứ của anh ấy và có thể đưa ra ý kiến phản đối theo cách mà người khác không thể làm được. Sam là

một nhà lãnh đạo bẩm sinh ở trường học, anh học tại trường trung học tư thục John Burroughs, một trong những trường tốt nhất ở Missouri. Trường này luôn duy trì các giá trị đa dạng và phong cách giảng dạy cởi mở, là một trong những trường trung học ở Mỹ có nhiều học sinh vào Ivy League nhất. Giáo viên tiếng Anh của anh, Andy Abbott, nhớ lại rằng Sam là một học sinh xuất sắc, giỏi viết lách. Đây là một trường của những người ham học, thành tích và thành tựu rất quan trọng, Sam vẫn nổi bật ngay cả trong môi trường này. Anh ấy bẩm sinh là một nhà lãnh đạo, rất quyến rũ và tò mò, khác biệt với mọi người. Anh là biên tập viên của năm kỷ yếu, tham gia mô phỏng Liên Hợp Quốc, thiết kế trang web của trường và còn chơi bóng nước, và chơi rất tốt. Đằng sau sự tự tin của Sam là lý do chính đáng. Giáo viên đánh giá: Sam là người thông minh nhất trong lớp, rất quyến rũ. Tôi hy vọng anh ấy không vào ngành công nghệ, anh ấy quá sáng tạo, viết rất tốt, tôi hy vọng anh ấy trở thành nhà văn. Không ai có thể dự đoán được tác động to lớn của OpenAI. Mọi người đều biết rằng anh ấy giỏi hơn chúng tôi ở hầu hết mọi thứ. Mặc dù lúc này Altman vẫn chỉ là một thiếu niên, nhưng anh ấy cư xử như một người trưởng thành, tự chủ và tự tin hơn. Kinh nghiệm của Altman ở trung học dường như cũng báo hiệu một số đặc điểm trong sự nghiệp tương lai của anh — anh giỏi gây ấn tượng với mọi người, đặc biệt là những người lớn tuổi hơn, có ảnh hưởng và có khả năng giúp đỡ anh. Những người quen biết Altman nói rằng siêu năng lực của anh là tìm ra ai là người có quyền lực và khiến họ thích mình. Đặc điểm này đóng góp không thể thiếu cho sự thành công trong tương lai của Altman.

167 Chiếc máy tính Apple đầu tiên Khi Altman chào đời, làn sóng cách mạng thông tin ở Mỹ đang bắt đầu bùng nổ. Năm 1984, Apple phát hành máy tính cá nhân Macintosh thế hệ đầu tiên, và quảng cáo cho máy tính này mang tên “1984” cũng trở thành một trong những tác phẩm vĩ đại nhất trong lịch sử quảng cáo Mỹ; nó đã giúp Apple thách thức hình ảnh thương hiệu của gã khổng lồ IBM và đưa máy tính cá nhân dần vào các gia đình bình thường ở Mỹ. Một năm sau, cũng chính năm Altman ra đời, Steve Jobs 30 tuổi bị đuổi khỏi công ty Apple mà ông đã sáng lập; trong khi đó Microsoft phát hành phiên bản hệ điều hành Windows đầu tiên Windows 1.0, đánh dấu sự khởi đầu của thời đại giao diện đồ họa máy tính cá nhân. Vào sinh nhật lần thứ 8 của Altman năm 1993, cha mẹ đã tặng cho anh một chiếc máy tính Macintosh. Chiếc máy tính này lúc đó có giá 2200 đô la, rất đắt đỏ. Altman sau này nhớ lại rằng cuộc sống thơ ấu của anh có một ranh giới rõ ràng: trước khi có máy tính và sau khi có máy tính. Chiếc máy tính này trở thành cầu nối giữa anh và thế giới. Anh học lập trình và tháo lắp máy tính. Một đêm nọ, anh chơi máy tính đến khuya và đột nhiên nghĩ: “Một ngày nào đó chiếc máy tính này sẽ biết suy nghĩ.” Ý tưởng này thường xuyên lóe lên trong đầu anh. Thông qua chiếc máy tính này, Altman không chỉ học lập trình mà quan trọng hơn là học cách sử dụng internet. Năm 1993, đúng vào năm quan trọng trong lịch sử phát triển internet. Năm đó, trình duyệt Mosaic do Trung tâm Ứng dụng Siêu máy tính Quốc gia (NCSA) thuộc Đại học Illinois phát triển được phát hành, trở thành trình duyệt internet giao diện đồ họa đầu tiên được sử dụng rộng rãi, thúc đẩy mạnh mẽ việc sử dụng internet và sự quan tâm của công chúng. Sự ra mắt của Mosaic đánh dấu sự chuyển mình của internet từ công cụ chủ yếu phục vụ nghiên cứu và giáo dục sang công cụ phục vụ đại chúng. Cùng năm đó, Tổ chức Nghiên cứu Hạt nhân Châu Âu (CERN) tuyên bố sẽ mở miễn phí công nghệ web cho công chúng, quyết định này đã mở đường

cho sự mở rộng nhanh chóng của internet. Vì vậy, Altman may mắn trở thành một trong những người dùng internet đầu tiên. Không lâu sau đó, America Online (AOL) ra mắt dịch vụ nhắn tin tức thì (AIM). Nó cho phép người dùng tạo một tên người dùng độc đáo (gọi là “AIM ID”) và thông qua ID này để nhắn tin tức thì với bạn bè và gia đình trên internet. AIM nhanh chóng trở thành một phương thức giao tiếp trực tuyến phổ biến, đặc biệt được yêu thích giữa thanh thiếu niên và người trẻ tuổi. Còn ở Trung Quốc, Tencent cũng ra mắt công cụ nhắn tin tức thì tương tự - QQ vào năm 1999. Altman nhớ lại: Phòng chat AOL đã thay đổi cuộc đời tôi. Trước khi điện thoại di động xuất hiện, bạn bè phải gọi điện đến nhà bạn, cha mẹ sẽ biết điều đó. Đột nhiên, mọi người đều có không gian riêng tư để trò chuyện với bạn bè mà cha mẹ không biết chuyện gì đang xảy ra. Điều này đã thay đổi sâu sắc trải nghiệm của thanh thiếu niên.

168 Kinh nghiệm này cũng đã gieo hạt giống cho việc khởi nghiệp sau này của anh. Chính nhờ chiếc máy tính Apple đó mà Steve Jobs - đồng sáng lập Apple trở thành thần tượng thời thơ ấu của Altman. Nhiều năm sau, Altman nhớ lại lần duy nhất gặp mặt Jobs: “Tôi hồi hộp đến mức không thể cử động.” Khi Sam nhận được chiếc máy tính Apple đó, Jobs đã không còn ở Apple nữa mà đang tạo ra công ty Next và mua lại Pixar. Năm 1993, CEO lúc bấy giờ của Apple là John Sculley bị buộc phải từ chức do hiệu suất kém cỏi, Apple rơi vào giai đoạn bất ổn cho đến khi Jobs trở lại 4 năm sau đó. “Robot không được làm hại con người” Cũng vào năm 1993, Elon Musk - người sau này đã có mối quan hệ tình cảm phức tạp với Altman vừa mới từ Canada đến Mỹ để theo học tại Đại học Pennsylvania. chàng trai trẻ cao lớn đến từ Nam Phi này hồi nhỏ lại là một đứa trẻ gầy gò và nhút nhát. Khi Musk rơi vào lo âu tuổi dậy thì, chính tiểu thuyết khoa học viễn tưởng đã cứu rỗi anh. Cuốn sách “Robot và Đế chế” trong bộ ba “Căn cứ” của Isaac Asimov xuất bản năm 1985 là cuốn sách yêu thích của anh. Trong cảnh cuối cùng của cuốn tiểu thuyết, tác giả đã sáng tạo ra “Quy tắc số không”: robot không được làm hại con người và cũng không được đứng nhìn khi con người bị tổn thương. Nhiều năm sau, Musk khi hồi tưởng về cách cuốn tiểu thuyết này đã truyền cảm hứng cho anh để thúc đẩy nhân loại trở thành một loài xuyên sao và sử dụng trí tuệ nhân tạo phục vụ con người đã nói rằng “Bộ ba Căn cứ” và “Quy tắc số không” là nền tảng để tạo ra SpaceX. Nhiều nhà sáng lập nổi bật trong ngành công nghệ từ nhỏ đã say mê tiểu thuyết khoa học viễn tưởng. Tiểu thuyết khoa học thường truyền tải cho các nhà lãnh đạo công nghệ tương lai một thế giới quan rằng công nghệ là công cụ tốt nhất để họ thay đổi thế giới và để lại dấu ấn của mình trong vũ trụ. Jeff Bezos - nhà sáng lập Amazon từ nhỏ đã say mê “Star Trek”, nơi mà thuyền trưởng Kirk tự mình đưa ra mọi quyết định và dẫn dắt đội ngũ khám phá các hành tinh. Nhà đầu tư mạo hiểm Peter Thiel rất thích kể về những câu chuyện sử thi về những anh hùng cứu thế giới trong “Chúa tể những chiếc nhẫn”, tên gọi mà Thiel đặt cho công ty như “Palantir”, “mithril”, “Vila” đều xuất phát từ câu chuyện đó. Altman cũng là một tín đồ khoa học viễn tưởng; anh thường đọc tiểu thuyết khoa học suốt đêm. Và cuốn sách yêu thích nhất của anh cũng chính là bộ ba “Căn cứ”. “Tôi nghĩ hầu hết (tiểu thuyết khoa học) đều rất hài hước,” Altman nói, “nhưng cũng có một số tình huống không khó tưởng tượng mà trong đó mọi thứ thực sự sẽ trở nên rất tồi tệ.” Altman nói rằng anh không quá lo lắng về robot giết người mà quan tâm hơn đến “sự sai lệch xã hội rất tinh vi”. hích nhân văn hơn.” Khi tốt nghiệp trung học, Altman đứng trước một

sự lựa chọn: đi đến một trường danh tiếng truyền thống ở miền Đông nước Mỹ hay đến Đại học Stanford ở bờ Tây. Cả hai lựa chọn dường như đều hợp lý đối với Altman, người lớn lên ở miền Trung. Malcolm T. Gladwell đã viết trong cuốn sách "Outliers: The Story of Success": Những người luôn đi cùng cơ hội thường đạt được thành tựu phi thường. Thành công của họ không chỉ là kết quả của nỗ lực cá nhân mà còn là kết quả của môi trường phát triển độc đáo. Nếu Altman chọn trường danh tiếng ở miền Đông, có thể anh sẽ trở thành một ngân hàng ở Phố Wall như nhiều người Do Thái khác. Nhưng anh đã đến Đại học Stanford, một trường đại học danh tiếng toàn cầu, cái nôi của Silicon Valley. Kể từ khi thành lập vào năm 1885, Stanford đã khá bình thường trong một thời gian dài cho đến những năm 1950, khi trường cho thuê 1.000 mẫu đất (khoảng 400.000 mét vuông) với giá cực kỳ rẻ cho các doanh nghiệp hoặc cựu sinh viên để thành lập công ty, sau đó họ hợp tác với trường để cung cấp cho sinh viên các dự án nghiên cứu và cơ hội thực tập. Hành động táo bạo này đã trở thành bước ngoặt trong lịch sử phát triển của Stanford và trực tiếp dẫn đến sự ra đời của Silicon Valley sau này. Hiệu trưởng thứ mười của Đại học Stanford, John Hennessy, mạnh mẽ ủng hộ sự kết hợp giữa đổi mới học thuật và kinh doanh. Ông tin rằng sức mạnh thực sự của sự cộng sinh giữa học thuật và kinh doanh nằm ở khả năng kết hợp ý tưởng đổi mới với thực tiễn kinh doanh. Do đó, Stanford đã đào tạo nhiều nhà lãnh đạo sản phẩm công nghệ cao và những tài năng khởi nghiệp, bao gồm các nhà sáng lập của HP, Google, Yahoo, Logitech, Tesla Motors, Firefox, Electronic Arts, Sun Microsystems, NVIDIA, Cisco, Silicon Graphics và eBay. Tuy nhiên, vào năm 2003 khi Altman nhập học, Silicon Valley đang trong thời kỳ suy thoái, vòng internet trước đó vừa mới kết thúc, những bong bóng bị vỡ để lại rất nhiều đổ nát và gây ra những bóng ma tâm lý lớn cho mọi người. Altman nhớ lại rằng nếu ai đó nói rằng họ quan tâm đến khởi nghiệp vào thời điểm đó, họ chỉ nhận được những tiếng cười chế giễu. Trong hai năm ngắn ngủi tại Stanford, bài poker đã chiếm phần lớn thời gian rảnh rỗi của Altman. Anh thường đến sòng bạc Bay101 gần trường, mặc dù không kiếm được nhiều tiền nhưng đủ để trang trải chi phí sinh hoạt đại học của mình. Quan trọng hơn là poker đã dạy anh cách hiểu con người và đánh giá rủi ro. Sau khi kết thúc năm nhất, anh thực tập tại phòng thí nghiệm trí tuệ nhân tạo và robot của giáo sư Andrew Ng. Vài năm sau, Ng đã giúp Google tạo ra Google Brain và sau đó gia nhập Baidu trở thành giám đốc khoa học của Baidu, giúp tạo ra "Baidu Brain". Lúc đó, Altman vẫn đang nghĩ về ý tưởng "máy tính biết suy nghĩ" từ thời thơ ấu của mình và hy vọng rằng việc học các khóa trí tuệ nhân tạo sẽ giúp hiện thực hóa mục tiêu này. Nhưng sau đó anh nói "hoàn toàn không hiệu quả", vì lĩnh vực này vẫn đang rơi vào một thung lũng đổi mới được gọi là "mùa đông AI". "Social Network" và "Oppenheimer" Chớp mắt đã đến mùa hè năm thứ hai, Altman ban đầu đã nhận được cơ hội thực tập tại Goldman Sachs. Nếu anh đến Goldman Sachs, sự nghiệp của Altman có thể sẽ phát triển theo hướng ngân hàng đầu tư ở Phố Wall. Nhưng ngay lúc đó, mọi thứ bắt đầu thay đổi dần dần. Một làn sóng công nghệ mới đang nổi lên với chủ đề là mạng xã hội. Và trung tâm của làn sóng công nghệ này chính là Silicon Valley. Mùa hè năm đó, một sinh viên năm hai từ Harvard tên là Mark Zuckerberg đã chuyển đến sống trong một ngôi nhà gần Đại học Stanford. Cùng là người Do Thái và cùng ngành máy tính, Zuckerberg chỉ lớn hơn Altman một tuổi và đang đầy tham vọng xây dựng một kế hoạch: kết nối tất cả sinh viên đại học ở Mỹ thông qua một mạng xã hội. Vài năm sau, đạo diễn nổi tiếng David Fincher đã chuyển câu chuyện của anh

lên màn ảnh rộng trong bộ phim mang tên "The Social Network", bộ phim đã giành được 7 giải Oscar trong năm đó. Bộ phim kể về câu chuyện: để thu hút sự chú ý của cô gái, nhân vật chính Mark đã xây dựng một đế chế mạng xã hội Facebook; sau nhiều nỗ lực, danh tiếng của Facebook ngày càng lớn và tài sản của Mark cũng tăng lên từng ngày. Tuy nhiên, nhiều rắc rối và tranh cãi đã theo sau; những người bạn cũ cũng trở thành kẻ thù. Cảnh cuối cùng của bộ phim là anh ngồi cô đơn trong phòng họp, liên tục làm mới trang web, chờ đợi cô gái mà anh yêu thích nhất chấp nhận lời mời kết bạn của mình.

171 Altman dường như rất thích "The Social Network". Gần 20 năm sau, anh đã đi xem "Oppenheimer". Oppenheimer là một thần tượng khác của anh. Sau khi xem phim trở về, anh đã nói trên nền tảng X: "Tôi hy vọng bộ phim 'Oppenheimer' sẽ truyền cảm hứng cho một thế hệ trẻ trở thành nhà vật lý học, nhưng nó thực sự không đạt được mục tiêu đó." "Hãy để chúng ta làm bộ phim đó!" (Tôi nghĩ 'The Social Network' đã thành công trong việc này và truyền cảm hứng cho các doanh nhân khởi nghiệp.) Chắc chắn anh đã nghĩ về bản thân 20 năm trước đây khi nhìn thấy xu hướng "mạng xã hội", và anh không ngần ngại nhảy vào.

172 Chương Mười Một Giai đoạn Khởi nghiệp: Cậu bé vàng Silicon Valley luôn có thể thúc đẩy giao dịch Hầu hết mọi người không dám chấp nhận đủ rủi ro, đặc biệt là trong giai đoạn đầu sự nghiệp. Trẻ tuổi, vô danh và nghèo khó thực sự là một món quà lớn vì bạn có thể chấp nhận một mức độ rủi ro nhất định, nhưng tôi nghĩ mọi người không tận dụng điều này đầy đủ. —Altman Mọi thứ chỉ trở nên tốt hơn nhờ sự tham gia và nỗ lực của mọi người. Không ai khác sẽ đến cứu bạn. Bạn phải tự mình làm điều đó. —Altman Thời điểm khởi nghiệp tuyệt vời Silicon Valley vào năm 2005 vẫn đang ở đêm trước khi iPhone ra mắt. Vào thời điểm đó, mọi người chủ yếu sử dụng điện thoại kết nối internet có dây nhưng trải nghiệm thường rất kém. Điện thoại BlackBerry có bàn phím và điện thoại Nokia gập là những mẫu phổ biến lúc bấy giờ. Trong khi đó, với sự trưởng thành và chính xác của hệ thống định vị toàn cầu (GPS), chi phí tích hợp chip GPS giảm xuống khiến ngày càng nhiều điện thoại bắt đầu tích hợp GPS. Khi internet kết hợp với GPS, ứng dụng điện thoại dựa trên vị trí (Location-Based Services, LBS) ra đời. Các dịch vụ này bao gồm điều hướng bản đồ, chia sẻ vị trí, gợi ý nhà hàng hoặc cửa hàng gần đó, thông tin thời tiết và cập nhật giao thông. Các doanh nghiệp và nhà phát triển bắt đầu khám phá cách sử dụng thông tin vị trí địa lý của người dùng để cung cấp dịch vụ và quảng cáo cá nhân hóa, điều này cũng thúc đẩy sự phát triển của dịch vụ dựa trên vị trí. Ví dụ: bằng cách phân tích vị trí và thói quen hành vi của người dùng, các doanh nghiệp có thể cung cấp quảng cáo và thông tin ưu đãi nhắm mục tiêu hơn từ đó nâng cao hiệu quả tiếp thị. Vào thời điểm đó, sự nổi lên của mạng xã hội cũng mang lại những khả năng mới cho LBS. Với sự phát triển của Facebook, X và các mạng xã hội khác, mọi người bắt đầu quen với việc chia sẻ những khoảnh khắc trong cuộc sống trực tuyến. Có một từ rất phổ biến vào thời điểm đó gọi là SoLoMo - được tạo thành từ chữ cái đầu tiên của ba từ Social (xã hội), Local (địa phương) và Mobile (di động), tức là "xã hội địa phương di động". SoLoMo đại diện cho xu hướng khởi nghiệp phổ biến nhất lúc bấy giờ. Đây cũng chính là thời kỳ mà người ta thường gọi là thời đại Web 2.0. thứ không nguy hiểm như chúng có vẻ, đây

là một quan điểm rất mạnh mẽ, tôi luôn nói điều này với những người đang ở trong tình huống như vậy. Bạn là một sinh viên nghèo không có tiền và danh tiếng, nếu bạn khởi nghiệp thất bại, bạn vẫn không có tiền và danh tiếng, chỉ là bạn đã già hơn một chút so với hai năm trước. Theo ghi chép trên trang web của Loopt: Mùa xuân năm 2005, sinh viên năm thứ hai chuyên ngành khoa học máy tính tại Đại học Stanford, Altman, đã bắt ngờ có ý tưởng khi bước ra khỏi lớp học. Anh quay sang người bạn, đồng nghiệp và sau này là đồng sáng lập Nick Sivo, hỏi: “Nếu tôi có thể mở điện thoại và thấy một bản đồ hiển thị vị trí của tất cả bạn bè thì sẽ thật tuyệt phải không?” Sivo dường như là một người khiêm tốn, tài khoản X của anh chỉ có hơn 2000 người theo dõi. Phần giới thiệu trên trang của anh viết: Tôi không phải là một người thú vị, nhưng tôi nghĩ những người tôi theo dõi thì rất thú vị. Họ quyết định đặt tên cho ứng dụng này là Loopt. Vì vậy, Altman và Sivo đã bỏ học tại Stanford. Việc từ bỏ bằng cấp quý giá từ một trường đại học hàng đầu dường như là lễ trưởng thành của các doanh nhân Mỹ, từ Bill Gates, Steve Jobs đến Mark Zuckerberg, đều như vậy. Năm năm trước khi Altman vào Đại học Stanford, hai thanh niên cùng chuyên ngành khoa học máy tính đã bỏ học cùng nhau, đó là Larry Page và Sergey Brin, và họ đã từ bỏ bằng tiến sĩ. Họ đã thành lập một công ty tên là Google. Hơn mười năm sau, Altman sẽ trở thành đối thủ đáng gờm nhất của Google. Tuy nhiên, không phải mọi thanh niên bỏ học từ Đại học Stanford đều có thể sao chép câu chuyện thành công của những người khác. Chẳng hạn như Elizabeth Holmes, cô đã bỏ học sớm hơn Altman một năm, 174 thành lập một công ty xét nghiệm máu tên là Theranos, có giá trị lên tới 9 tỷ đô la một thời gian. Nhiều năm sau cô bị kết án 11 năm tù vì lừa đảo tài chính. Kẻ Hack và Nghệ Sĩ Altman và Sivo bắt đầu cuộc phiêu lưu của họ như vậy. Sivo giỏi về công nghệ, là một lập trình viên xuất sắc, điều này giúp Altman có thể tập trung vào các vấn đề kinh doanh và vận hành nhiều hơn. Mặc dù cả hai đều thông minh và đầy tham vọng, nhưng họ gặp phải một vấn đề: vào năm 2005, ngành công nghiệp internet vừa mới phục hồi từ vòng bong bóng trước đó, không có nhiều nơi để học cách khởi nghiệp, đặc biệt là đối với những sinh viên đại học mới 19 tuổi. Altman bắt đầu tìm kiếm trên mạng và cuối cùng anh tìm thấy một blog của một người tên là Paul Graham, trong đó có một bài viết mang tên “Cách Khởi Nghiệp” khiến Altman cảm thấy như tìm thấy kho báu. Graham có thể nói là người ảnh hưởng lớn nhất đến nửa đời đầu của Altman; để hiểu Altman, bạn phải hiểu rõ về Graham. Graham có vài đặc điểm: trước tiên ông là một lập trình viên hàng đầu, thứ hai ông viết rất tốt, cuối cùng ông thích giúp đỡ người khác. Những đặc điểm này nếu tách ra có thể không nổi bật nhưng khi kết hợp lại khiến ông trở thành một hình mẫu tinh thần trong làn sóng khởi nghiệp công nghệ. Theo mô tả trong sách của mình, từ thời thanh thiếu niên ông đã bắt đầu lập trình. Tuy nhiên, ông cũng thích nhiều thứ không liên quan đến máy tính, điều này khá hiếm gặp ở những người giỏi lập trình. Khi còn học trung học, ông thích viết tiểu thuyết; khi vào Đại học Cornell, ông theo học triết học. Sau đó ông nhận ra triết học rất khó hiểu nên ở bậc sau đại học ông chuyển sang khoa máy tính tại Đại học Harvard, chuyên sâu về trí tuệ nhân tạo. Ông gặp khó khăn trong lĩnh vực nghiên cứu này nên cảm thấy chán nản với học thuật. (Tuy nhiên, ngôn ngữ Lisp mà ông sử dụng như một công cụ nghiên cứu đã có ảnh hưởng lớn đến ông sau này.) Khi đang học tiến sĩ giữa chừng, ông lại đến khoa nghệ thuật của Harvard để dự thính. Sau khi nhận được bằng tiến sĩ, ông đăng ký tham gia khóa học mùa hè tại Trường Thiết kế Rhode Island để học vẽ, mơ ước trở thành họa sĩ.

Sau khi hoàn thành khóa học mùa hè, ông đã đến châu Âu để tiếp tục học vẽ tại Học viện Nghệ thuật Florence có lịch sử 500 năm. Năm sau đó, khi tiền đã hết, ông buộc phải trở về Mỹ và làm lập trình viên tại một công ty khởi nghiệp ở Boston. Thời điểm đó là năm 1992. Trong hai hoặc ba năm tiếp theo, Graham sống một cuộc sống đầy biến động. Ông sống trong một căn hộ rất nhỏ ở New York, theo đuổi giấc mơ nghệ sĩ của mình nhưng thu nhập thì thấp và không ổn định, cuộc sống rất khó khăn và thường xuyên thiếu thốn; ông phải thường xuyên lập trình cho người khác để kiếm sống. Cuối cùng có một ngày, Graham cảm thấy không thể tiếp tục như vậy nữa. “Tôi quyết định không làm họa sĩ nữa; trước tiên tôi phải giải quyết triệt để vấn đề thu nhập của mình.” Ông hồi tưởng lại sau này. 175 Vào đầu mùa hè năm 1995, ông đã tìm gặp người bạn mà mình quen biết khi còn đi học là Robert Morris và hy vọng hợp tác viết phần mềm để kiếm tiền. Graham nghĩ rằng nếu trong tương lai mọi người đều mua sắm trên internet thì chắc chắn sẽ cần ai đó phát triển phần mềm cho các nhà bán lẻ. Vì vậy, ông quyết định phát triển phần mềm giúp mọi người xây dựng cửa hàng trực tuyến. Ban đầu, phần mềm của họ hoàn toàn theo mô hình truyền thống; tức là người dùng sẽ tải xuống và cài đặt trước rồi tạo ra hình mẫu cửa hàng trực tuyến trên ổ cứng của mình và cuối cùng tải lên máy chủ. Sau đó, Graham chợt nảy ra ý tưởng: Tại sao không để người dùng thao tác trực tiếp trên máy chủ qua trình duyệt? Như vậy sẽ hoàn toàn tiết kiệm được bước cài đặt và tải lên. Vì vậy họ đã thay đổi hướng đi và quyết định làm phần mềm dưới dạng chương trình internet. Đây là phần mềm đầu tiên trên thế giới được sử dụng qua internet. Chính vì điều này mà họ đã đặt tên cho sản phẩm này là Viaweb. Năm 1998, Yahoo đã mua lại Viaweb với giá 49 triệu đô la. Điều này không chỉ mang lại cho Graham sự giàu có mà còn khiến ông trở thành một trong những người đầu tiên khởi nghiệp thành công trong lĩnh vực internet và “đã lên bờ”. Sau khi bị mua lại, Graham trở thành nhân viên của Yahoo và tiếp tục làm lập trình viên. Ông làm việc ở đó được một năm rưỡi nhưng luôn cảm thấy không thoải mái vì lúc này Yahoo đã trở thành một công ty lớn. Graham rất không thích văn hóa doanh nghiệp của Yahoo; theo lời ông thì đó là không quen với môi trường quan liêu của các công ty lớn; ông nói: “Vận hành một công ty khởi nghiệp giống như chiến đấu mỗi ngày; còn làm việc cho một công ty lớn thì giống như vật lộn trong ngạt thở.” Rất nhanh chóng, ông quyết định từ chức. Sau khi đạt được tự do tài chính, Graham không bao giờ cầm bút vẽ nữa mà bắt đầu viết lách. Ông viết những suy nghĩ của mình thành một loạt bài viết và vào năm 2004 tập hợp lại thành cuốn sách “Kẻ Hack và Nghệ Sĩ”. Cuốn sách này không chỉ được phát hành rộng rãi ở Mỹ mà còn được dịch bởi tác giả công nghệ nổi tiếng Nguyễn Nhất Hùng và được yêu thích trong giới công nghệ Trung Quốc. Một trong những tư tưởng cốt lõi của Graham là: Một kỷ nguyên mới trong phát triển phần mềm đã đến; internet sẽ hoàn toàn thay đổi ngành công nghiệp phần mềm; ai nắm bắt được những quan niệm mới trước tiên sẽ nổi bật hơn cả. Bill Gates năm 19 tuổi cũng có lẽ như vậy! Vào tháng 3 năm 2005, nhóm sinh viên “Hội máy tính” tại Harvard đã mời Graham đến diễn thuyết. Chủ đề mà ông chọn là “Cách thành lập công ty khởi nghiệp”. “Tôi nói với họ rằng khi chọn nhà đầu tư thiên thần thì tốt nhất nên chọn những người đã có kinh nghiệm khởi nghiệp.” Nói xong câu này, ông nhận ra rằng sinh viên đều nhìn ông với ánh mắt mong đợi nên ông nhanh chóng bổ sung: “Tôi không phải là nhà đầu tư thiên thần.” Sau buổi diễn thuyết kết thúc, Graham đã uống cà phê và trò chuyện với sinh viên; ông nhận thấy trong số họ có những người rất tài năng và có ý tưởng hay. Ông không khởi nghĩ

rằng nếu không có nhà đầu tư thiên thần thì Viaweb chắc chắn sẽ không tồn tại và cũng sẽ không có con người hiện tại của ông. Vì vậy, ông quyết định tạo cơ hội cho những sinh viên này để xem họ có thể làm gì. ời: "Bạn chỉ là một sinh viên năm nhất, hãy nộp đơn vào năm sau đi."

Nhưng Altman nhanh chóng đáp lại: "Tôi đã là sinh viên năm hai rồi, tôi sẽ đến."

Cuộc gặp gỡ đó rất thành công. Altman đã gặp Graham và đối tác của ông, Jessica Livingston.

"Ngay lần đầu tiên gặp anh ấy, chúng tôi đã nhận ra rằng cậu bé này có trí tuệ vượt xa tuổi tác của mình," Livingston nhớ lại.

Graham cũng rất đánh giá cao Altman: "Khi gặp anh ấy chưa đầy 3 phút, tôi đã nghĩ, ồ, có lẽ Bill Gates 19 tuổi cũng chỉ như vậy thôi!"

Có 227 đơn đăng ký, họ đã chọn ra 8 dự án, trong đó có Loopt.

Rất nhanh chóng, Loopt đã được chọn vào kỳ trại hè đầu tiên của YC và nhận được 5000 đô la vốn khởi động. Đồng thời, Altman chuyển đến văn phòng YC ở Cambridge, Massachusetts, trong khi Sequoia làm việc tại nhà ở Arlington, Texas. Bạn học của họ tại Stanford, Alok Deshpande cũng gia nhập đội ngũ Loopt và bắt đầu làm việc tại Ấn Độ.

Dưới sự giúp đỡ của Graham, vào tháng 9 khi kỳ trại hè kết thúc, Loopt nhanh chóng tạo ra nguyên mẫu sản phẩm đầu tiên và nhận được phản hồi rất tốt. Bạn thời thơ ấu của Altman, Rick Pernikoff, sinh viên MIT cùng với anh trai Tom Pernikoff cũng gia nhập đội ngũ này.

Đến tháng 10 năm 2005, sản phẩm đã đủ hoàn thiện và Altman bắt đầu xem xét việc huy động thêm vốn để phát triển doanh nghiệp.

177 Lúc này, Altman đã đưa ra một quyết định lớn: bỏ học Stanford để theo đuổi lý tưởng khởi nghiệp của mình toàn thời gian.

Sau khi xem xét nhiều đề nghị, Altman quyết định chấp nhận lời đề nghị 5 triệu đô la từ Sequoia Capital và New Enterprise Associates, hai công ty đầu tư mạo hiểm lớn nhất thế giới và cũng là những nhà đầu tư đứng sau Google, Yahoo, PayPal, Tivo và nhiều công ty khác. Sau đó, đội ngũ Loopt chuyển vào không gian ươm tạo của Sequoia Capital.

Loopt cuối cùng đã có văn phòng thực sự đầu tiên của mình, bên cạnh họ là một công ty khởi nghiệp có tên YouTube.

"Vâng, tôi không nghĩ rằng chúng tôi sẽ thành công," Altman nói với Rick Pernikoff.

"Đó là lần duy nhất anh ấy sai." Pernikoff thường xuyên lấy chuyện này ra để chế nhạo Altman sau này.

Gỡ cửa mọi cánh cửa, mọi ô cửa sổ

Trước khi iPhone ra mắt, các nhà mạng kiểm soát quyền lực rất lớn. Việc quảng bá ứng dụng di động phải thông qua tay các nhà mạng, và các nhà phát triển ứng dụng cũng cần hợp tác với các nhà mạng để phát hành ứng dụng của mình.

Trong thời gian đó, Altman đã dành rất nhiều thời gian và công sức để thiết lập mối quan hệ với các nhà mạng. Tại Mỹ, hệ thống các nhà mạng rất khép kín; đối với một người trẻ tuổi mới 20 và thiếu mối quan hệ như anh thì việc thâm nhập vào vòng tròn này thật sự rất khó khăn.

Sau này Altman nhớ lại rằng trải nghiệm này đã dạy cho anh một bài học quan trọng trong cuộc đời: điều quan trọng nhất để giải quyết một vấn đề là kiên trì. Tôi có một niềm tin rằng mình sẽ gỡ cửa mọi cánh cửa và mọi ô cửa sổ.

Cuối cùng một ngày nọ, một ô cửa sổ đã mở ra cho anh một khe hở. Nhờ một cơ hội tình cờ, Altman biết rằng công ty con Boost thuộc Sprint - nhà mạng lớn nhất Mỹ đang xem xét phát triển một ứng dụng xã hội dựa trên vị trí và đang tìm kiếm đối tác hợp tác. Khi biết tin này, Altman đã làm việc suốt đêm để hoàn thành nguyên mẫu sản phẩm cho buổi trình diễn. Ngày hôm đó, Altman ngủ lúc 4 giờ sáng, dậy lúc 6 giờ sáng, đến sân bay lúc 7 giờ sáng và bay chuyến bay sớm nhất đến địa điểm trụ sở Boost - quận Orange ở miền Nam California. Anh không có lịch hẹn và đã xông thẳng vào văn phòng của người phụ trách. Một lát sau, người phụ trách bước vào văn phòng và thấy một chàng trai trẻ ngồi bên trong.

"Thật kỳ lạ, sao cậu lại ở trong văn phòng của tôi?" Cho tôi 10 phút."

Người phụ trách muốn đuổi anh đi nhưng Altman rất kiên quyết. Người phụ trách sau này nhớ lại rằng trong vòng tròn của họ chủ yếu là những người từ bốn mươi đến năm mươi tuổi làm ăn với nhau lâu năm nhưng "anh ấy (Altman) nắm bắt tài liệu và độ tự tin vượt xa tuổi tác của mình; tôi chưa bao giờ thấy tình huống như vậy."

Cũng gây ấn tượng mạnh với người phụ trách này là quần yếm mà Altman mặc. Khi còn trẻ, Altman luôn mặc quần yếm và mọi người thường lấy điều đó ra để chế nhạo anh đến mức có lần anh đã phải giải thích trong podcast của Reid Hoffman:

Thành thật mà nói, tôi không nghĩ chúng xấu đến vậy; tôi thấy chúng rất tiện lợi: bạn có thể chứa nhiều thứ. Tôi thích mang theo sách bìa mềm bên mình. Tôi thích sách bìa mềm. iPhone của tôi cũng rất phù hợp để bỏ vào túi quần yếm. Tôi cũng có thể mang theo bộ sạc máy tính xách tay; (mặc) quần yếm giúp tôi hiệu quả hơn. Tại sao mọi người lại quan tâm đến điều này như vậy thì tôi không thể hiểu nổi.

Sau khi nghe phần giới thiệu của Altman, người phụ trách đã thay đổi ý định và quyết định báo cáo lên cấp trên của mình. Cuối cùng họ quyết định đặt cược vào Altman mới chỉ 20 tuổi.

Sự kiên trì của Altman đã được đền đáp. Sau khi ký hợp đồng với Sprint, Altman tiếp tục theo dõi các nhà mạng khác.

Tại một sự kiện của YC, Altman còn chia sẻ một câu chuyện khác thể hiện phong cách táo bạo của mình: để giành được một khách hàng quan trọng, Altman đã bay đến trụ sở công ty đó và chờ đợi cả ngày trong sảnh cho đến khi họ đồng ý gặp anh.

Theo những người đã nghe câu chuyện này kể lại rằng sau vài cuộc họp, các lãnh đạo của công ty khách hàng đã bày tỏ mong muốn tham quan văn phòng của Altman. Lúc đó công ty của Altman chỉ có 5 nhân viên nên anh đã thuê một số bạn đại học để đóng vai nhân viên công ty. Kế hoạch này thành công và họ cuối cùng đã giành được hợp đồng.

Nhận phỏng vấn với Jobs

Năm 2007, iPhone ra đời. Lúc đó Altman đang sử dụng một chiếc điện thoại Palm nhưng khi lần đầu tiên sử dụng iPhone, anh biết rằng mình sẽ không bao giờ sử dụng điện thoại Palm nữa; một kỷ nguyên mới bắt đầu.

Năm 2008, Jobs lại thông báo về sự ra mắt của cửa hàng ứng dụng, nơi các nhà phát triển có thể bán phần mềm do chính họ phát triển. Altman ngay lập tức nhận ra rằng nếu cửa hàng ứng dụng trở thành xu hướng chủ đạo trong tương lai thì quyền lực của các nhà mạng sẽ giảm đi đáng kể. Altman nghĩ rằng nếu Loopt có thể được đưa lên cửa hàng ứng dụng của Apple thì chắc chắn sẽ thu hút được rất nhiều người dùng.

Vì vậy, anh ngay lập tức hành động và liên hệ với Apple.

Không lâu sau đó, Altman nhận được thông báo phỏng vấn từ Apple và người phỏng vấn chính là thần tượng thời thơ ấu của anh - Jobs. "o vị trí của bạn bè tôi." Altman nói trên sân khấu. Toàn bộ buổi trình bày chỉ kéo dài chưa đầy 3 phút đã vội vàng kết thúc, nhưng điều đó không quan trọng, điều quan trọng là anh đứng ở

trung tâm sân khấu dưới ánh nhìn của thần tượng. Câu nói cuối cùng trước khi anh rời khỏi sân khấu là: iPhone đang dẫn dắt sự xuất hiện của một kỷ nguyên mới, chúng tôi rất vinh dự được trở thành một phần của thời đại này. Trong tương lai, anh sẽ sử dụng cấu trúc câu này nhiều lần, chỉ cần thay “iPhone” bằng từ khác. Xuất hiện tại buổi ra mắt của Apple đã mang lại cho Altman sự chú ý lớn từ truyền thông, anh nhanh chóng nhận được phỏng vấn từ Charlie Rose, CNN và nhiều phương tiện truyền thông khác như The Economist, The New York Times và The Wall Street Journal. Năm đó, anh còn được tạp chí Inc. bình chọn là “Doanh nhân hàng đầu dưới 30 tuổi” và được Newsweek vinh danh là “Doanh nhân công nghệ xuất sắc nhất”. Jessica Lessin, người sáng lập phương tiện công nghệ The Information, từng nhớ lại trong một chuyên mục rằng vào năm 2008, khi cô còn là một phóng viên mới vào nghề tại The Wall Street Journal, cô đã có trải nghiệm làm việc với Altman. Khi đó, cô đang cố gắng viết một bài báo tiêu cực về những rủi ro về quyền riêng tư mà công ty Loopt có thể mang lại. Sau khi biết tin này, Altman 23 tuổi không hề tức giận mà còn chủ động đề nghị giúp đỡ và gửi một tài liệu chi tiết phác thảo tất cả các rủi ro mà Loopt đã xác định và các biện pháp ứng phó của họ. Lessin nhận xét: Bất kỳ doanh nhân nào khi biết rằng The Wall Street Journal sẽ đưa tin về công ty của họ trong một bài báo về nguy cơ quyền riêng tư di động đều sẽ hoảng sợ và bỏ chạy. Nhưng Altman lại hành động ngược lại. Anh cố gắng kiểm soát câu chuyện và thành công đưa tên mình lên trang nhất. **BÁN CÔNG TY**

180 Giá trị của Loopt cuối cùng đã tăng vọt lên 175 triệu đô la Mỹ, vào thời điểm đỉnh cao có hơn 50 nhân viên. Tuy nhiên, người dùng không chấp nhận ứng dụng dựa trên vị trí này như mong đợi. “Chúng tôi đã lạc quan cho rằng thông tin vị trí là rất quan trọng,” Altman nói, “nhưng thực tế bị quan lại là mọi người thích nằm trên ghế sofa tiêu thụ nội dung - thực tế đúng là như vậy. Tôi đã hiểu một điều: bạn không thể ép buộc con người làm những điều họ không muốn làm.” Kể từ nửa cuối năm 2007, tăng trưởng người dùng của Loopt đã bị đình trệ. Altman buộc phải sa thải nhân viên để giảm chi phí nhưng vẫn không có tác dụng. Hơn nữa, trong quá trình điều hành Loopt, Altman cũng thể hiện những vấn đề như quá quyết liệt và thiếu kinh nghiệm. Mark Jacobstein, cựu Giám đốc điều hành của Loopt nói: “Nếu anh (Altman) nghĩ rằng điều gì đó là thật, thì điều đó sẽ trở thành thật trong tâm trí anh; đối với những doanh nhân muốn làm nên chuyện lớn, đây là một đặc điểm phi thường. Nhưng điều này cũng có thể dẫn đến việc Altman hành động quá quyết liệt, khiến mọi người cảm thấy không thoải mái.” Trong thời gian Altman lãnh đạo Loopt, các giám đốc điều hành của Loopt đã hai lần khiếu nại lên hội đồng quản trị yêu cầu sa thải Altman vì hành vi của anh trong công ty mang tính lừa dối và gây ra sự hỗn loạn nội bộ. Tuy nhiên, Altman nhận được sự ủng hộ mạnh mẽ từ nhà đầu tư chính của công ty là Sequoia Capital, vì vậy những khiếu nại này cuối cùng không có hiệu quả. Quá trình khởi nghiệp này không thành công theo tiêu chuẩn của Silicon Valley; Altman cũng không thể hiện tài năng trong sản phẩm hay vận hành, nhưng có một đặc điểm mà anh phát huy hết mình: xây dựng mối quan hệ và thúc đẩy giao dịch. Dù là đàm phán kinh doanh hay đàm phán tài chính, Altman dường như đều rất thoải mái. Năm 2012, đặc điểm này của Altman lại phát huy tác dụng khi nhà đầu tư nổi tiếng Michael Moritz lãnh đạo Sequoia Capital; Altman đã thành công trong việc thiết lập mối quan hệ sâu sắc với ông. Khi Loopt cố gắng tìm kiếm người mua, Moritz đã giúp lên kế hoạch cho việc mua lại công ty công nghệ tài

chính Green Dot được Sequoia Capital hỗ trợ. Năm 2012, Altman và các nhà sáng lập khác đã bán Loopt với giá 43 triệu đô la Mỹ; đối với hầu hết các nhà đầu tư mạo hiểm, đây là khoản hoàn vốn âm nhưng Altman cá nhân thu hồi được 5 triệu đô la Mỹ. NGƯỜI VĨNH VIỄN DỪNG LẠI Ở TUỔI 18 Sau khi Loopt bị mua lại, cuộc đời của Altman và Nick Sivo đã mở ra một trang mới. Họ lần lượt gia nhập YC; Sivo vẫn giữ thái độ khiêm tốn như trước đây và phụ trách vận hành “Hacker News” thuộc YC. Bảy năm chiến đấu bên nhau đã giúp hai người xây dựng tình bạn sâu sắc.

181 Một lần, nhà văn tự do của The New Yorker Tad Friend đã để họ nói về nhau. Altman đột nhiên trở nên tình cảm: “Tôi vẫn xem Nick như một người mãi mãi dừng lại ở tuổi 18 và tôi nghĩ anh ấy cũng nhìn tôi theo cách tương tự.” “Tôi không hiểu bạn có ý gì.” Sivo có vẻ bối rối. “Giống như một sinh viên đại học mà không ai biết đến hoặc quan tâm.” Altman sau này nói: Hầu hết mọi người không dám chấp nhận đủ rủi ro, đặc biệt là trong giai đoạn đầu sự nghiệp. Trẻ tuổi, vô danh và nghèo khó thực sự là một món quà lớn vì bạn có thể chấp nhận một mức độ rủi ro nhất định, nhưng tôi nghĩ mọi người không tận dụng điều này đủ tốt. Sivo vẫn giữ thái độ khiêm tốn như trước đây trong khi Altman từng bước tiến lên và dần trở thành người quyền lực nhất Silicon Valley.

182 CHƯƠNG MƯỜI HAI LÃNH ĐẠO YC: HƯỚNG VỀ TRUNG TÂM SILICON VALLEY VÀ KẾT NỐI NHỮNG NGƯỜI QUYỀN LỰC NHẤT Nếu bạn không phải là một người lạc quan, bạn sẽ trở thành một nhà đầu tư mạo hiểm rất tồi tệ. —Altman Những doanh nhân ấn tượng nhất mà tôi biết đều là những người làm việc chăm chỉ lâu dài và tập trung vào việc hoàn thành công việc. Bạn có thể bỏ qua tất cả các bữa tiệc, hội nghị ngành nghề, phỏng vấn truyền thông, đăng tweet và các hoạt động xã hội khác để tập trung vào việc tạo ra một sản phẩm tuyệt vời, thu hút người dùng và giành chiến thắng. —Altman NHẤN NÚT TẠM DỪNG Sau khi Loopt bị mua lại, Altman gần như nghỉ ngơi cả năm để phục hồi sức khỏe. Những năm khởi nghiệp đó thật khó khăn với Altman đến nỗi anh thậm chí còn mắc bệnh huyết áp thấp. Anh thường gọi điện cho mẹ mình là Connie - một bác sĩ - để nói rằng mình bị đau đầu và lo lắng rằng có thể mắc viêm màng não hoặc ung thư hạch bạch huyết, mặc dù mẹ anh chỉ là một bác sĩ da liễu. Mẹ anh chỉ có thể an ủi rằng anh chỉ đang lo lắng quá mức và chịu áp lực quá lớn mà thôi. Theo báo New York Magazine đưa tin, trong năm đó, Altman đã dành nhiều thời gian để đọc sách giáo khoa, chơi trò chơi điện tử và thậm chí đến tu viện để thiền định. Anh sau này nhớ lại rằng kết quả thiền định thật bất ngờ tốt: “Điều này đã thay đổi cuộc sống của tôi. Mặc dù tôi vẫn cảm thấy lo âu và áp lực ở nhiều khía cạnh nhưng tôi cảm thấy rất thư giãn, hạnh phúc và bình yên.” Altman sau này nhớ lại rằng ở Silicon Valley - nơi cạnh tranh khốc liệt như vậy - việc nghỉ ngơi một năm là rất khó khăn vì địa vị xã hội ở đó phần lớn phụ thuộc vào công việc và dự án mà bạn đang thực hiện. Ví dụ, khi bạn tham dự tiệc tùng và ai đó hỏi bạn: “Này, bạn đang làm gì?” và bạn hơi ngại ngần trả lời: “À, tôi đang nghỉ ngơi một năm.” Lúc đó bạn có thể thấy họ ngay lập tức tìm kiếm những người khác trong phòng để trò chuyện. Cảm giác đó không dễ chịu chút nào. Nhưng Altman tin rằng kỳ nghỉ này đã thay đổi hoàn toàn sự nghiệp sau này của anh: “Tôi nghĩ đó là một trong những quyết định quan trọng

nhất mà tôi đã thực hiện trong sự nghiệp của mình.” Trong một podcast, Altman hồi tưởng về cuộc sống trong năm đó: Trong năm đó, tôi đã đọc rất nhiều sách giáo khoa và học hỏi về những lĩnh vực mà tôi quan tâm. Tôi không ngờ rằng chúng sẽ kết hợp theo cách này. Tôi đã học được rất nhiều kiến thức về kỹ thuật hạt nhân, trí tuệ nhân tạo và sinh học tổng hợp. nhà sáng lập xuất sắc là James Bond trong loạt phim "007": Nhiều điều xảy ra không như mong đợi, nhưng bạn vẫn bình tĩnh, không bao giờ hoảng loạn, biết cách ứng phó; những điều xấu liên tiếp xảy ra với bạn, nhưng bạn vẫn có thể sống sót và luôn tìm ra cách giải quyết bằng bất kỳ nguồn lực nào trước mắt. Đó chính là tinh thần của một nhà sáng lập vĩ đại. Kể từ đó, Altman đã chú ý đến việc kết nối với những doanh nhân xung quanh có tiềm năng "James Bond" và cố gắng giúp đỡ họ. Ngay từ năm 2010, Altman đã gặp một cặp anh em đến từ Ireland - John Collison và Patrick Collison thông qua YC, ý tưởng khởi nghiệp của họ là giúp các doanh nghiệp nhỏ và vừa thực hiện thanh toán trực tuyến dễ dàng hơn (họ sau này đã thành lập gã khổng lồ thanh toán trực tuyến Stripe của Mỹ). Moritz từ Sequoia Capital đã từng đánh giá cặp anh em này: “(Họ) đến từ một ngôi làng nhỏ ở Ireland, nhưng khi đến Silicon Valley thì không bị ô nhiễm bởi không khí hời hợt nơi đây, họ khiêm tốn và trưởng thành.” Và đó cũng chính là ấn tượng mà Altman để lại cho mọi người. Nền tảng và tính cách tương đồng đã giúp họ xây dựng một tình bạn sâu sắc, Altman cũng trở thành một trong những nhà đầu tư đầu tiên của Stripe. Sau này, ông nhớ lại rằng lúc đó tài chính của ông cũng không dư dả, tài khoản ngân hàng chỉ có 17.000 đô la Mỹ, nhưng ông đã đầu tư 15.000 đô la cho Stripe, chiếm 2% cổ phần. Hiện nay, định giá của Stripe đã đạt 65 tỷ đô la Mỹ, và nhân viên thứ năm của Stripe là Brockman sau này đã trở thành đối tác quan trọng nhất của Altman tại OpenAI. Ngoài ra, lần đầu tư này cũng giúp ông kết nối với Peter Thiel, một nhà đầu tư sớm của Stripe. Thiel là người sáng lập công ty thanh toán trực tuyến PayPal và cũng là một nhà đầu tư sớm của Facebook, điều này khiến ông trở thành một trong những nhà đầu tư giàu có nhất Silicon Valley.

184 Trong thời gian thành lập PayPal, Thiel đã thiết lập một liên minh rất vững chắc với các nhà sáng lập và nhân viên sớm khác của PayPal, ngay cả khi PayPal được bán đi, mối quan hệ của họ vẫn tiếp tục duy trì, hình thành một nhóm doanh nhân được gọi là "PayPal Mafia". Các thành viên khác trong nhóm còn bao gồm Elon Musk và Reid Hoffman, đồng sáng lập LinkedIn. Thiel rất sẵn lòng nâng đỡ những người trẻ tuổi và cung cấp cho họ hỗ trợ tài chính cũng như tư vấn chiến lược. Tuy nhiên, phong cách làm việc của ông rất khiêm tốn, hiếm khi xuất hiện ở nơi công cộng, chỉ thích tổ chức các bữa tiệc nhỏ tại nhà mình để kết nối các nhà đầu tư với doanh nhân. Theo một bài báo trên Wall Street Journal, Altman là một trong số ít người có mối quan hệ gần gũi với Thiel. Trong vài năm sau khi họ gặp nhau, Thiel đã có ảnh hưởng sâu sắc đến mọi khía cạnh của Altman. Đặc biệt là Thiel đã đưa Altman vào vòng xã hội của mình, những người này đều đóng vai trò quan trọng trong các dự án đầu tư và khởi nghiệp tiếp theo của Altman. Thiel từng đánh giá về Altman: Sam không đặc biệt tin vào tôn giáo, nhưng về mặt văn hóa thì rất mang đặc trưng của người Do Thái - anh ấy là một người lạc quan nhưng lại có bản năng sinh tồn, không có nơi nào trên thế giới khiến anh ấy cảm thấy hoàn toàn thuộc về. Năm 2012, Altman rời khỏi Loopt và thu hồi khoảng 5 triệu đô la Mỹ. Sau đó, ông quyết định thành lập một quỹ chuyên đầu tư vào các công ty khởi nghiệp.

Vào tháng 4 năm 2012, ông cùng em trai Jack Altman thành lập Hydrazine Capital, một công ty quỹ đầu tư mạo hiểm nhỏ. Hydrazine có nghĩa là hydrazine, một hợp chất hóa học thường được sử dụng trong nhiên liệu tên lửa, biểu tượng cho quyết tâm thúc đẩy sự thay đổi của quỹ này. Ông đã huy động được 21 triệu đô la Mỹ, trong đó bao gồm khoản đầu tư quan trọng từ Peter Thiel và phần lớn từ 5 triệu đô la Mỹ thu được từ việc bán Loopt. Quỹ có quy mô này thuộc loại rất nhỏ. YC Tăng Tốc, Khởi Đầu Kỷ Nguyên Đổi Mới Khởi Nghiệp Silicon Valley Ngoài Peter Thiel, Paul Graham cũng là người dẫn dắt quan trọng trên con đường đầu tư của Altman. Sau khi tổ chức thành công trại hè khởi nghiệp đầu tiên vào năm 2005, Graham bắt đầu suy nghĩ về việc biến nó thành sự nghiệp tương lai của mình.

185 Graham đã tóm tắt ý tưởng cốt lõi của mình thành một đường cong, ông cho rằng hầu hết các công ty khởi nghiệp sau khi thành lập sẽ trải qua một giai đoạn thấp kéo dài lâu dài, chỉ có một số ít công ty có thể kiên trì đến khoảnh khắc ánh sáng ló dạng. Graham muốn giúp đỡ và hướng dẫn các doanh nhân khởi đầu thuận lợi, vượt qua giai đoạn khó khăn với chi phí tối thiểu và thời gian ngắn nhất để tiến vào giai đoạn tăng trưởng ổn định phía sau. Graham đã nghĩ ra cách thực hiện kế hoạch này bằng cách thành lập một tổ chức mà ông đặt tên là Y Combinator, viết tắt là YC. Tên Y Combinator xuất phát từ lĩnh vực lập trình máy tính, chỉ về hàm đệ quy có thể tự gọi lại, tượng trưng cho mục tiêu đổi mới và tự tăng cường mà tổ chức này theo đuổi khi hỗ trợ các công ty khởi nghiệp. Dưới sự lãnh đạo của Graham, YC đã hoàn toàn thay đổi hệ sinh thái khởi nghiệp ở Mỹ. Trước khi có các tăng tốc viên như YC vào những năm 90, các công ty khởi nghiệp thường được khởi xướng bởi các kỹ sư nghề nghiệp dày dặn kinh nghiệm hoặc các doanh nhân liên tiếp, họ cần tìm kiếm hàng triệu đô la đầu tư mạo hiểm và sau đó bí mật phát triển sản phẩm phức tạp, thường mất nhiều năm để đưa sản phẩm ra thị trường. Tuy nhiên, với sự giảm mạnh chi phí lưu trữ web và sự phổ biến của máy tính cá nhân và điện thoại thông minh, ngay cả những sinh viên bỏ học như Mark Zuckerberg cũng có thể phát triển sản phẩm internet trên máy tính xách tay của mình. Graham muốn giúp đỡ những sinh viên đại học có tiềm năng bằng cách rút ngắn con đường khởi nghiệp của họ thông qua trại khởi nghiệp, còn được gọi là tăng tốc viên. Graham giúp những sinh viên đại học này xây dựng các công ty khởi nghiệp giống như người cố vấn của ông, luật sư Julian Weber từng đầu tư 10.000 đô la cho Viaweb của mình. Cuốn sách "Hacker and Painter" của Graham cùng với "The Four Steps to the Epiphany" của Steven Blank và "The Lean Startup" của Eric Ries đã cùng nhau hình thành tinh thần khởi nghiệp thời bấy giờ: tự lực cánh sinh; bắt đầu từ "sản phẩm khả thi tối thiểu" và nhanh chóng lặp lại; thà có 10 người yêu thích sản phẩm của bạn sâu sắc còn hơn 10.000 người chỉ thích sản phẩm của bạn. Trại huấn luyện lần đầu tiên đã đạt được những kết quả đầy hứa hẹn, Graham cảm thấy có thể biến việc hỗ trợ các công ty khởi nghiệp thành một sự nghiệp. Vì vậy, ông đã chuyển YC đến Silicon Valley. Theo dự kiến của Graham, YC vừa là một vườn ươm cho các công ty khởi nghiệp vừa là một người hướng dẫn và còn là một trung gian kết nối với các nhà đầu tư. YC tổ chức hai trại huấn luyện mỗi năm vào tháng 1 và tháng 6, mỗi lần kéo dài 3 tháng. Mỗi trại huấn luyện có khoảng 500 ứng viên, YC sẽ chọn ra 20 dự án từ số đó. Mỗi dự án sẽ nhận được 11.000 đô la tiền khởi động và mỗi thành viên trong dự án còn nhận thêm 3.000 đô la tiền trợ cấp sinh hoạt; đổi lại, YC sẽ nhận được 5% cổ phần của dự án đó. Một khi dự án thành công, 5% cổ phần sẽ

trở nên rất giá trị, mà không cần phải gia nhập vào đó. Khó khăn trong việc khởi nghiệp là, ngay cả khi bạn xuất sắc ở mọi mặt, nhưng nếu bạn không có nguồn lực cơ bản, rất khó để thành công. Khởi nghiệp rất cô đơn, không ai đưa ra ý tưởng cho bạn, mọi thứ đều phải tự làm. Nếu bạn làm việc cho một công ty lớn, có thể mọi mặt sẽ bị hạn chế, nhưng bất kể gặp vấn đề gì, bạn có thể tìm thấy 1000 người cùng nhau giải quyết. Bây giờ, YC cũng có thể giúp bạn tìm được 1000 người cùng nhau giải quyết vấn đề mà không có bất kỳ ràng buộc nào từ công ty lớn. Mạng lưới quan hệ này trước đây không tồn tại, nhưng YC đã biến điều này thành hiện thực. Sau đó, truyền thông đã nói: "Ông (Graham) đã tài trợ cho quá nhiều công ty khởi nghiệp đến nỗi đi trên đường phố San Francisco, chắc chắn sẽ gặp một người mà ông đã từng cho tiền." Sam đã khiến tôi nhận ra rằng tôi có thể yên tâm nghỉ hưu." Trong giới đầu tư Silicon Valley, có người từng đùa rằng: "Tài năng lớn nhất của Altman là làm cho hai người quan trọng nhất trong cuộc đời hạnh phúc - Paul Graham và Peter Thiel." Trong nhiều năm qua, Altman luôn giữ mối liên hệ chặt chẽ với YC và Graham. Năm 2008, Graham đã kết hôn với đối tác lâu dài của mình tại YC, Jessica Livingston, và Altman được mời tham dự đám cưới của họ. YC có 4 người sáng lập, nhưng một số công việc cốt lõi như làm giám khảo chính hay hướng dẫn các doanh nhân chỉ có Graham mới có thể đảm nhiệm. Ông dần cảm thấy sức lực không đủ.

187 Để chia sẻ một số công việc, Graham bắt đầu tìm kiếm những ứng viên phù hợp từ các học viên trước đây của YC để làm trợ lý cho mình và dần phát triển hệ thống "đối tác bán thời gian". Altman là một trong những thành viên đầu tiên được mời, ông đã trở thành đối tác bán thời gian của YC vào năm 2011. Đến năm 2012, 75% vốn của Hydrazine Capital mới thành lập của Altman đã được đầu tư vào các công ty do YC ươm tạo. Quy mô của YC cũng ngày càng lớn hơn, đến lớp mùa đông năm 2013, YC đã nhận được hơn 2000 đơn đăng ký. Năm 2014, Graham đã 50 tuổi, lúc này ông và Livingston đã có hai đứa con và ông bắt đầu nghĩ đến việc nghỉ hưu. Cặp vợ chồng bắt đầu tìm kiếm người kế nhiệm. "Sam đã khiến tôi nhận ra rằng tôi có thể yên tâm nghỉ hưu." Graham nói. Đối với Graham, Altman là người kế thừa hoàn hảo. Ông tin rằng Altman không chỉ có tư duy giống mình mà còn đầy nhiệt huyết với những ý tưởng tưởng chừng điên rồ; quan trọng hơn là ông tin rằng Altman có thể dẫn dắt YC đi xa hơn nữa. Vợ ông và cũng là đối tác Livingston nói: "Không có danh sách nào ghi rõ ai nên quản lý YC, nhưng Sam là lựa chọn hàng đầu." Vậy thì Altman có đồng ý tiếp quản không? Graham không chắc chắn lắm. Ông sau này hồi tưởng: Lúc đó tôi ở trong bếp hỏi Sam: "Bạn có muốn tiếp quản YC không?" Anh ấy cười lên, tôi chưa bao giờ thấy Sam cười thoải mái như vậy, đó là nụ cười của một cậu bé khi ném một quả bóng giấy vào thùng rác ở xa. Graham dường như đang ám chỉ rằng Altman đã đạt được nguyện vọng khi tiếp nhận vị trí tổng thống của YC, nhưng đối với Altman lại là một phiên bản khác: Tôi không muốn trở thành nhà đầu tư thiên thần hay nhà đầu tư mạo hiểm. Tôi thích điều hành một công ty. Tôi không thích đứng bên ngoài quan sát. Khi tôi bắt đầu đầu tư, tôi không cảm thấy sự phấn khích như khi điều hành một công ty. Tôi đang suy nghĩ về những gì tôi muốn làm; Paul Graham đã đùa rất nhiều lần: "Tôi sẽ nghỉ hưu, bạn nên tiếp quản YC." Tôi luôn giữ điều này trong tâm trí; tôi nghĩ rằng việc tiếp quản YC cần phải trở thành một nhà đầu tư, mà tôi thì không thích đầu tư. Nhưng tôi bắt đầu thảo luận nghiêm túc hơn về vấn đề này với ông ấy. Paul và tôi có thể đã dành khoảng 20 giờ để thảo luận về vấn đề này. Chúng tôi không phải là một công ty sản

phẩm; chúng tôi giống như một trường đại học, nơi tập hợp những người thông minh giúp đỡ lẫn nhau và hình thành một cộng đồng.

188 Cuối cùng, Altman và Graham đã đạt được thỏa thuận. Thực ra trong nhiều năm qua, Graham đã chuẩn bị cho Altman con đường để xây dựng hình ảnh "thần thánh" trong khởi nghiệp. Graham từng ca ngợi ông là Bill Gates trẻ tuổi; khi nói về khả năng kinh doanh của Altman, ông viết: Nếu đưa Altman đến một hòn đảo của bộ lạc ăn thịt người, sau 5 năm nữa ông chắc chắn sẽ trở thành vua ở đó. Ông cũng đã so sánh Altman với Steve Jobs và Larry Page trong một blog năm 2009, nói rằng khi suy nghĩ về vấn đề thiết kế, ông sẽ tự hỏi "Jobs sẽ làm gì", và khi suy nghĩ về tham vọng hoặc chiến lược thì sẽ tự hỏi "Altman sẽ làm gì". Lúc đó Altman chỉ mới 24 tuổi. Giờ đây, Graham quyết định hoàn toàn phong vương cho Altman. YC là trung tâm của Silicon Valley và giờ đây Altman sẽ là lãnh đạo của nó. Khi Altman tiếp quản YC, ông đã thừa hưởng một gã khổng lồ đang phát triển mạnh mẽ. Nhà đầu tư mạo hiểm nổi tiếng Silicon Valley và đối tác của a16z Chris Dixon nói: "YC đã tạo ra mô hình kinh doanh vĩ đại nhất từ trước đến nay. Họ gần như không tốn kém gì nhưng lại sở hữu 7% cổ phần của nhiều công ty khởi nghiệp tốt nhất ở Silicon Valley!" Tính đến năm 2014, YC đã đầu tư vào hơn 550 công ty khởi nghiệp bao gồm Stripe, Airbnb, DoorDash, Twitch và Reddit. Graham trong một tweet năm 2014 tiết lộ rằng tổng giá trị ước tính của các công ty mà YC đầu tư đạt 80 tỷ USD; so với năm 2009 thì trong vòng 5 năm tăng gấp 17 lần. Trong một cuộc phỏng vấn không lâu sau khi tiếp quản YC, Altman dưới sự chất vấn liên tục của người dẫn chương trình cũng phải thừa nhận rằng YC có vị trí độc quyền tuyệt đối trong ngành ươm tạo. Khi Graham được hỏi tại sao lại chọn Altman làm người kế nhiệm trong một cuộc họp, ông đã tiết lộ lý do: Nó (YC) đã trở thành một thứ lớn lao; tôi không giỏi quản lý những thứ lớn lao như vậy còn Sam thì lại giỏi quản lý những thứ lớn lao đó. Ngay sau khi giao YC cho Altman, Graham và Livingston đã đưa hai đứa trẻ đến Anh Quốc. Chúng tôi mất đi một đứa trẻ, hãy để chúng tôi khóc đi! đã bay đến Washington để tham gia phiên điều trần của Tòa án Tối cao về bản quyền. Sau đó, anh tham gia vào dự án Creative-Commons, nhằm cung cấp một giải pháp chia sẻ kiến thức trên Internet. Trang web Reddit mà đã được đề cập trước đó, Swartz cũng là một trong những người đồng sáng lập. Swartz từng nói: Chỉ đơn giản bằng lòng với hiện tại là không đủ, không thể chỉ chấp nhận những gì người khác đưa cho bạn. Tôi nghĩ rằng nên có tinh thần hoài nghi. Nhìn từ góc độ khoa học, chúng ta sẽ thấy rằng những kiến thức đã học đều là tạm thời, đều có khả năng bị sửa đổi, phản bác, và nghi ngờ. Đối với các vấn đề xã hội cũng vậy, nếu có thể làm hết sức mình để giải quyết những vấn đề cơ bản thực sự, tôi nhất định sẽ làm. Tuy nhiên, thế giới thực không thân thiện với các hacker. Vào ngày 19 tháng 7 năm 2011, Swartz bị chính phủ liên bang truy tố vì đã tải xuống trái phép hàng loạt bài báo học thuật JSTOR tại MIT, đối mặt với mức phạt lên đến hàng triệu đô la và án tù tối đa 35 năm. Trước khi bị truy tố, tòa án đã đưa cho anh một thỏa thuận, chỉ cần anh thừa nhận tội danh trọng tội, anh có thể chịu án 3 tháng tù giam, cộng thêm 1 năm quản thúc tại nhà và bị cấm sử dụng máy tính trong suốt thời gian đó. Lúc này, Swartz có thể chọn bảo vệ bản thân, nhưng anh không muốn khuất phục. Anh chọn từ chối nhận tội và từ bỏ thỏa thuận. Vào ngày 11 tháng 1 năm 2013, Swartz đã tự sát trong một căn hộ ở New York. Nhiều người, bao gồm cả gia đình anh, tin rằng cái chết của Swartz là kết quả của việc truy tố quá mức từ cơ quan tư pháp. Ba ngày

sau khi Swartz qua đời, chính phủ liên bang Mỹ chính thức tuyên bố hủy bỏ cáo buộc đối với anh, lý do hủy bỏ là vì anh đã qua đời ba ngày trước đó. Cái chết của Swartz đã thu hút sự chú ý của toàn cầu về Internet, tiếng hét căm phẫn vang lên khắp nơi, tổ chức hacker "Anonymous" công khai tấn công trang web của MIT, nhiều lần sóng phản đối tiếp tục dâng lên, cuối cùng buộc hiệu trưởng MIT phải công khai xin lỗi.

190 Cha đẻ của Internet Tim Berners-Lee đau xót viết: Aaron đã chết. Một kẻ lang thang trên thế giới, chúng ta đã mất đi một nhà thông thái. Những hacker đấu tranh cho quyền lợi, một trong số chúng ta đã ngã xuống. Tất cả các bậc phụ huynh, chúng ta đã mất đi một đứa trẻ. Hãy để chúng ta khóc. Năm 2014, một bộ phim tài liệu về cuộc đời của Swartz mang tên "Internet's Own Boy: The Story of Aaron Swartz" được công chiếu, cảm động hàng triệu người và đạt điểm số cao 9.1 trên Douban. Hacker hay chính trị gia Graham cũng rất đau buồn, ông vốn là một nhà triết học hacker. Chủ nghĩa lý tưởng và tinh thần phản kháng của Swartz rất giống với Graham. Triết lý cốt lõi của Graham, ngoài đường cong khởi nghiệp, còn có tinh thần hacker. Tinh thần hacker là cách mà Graham thay đổi thế giới. Ông từng nói rằng ông bí mật coi YC như một phương pháp hacker nhằm nuôi dưỡng nhiều công ty khởi nghiệp hơn nữa, cuối cùng làm cho tư duy của thế giới này phù hợp với tư duy của những hacker đầy tham vọng mà ông yêu thích. Ông từng viết: Những người hành xử kỳ quái và những người bị quan có khả năng trở thành hacker cao hơn so với những người bình thường. Thế giới máy tính giống như miền Tây hoang dã của thế giới trí tuệ, nơi mà không có điều gì bạn không dám nghĩ tới miễn là bạn sẵn sàng chấp nhận hậu quả của sự mạo hiểm. Cánh cửa đóng kín là một sự khiêu khích đối với hacker; còn cánh cửa khóa chặt là một sự sỉ nhục đối với hacker. Điều này có nghĩa là logic cơ bản của tư duy hacker là kiên trì lý tưởng, không bị ràng buộc, dám khám phá, phá vỡ quy tắc và giữ vững sự hoài nghi. Hacker sinh ra đã là những nhà cách mạng, và Swartz đã thực hành triết lý cuộc sống của Graham qua cuộc đời ngắn ngủi của mình. Graham đã sớm mời Swartz 18 tuổi vào khóa huấn luyện đầu tiên của YC. Nếu Swartz còn sống, liệu Graham có chọn anh làm người kế nhiệm không? Không ai biết câu trả lời. Còn đối với Altman, ông chưa bao giờ bình luận công khai về cái chết của người bạn mình. Ông chỉ viết một bài blog mang tên "Trầm cảm ở người sáng lập" (Founder Depression) không lâu sau khi Swartz tự sát, trong đó ông viết:

191 Thất bại thật tồi tệ, không có cách nào để che giấu điều đó. Nhưng khởi nghiệp không phải là vấn đề sống còn; nó chỉ là công việc. Altman có tinh thần hacker không? Ông từng nhớ lại trong một podcast rằng vào năm 2007 khi iPhone thế hệ đầu tiên được ra mắt, ông đã từng cố gắng jailbreak (bẻ khóa hệ thống điện thoại để lấy quyền root). "Tôi cảm thấy điều đó rất ngẫu nhiên vào thời điểm đó, nhưng giờ nhìn lại thì cảm giác thật kỳ lạ." Ông dừng lại một chút rồi nói: "Có chút khó chịu." Có thể tưởng tượng rằng cái chết của Swartz chắc chắn đã ảnh hưởng lớn đến cuộc đời tương lai của Altman, đặc biệt là cách cân bằng giữa lý tưởng và thực tế, cách xử lý mối quan hệ với chính phủ. Kể từ đó, Altman có thể đã đi theo một con đường khác, ông đã rời xa tinh thần hacker của người thầy và bạn bè mình và trở nên giống như một chính trị gia: trở nên thận trọng hơn, cúi đầu trước quyền lực, giúp đỡ kẻ thù,

trở thành kẻ thù với bạn bè cũ và liên minh với đối thủ. Altman đã rời xa con đường cách mạng mà hacker thực hành và chọn con đường quyền lực. Khi Altman trở thành tổng thống YC, ông mới chỉ 28 tuổi. Ông đã thiết lập mối quan hệ chặt chẽ với những người nắm quyền ở Silicon Valley và nhận được sự hỗ trợ từ Thiel và Graham, họ đã cung cấp cho ông tiền bạc, mối quan hệ, ảnh hưởng, danh hiệu và thậm chí chuyển giao quyền lực mà họ nắm giữ cho ông. Dưới sự bảo trợ của họ, Altman trẻ tuổi đã bước vào trung tâm quyền lực của Silicon Valley.

192 Chương Mười Ba Cải cách YC: Hướng tới tương lai Hướng tới tương lai mà sống: ánh nhìn của chúng ta nên tập trung vào thế giới tương lai để quyết định cuộc sống nên đi theo hướng nào. —Paul Graham "Dưới sự lãnh đạo của Sam, tham vọng của YC đã tăng lên gấp 10 lần" Kể từ khi trở thành học viên khóa đầu tiên của YC vào năm 2005, Altman đã trải qua tất cả các giai đoạn phát triển của YC cho đến khi đảm nhận vị trí lãnh đạo vào năm 2014. Trong bài blog thông báo về sự thay đổi lãnh đạo, Graham viết rằng ông dần hình thành niềm tin này: các công ty khởi nghiệp sẽ trở thành một thời điểm quyết định trong thời đại của chúng ta. "Mười năm nữa sẽ có nhiều công ty khởi nghiệp hơn; nếu YC muốn tài trợ cho chúng thì phải mở rộng quy mô tương ứng." Do đó, nhiệm vụ đầu tiên của Altman khi nhậm chức là làm cho quy mô trại huấn luyện YC mỗi kỳ lớn hơn. Graham trong bài blog thông báo về việc nghỉ hưu viết: Sam là vai trò cần thiết cho YC trong quá trình tiến hóa. Ông là một trong số ít người có khả năng quản lý công việc một cách hiệu quả và tốt bụng về bản chất; mặc dù rất ít người nhận ra rằng đây là một phẩm chất cần thiết trong đầu tư giai đoạn đầu. Sam là người thông minh nhất mà tôi biết và hiểu biết sâu sắc nhất về các công ty khởi nghiệp; thậm chí còn tốt hơn tôi và tất cả những người khác mà tôi biết. YC cần tăng trưởng và tôi không phải là lựa chọn tốt nhất cho sự tăng trưởng. Sam chính là nhân tài mà YC cần ở giai đoạn hiện tại. Tăng trưởng trở thành chủ đề chính trong 5 năm làm tổng thống YC của Altman. Trong 5 năm này, YC liên tục mở rộng chương trình cốt lõi ban đầu và phát triển các chương trình như chương trình liên tục YC, chương trình nghiên cứu YC, trường khởi nghiệp YC và dự án phát triển YC. Altman cũng thúc đẩy sự mở rộng toàn cầu của YC, mở rộng ảnh hưởng đến các quốc gia như Trung Quốc và Ấn Độ nơi có môi trường khởi nghiệp sôi động. Nhà đầu tư mạo hiểm nổi tiếng Silicon Valley Marc Andreessen cho biết: "Dưới sự lãnh đạo của Sam, tham vọng của YC đã tăng lên gấp 10 lần." John Coogan là người sáng lập công ty bột ăn kiêng Soylent; ông đã tham gia hai lần trại huấn luyện YC. Coogan nhận thấy rằng dưới sự lãnh đạo của Altman, YC đã chuyển từ một trại hè cho các công ty khởi nghiệp thành một tổ chức tổng hợp bao gồm nhiều dự án khác nhau, quỹ đầu tư mạo hiểm và quỹ liên tục, công việc phi lợi nhuận và nghiên cứu YC. Tôi đã nói chuyện trong 5 phút và anh ấy hoàn toàn giải quyết vấn đề của tôi, đó là một trong những giao dịch kinh doanh tốt nhất trong cuộc đời tôi. Điều đó thực sự đã ảnh hưởng rất lớn đến tôi. Tôi đã chứng kiến Sam giải quyết vấn đề trị giá 100 triệu đô la trong một cuộc gọi 15 phút, thật tuyệt vời. Tôi nghĩ Sam chỉ đơn giản là xem xét từ góc độ con người: người này muốn X, người kia muốn Y, chúng ta làm thế nào để kết hợp hai người này lại với nhau." Trong nhiều năm qua, Altman vẫn giữ công việc hàng ngày của mình với tư cách là Chủ tịch YC. Mỗi ngày, anh gửi hàng trăm tin nhắn và email cho các nhà sáng lập và theo dõi tốc độ phản hồi của mọi người, vì như anh đã viết trên blog, anh tin rằng thời gian phản hồi là "một trong những sự

khác biệt rõ rệt nhất giữa các nhà sáng lập xuất sắc và bình thường." Altman nói: "Khi tôi viết séc 15.000 đô la để đầu tư vốn hạt giống cho công ty, nếu không có tôi, những công ty này sẽ không tồn tại. Tôi cảm thấy mình có ảnh hưởng tốt hơn đến thế giới. Tôi không muốn đầu tư tiền của mình vào những công ty đã rất thành công. Tôi muốn làm cho các công ty mới trở thành hiện thực." Tăng cường công nghệ cứng, giải quyết những vấn đề khó khăn của thế giới Hai lần mỗi năm, trại khởi nghiệp YC chào đón hàng trăm nhà khởi nghiệp đầy tiềm năng, trong số đó không thiếu những công ty kỳ lân tương lai. Tuy nhiên, đối với Altman, đây chỉ là một khởi đầu. Anh tin rằng YC nên trao quyền cho nhiều người hơn nữa, để khởi nghiệp trở thành một lựa chọn nghề nghiệp phổ biến, trở thành một giải pháp thay thế ngoài việc gia nhập các doanh nghiệp đã được thành lập hoặc khu vực công. Trong mắt Altman, nhiều công ty khởi nghiệp hơn sẽ làm cho trái đất trở nên tốt đẹp hơn. Anh tin tưởng rằng các giải pháp sáng tạo cho tất cả các vấn đề đang làm phiền thế giới (từ biến đổi khí hậu đến thiếu chỗ đậu xe) sẽ xuất phát từ các công ty khởi nghiệp. Đó chính là lý do anh quyết định mở rộng quy mô YC. Hiện tại, mục tiêu của YC không chỉ là nuôi dưỡng các công ty khởi nghiệp mà còn bao gồm khuyến khích đổi mới giống như các công ty khởi nghiệp, cung cấp nhiều "liều thuốc" hơn để giải quyết các vấn đề của thế giới. Ví dụ, trước đây YC chủ yếu đầu tư vào lĩnh vực internet, đặc biệt là các công ty phần mềm ứng dụng. Tuy nhiên, Altman lại quan tâm nhiều hơn đến một số "công nghệ cứng" liên quan đến tương lai như năng lượng, AI và công nghệ sinh học.

194 Altman xem YC như một nền tảng vượt ra ngoài các vườn ươm khởi nghiệp truyền thống. "Chúng tôi không chỉ tập trung vào các công ty khởi nghiệp," anh nói ngay sau khi nhậm chức, "chúng tôi tập trung vào đổi mới vì chúng tôi tin rằng đó là cách để làm cho tương lai trở nên tốt đẹp hơn." Trong mắt Altman, mục tiêu thu lợi nhuận từ những kỳ lân không chỉ đơn thuần là để lấp đầy túi của các đối tác mà còn để tài trợ cho những chuyển đổi ở cấp độ loài. Anh đã thành lập một bộ phận nghiên cứu với hy vọng tài trợ cho những dự án đầy tham vọng nhằm giải quyết những vấn đề lớn nhất của thế giới. Anh cho rằng AI là chìa khóa để thống trị đổi mới trong tất cả các lĩnh vực: nó có thể giải quyết các vấn đề mà nhân loại đang đối mặt tốt hơn con người và có khả năng siêu thông minh. Tại Silicon Valley, Altman đang xây dựng một hệ thống kinh tế hoàn toàn mới, có vẻ như có ý định thay thế mô hình truyền thống của Silicon Valley - một hội nhóm gồm các doanh nhân siêu tư bản giúp đỡ lẫn nhau và cam kết sửa chữa thế giới đang bị vỡ nát này. Mặc dù Silicon Valley luôn nổi tiếng với tham vọng quá mức, nhưng tầm nhìn của Altman đã gây ra một số cảnh báo. Nhà đầu tư mạo hiểm Reid Hoffman nhắc nhở: "Họ có tham vọng là điều tuyệt vời, nhưng theo cách cổ điển, khi mọi người ở Silicon Valley cố gắng tái phát minh một lĩnh vực nào đó, kết quả thường rất tồi tệ." Sau một bữa tối, Altman thưởng thức ly cocktail Negroni do chính mình pha chế và gửi lời cảnh báo đến những người hoài nghi về tầm nhìn của YC: "Dân chủ chỉ có thể hoạt động trong nền kinh tế tăng trưởng. Nếu không trở lại với tăng trưởng kinh tế, thử nghiệm dân chủ sẽ thất bại. Và tôi phải tin rằng YC rất quan trọng cho sự tăng trưởng này." Thành công của YC đã trao cho nó quyền tự do lớn hơn để mở rộng sứ mệnh. Trong quá trình này, việc tăng cường tài trợ cho các công ty khởi nghiệp tham gia chương trình trở nên đặc biệt quan trọng và không thể thiếu. Dưới sự lãnh đạo của Altman, YC nhiệt tình thúc đẩy tinh thần khởi nghiệp như một công cụ để

cải thiện thế giới. Mặc dù hiện tại không có bằng chứng chắc chắn cho thấy những nỗ lực này sẽ thực sự thay đổi thế giới, nhưng các nhà lãnh đạo của YC tin tưởng sâu sắc vào điều đó. Họ đặt tổ chức vào quá trình đổi mới và khởi nghiệp chứ không chỉ gắn bó với thị trường hiện tại, tin rằng YC sẽ tiếp tục tạo ra ảnh hưởng và thậm chí vượt qua cả cuộc sống của chúng ta. Năm 2016, Michael Siebel trở thành CEO của YC và ông cho biết chính triển vọng này đã thúc đẩy ông gia nhập hoạt động toàn thời gian. "Điều thuyết phục tôi," ông nói, "là Paul và Sam tin rằng YC có thể trở thành một tổ chức tồn tại hàng trăm năm." Trung Quốc là quốc gia mà tôi thường suy nghĩ nhất" Năm 2014, tôi chuyển từ Bắc Kinh đến Silicon Valley và trở thành một nhà báo công nghệ. Khi đó, tôi đang chuẩn bị dẫn dắt một nhóm nhà khởi nghiệp Trung Quốc khảo sát ngành công nghệ Silicon Valley. Nhiều nhà khởi nghiệp đã bày tỏ mong muốn đến thăm YC, vì vậy tôi đã nhờ Lessin giúp đỡ để kết nối. Altman nói rằng anh ấy có hứng thú gặp gỡ tôi để trò chuyện và địa điểm được chọn là một phòng học tại Đại học Stanford. Hôm đó anh ấy đang giảng dạy khóa học khởi nghiệp ở đó.

195 Cuộc gặp gỡ này diễn ra 9 năm sau khi Altman bỏ học và trở lại trường đại học cũ của mình nhưng không còn với tư cách là sinh viên nữa. Anh trở thành một người hướng dẫn khởi nghiệp đại diện cho YC hợp tác với Đại học Stanford mở một khóa học mang tên "Cách Khởi Nghiệp", nội dung khóa học bao gồm: cách tiến hành brainstorming, đánh giá dự án, thu hút người dùng sớm và cách mở rộng thị trường, huy động vốn và phát triển văn hóa công ty. Altman giải thích: "Công việc của tôi tại YC chủ yếu là đánh giá dự án và hướng dẫn người khác khởi nghiệp. Tôi nhận thấy khoảng 30% vấn đề cơ bản mà các nhà khởi nghiệp gặp phải là chung và có thể được tổng hợp và giảng dạy, trong khi 70% vấn đề còn lại thì liên quan trực tiếp đến dự án hoặc thị trường của họ. Chúng tôi hy vọng thông qua khóa học này sẽ giảng dạy 30% nội dung cơ bản đó để hỗ trợ tất cả những ai muốn khởi nghiệp." Khi tôi đến lớp học thì khóa học vẫn chưa kết thúc; chỉ thấy một chàng trai trẻ gầy gò đứng trên bục giảng. Anh ta mang hình ảnh điển hình của một nhà khởi nghiệp Silicon Valley: trẻ tuổi, nhợt nhạt, phong cách geek, nói nhanh và đầy nhiệt huyết về cách thay đổi thế giới thông qua khởi nghiệp. Sau khi lớp học kết thúc và mọi người dần tan ra, tôi tiến lên trước để tự giới thiệu với anh ta. Anh ta có vẻ hơi ngại ngùng như một sinh viên bình thường. Chúng tôi đã trò chuyện trong căn phòng rộng rãi đó một lúc; nội dung cụ thể đã mờ nhạt nhưng tôi nhớ cuối cùng anh ta nói: "Tôi nên đi Trung Quốc nhiều hơn." Một tháng sau, tôi dẫn dắt một nhóm nhà khởi nghiệp Trung Quốc đến thăm trụ sở YC; Altman rất nhiệt tình chào đón các nhà khởi nghiệp Trung Quốc trong bầu không khí hòa hợp thân thiện. Khi Altman phát biểu chào mừng, tôi chú ý thấy ở gần đó có một người đồng trang lứa đang quan sát lặng lẽ; đó chính là Trương Nhất Minh (Zhang Yiming), lúc đó đang phát triển một ứng dụng tên là Toutiao (□□□□). Sau khi trở về Trung Quốc, Trương Nhất Minh đã viết một bài du ký riêng; anh đề cập rằng mặc dù YC không cung cấp địa điểm nhưng họ sẽ tìm kiếm những nhà khởi nghiệp nổi tiếng trong ngành làm cố vấn để truyền đạt kinh nghiệm; yêu cầu duy nhất mà YC đặt ra cho các doanh nghiệp được ươm tạo là làm tốt sản phẩm và nhanh chóng mở rộng quy mô người dùng; còn những vấn đề khác thì cố gắng không phải lo lắng quá nhiều. Trương Nhất Minh cho rằng đây là điều rất đáng học hỏi từ các tổ chức ươm tạo trong nước. "Tóm lại, đây là 'thời kỳ vàng' của các công ty công nghệ Trung Quốc; cơ hội đang ở đó cùng

với tất cả những bạn đang khởi nghiệp giống như Toutiao." Trương Nhất Minh cuối cùng đã viết như vậy. Sau đó, anh bắt đầu hành trình toàn cầu hóa đầy sóng gió nhất trong lịch sử internet Trung Quốc. Sau chuyến thăm đó, tôi và Altman đã thiết lập được mối liên hệ. Anh ấy có một khí chất độc đáo: chân thành nhưng khiêm tốn. Điều này gần như được coi là một đức tính trong Silicon Valley đầy xô bồ này. Một số người mà tôi quen biết ở Silicon Valley trông có vẻ bí ẩn nhưng cuối cùng lại chứng minh rằng họ hoàn toàn trống rỗng. Vài tháng sau, Altman đã viết một bài trên blog cá nhân của mình với tiêu đề "Trung Quốc" (China). Trong bài viết này, những vấn đề mà anh quan tâm khiến anh giống như một chính trị gia hơn. Ở phần đầu bài viết, anh đề cập rằng nếu sử dụng chỉ số sức mua tương đương thì nền kinh tế Trung Quốc vào năm 2014 đã vượt qua Mỹ. tương lai xem xét việc thiết lập văn phòng ngoài Silicon Valley, Trung Quốc sẽ là địa điểm ưu tiên. Nhưng ông cũng cho biết ông biết rằng sẽ gặp nhiều khó khăn ở Trung Quốc, "nhưng bạn biết đấy, hồ sơ của các nhà đầu tư phương Tây hoạt động tại Trung Quốc thực sự rất tệ. Nhưng rõ ràng xu hướng của thế giới là cởi mở hơn chứ không phải đóng kín hơn, tôi nghĩ rằng theo thời gian, ngày càng nhiều doanh nhân Trung Quốc sẽ sẵn sàng đến Mỹ trong 3 tháng. Nghĩ đến điều này khiến tôi không thể ngủ được." Altman hiểu rằng nếu muốn hoạt động kinh doanh ở Trung Quốc, phải tìm một người quen thuộc với thị trường và tình hình địa phương. Ba năm sau, khi ông biết rằng một người tên là Lu Qi đã rời vị trí Giám đốc điều hành tại Baidu, ông biết rằng ông đã tìm thấy người đó. "Những người thành công sáng lập tôn giáo" Altman và Lu Qi là bạn thân thiết. Lu Qi lớn hơn Altman 26 tuổi. Lu Qi so sánh bản thân như một phần mềm liên tục được nâng cấp, phiên bản ngày mai phải tốt hơn hôm nay, và không mong muốn ngày mai giống như hôm nay. Qua nhiều năm tự lặp lại, ông đã trở thành một trong những nhà lãnh đạo công nghệ có ảnh hưởng nhất ở cả hai quốc gia Trung - Mỹ. Lu Qi là một trong những tinh hoa công nghệ Trung Quốc đầu tiên chinh phục Silicon Valley. Từ năm 1998, Lu Qi đã trở thành đồng nghiệp với Graham tại Yahoo, hai người còn ngồi gần nhau. Năm 2005, khi Graham tổ chức trại hè đầu tiên, Lu Qi đã đại diện cho Yahoo tham gia và đã gặp Altman khi đó chưa đầy 20 tuổi. Lu Qi rất đồng tình với mô hình của YC.

197 Năm 2008, Lu Qi rời Yahoo gia nhập Microsoft, nhà sáng lập Yahoo là Yang Zhiyuan đã rơi nước mắt ngay tại chỗ. Tại buổi chia tay, tất cả kỹ sư đều mặc áo phông đồng phục, trên áo in dòng chữ "Tôi đã làm việc với Lu Qi, còn bạn thì sao?", để tưởng nhớ những ngày Lu Qi ở Yahoo. Sau khi đến Microsoft, Lu Qi đã thành lập Quỹ Bing theo mô hình YC, sau này dần phát triển thành Microsoft Ventures. Một lần, Lu Qi nói với Altman: "Những người thành công sáng lập công ty; những người thành công hơn sáng lập quốc gia; những người thành công nhất sáng lập tôn giáo." Câu nói này đã để lại ấn tượng sâu sắc cho Altman. Ông viết trên blog của mình: "(Câu nói này) khiến tôi nghĩ rằng những người sáng lập thành công nhất không phải bắt đầu để tạo ra công ty. Số mệnh của họ gần gũi hơn với việc sáng lập một tôn giáo, và vào một thời điểm nào đó, việc thành lập một công ty trở thành cách đơn giản nhất để đạt được mục tiêu đó." Vào tháng 5 năm 2018, YC chính thức thông báo bước chân vào Trung Quốc, thuê Lu Qi làm CEO của YC Trung Quốc, đồng thời giữ chức vụ Giám đốc Viện Nghiên cứu toàn cầu của YC. "Ông ấy sẽ hoàn toàn phù hợp với các nhà sáng lập trẻ," Altman nói với Financial Times, "Ông ấy nói với tôi rằng ông nội của ông luôn nói: 'Đừng bao giờ lau sạch

bàn, luôn để lại một chút cho người khác.' Điều này cho thấy ông ấy rất rõ ràng về việc cần đặt các nhà sáng lập lên hàng đầu. Ông ấy sẽ xây dựng một công ty xuất sắc ở Trung Quốc." Trong cuộc phỏng vấn với truyền thông công nghệ 36Kr, Lu Qi cũng đề cập đến trọng tâm công việc của mình: "Công nghệ trí tuệ nhân tạo có ảnh hưởng rất lớn đến lĩnh vực nghiên cứu khoa học. Tôi nghĩ rằng chúng ta sẽ chứng kiến một cuộc phục hưng văn hóa trong giới khoa học; nhờ vào công nghệ trí tuệ nhân tạo, ngày càng nhiều nghiên cứu và ứng dụng liên ngành có thể được phát triển. Những gì tôi làm ở YC là hy vọng có thể thúc đẩy nhanh chóng những tầm nhìn này trở thành hiện thực, đặc biệt là ở Trung Quốc. Bởi vì dân số Trung Quốc đông, ngành công nghiệp thực thể phong phú, đông người có nghĩa là nhiều dữ liệu, đây là điểm khác biệt chính giữa cuộc cách mạng công nghệ trí tuệ nhân tạo và các cuộc cách mạng công nghệ trước đây." Lu Qi cùng YC Trung Quốc dưới sự giúp đỡ của Altman đã tiến hành các hoạt động tuyển chọn và ươm tạo dự án, trong đó có 6 dự án như Mộng Động, Triều Văn Đạo và Tiểu Mộc Lầu được chọn, đội ngũ đã đến Mỹ tham gia trại huấn luyện vào mùa xuân năm 2019. Tại trại khởi nghiệp mùa thu năm 2019, YC Trung Quốc thậm chí đã nhận được hơn 1700 đơn đăng ký, cuối cùng chỉ có 22 công ty khởi nghiệp được chọn, các dự án bao gồm trí tuệ nhân tạo, y tế, hoạt hình, sức khỏe và nhiều lĩnh vực khác, tỷ lệ trúng tuyển chỉ là 1.29%, thấp hơn cả tỷ lệ trúng tuyển của Đại học Harvard.

198 Rồi YC, lý do thực sự chưa được tiết lộ Vào tháng 3 năm 2019, YC bất ngờ thông báo Altman từ chức tổng thống công ty để trở thành chủ tịch hội đồng quản trị nhằm giúp ông tập trung hơn vào công việc tại OpenAI. Nhưng quyết định này của Altman đã làm rối loạn kế hoạch của Lu Qi; chỉ sau 4 ngày kể từ buổi roadshow vào ngày 17 tháng 11, Lu Qi bất ngờ thông báo sẽ thành lập thương hiệu mới "Kỳ Thực Sáng Đèn", do đội ngũ cũ của YC Trung Quốc do ông dẫn dắt độc lập hoạt động, trong khi YC ươm tạo sẽ hoàn toàn quay trở lại chiến lược tập trung vào Silicon Valley và không còn thiết lập chi nhánh nước ngoài riêng biệt. Trong cuộc phỏng vấn với 36Kr, Lu Qi rất rõ ràng nói rằng lý do chính cho sự thay đổi này là sự thay đổi trong ban lãnh đạo: Altman quyết định đi làm CEO tại OpenAI và Geoff Ralston thay thế Altman quản lý hoạt động toàn cầu của YC. Geoff cần đưa ra quyết định chiến lược dựa trên môi trường toàn cầu mà YC đang đối mặt; ông quyết định tập trung chiến lược vào việc tăng tốc giai đoạn hạt giống và tập trung hơn vào Mỹ. Trong cuộc phỏng vấn, Lu Qi đặc biệt cảm ơn Altman: "Trong quá trình này, tôi rất cảm kích ban lãnh đạo YC; họ về cơ bản đã đưa chúng tôi đến nơi xa nhất mà họ có thể đưa chúng tôi đến. Đội ngũ cốt lõi của chúng tôi cũng đã từng đến trụ sở YC và đều nhận được sự rèn luyện năng lực cơ bản và học hỏi được tinh túy của mô hình YC để có thể trực tiếp thúc đẩy sự phát triển kinh doanh của đội ngũ khởi nghiệp." "Tôi cá nhân cũng như ban lãnh đạo YC đều là bạn bè lâu dài; không chỉ Sam mà Jeff và tôi cũng đã quen biết hơn 20 năm rồi; chúng tôi là đồng nghiệp từ thời Yahoo, còn lâu hơn cả thời gian quen biết Sam." Vì vậy, sau khi trao đổi các quan điểm khác nhau, chúng tôi đã tìm ra giải pháp tốt hơn để tiến về phía trước trên cơ sở hoàn toàn hiểu biết và tôn trọng lẫn nhau. Về phần Altman rời YC, chúng tôi đã trình bày chi tiết trong chương thứ tư. Tuy nhiên, vào tháng 11 năm 2023 sau khi OpenAI trải qua "cuộc đảo chính" trong hội đồng quản trị, Washington Post đưa tin rằng Altman đã bị YC sa thải và người sa thải ông không ai khác chính là Graham, lý do là ông lo ngại rằng Altman đặt lợi ích cá nhân lên trên lợi ích công

ty. Vài tháng sau, thành viên hội đồng quản trị cũ của OpenAI là Tonya trong một chương trình podcast tuyên bố rằng đây không phải là lần đầu tiên Altman bị sa thải; lý do thực sự khiến Altman rời YC vào năm 2019 đã bị "che giấu". Nhưng vài ngày sau đó, Paul Graham đã làm rõ rằng YC không hề sa thải Sam Altman vào năm 2019; ông đã làm rõ các báo cáo của Washington Post và các phương tiện truyền thông khác. Trong một bài đăng trên nền tảng X, Graham viết: "Có người nói rằng YC đã sa thải Sam Altman; điều này là không chính xác.", một bất động sản nghỉ dưỡng ở California và 10 triệu USD tiền dự trữ (lãi suất hàng năm đủ để trang trải chi phí sinh hoạt). Tài sản còn lại sẽ được sử dụng để cải thiện phúc lợi cho nhân loại. Khi đó, nhiều người đã hoài nghi về lời nói của ông, cho rằng đây chỉ là một hành động PR. Tuy nhiên, đến tháng 6 năm 2024, The Wall Street Journal đã phát hiện ra một sự thật đáng kinh ngạc thông qua một loạt cuộc điều tra: Altman đã lâu dài nhận được hạn mức nợ từ ngân hàng cá nhân JPMorgan Chase của mình để tăng cường đầu tư vào các công ty khởi nghiệp, cho phép ông đầu tư hàng trăm triệu USD vào các công ty tư nhân. Theo The Information, Altman và quỹ đầu tư mạo hiểm của ông đã đầu tư vào hơn 400 công ty, bao gồm các công ty lớn như Stripe, Airbnb và Reddit, cũng như các công ty khởi nghiệp năng lượng tổng hợp như Helion, công ty khoa học đời sống Retro và quỹ đầu tư mạo hiểm Apollo Projects mà ông thành lập cùng với các anh em của mình. Việc sử dụng khoản vay để đầu tư mạo hiểm rất hiếm gặp, chiến lược của Altman trước đây chưa từng được báo cáo. Do rủi ro cao trong việc đầu tư vào các công ty khởi nghiệp, hầu hết các công ty khởi nghiệp sẽ dẫn đến phá sản, vì vậy rất ít nhà đầu tư mạo hiểm có chiến lược này. Chịu đựng khoản nợ cá nhân lớn như vậy là một cuộc cược mạo hiểm. Các luật sư công nghệ và nhà đầu tư mạo hiểm cho rằng chiến lược của Altman (phần lớn tài sản của ông gắn liền với các doanh nghiệp bên ngoài nhưng không liên quan đến OpenAI) đã vượt qua ranh giới của quản trị công ty truyền thống. Tài sản của hầu hết các nhà sáng lập công ty khởi nghiệp đều gắn liền với công ty, điều này kích thích họ thúc đẩy sự thành công của công ty. Rất ít người có thể kiếm được nhiều tiền hơn bằng cách mang lại lợi ích cho các doanh nghiệp bên ngoài.

200 Chịu đựng rủi ro cao như vậy để đầu tư, tôi tin rằng mục đích chính của Altman không phải là vì lợi nhuận tài chính. Điều này giống như một triết lý: như Graham đã nói: "Sống hướng về tương lai và sau đó tạo ra những phần còn thiếu hiện tại." Vậy tương lai trong mắt Altman là gì? Chúng ta sẽ tiết lộ trong chương cuối của cuốn sách này.

201 CHƯƠNG CUỐI BẢN ĐỒ THẾ GIỚI CỦA SAM Đây là thế giới của Sam, chúng ta đều sống trong đó. —Rick Burton Tương lai có thể trở nên vĩ đại đến mức khó tưởng tượng. —Altman Mở đầu cuốn sách đã đề cập rằng nếu thời điểm này thực sự là khởi đầu của nhân loại bước vào kỷ nguyên AI, thì những nhân vật như Altman và Musk chắc chắn sẽ để lại dấu ấn đậm nét trong dòng chảy lịch sử. Các chương trước thực chất đang viết về lịch sử; trong chương này, tôi muốn viết về tương lai — bản đồ thế giới của Altman là gì. Ai cũng biết rằng bản đồ thế giới của Musk là biến nhân loại thành một loài xuyên sao: tên lửa nặng của Space X cung cấp khả năng vận chuyển giữa các hành tinh; The Boring Company cung cấp khả năng khai thác để xây dựng thành phố ngầm trên sao Hỏa; Tesla khám phá công

nghe năng lượng mặt trời và điện; và việc ông mua lại X với giá 44 tỷ USD nhằm mục đích giao tiếp và quản lý cộng đồng trên sao Hỏa. Vậy bản đồ tương lai của Altman là gì? Dựa trên hồ sơ quá khứ của ông, ngoài việc giữ chức vụ lãnh đạo tại OpenAI, Altman còn từng xem xét việc tranh cử thống đốc bang California; ông cũng đã nghiên cứu về thu nhập cơ bản phổ quát để đối phó với vấn đề thất nghiệp quy mô lớn mà trí tuệ nhân tạo có thể gây ra; ông đã ra mắt dự án tiền điện tử Worldcoin, phân phối thu nhập thông qua công nghệ quét mắt. Ngoài ra, ông còn đầu tư vào các công ty công nghệ tổng hợp với hy vọng tạo ra đủ năng lượng; đồng thời, ông cũng đang huy động vốn để sản xuất chip có thể thúc đẩy sự phát triển của trí tuệ nhân tạo. Từ các chương trước, chúng ta có thể thấy rằng Altman là một người theo chủ nghĩa hiện thực, ông thu thập và củng cố quyền lực của mình thông qua nhiều giao dịch. Nhưng đồng thời, ông cũng là một người theo chủ nghĩa tương lai. Những người theo chủ nghĩa hiện thực thường không quan tâm đến tương lai, nhưng Altman là một ngoại lệ. Ông dường như tràn đầy niềm tin rằng những vấn đề lớn nhất trên thế giới có thể được giải quyết thông qua đổi mới, khoa học và công nghệ.

202 Chúng ta đã mất đi cảm giác lạc quan tập thể về tương lai. Khôi phục sự lạc quan này là trách nhiệm chung của chúng ta. Tôi tin rằng con đường duy nhất là sử dụng công nghệ để tạo ra một thế giới thịnh vượng. Trong chương trước cũng đã đề cập rằng, khác với các nhà đầu tư mạo hiểm truyền thống ở Silicon Valley, Altman luôn tập trung vào lĩnh vực công nghệ cứng, những công nghệ hướng tới tương lai nhằm tạo ra những đổi mới hiện chưa tồn tại nhưng sẽ có ảnh hưởng sâu sắc đến tương lai của thế giới. Tại OpenAI, ông đã đầu tư vào một loạt doanh nghiệp liên quan đến trí tuệ nhân tạo. Logic đứng sau điều này là gì? Altman không giống như Musk mà sớm công bố và lập đi lập lại bản đồ thế giới của mình, nhưng chúng ta có thể từ blog của ông, mạng xã hội và nhiều cuộc phỏng vấn để lần mò tìm manh mối và cố gắng ghép chúng lại với nhau. Mặc dù những manh mối này đôi khi có thể mâu thuẫn hoặc có thể quá phóng đại, nhưng chủ đề chính vẫn rõ ràng. Chúng ta có lý do để tin rằng bản đồ của Altman tồn tại và vẫn đang tiếp tục phát triển. Tại sao bản đồ thế giới của Altman lại quan trọng đến vậy? Bởi vì công nghệ đang phát triển với tốc độ chưa từng thấy. Giáo sư kinh tế J. Bradford DeLong tại Đại học California Berkeley trong tác phẩm của mình "Lê bước về phía Utopia: Lịch sử kinh tế của thế kỷ 20" chỉ ra rằng năm 1870 là một bước ngoặt lịch sử vì kể từ đó, tốc độ tiến bộ công nghệ đã tăng lên đáng kể và tăng trưởng kinh tế toàn cầu nhanh hơn. Trước năm 1870, nhân loại sống trong cảnh nghèo đói cực độ, những thành quả từ tiến bộ công nghệ chậm chạp bị nuốt chửng bởi dân số ngày càng tăng. Với sự xuất hiện của cuộc cách mạng công nghiệp, thế giới đã trải qua những thay đổi to lớn: sự sáng tạo được thúc đẩy nhanh chóng, khả năng công nghệ tăng gấp đôi sau mỗi thế hệ và cuối cùng thay đổi diện mạo kinh tế toàn cầu. Từ 1870 đến 1914, khả năng kỹ thuật và tổ chức của nhân loại tiến bộ với tốc độ khoảng 2% mỗi năm, gấp hơn 4 lần so với 100 năm trước đó (1770-1870). Những nước dẫn đầu nền kinh tế thế giới ban đầu gồm Mỹ, Đức và Anh (sẽ nhanh chóng tụt hậu), chúng đã thể hiện tốc độ tăng trưởng nhanh hơn so với các khu vực khác trước năm 1870 khoảng 0.9 điểm phần trăm mỗi năm. Tiếp theo đó, chúng sẽ tăng tốc độ và duy trì mức tăng trưởng vượt trội khoảng 2.5% mỗi năm, gần gấp ba lần so với tốc độ tăng trưởng trước năm 1870. Trong hàng ngàn năm lịch sử văn minh của nhân loại, những

khoảnh khắc quyết định số phận và hướng đi tương lai thường là do thiên nhiên (như núi lửa phun trào) hoặc chiến tranh và ý chí mạnh mẽ của con người. Nhưng trong một thế kỷ rưỡi qua, vai trò của công nghệ trong việc định hình hướng đi lịch sử nhân loại ngày càng trở nên quan trọng hơn. tập thể của Silicon Valley. Một người giấu tên bên cạnh Ôlơ man đã nói với phóng viên Bloomberg rằng Ôlơ man muốn trở thành "vị vua của thế giới", chiếm lĩnh toàn bộ thế giới; người thầy của ông, Paul Graham, cũng từng nói: "Tôi nghĩ mục tiêu của anh ấy là kiểm soát toàn bộ tương lai!" Như nhà phát triển nổi tiếng Silicon Valley Rick Burton đã nói: Đây là thế giới của Sam, và chúng ta đều sống trong đó. Luật Moore Vào tháng 3 năm 2021, khi đại dịch COVID-19 ảnh hưởng toàn cầu và gây ra suy thoái kinh tế nghiêm trọng ở Mỹ, Ôlơ man đã không đúng thời điểm đăng một bài viết dài trên blog của mình có tiêu đề "Luật Moore cho Mọi Thứ". Sau khi xem xét tất cả các bài viết của ông, tôi nhận thấy bài viết này gần gũi nhất với kế hoạch thế giới trong tâm trí ông. Ôlơ man không có văn phong đẹp như người thầy Graham của mình, bài viết này viết rất khó hiểu. Đây có lẽ cũng là bài viết dài nhất trong số tất cả các bài ông đã viết. Ông còn thuê một nhà thiết kế thực hiện thiết kế trang web, với nền là những tờ tiền xanh mướt. Cuối bài viết, ông cảm ơn nhiều người, trong đó có người thầy thân thiết nhất của ông, Reid Hoffman, và đồng nghiệp của ông tại OpenAI, Sam Altman. Sau khi bài viết được công bố, nó không gây ra nhiều tiếng vang mà bị chìm trong nỗi hoảng loạn do đại dịch COVID-19 gây ra. Tờ Financial Times thậm chí còn chế nhạo ông với tiêu đề "Giấc mơ của một nhà tương lai công nghệ". Vậy bài viết dài dòng và khó hiểu của Ôlơ man thực sự nói về điều gì? Trước khi giải thích, chúng ta hãy xem luật Moore là gì. Luật Moore được Gordon Moore, đồng sáng lập Intel, đưa ra trong một bài viết vào năm 1965, tức là số lượng transistor trên mỗi chip sẽ gấp đôi khoảng mỗi hai năm. Trước tiên, luật Moore thực sự không phải là một định luật, mà giống như một quan sát và dự đoán. Thứ hai, số lượng transistor trên chip càng nhiều thì khả năng tính toán cũng sẽ tăng tương ứng. Việc gấp đôi mỗi hai năm có nghĩa là sự tăng trưởng này không phải là tuyến tính mà là theo cấp số nhân. Trong nửa thế kỷ tiếp theo, luật Moore đã trở thành "nhạc trưởng" cho ngành công nghiệp chip: các giám đốc điều hành Silicon Valley đưa ra quyết định chiến lược kinh doanh dựa trên nhịp điệu này, luật Moore đã phát triển thành một tiêu chuẩn để đạt được mục tiêu thông qua đầu tư và lập kế hoạch. Nói cách khác, bản chất của luật Moore là sự đồng thuận. Thực tế, "Luật Moore cho Mọi Thứ" của Ôlơ man cũng muốn xây dựng một sự đồng thuận, và sự đồng thuận này chính là kế hoạch thế giới trong tâm trí ông. Toàn văn được chia thành 5 phần. Cũng giống như giáo sư DeLong đã trình bày, Ôlơ man trong phần đầu tiên của bài viết cũng chỉ ra rằng "công nghệ đang tiến triển nhanh chóng". Từ góc độ thời gian vĩ mô, sự tiến bộ công nghệ của xã hội loài người thể hiện dưới dạng đường cong cấp số nhân. 15 năm trước chúng ta không có điện thoại thông minh (đúng như vậy); 150 năm trước chúng ta không có động cơ đốt trong và không có điện gia đình; 1500 năm trước, chúng ta không có máy móc công nghiệp; 15000 năm trước, chúng ta không có nông nghiệp. Cuộc cách mạng sắp tới sẽ xoay quanh khả năng phi thường nhất của con người: suy nghĩ, sáng tạo, hiểu biết và suy luận. Sau cách mạng nông nghiệp, cách mạng công nghiệp và cách mạng máy tính, chúng ta sẽ chào đón cuộc cách mạng thứ tư: cách mạng trí tuệ nhân tạo. Nếu chúng ta có thể tiến hành cuộc cách mạng này một cách có trách nhiệm như một cộng đồng xã hội chung, thì tài sản đủ lớn sẽ giúp mọi người có được những gì họ cần. Những tiến bộ

công nghệ mà chúng ta đạt được trong 100 năm tới sẽ vượt xa tất cả những thành tựu mà chúng ta đã đạt được từ việc kiểm soát lửa đến việc phát minh ra bánh xe. Chúng ta hiện đã xây dựng được các hệ thống trí tuệ nhân tạo có thể làm những việc hữu ích thông qua việc học hỏi, mặc dù chúng vẫn còn ở giai đoạn sơ khai nhưng xu hướng phát triển thì rõ ràng. Trong phần thứ hai, Ôlơ man đã đưa ra "Luật Moore cho Mọi Thứ".

205 Nói chung, để có một cuộc sống tốt đẹp có hai con đường: cá nhân có được nhiều tài sản hơn (giúp cá nhân trở nên giàu có hơn), hoặc giá cả giảm xuống (giúp mọi người trở nên giàu có hơn). Tài sản chính là sức mua: chúng ta có thể nhận được bao nhiêu thứ từ nguồn lực hiện có. Cách tốt nhất để tăng tài sản xã hội là giảm chi phí hàng hóa. Dù là từ thực phẩm hay trò chơi điện tử, sự phát triển công nghệ sẽ nhanh chóng thúc đẩy sự giảm giá của nhiều hàng hóa. Hãy xem xét ví dụ về bán dẫn và luật Moore: trong nhiều thập kỷ qua, chip sẽ mạnh lên gấp đôi mỗi hai năm nhưng giá không thay đổi. Trong vài thập kỷ qua, chi phí cho TV, máy tính và giải trí ở Mỹ đã giảm xuống nhưng các chi phí khác lại tăng mạnh, rõ ràng nhất là chi phí nhà ở, y tế và giáo dục đại học. Nếu những chi phí này tiếp tục tăng vọt thì chỉ dựa vào phân phối lại tài sản sẽ không hiệu quả. Trí tuệ nhân tạo sẽ giảm chi phí hàng hóa và dịch vụ vì lao động là động lực chi phí ở nhiều cấp độ chuỗi cung ứng. Nếu robot có thể khai thác và tinh chế tài nguyên thiên nhiên trên mảnh đất mà bạn đã sở hữu và sau đó sử dụng năng lượng mặt trời để xây dựng một ngôi nhà thì chi phí xây dựng ngôi nhà đó sẽ gần bằng chi phí thuê robot. Và nếu những robot này được sản xuất bởi các robot khác thì chi phí thuê robot sẽ thấp hơn nhiều so với chi phí sản xuất robot do con người làm ra. Tương tự như vậy, chúng ta có thể tưởng tượng rằng bác sĩ trí tuệ nhân tạo có thể chẩn đoán vấn đề sức khỏe tốt hơn con người, giáo viên trí tuệ nhân tạo có thể chẩn đoán chính xác và giải thích những nội dung mà học sinh không hiểu. "Luật Moore cho Mọi Thứ" đã kêu gọi thế hệ không đủ khả năng mua những thứ họ muốn. Hãy tưởng tượng một thế giới mà trong vài thập kỷ tới, giá cả cho nhà ở, giáo dục, thực phẩm, quần áo và mọi thứ khác sẽ giảm một nửa mỗi hai năm. Điều này nghe có vẻ như một utopia nhưng công nghệ thực sự có thể giúp chúng ta đạt được mục tiêu này (và trong một số trường hợp đã đạt được). Giống như chúng ta luôn tìm thấy những cơ hội việc làm mới sau mỗi cuộc cách mạng công nghệ, lúc đó chúng ta sẽ có tự do đáng kinh ngạc để sáng tạo ra nhiều công việc mới hơn nữa. "Thông minh" và "Năng lượng" phong phú, Tương lai phong phú Có thể Ôlơ man nhận thấy rằng "Luật Moore cho Mọi Thứ" quá khó hiểu đối với đại chúng nên sau đó ông bắt đầu thường xuyên nhắc đến một từ đơn giản để mô tả tương lai trong mắt mình - abundance (phong phú). Vào tháng 5 năm 2024, ông giải thích về sự phong phú trên nền tảng X: Sử dụng công nghệ để tạo ra trí tuệ phong phú, năng lượng phong phú và tuổi thọ phong phú,... mặc dù không thể giải quyết mọi vấn đề và không khiến mọi người đều hạnh phúc nhưng chắc chắn đó là một sự nghiệp vĩ đại vô cùng, nó mở rộng đáng kể phạm vi lựa chọn của chúng ta. Đối với tôi, điều này dường như là một mệnh lệnh đạo đức. ican để sử dụng công nghệ tạo ra sự phong phú. Mỗi khi tôi nghiên cứu lịch sử năng lượng, tôi luôn bị sốc bởi cách mà sự giảm mạnh chi phí năng lượng dẫn đến cải thiện chất lượng cuộc sống. (Năng lượng hạt nhân) sẽ là một trong những cách lớn nhất mà tôi có thể tưởng tượng để giảm chi phí năng lượng trong thời gian ngắn. Nó sẽ thay đổi nhiều phương trình kinh tế xã hội hiện đang hoạt động trên thế giới." Năng lượng hạt nhân

được chia thành hai loại: phân hạch tạo ra năng lượng bằng cách phân tách các nguyên tử nặng hơn, trong khi nhiệt hạch tạo ra năng lượng bằng cách hợp nhất các hạt nhân nhẹ hơn. Ông Altman đã đặt cược vào cả hai. Ngay từ năm 2015, với tư cách là người đứng đầu YC, ông Altman đã rất đam mê năng lượng hạt nhân. Sau khi khảo sát một thời gian, ông đã đầu tư vào Oklo, được thành lập vào năm 2013. Mục tiêu kinh doanh của Oklo là thiết kế và triển khai công nghệ lò phản ứng nhanh thế hệ tiếp theo, sử dụng nhiên liệu urani thấp nồng độ với độ phong phú cao, cho phép lò phản ứng hoạt động hàng chục năm mà không cần thay nhiên liệu. Dựa trên việc thương mại hóa phân hạch hạt nhân, Oklo đã hình thành hai mô hình kinh doanh chính là bán điện và thu hồi nhiên liệu, với thị trường mục tiêu bao gồm trung tâm dữ liệu, cộng đồng, nhà máy và dịch vụ công cộng. Cùng năm đó, sau khi khảo sát nhiều công ty nhiệt hạch, ông Altman quyết định đầu tư vào Helion Energy và đã rót 9,5 triệu đô la vào khoản đầu tư ban đầu. Ông thậm chí còn mang theo sách giáo khoa vật lý hạt nhân đến trụ sở Helion để thảo luận về thiết kế nhiệt hạch với nhân viên ở đó. Sau đó, ông đã đầu tư thêm 375 triệu đô la vào Helion Energy, đây cũng là khoản đầu tư lớn nhất cá nhân của ông cho đến nay. Helion Energy là một công ty khởi nghiệp trong lĩnh vực nhiệt hạch, và ông Altman giữ chức vụ chủ tịch. Năm ngoái, Microsoft đã thông báo sẽ bắt đầu mua điện từ Helion từ năm 2028. Đối với ông Altman, Helion Energy không chỉ là một khoản đầu tư; trong một cuộc phỏng vấn với công ty truyền thông StrictlyVC, ông cho biết: "Ngoài OpenAI, đây là một việc khác mà tôi dành rất nhiều thời gian." Hiện tại, Helion Energy đang xây dựng cơ sở nhiệt hạch thế hệ thứ bảy mang tên "Polaris", với mục tiêu chính thức đạt được phát điện nhiệt hạch trước năm 2028. Tầm nhìn của ông Altman rất lớn lao; ông tin rằng Helion Energy không nên chỉ xây dựng một nhà máy điện mà nên có khả năng sản xuất một máy phát điện nhiệt hạch mỗi ngày, từ đó xây dựng một nhà máy siêu sản xuất máy phát điện nhiệt hạch quy mô lớn. Ông đã nói trong một cuộc phỏng vấn với CNBC vào năm 2021: "Trong thế giới ngày nay, hai nguồn tài nguyên hữu hạn hiện diện khắp nơi là trí tuệ và năng lượng, chúng ta đang cố gắng giải quyết vấn đề trí tuệ thông qua trí tuệ nhân tạo." Ông Altman tin rằng bằng cách giảm chi phí tạo ra năng lượng, chúng ta không chỉ có thể tiết kiệm chi phí mà còn có thể tiết kiệm năng lượng trên trái đất, từ đó khởi động công nghệ thu giữ carbon quy mô lớn để loại bỏ ô nhiễm carbon trong khí quyển trong suốt hai thế kỷ qua. Ông tiên đoán rằng nếu công nghệ này thành công, nó sẽ trở thành một trong những thay đổi tích cực nhất mà ông mang lại cho thế giới. Việc đào tạo AI tiêu tốn rất nhiều năng lượng. Dữ liệu cho thấy ChatGPT phải đáp ứng khoảng 200 triệu yêu cầu mỗi ngày, tiêu tốn hơn 500.000 kilowatt giờ. Dự kiến đến năm 2027, toàn bộ ngành AI sẽ tiêu thụ từ 85 đến 134 terawatt giờ điện mỗi năm (1 terawatt giờ tương đương 1 tỷ kilowatt giờ), khoảng bằng tổng tiêu thụ điện của Bắc Kinh trong cả năm 2023. Musk cũng từng dự đoán rằng sự trỗi dậy của ngành AI có thể dẫn đến thiếu hụt điện. Và năng lượng hạt nhân là chìa khóa để giải quyết vấn đề này. Ông Altman coi AI và năng lượng xanh giá rẻ như những yếu tố tương hỗ để đạt được một thế giới "phong phú" trong tương lai. Mối quan hệ giữa AI và năng lượng hạt nhân giống như "cùng nhau thành công". Năng lượng hạt nhân có thể cung cấp điện rẻ hơn cho AI, trong khi công nghệ AI cũng giúp nâng cao thiết kế và hiệu quả vận hành của hệ thống năng lượng hạt nhân. THU NHẬP CƠ BẢN TOÀN CẦU, TẠO RA NHIỀU TÀI SẢN MỚI Như Giáo sư DeLong đã đề cập trong cuốn sách "Bước đi chập chững" của mình, các phòng thí nghiệm công

ngiệp, tổ chức công ty hiện đại và toàn cầu hóa đã mang lại sự thịnh vượng vật chất chưa từng có; mức độ kỹ thuật kinh tế toàn cầu đã đạt được sự tăng trưởng chưa từng có. Nhưng sự tăng trưởng này không giúp chúng ta xây dựng một xã hội lý tưởng mà ngược lại khiến toàn cầu rơi vào tình trạng nóng lên toàn cầu, suy thoái kinh tế, bất ổn và gia tăng bất bình đẳng. Nguyên nhân của điều này là do tiến bộ công nghệ không giải quyết được vấn đề phân phối.

208 Ông Altman cũng đã xem xét vấn đề phân phối tài sản xã hội. Trong phần ba của "Định luật Moore", ông Altman nhấn mạnh vấn đề phân phối: Khi chi phí gần bằng 0 và tài sản xã hội tăng vô hạn, làm thế nào để phân phối những tài sản này? Giải pháp mà ông Altman đưa ra là đánh thuế vào vốn (công ty và đất đai), thay vì đánh thuế vào lao động. Ông Altman cũng đặc biệt nhấn mạnh "các công ty sử dụng trí tuệ nhân tạo". Ông Altman nói trong bài viết: "Chúng ta nên tập trung vào việc đánh thuế vào vốn thay vì lao động, sau đó phân phối trực tiếp những khoản thuế này cho công dân. Để mọi người đều có thể trở thành chủ sở hữu cổ phần và hưởng lợi trực tiếp từ đó. Đây không phải là một ý tưởng mới, nhưng với sự phát triển ngày càng mạnh mẽ của trí tuệ nhân tạo, khái niệm này sẽ trở nên khả thi vì sẽ có nhiều tài sản hơn để phân phối trên thế giới." Hai nguồn tài sản chính trong tương lai sẽ là: các công ty, đặc biệt là những công ty sử dụng trí tuệ nhân tạo; đất đai, với đặc tính cung cố định. Chúng ta có thể thiết lập "Quỹ Cổ phiếu Mỹ (American Equity Fund)", sau đó vốn hóa nó: hàng năm đánh thuế 2.5% giá trị thị trường của các công ty có giá trị vượt quá một mức nhất định để chuyển vào quỹ cổ phiếu; sau đó đánh thuế 2.5% giá trị của tất cả đất đai tư nhân và thanh toán bằng đô la. Tất cả công dân trên 18 tuổi sẽ nhận được phân phối cuối năm dưới dạng đô la hoặc cổ phiếu công ty được gửi vào tài khoản của họ. Mọi người có thể tự do sử dụng tiền trong tài khoản để mua những gì họ cần hoặc muốn, chẳng hạn như nhận giáo dục tốt hơn, chăm sóc sức khỏe, nhà ở, mở doanh nghiệp, v.v. Khi ngày càng nhiều người chọn dịch vụ mà họ thích trong thị trường cạnh tranh khốc liệt, ngành được chính phủ tài trợ sẽ phải đối mặt với áp lực thực tế về chi phí tăng lên. Khi trí tuệ nhân tạo sản xuất phần lớn hàng hóa và dịch vụ cơ bản trên thế giới, con người sẽ được giải phóng để có thể dành nhiều thời gian hơn bên những người họ quan tâm, chăm sóc người khác, thưởng thức nghệ thuật và thiên nhiên hoặc tham gia vào các hoạt động cộng đồng. Ông Altman không trình bày cụ thể ý tưởng của mình trong bài viết nhưng thực tế là vào năm 2016 ông đã khởi động một dự án nghiên cứu mang tên "Thu nhập Cơ bản Toàn cầu" (Universal Basic Income, UBI) khi OpenAI vừa mới được thành lập. Dự án này do YC Research phụ trách và dự kiến sẽ chọn ngẫu nhiên 1.000 người ở hai bang của Mỹ để cấp phát 1.000 đô la mỗi tháng mà không điều kiện. Ông Altman đã viết khi khởi động dự án: "Chúng tôi muốn tài trợ cho một nghiên cứu về thu nhập cơ bản - tức là cung cấp đủ tiền cho mọi người để duy trì cuộc sống mà không có điều kiện. Tôi đã quan tâm đến khái niệm này một thời gian rồi; mặc dù đã có nhiều cuộc thảo luận nhưng về nó như...u các kỹ năng mà họ muốn. Điều này sẽ khiến họ rơi vào trạng thái tối ưu thứ hai, trở thành nô lệ của tiền lương, dẫn đến sự sai lệch lớn giữa tiền bạc và tiềm năng. Khái niệm này là một tư tưởng utopia mà nhiều nhà tư tưởng qua các thời đại đã mơ ước. Thời đại mà chúng ta đang sống là thời kỳ vàng son nhất từ trước đến nay để hiện thực hóa "thu nhập cơ bản toàn dân". Khác với các phúc lợi xã hội truyền thống chỉ nhắm vào người nghèo hoặc thất nghiệp, "thu nhập cơ bản toàn dân" được phát không có điều

kiện cho tất cả mọi người. Từ những năm 1980 đến cuối thế kỷ 20, một số quốc gia ở châu Âu đã có những cuộc thảo luận tích cực về khái niệm này. Bước vào thế kỷ 21, với nỗi lo về thất nghiệp do công nghệ do trí tuệ nhân tạo mang lại, khái niệm "thu nhập cơ bản toàn dân" đã nhận được sự ủng hộ từ nhiều chuyên gia và học giả, bao gồm cả người đoạt giải Nobel kinh tế. Tại Silicon Valley, cũng có nhiều cuộc thảo luận tương tự. Musk từng nói: "Trong tương lai, nếu AI thay thế công việc của hầu hết mọi người, việc thực hiện thu nhập cơ bản toàn dân sẽ là điều cần thiết." Zuckerberg cũng nói: "Chúng ta nên khám phá nhiều hơn về ý tưởng thu nhập cơ bản toàn dân để đảm bảo rằng mọi người đều có không gian thử nghiệm các ý tưởng mới." Còn Altman thì đã đầu tư tiền thật: Trong dự án này, Altman cá nhân đã đầu tư 10 triệu đô la. Vào tháng 11 năm 2020, dự án thí nghiệm "thu nhập cơ bản toàn dân" chính thức bắt đầu, kéo dài trong 3 năm, với khoảng 3000 cư dân từ Texas và Illinois tham gia nghiên cứu này, độ tuổi từ 21 đến 40, với thu nhập hộ gia đình trung bình dưới 29.000 đô la mỗi năm. Trong số đó, 1/3 người tham gia nhận được 1000 đô la mỗi tháng, trong khi những người tham gia khác (nhóm đối chứng) nhận được 50 đô la mỗi tháng. Vào tháng 7 năm 2024, OpenResearch (trước đây là YC Research) đã công bố kết quả nghiên cứu đầu tiên của dự án này.

210 Nghiên cứu phát hiện rằng những người nhận 1000 đô la chi tiêu nhiều hơn, số tiền dư chủ yếu được chi cho các nhu cầu thiết yếu như thuê nhà, giao thông và thực phẩm; so với nhóm đối chứng, những người nhận 1000 đô la làm việc ít hơn 1.3 đến 1.4 giờ mỗi tuần, và họ sử dụng thời gian này để nghỉ ngơi; những người nhận 1000 đô la có kế hoạch tốt hơn cho tương lai, giỏi hơn trong việc lập ngân sách và tích lũy tiết kiệm, có khả năng lên kế hoạch cho việc học đại học và có ý tưởng khởi nghiệp. Tuy nhiên, các nhà nghiên cứu cũng thừa nhận rằng việc liệu những người này có thể đạt được tất cả các mục tiêu trong khoảng thời gian đó hay không là một câu hỏi khác. So với nhóm đối chứng, trình độ học vấn và xác suất khởi nghiệp thực tế của những người nhận 1000 đô la không tăng đáng kể. Nói chung, dự án thí nghiệm "thu nhập cơ bản toàn dân" hỗ trợ quan điểm rằng: "thu nhập cơ bản toàn dân" có thể nâng cao chất lượng cuộc sống của cá nhân mà không làm giảm động lực làm việc một cách đáng kể, mà ngược lại có thể thúc đẩy sự tham gia xã hội và kinh tế rộng rãi hơn. Những phát hiện này cung cấp bằng chứng mạnh mẽ cho "thu nhập cơ bản toàn dân" như một lựa chọn chính sách xã hội khả thi. Năm 2023, Altman đã đề cập đến dự án thí nghiệm "thu nhập cơ bản toàn dân" trong podcast của Lex Friedman, ông tin tưởng rằng "nâng cao nền tảng mà không cần lo lắng về trần nhà", và giải thích rằng "sự phong phú" trong tương lai của chúng ta nên đảm bảo rằng mỗi người đều đủ điều kiện để sống cuộc sống của một tầng lớp trung lưu. Vào tháng 5 năm 2024, khi thảo luận về quy định trí tuệ nhân tạo và đưa ra đề xuất cho chính sách xã hội trong chương trình podcast "All-in Podcast", Altman lại đề xuất: có thể thay thế "thu nhập cơ bản toàn dân" bằng "tính toán cơ bản phổ quát" (universal basic compute). "Mỗi người đều như thể nhận được khả năng tính toán của GPT-7," ông nói trong chương trình podcast, "họ có thể sử dụng nó, có thể bán lại nó hoặc có thể quyên góp cho người khác để nghiên cứu ung thư." Ông tiếp tục nói rằng, khi trí tuệ nhân tạo trở nên ngày càng tiên tiến và được tích hợp vào mọi khía cạnh của cuộc sống của chúng ta, việc sở hữu các mô hình ngôn ngữ tiên tiến có thể còn giá trị hơn cả việc sở hữu tiền bạc. Ông chỉ ra: "Bạn nhận được không chỉ là tiền bạc mà còn là một phần năng suất." Điều này khiến người ta nhớ đến việc

thỏa thuận đầu tư ban đầu của OpenAI đã cảnh báo các nhà đầu tư tiềm năng: "Trong thế giới hậu AGI, việc hiểu vai trò của tiền bạc có thể rất khó khăn." Altman dường như tin rằng tiền bạc sẽ hoàn toàn biến mất trong tương lai. Tiền tệ thế giới, phương thức phân phối tài sản đổi mới Ngoài "thu nhập cơ bản toàn dân", Altman còn đề xuất một phương thức phân phối tài sản đổi mới - "Worldcoin" (WLD). Vào tháng 7 năm 2023, Altman cùng CEO của Worldcoin là Alex Blania đã công bố rằng dự án Worldcoin sẽ được quảng bá trên toàn cầu. Thông báo cho biết rằng kể từ khi Worldcoin được thành lập cách đây 3 năm, họ đã muốn tạo ra một danh tính và mạng tài chính mới mà mọi người đều có thể sở hữu và cung cấp giải pháp đáng tin cậy để phân biệt con người và AI:

211 "Nếu thành công, chúng tôi tin rằng Worldcoin có thể tăng cường cơ hội kinh tế đáng kể, tăng cường quyền lực cá nhân và bình đẳng cơ hội trên toàn cầu, cung cấp giải pháp đáng tin cậy để phân biệt con người và AI đồng thời bảo vệ quyền riêng tư, cuối cùng sẽ dẫn đến con đường tiềm năng cho 'thu nhập cơ bản toàn dân'." Worldcoin bao gồm danh tính kỹ thuật số bảo vệ quyền riêng tư (World ID) và tiền tệ kỹ thuật số (WLD) (chỉ con người mới có thể nhận được trong phạm vi pháp luật cho phép). Chúng tôi hy vọng rằng ở những nơi mà quy định pháp luật chưa rõ ràng, chúng tôi có thể tích cực thực hiện các biện pháp để giúp nhiều người hưởng lợi từ điều này. Cốt lõi của dự án "Worldcoin" là phát hành một loại tiền tệ kỹ thuật số mới mà Altman đã lấy cảm hứng từ khái niệm "thu nhập cơ bản toàn dân". So với các loại tiền tệ kỹ thuật số truyền thống khác, sự đổi mới cốt lõi của Worldcoin nằm ở việc xác định danh tính cá nhân thông qua thiết bị quét mống mắt mã nguồn mở, tránh gian lận và hành vi nhận tiền trùng lặp trong phát hành tiền tệ kỹ thuật số truyền thống, đảm bảo tính công bằng trong phát hành. Theo thông tin trên trang web chính thức, dự án "Worldcoin" bao gồm 3 phần: Một là World ID, tức hệ thống danh tính kỹ thuật số dựa trên quét mống mắt, hệ thống này bảo vệ quyền riêng tư của người dùng thông qua công nghệ trong khi cung cấp xác thực danh tính cá nhân miễn nhiệm với gian lận. Hai là WLD, tức tiền tệ kỹ thuật số được phân phối công bằng cho người dùng đăng ký. Ba là World App, một ứng dụng quản lý thanh toán, chuyển khoản và tài sản kỹ thuật số dựa trên World ID và WLD. Kể từ khi thử nghiệm tại một số quốc gia và khu vực vào năm 2021, dự án "Worldcoin" đã có hơn 1.5 triệu người dùng đăng ký trên toàn cầu, nhưng cho đến nay dự án vẫn chưa phát hành tiền tệ kỹ thuật số. Dự án đang gặp phải ngày càng nhiều trở ngại trong quá trình quảng bá và thậm chí đã ngừng hoạt động ở một số khu vực. Một mặt, do cam kết phát hành tiền tệ kỹ thuật số chưa được thực hiện, "Worldcoin" đã bị nghi ngờ bởi những người tham gia và đội ngũ tiếp thị; mặt khác, hành vi thu thập dữ liệu mống mắt trở nên ngày càng nhạy cảm trong môi trường quản lý hiện tại và việc truyền bá dữ liệu riêng tư này qua biên giới đã chạm đến ranh giới quản lý của nhiều quốc gia. Dự án "Worldcoin" chắc chắn là một dự án đầy tham vọng nhưng đang đối mặt với những thách thức lớn. Mặc dù tác động của trí tuệ nhân tạo đối với việc làm đã gây ra cuộc thảo luận trên toàn cầu, nhưng việc thực hiện "thu nhập cơ bản toàn dân" liên quan đến phân phối quyền lực tài nguyên và chính trị cốt lõi, các quốc gia chủ quyền khó có khả năng giao quyền kiểm soát vấn đề này cho các doanh nghiệp đa quốc gia hoặc tổ chức quốc tế. Dù dự án "Worldcoin" có thành công hay không, sự xuất hiện của nó báo hiệu rằng trong bối cảnh thách thức việc làm ngày càng nghiêm trọng hôm nay, "thu nhập cơ bản toàn dân" đang ngày càng

được nhiều người coi là giải pháp cuối cùng khả thi cho phân phối xã hội. Kinh nghiệm và khó khăn của dự án "Worldcoin" cũng sẽ cung cấp những gợi ý quý giá cho việc phân phối tài sản và nguồn lực trong thời đại trí tuệ nhân tạo phổ quát. Ông minh họa nhân tạo tổng quát, sự bất tử, tiền điện tử, ô tô bay, sao Hỏa... Như Fitzgerald đã viết trong "Gatsby vĩ đại", chúng ta sẽ mãi mãi chìm đắm trong tương lai tuyệt diệu đang dần xa cách trước mắt chúng ta qua từng năm. Vào sinh nhật 30 tuổi của mình, Altman đã viết trên blog: "Mùa hè là thời điểm tốt nhất." Không lâu sau đó, ông đã cùng Musk thành lập OpenAI. Mùa hè tượng trưng cho sự phong phú, và sự phong phú là bức tranh tương lai mà Altman vẽ cho nhân loại. Vào tháng 8 năm 2024, Altman lại viết trên nền tảng X: "Tôi thích mùa hè trong vườn." Hình ảnh đi kèm là vài quả dâu tây trồng trong chậu. Bức ảnh này mặc dù trông có vẻ bình thường, nhưng đã kích thích sự hứng khởi trong ngành AI. Trong mắt nhiều người, Altman thực sự đã thừa nhận tin đồn về việc OpenAI đang phát triển một mô hình mang mã hiệu "Dâu tây" (Strawberry), tức là GPT-5 mà mọi người đã mong đợi từ lâu. Và GPT-5 có nghĩa là gần hơn một bước đến thế giới "phong phú" mà Altman lý tưởng hóa. Musk thì chế nhạo trên nền tảng X: "Chúng tôi từng nghĩ rằng ngày tận thế AI sẽ là những chiếc kẹp giấy vô hạn, nhưng không ngờ nó thực sự là cánh đồng dâu tây vĩnh cửu." "Cánh đồng dâu tây vĩnh cửu" (Strawberry Field Forever) là một bài hát nổi tiếng do ban nhạc The Beatles sáng tác vào những năm 1960, trong đó có câu hát như sau: Cánh đồng dâu tây vĩnh cửu, nhắm mắt sống cuộc sống dễ dàng, hiểu lầm mọi thứ nhìn thấy.

213 Chúng ta có nên tin vào một tỷ phú đang vẽ ra tương lai cho nhân loại không? Mẹ của Altman đã nói với Wall Street Journal vào năm ngoái rằng con trai bà đã không đi mua sắm ở cửa hàng tạp hóa trong bốn hoặc năm năm. Altman cũng thừa nhận mình có thiếu sót trong việc giao tiếp với công chúng. Trong mắt những người ủng hộ ông, ông đang tạo ra một thế giới hoàn hảo; còn đối với những người hoài nghi, ông đang đặt tương lai của nhân loại vào một hệ sinh thái mong manh, điều này có vẻ quá mạo hiểm. Vào ngày 24 tháng 3 năm 2023, Gordon Moore qua đời. Trùng hợp thay, vài ngày trước khi ông qua đời, Altman đã viết trên mạng xã hội phiên bản mới của "Định luật Moore": Trí thông minh trong vũ trụ sẽ tăng gấp đôi mỗi 18 tháng. Đây là một phiên bản cập nhật sau "Định luật Moore về mọi thứ" của ông. Trong cuộc phỏng vấn công khai cuối cùng trước khi Moore qua đời, ông đã bày tỏ sự nghi ngờ về Định luật Moore: Nó không thể kéo dài mãi mãi. Tăng trưởng theo cấp số nhân cuối cùng sẽ dẫn đến thảm họa. Moore không chỉ rõ thảm họa là gì. Tác giả tiểu sử của ông, nhà sử học khoa học David C. Brock nghi ngờ rằng Moore có thể đang nói đến sự hủy diệt sinh thái, vì ông là một nhà bảo vệ môi trường nhiệt tình; cũng có thể là AI xâm chiếm nhân loại, tiếp tục tự sinh sản trong khi hy sinh sinh thái của con người. Altman cũng từng bình tĩnh viết trên nền tảng X: Gần đây, chủ đề tranh luận phổ biến giữa tôi và bạn bè là: cái gì sẽ dẫn đến ngày tận thế thế kỷ - sinh học tổng hợp, trí thông minh nhân tạo hay thiếu hụt năng lượng/chiến tranh năng lượng? Vài năm trước, Altman cũng tiết lộ một kế hoạch sơ tán ngày tận thế cho tạp chí New Yorker. Ông nói rằng mình đã chuẩn bị "súng đạn, vàng, iod kali, kháng sinh, pin, nước, mặt nạ phòng độc và một mảnh đất rộng lớn ở Big Sur, California", để nếu bị AI tấn công, ông có thể bay đến đó. Nhưng sau đó ông lại phủ nhận: "Nếu tương lai AI tồi tệ nhất trở thành hiện thực, thì bất kỳ mặt nạ phòng độc nào cũng đều vô ích." Trong "Thời đại thông minh", Altman đã giảm nhẹ

mối nguy hiểm của AI: Giống như các công nghệ khác, trí thông minh nhân tạo không hoàn hảo. Do đó, chúng ta nên hành động ngay lập tức để tối đa hóa lợi ích tích cực của nó và cố gắng giảm thiểu tác động tiêu cực tiềm tàng. Ví dụ, chúng tôi dự đoán rằng công nghệ này sẽ có tác động sâu rộng đến thị trường lao động trong vài năm tới, dù là tác động tích cực hay tiêu cực, nhưng đáng lưu ý rằng tốc độ thay đổi công việc có thể không nhanh như mọi người tưởng. Tôi không lo lắng rằng mọi người sẽ mất việc vì điều này, ngay cả khi hình thức công việc trong tương lai khác xa so với hôm nay.

214 Cuối bài viết này, ông lấy ví dụ về người thấp đèn để khuyến khích mọi người nhìn về phía trước: Nhìn lại lịch sử, nhiều công việc mà chúng ta làm hôm nay có thể đã từng được coi là những công việc vô nghĩa trong quá khứ. Nhưng không ai muốn nhìn lại quá khứ và mong muốn vẫn làm những công việc như người thấp đèn. Nếu một người thấp đèn có thể nhìn thấy thế giới hôm nay, họ sẽ thấy sự thịnh vượng xung quanh thật khó tin. Tương tự như vậy, khi chúng ta đứng ở một thời điểm nào đó trong tương lai nhìn lại hôm nay, chúng ta cũng sẽ kinh ngạc trước những biến đổi và sự thịnh vượng xung quanh.

215 Hậu ký Tại sao lại là Oppenheimer? Một Là một nhà báo, nhiều năm trước đây, một bậc tiền bối đã từng nói với tôi: "Nếu bạn muốn hiểu rõ hơn về đối tượng phỏng vấn của mình, hãy hỏi anh/cô ấy ai là anh hùng của họ - vì trong tiềm thức, hành trình theo đuổi anh hùng của chính mình sẽ dẫn dắt số phận của họ." Năm 2015, cũng là năm OpenAI được thành lập, biên tập viên của New York Times đã mời Altman giới thiệu một cuốn sách yêu thích của mình trên chuyên mục cuối tuần, ông đã giới thiệu cuốn "Tiểu sử Oppenheimer" (American Prometheus: The Triumph and Tragedy of J. Robert Oppenheimer). Cuốn sách này sau đó đã được đạo diễn Christopher Nolan chuyển thể thành bộ phim "Oppenheimer". Hiện nay, cuốn sách này được đặt ở vị trí nổi bật trong thư viện trụ sở OpenAI. Hiện tại, Altman đang ở độ tuổi mà Oppenheimer đã tạo ra "Kế hoạch Manhattan", và tóc ông gần đây đã xuất hiện vài sợi bạc, thoát nhìn có phần giống Oppenheimer. Khi tôi phỏng vấn Altman và hỏi liệu anh hùng của ông có phải là Oppenheimer không, ông đã cười tinh nghịch. Ông thừa nhận rằng mình và Oppenheimer có cùng ngày sinh nhưng phủ nhận rằng đó là điều ông chủ động nói ra mà là do người khác phát hiện ra. Tại sao lại là Oppenheimer? Tôi nghĩ không thể chỉ đơn giản vì cùng ngày sinh. Robert Oppenheimer là một nhà vật lý lý thuyết xuất sắc của Mỹ, ông lãnh đạo phòng thí nghiệm Los Alamos dưới "Kế hoạch Manhattan", đây là một dự án khổng lồ liên quan đến hàng nghìn nhà khoa học và kỹ thuật viên. Cuối cùng, Oppenheimer đã dẫn dắt đội ngũ thành công chế tạo ra bom nguyên tử và vì vậy ông được gọi là "cha đẻ của bom nguyên tử". Thành tựu này không chỉ là một bước đột phá lớn về mặt kỹ thuật và khoa học mà còn có ảnh hưởng sâu rộng đến việc kết thúc Thế chiến II và cấu trúc chính trị quốc tế sau này. Sau chiến tranh, Oppenheimer trở thành một người ủng hộ quan trọng cho kiểm soát vũ khí hạt nhân và hòa bình quốc tế. Ông tích cực tham gia vào các vấn đề công cộng, kêu gọi giải trừ quân bị hạt nhân và hợp tác quốc tế để ngăn chặn chiến tranh hạt nhân. Cựu Ngoại trưởng Mỹ Kissinger đánh giá: "Công việc của Oppenheimer đã góp phần tạo ra sự cân bằng chiến lược trong thời kỳ Chiến tranh Lạnh và hỗ trợ trật tự quốc tế

trong nhiều thập kỷ sau chiến tranh." Nói cách khác, với tư cách là một nhà khoa học công nghệ, Oppenheimer đã định nghĩa trật tự thế giới sau Thế chiến II. kẻ thù, ông có tầm nhìn xa". Giống như Johnson, Olteman cũng là người đi trên con đường quyền lực. Một cậu bé bình thường từ miền Trung Tây nước Mỹ, có mục tiêu rõ ràng, khao khát thành công và sợ thất bại; vì phục vụ cho tham vọng của mình, anh có thể làm mọi thứ; để sinh tồn, anh có thể làm bất cứ điều gì; trung thành với bạn bè của mình, tha thứ cho kẻ thù; không kiêu ngạo, chỉ có lý tưởng. Hai Trong cuốn sách này, con đường quyền lực của Olteman là một chủ đề lớn, nhưng có khả năng nào đó là: Silicon Valley cần quyền lực, vì vậy đã xuất hiện những "quái vật" quyền lực như Olteman. Sự trỗi dậy của anh cũng đại diện cho một xu hướng, đó là Silicon Valley không còn chỉ là một trung tâm công nghệ nữa, mà đang dần trở thành trung tâm quyền lực. Như ông lớn Silicon Valley Marc Andreessen đã nói: "Sự chuyển mình của văn hóa khởi nghiệp Mỹ từ con đường của Jobs sang con đường của Musk thật hấp dẫn. Các nhà sáng lập đang chuyển từ những nghệ sĩ hippie sang những người thực thi giống như vận động viên cử tạ." Là một hippie sinh ra và lớn lên ở California, Jobs luôn giữ thái độ siêu nhiên đối với chính trị. Cuốn tiểu sử "Steve Jobs" ghi lại rằng, vào năm trước khi Jobs qua đời, Tổng thống Mỹ lúc đó là Obama đã đến thăm Silicon Valley và muốn gặp ông, nhưng bị ông từ chối. "Tôi không muốn bị đưa vào một cuộc họp mang tính biểu tượng chỉ để ông ấy có thể ghi lại rằng ông ấy đã gặp một CEO." Sau nhiều lần thuyết phục từ vợ, ông mới miễn cưỡng đồng ý. Và nội dung cuộc trò chuyện giữa ông và Obama chẳng qua chỉ là phàn nàn về việc Mỹ thiếu công nhân kỹ thuật và việc sản xuất iPhone ở Trung Quốc dễ dàng như thế nào. Nhưng ngày nay, những CEO Silicon Valley như Olteman và Musk không còn say mê việc tạo ra những sản phẩm điện tử tiêu dùng như tác phẩm nghệ thuật và các ứng dụng di động có hàng trăm triệu người dùng hàng ngày nữa; họ chú trọng hơn vào việc thu được quyền lực thông qua sức mạnh của công nghệ, từ đó xây dựng thế giới nhân loại mà họ mong muốn. Dù là Olteman nhiều lần đến thăm Đồi Capitol hay Musk công khai ủng hộ Trump tại các buổi vận động tranh cử, tất cả đều đại diện cho xu hướng này. Hơn nữa, bầu không khí ở Silicon Valley cũng khác xa so với thời kỳ của Jobs. Một mặt, Silicon Valley đang hướng tới sự phân chia. Trước đây, Silicon Valley luôn là căn cứ của chủ nghĩa tự do và tiến bộ ở Mỹ; trong cuộc bầu cử tổng thống Mỹ năm 2016, gần như không thấy ai ủng hộ Trump trong các vòng tròn chính thống ở Silicon Valley (Peter Thiel là ngoại lệ duy nhất); nhưng giờ đây, ngày càng nhiều lãnh đạo công nghệ công khai ủng hộ Trump. Silicon Valley đang trở thành một trung tâm chính trị mới của Mỹ, chúng ta nên nhận thức được điều này. Mặt khác, công nghệ trí tuệ nhân tạo đang tiến triển nhanh chóng, công nghệ đóng vai trò ngày càng quan trọng trong cuộc sống của con người. Trong tương lai, người quyết định số phận của một nhóm lớn người có thể không còn là một chính trị gia nào đó mà là một nhà khoa học hoặc CEO của một công ty công nghệ. Tác giả cuốn "Lịch sử loài người" (Sapiens: A Brief History of Humankind) Yuval Harari gần đây cũng dự đoán rằng, sau 10 năm nữa, thế giới sẽ bị cai trị bởi một nhóm quan liêu kiểm soát trí tuệ nhân tạo. Họ sẽ sử dụng hàng triệu AI phân bố trong ngân hàng, doanh nghiệp, chính phủ và đại học để kiểm soát toàn bộ thế giới. Hầu hết mọi thứ sẽ được AI quyết định, trong khi con người không hiểu lý do và logic đứng sau các quyết định đó. "Quyền lực sẽ dần chuyển giao cho nhóm này." Harari nói. Ba Cuối cuốn sách này, tôi đã viết về kế hoạch tương lai của Olteman - anh muốn xây dựng một thế giới tốt đẹp cho nhân

loại thông qua trí tuệ nhân tạo và năng lượng hạt nhân. Nhưng chúng ta đừng quên rằng, trong hàng nghìn năm lịch sử văn minh nhân loại, động lực phát triển công nghệ chưa bao giờ chỉ là những mong muốn tốt đẹp, mà chủ yếu là nỗi sợ hãi và tham lam đứng sau. Ngay cả khi ý định ban đầu của người sáng tạo công nghệ là tốt đẹp, nhưng thường rơi vào “thời khắc Oppenheimer” - thuật ngữ thường được dùng để mô tả những khoảnh khắc đối mặt với những tác động sâu sắc về đạo đức, xã hội và đạo lý sau khi đạt được những bước đột phá hoặc đổi mới quan trọng. Đạo diễn bộ phim “Oppenheimer” Nolan từng cho biết nhiều nhà nghiên cứu trí tuệ nhân tạo hàng đầu hiện nay coi thời điểm hiện tại là “thời khắc Oppenheimer” của họ. Đây là cảm giác bất an về việc kinh nghiệm trong quá khứ sẽ mãi mãi vô hiệu và thảm họa chưa biết sẽ đến bất cứ lúc nào. Vào khoảnh khắc này, số phận của nhân loại và trái đất dường như bị thu hẹp lại trong một chiếc hộp mù. Trong câu chuyện của Olteman, mùa hè là thời điểm tốt nhất, vì mùa hè tượng trưng cho sự phong phú, và sự phong phú chính là tương lai mà anh vẽ ra cho nhân loại. Tôi sống trong năm 2024 không khỏi nhớ đến mùa hè năm 1914.

218 Trong hồi ký “Thế giới hôm qua”, tác giả Zweig đã đi qua một cánh đồng và một người nông dân trồng nho đã nói với ông rằng mùa hè năm 1914 ánh sáng rực rỡ và đầy năng, vụ thu hoạch nho sẽ tốt hơn so với những năm trước, vì vậy “hãy để chúng ta mãi nhớ về mùa hè này”. Vài ngày sau, quê hương của Zweig là Áo tuyên chiến với Serbia. Cùng ngày đó, Zweig đã lên chuyến tàu cuối cùng đi đến Đức; ông thấy trong toa tàu có không khí vui vẻ hân hoan, những người lính trẻ nói với mẹ rằng họ sẽ trở về nhà trước Giáng sinh. Nhưng nhiều người trong số họ đã không bao giờ trở lại. Là cuộc chiến tranh công nghiệp đầu tiên trong lịch sử nhân loại, hàng triệu vũ khí mới - súng máy, pháo, xe tăng và chiến thuật chiến hào - đã gây ra cái chết cho khoảng 10 triệu binh sĩ trong 4 năm, nhiều hơn tổng số người chết trong các cuộc chiến tranh châu Âu hai thế kỷ trước. Và trong mùa hè tươi đẹp đó, người nông dân trồng nho mơ về vụ thu hoạch năm nay; những người lính ngây thơ sợ bỏ lỡ cuộc phiêu lưu thú vị. Nhưng đoàn tàu thời gian đã đi qua, chỉ còn lại vương miện của châu Âu cũ rơi rụng khắp nơi, các đế chế tan vỡ và các hiệp ước cổ xưa cùng với hàng triệu sinh mạng trẻ tuổi bị xé nát. Xin mong rằng mùa hè như vậy chỉ tồn tại trong thế giới hôm qua, và mùa hè tương lai của nhân loại sẽ mãi mãi tươi đẹp. Bốn Trong mười hai năm qua, tôi rất may mắn được làm công việc mình yêu thích, ghi lại sự biến đổi công nghệ giữa Trung Quốc và Mỹ với tư cách là một người quan sát. Nhân loại đang đứng trước ngưỡng cửa của cuộc cách mạng AI; giống như cuộc cách mạng internet gần ba mươi năm trước và cuộc cách mạng xe điện cách đây mười năm, thường thì những “kẻ điên” và “quái vật” ở Silicon Valley dẫn đường phía trước, còn các doanh nhân Trung Quốc thì nỗ lực theo kịp bằng sự chăm chỉ và khả năng thực thi. Hiện nay, Trung Quốc đang đối mặt với môi trường quốc tế khắc nghiệt hơn; nhưng giống như hai lần trước đây, mặc dù ban đầu sẽ gặp rất nhiều khó khăn, bị chế nhạo và nghi ngờ, trải qua vô số khoảnh khắc thất vọng và xấu hổ. Nhưng tôi tin rằng chỉ cần chúng ta kiên trì hợp tác quốc tế và mở cửa với thế giới bên ngoài, Trung Quốc chắc chắn sẽ bắt kịp. Chúc ngành công nghệ Trung Quốc trong tương lai tiếp tục phát triển thịnh vượng. Viết tại một trại lướt sóng ở tỉnh Phúc Kiến vào tháng 10 năm 2024.ời khuyên trong quá trình hình thành và viết cuốn sách này: nhà báo kỳ cựu Liu Min, nhà văn tiểu sử Fan Haitao, người sáng lập “Vạn Điểm” Song Wei, người điều hành “Silicon Valley 101” Liu Hongjun

và Chen Qian, người sáng lập "Reading Cub" Su Jing, người sáng lập "Danh sách" Xu Ke, CEO Feng Biyi của Feng Niu Ma Media. Cùng với hai đồng nghiệp Mỹ: người sáng lập Technonmy, cựu biên tập viên cao cấp của tạp chí Fortune David Kirkpatrick - cảm ơn vì khi tôi mới đến Silicon Valley, ông đã nhiệt tình giới thiệu tôi với bạn bè của mình, nói rằng tôi là nhà báo Trung Quốc mà ông quý mến nhất, cuốn sách "Hiệu ứng Facebook" của ông tôi đã đọc đi đọc lại, và ông khuyến khích tôi rằng sớm muộn gì tôi cũng sẽ có tác phẩm của riêng mình; người sáng lập The Information Jessica Lessin, trong suốt mười năm qua khi các đồng nghiệp Mỹ của bạn thường coi thường ngành công nghệ Trung Quốc, bạn vẫn luôn giữ được sự nhiệt huyết - tôi ngưỡng mộ tầm nhìn xa trông rộng của bạn, cảm ơn bạn đã giới thiệu ông Altman cho tôi năm đó. Cảm ơn hai người sáng lập của Zhanlu Culture, ông Han Yan và ông Chen Xiaohui, cùng với biên tập viên An Ye và Hou Liwen đã giúp đỡ trong quá trình xuất bản. Cuối cùng cảm ơn cha mẹ và gia đình tôi, những người đã hỗ trợ tôi trong nhiều năm qua khi tôi đưa ra những quyết định quan trọng trong cuộc đời. Kết thúc, tôi muốn dành cuốn sách này để tưởng nhớ ba người bạn thân đã không may qua đời trong thời gian viết: Bà ngoại tôi, bà Trần Ái Hoa, mãi mãi ghi nhớ ân nghĩa nuôi dưỡng của bà; Đồng nghiệp của tôi, giám đốc Pandaily James Zhang, thật vinh dự khi được làm đồng nghiệp với bạn; Cựu đồng nghiệp của tôi, nhiếp ảnh gia nghỉ hưu của "Doanh nhân Trung Quốc" Shi Xiaobing, người đã cùng tôi sang Mỹ phỏng vấn Elon Musk 11 năm trước và đã chụp bức ảnh phỏng vấn đó thật rực rỡ - thực ra tôi chỉ là nhờ vào ánh hào quang của bạn và Musk mà thôi.

220 TÀI LIỆU THAM KHẢO "What OpenAI Really Wants," Wired, ngày 5 tháng 9 năm 2023. Emily Jane Fox, "Sam Altman về Kế Hoạch Giữ A.I. Ra Khỏi Tay Những Kẻ Xấu," Vanity Fair, ngày 15 tháng 12 năm 2015. Jon Victor, "Lập Trình Viên OpenAI Đã Lật Ngược Công Nghệ," The Information, ngày 6 tháng 4 năm 2023. "Giám Đốc Điều Hành Của Năm Sam Altman," Time, ngày 6 tháng 12 năm 2023. Ross Andersen, "Sam Altman Có Biết Mình Đang Tạo Ra Điều Gì Không," The Atlantic, ngày 24 tháng 7 năm 2023. Tad Friend, "Số Phận Thiên Nhiên Của Sam Altman," The New Yorker, ngày 10 tháng 10 năm 2016. Cade Metz, "Sam Altman, Vị Vua ChatGPT, Rất Tin Rằng Mọi Thứ Sẽ Ổn Thôi," NYT, ngày 31 tháng 3 năm 2023. Berber Jin, Keach Hagey, "Những Mâu Thuẫn Của Sam Altman, Người Thập Tự Chinh A.I. Đằng Sau ChatGPT," WSJ, ngày 31 tháng 3 năm 2023. Reed Albergotti, "Lịch Sử Bí Mật Của Elon Musk, Sam Altman Và OpenAI," Semafor, ngày 24 tháng 3 năm 2023. Karen Hao, "Thực Tế Rối Rắm Và Bí Mật Đằng Sau Nỗ Lực Của OpenAI Để Cứu Thế Giới," MIT Technology Review, ngày 17 tháng 2 năm 2020. Tom Simonite, "OpenAI Muốn Tạo Ra A.I. Siêu Mạnh. Nhưng Không Theo Cách Xấu," Wired, ngày 1 tháng 5 năm 2019. Elizabeth Weil, "Ai Là Sam Altman Của OpenAI? Gặp Gỡ Oppenheimer Của Thời Đại Chúng Ta," New York Magazine, ngày 25 tháng 9 năm 2023. Karen Weise Cade Metz Nico Grant Mike Isaac, "Bên Trong Cuộc Đua Vũ Trang A.I. Đã Thay Đổi Silicon Valley Mãi Mãi," NYT, ngày 15 tháng 12 năm 2023. n, ngày 27 tháng 3 năm 2023. Paris Martineau, Julia Black, "Từ vua đến lưu vong rồi lại thành vua: Câu chuyện bên trong tuần lắc lư của Sam Altman," The Information,

